

20

ANUL XXVIII (1249)
17 MAI 1979

Flacăra

Săptăminal editat de
Frontul
Unității
Socialiste

Sub semnul calității și eficienței

Cursa dezvoltării se câștigă privind înainte, nu înapoi

Fără uleiuri, milioanele de agregate și moloare în care bat miliarde de pistoane ar paraliza, iar urmările frînării bruste a vehiculului mondial de bună seamă că ar fi dramatice. Inșă aceste uleiuri, atât de necesare, sînt produse din petrol iar petrolul, avertizează statisticile, nu e nelimitat. Pretutindeni, oamenii prevăzători încearcă să-l economisască și să-l drămuiască mai bine. Și dacă, în medie, din patru tone de țitei rezultă o singură tonă de ulei, e lesne de înțeles că printre mijloacele importante de economisire a petrolului se află colectarea și valorificarea uleiurilor uzate, activitate care se concretizează printr-o latură economică, așa cum spuneam, prin economisirea de țitel și, implicit, prin reducerea efortului valutar pentru țările importatoare, precum și, pe de altă parte, printr-o latură ecologică, intrucit stringerea, valorificarea acestor uleiuri diminuează gradul de poluare a mediului înconjurător. Spiritul de prevedere i-a împins chiar pe specialiști să se rețină și să facă schimb de opinii. În 1976, de exemplu, în Belgia au avut loc lucrările primului „Congres de uleiuri uzate”. Inșă, totodată, e limpede că de la o vreme încoace mai tot omul a trebuit să devină puțin specialist în problemele arzătoare ale zilei, adică dacă nu mai mult, cel puțin cunoșcător, în linii mari, al acestor probleme și factor activ în soluționarea lor. A cunoaște, zice o vorbă, înseamnă pe jumătate a rezolva. Că unii pot cunoaște foarte bine problema și totuși nu o rezolvă, atât cît depinde de ei, nici pe jumătate, va reieși din rîndurile de mai jos.

1.

— Ce înseamnă F.R.U.M.?

— Înseamnă, ne răspunde inginerul șef Ion Vilceanu, Fabrica de regenerare a uleiurilor minerale. Este singura fabrică de acest fel din țară.

— Deci toate uleiurile uzate pe care le stringem ajung aici, la Rimnicu Sărat?

— Da. Și lucrăm la întreaga capacitate, adică primim vreo 60 000 de tone pe an.

— Ce reprezintă această cifră față de posibilități?

— Foarte puțin.

— Cît?

— 10—15 la sută. Nu știu exact. Asta întrebai la centrală.

— Cît ulei regenerat rezultă din cele 60 000 tone de ulei uzat, după prelucrare?

— Cam 30 000 de tone.

— Numai jumătate. E bine?

— Nu. Inșă restul nu se pierde. Mai scoatem, anual, cam 25 000 de tone de păcură.

— Totuși, din ce motive se regenerează doar jumătate din uleiurile uzate aduse aici?

(Continuare în pagina 11)

DUMITRU ELIADE ■

Viața văzută prin culisele teatrelor

Teatrele în orele de lucru miros mai puternic a fard și tentează pe curioși ca un mister continuu. Afară plouă, afară curge soarele torid și înăuntru, în răcoarea dulce, pluşată a sălilor și scenelor de teatru se petrec lucruri grave, se consumă drame și tragedii încărcate de strigăte, se consumă comedii mai mult sau mai puțin amare. Aparent, atmosfera teatrelor de la orele 9 dimineața e aceea a saloanelor somnambule pe unde

pașii se aud infundat și oamenii vorbesc în șoaptă, ca în preajma unei săli de operație pe cord deschis. Dar dincolo de culoarele de labirint, dincolo de birourile capitonate, cînd se deschid ușile, răbufnesc replici din viața de toate zilele, în decoruri pictate și sub reflectoare incinse. Romantic, nu?

(Continuare în pagina 27)

ADRIAN DOHOTARU ■

NOUL PE FRONTUL SĂNĂTĂȚII

- Opt pagini despre marea grijă a țării față de om.
- Reportaje, interviuri despre truda și realizările celor ce lucrează pentru sănătatea omului.
- Anchete și opinii privind mișcarea ideilor noi în lumea medicinei.

(Paginile 13—20)

GIMNASTICA ROMÂNEASCĂ, DIN NOU VICTORIOASĂ!

- Nadia — pentru a III-a oară campioană a Europei
- Emilia — la un pas de cea mai înaltă treaptă
- Melita — un debut de excepție

BRAVO, acestor fete minunate și antrenorilor lor!

Cititorilor revistei „Flacăra”
salutare cu simpatie
Oțopeni 14 mai 1979

Nadia
Loina veci

Emilia
Berli

Aeroportul internațional Oțopeni, 14 mai, ora 17.15. Oameni de toate vîrstele, cu o floare sau numai cu un gînd bun, au ținut să facă o primire cît mai frumoasă gimnastelor noastre fără egal. Bravo, Nadia! Bravo, Emilia! Bravo, Melita! Felicitări, Marta! Felicitări, Bela Karoly! Imbrățișări cu cei dragi, bucuria reîntoarcerii. Blitzuri. Zimbete. „Mai zimbiteți o dată!”. Auto-grafe pentru numeroșii iubitori ai sportului, pentru cititorii revistei noastre. Le adresăm întrebarea de pe buzele tuturor:

— Cum a fost?

Răspunde Nadia:

— Sînt foarte bucuroasă că am adus „Cupa Europei” acasă. E adevărat că-mi doream toate medaliile de aur puse-n joc, dar e bine și așa! La paralele inegale am avut ghinion. Oricum, sper că n-o să fiu acuzată de lipsă de modestie dacă spun că nu e puțin lucru să fii pentru a treia oară prima în Europa, în concursuri în care se întreceau, de fiecare dată, cele mai tari gimnaste din lume.

— Ce ne poți spune despre viitor, despre colege?

— Muncesc mai departe la fel de mult. Mă împac foarte bine cu antrenorii și cred că asta

se vede și în rezultatele mele. Emilia, colega mea de antrenament, de echipă și cea mai puternică adversară a mea, mă ajută să fiu eu însămi mai bună, să mă pregătesc cu seriozitate. Despre Melita Ruhn, Anca Chiș ați auzit deja, ele sînt, la ora aceasta, mari speranțe. Veți mai afla lucruri frumoase și despre alte colege ale mele de la Deva.

Pe Emilia am întrebat-o dacă a avut emoții. S-a arătat surprinsă:

— A fost un concurs greu, dar n-am avut emoții. Cred că m-am obișnuit cu atmosfera marilor întreceri și asta, după cum spune tovarășul profesor Karoly, e foarte bine. Vreau ca și la Dallas să fiu în frunte, dacă se va putea să iau chiar distincția de aur!

„Mezina” echipei, Melita Ruhn, cea mai recentă „fetiță minune” a neobositului antrenor Bela Karoly, a cerut, cu oarecare timiditate, o aminare și îngăduință: „Eu, să nu vă supărați, doresc să particip și la un campionat mondial. Vă promit că după aceea să vă răspund nu la o întrebare, ci la mai multe”.

ION PREDOȘANU ■

Familia Sosai, un monument al moralei muncitorești

1.

Intr-o zi de toamnă, un om ajunge pe platforma Combinatului siderurgic de la Galați și vrea să schimbe câteva vorbe cu inginerul Sosai, care e și diriginte la o clasă de elevi. Intră într-o hală imensă, trece printre două șiruri de strunguri, i se deschide în față o ușă și i se arată un tinăr cam de 27 de ani. Tușește, își drege glasul și i se prezintă. Celălalt nu ascultă până la capăt, dinții i se dezvelesc, ochii încep să-i joace sub sprincene: „Nu ați nimerit bine, zice. Predau și eu la școală, îi mai supraveghez pe elevi și aici, în producție, când am timp, dar nu sint diriginte. Poate e fratele meu Nicu, sau fratele meu Mihai, sau fratele meu George. Știți, noi muncim aici, pe platforma combinatului, patru frați și toți sintem ingineri. L-am urmat pe Nicu, care a fost ucenic, iar Nicu l-a urmat pe Constantin, care a fost și el ucenic și acum e maistru. Constantin l-a urmat pe tata care a fost muncitor”.

Omul venit aici să-l caute pe tovarășul diriginte Sosai clipește din ochi și se întreabă dacă celălalt nu cumva glumește. Dar tinărul inginer zimbete, își aprinde o țigară și rostește cu priclenie: „Nu vă mirați. Așa sintem noi, alde Sosai. Cu sufletul pe buze. Sintem opt frați. Șase băieți și două fete. Cea mai mică e elevă în clasa a X-a, premiantă. Petrică e student în anul trei. Constantin, Nicu și Mihai au fost toți ucenici la tata. Nicu a ieșit primul inginer și ne-a tras pe toți după el. El a fost motorul. El și tata”.

Vorbind, au pornit amândoi prin hală, printre șirurile de strunguri. Omul se interesează de ucenici, dacă pot sau nu să învețe meseria bine. Grigore Sosai își umflă pieptul: „Cum să nu?! Au tot ce le trebuie”. Tace brusc. Câteva clipe și unul și altul îi urmăresc pe ucenici la mașinile lor. Când reîncepe să vorbească, Grigore Sosai are parcă alt glas. „Toate căile le sint deschise. Numai să fie cine să-i îndrume, iar ei să asculte. Când am terminat cele opt clase, mi-am depus dosarul la o școală profesională de tapițerie. Eram, cu mintea mea de atunci, fericit, îmi spuneam că am cam terminat-o cu cartea. Dar seara a venit Nicu acasă. „Tapițer?! a strigat el mirat de parcă i-aș fi spus că m-am întilnit cu un marțian. Ce, mă, tapițerie?! Strungar, ea taică-tu, ar mai merge”. A doua zi s-a dus la școală, mi-a scos dosarul și m-a înscris la liceu”. Omul ascultă și dă din cap. Ceva îl frământă. Întreabă: „Și ați mai urmat profesionala?” Grigore Sosai își umflă iarăși pieptul. „Nu... Am mers în linie dreaptă. Am avut o evoluție simplă, fără ocoluri, fără intortocheri care te întirzie să te realizezi. Am urmat liceul la zi, facultatea tot la zi. M-a întreținut Nicu. Avea și el familia lui, dar găsea timp pentru mine. Condiția era una singură: fără restanțe. Apoi, când am ieșit inginer, mi-a revenit mie datoria să-l ajut pe fratele mai mic, pe George, care trecuse între timp în anul III la același institut. Anul trecut a absolvit George și acum e datoria lui să-l ajut cu toate cele necesare pe Petru. Când Petru va avea diploma în buzunar, va trebui să aibă grijă de Lida”.

Au ajuns la ieșirea din hală. În timp ce stringe mina întinsă, Grigore Sosai își încheie astfel mărturisirea: „Eu am avut noroc. Liceul la zi, facultatea la zi. Hainele cele mai bune mie mi să dădeau. Fiindcă hainele celui mai mare, tot transformate pentru Nicu și Mihai, tot întoarse de mama și pe o parte și pe alta, se rupeau până la mine. Și atunci mi se cumpărau altele, noi, de la magazin. Eu și frații mai mici formam a doua serie. Fiind cap de serie, aveam parte de haine noi. Mihai, de pildă, fiind sfârșit de serie, purta mereu ce era deja rupt”.

Rid amândoi și se despart. Dar peste o clipă, Grigore se aude strigat. Se întoarce. „Mihai a făcut profesionala?” Pune mîinile la gură și răspunde: „Da, Mihai”.

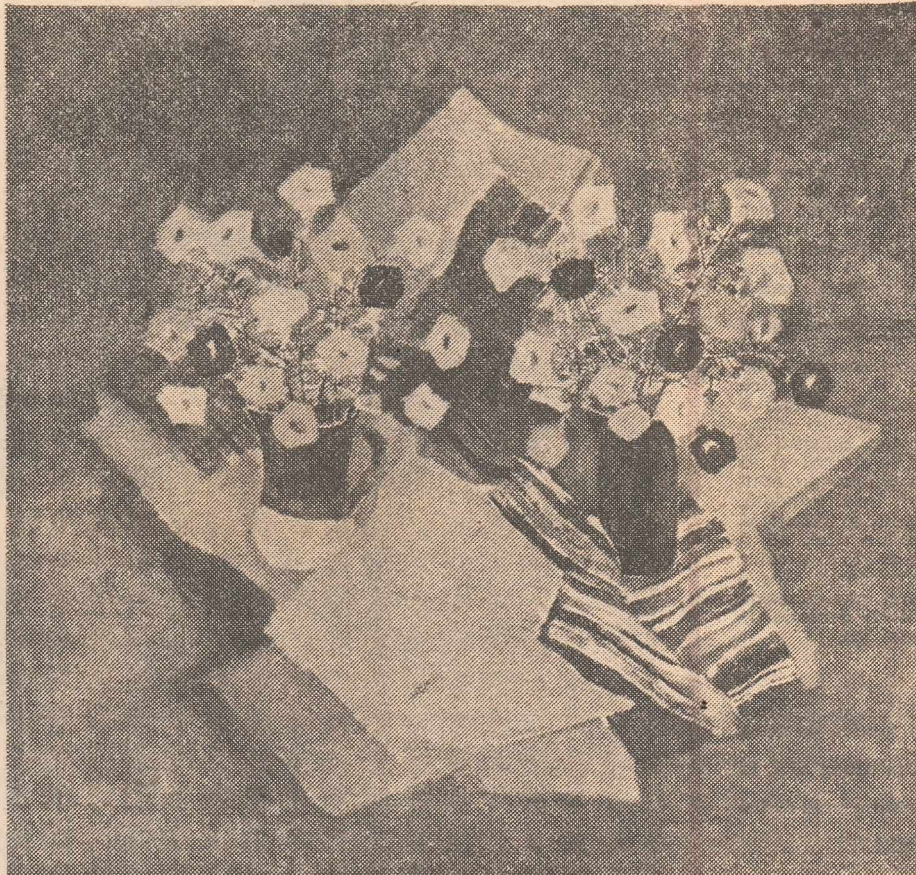
2.

Intr-altă zi din aceeași blindă toamnă cu roade frumoase pe cîmp, încit navești veneau din satele lor la combinat parcă din tinuturi de rai, omul nostru a intrat în alt atelier și a întrebat de ing. Mihai Sosai. A fost condus spre un tinăr mic de statură, cu nas ascuțit și ochi inteligenți. Și-au dat imediat seama că s-au cunoscut cîndva în viață. Dar fiecare îi era totuși teamă să nu fie doar o părere. Cel venit în vizită a început mai pe departe, că el l-a cunoscut pe Grigore Sosai, că se bucură că a avut un asemenea prilej. Fără îndoială, Grigore e un om deosebit. Și Nicu Sosai la fel...
— A povestit și ce a făcut după ce l-a înscris Nicu la liceu?

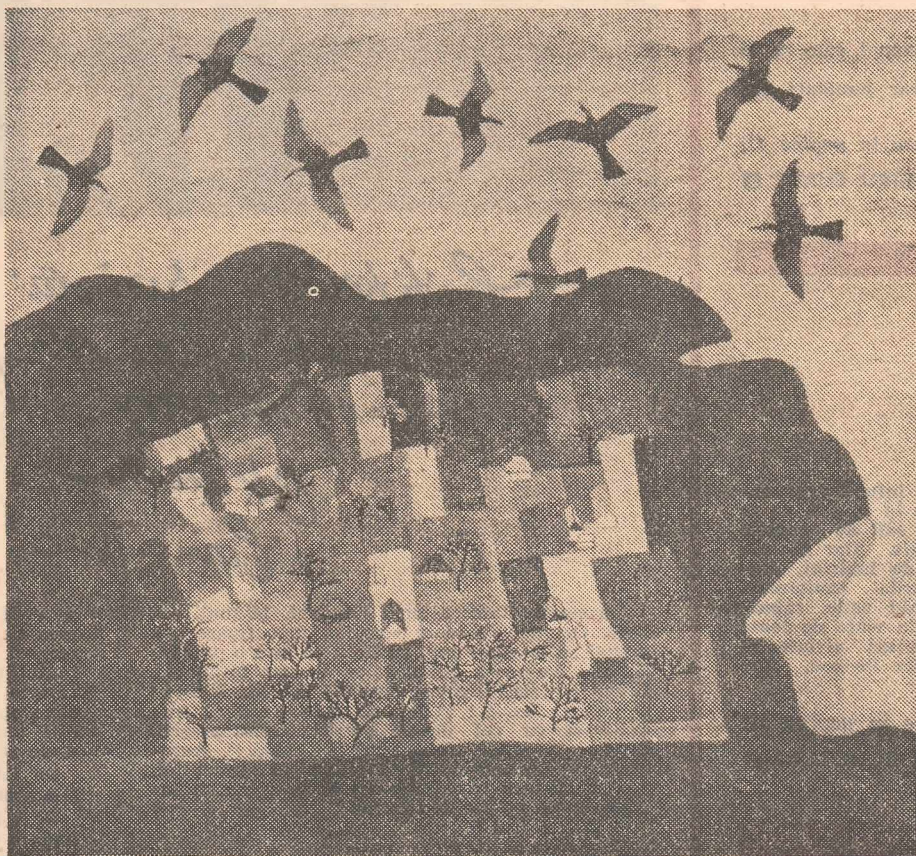
— Nu.
— Ha, ha, ha... eram sigur... Îmi aduc aminte ca acum. Mai erau doar două ceasuri pînă la începerea examenului și Grigore nicăieri. Dispăruse. Nu voia să se prezinte la examen. Îl caută Nicu pe străzi, pe la prieteni la Dunăre, la Brateș, Nicăieri. Nicu nu se lasă, aleargă de colo colo, în sfîrșit, îl găsește pe stadion. Bătea mingea. L-a luat de acolo și l-a dus de urechi la școală, numai în

nici acolo, în fața examinerilor, nu s-a străduit prea mult, dar a reușit. Asta era important. A terminat apoi facultatea cu 10.

— Și dumneata?...
— Eu... După ce am absolvit șapte clase, Nicu m-a înscris la școală profesională siderurgică. Dar la examen nu m-au primit. Nu aveam 1,5 m înălțime. Ca să nu stau acasă, tata m-a luat cu el la uzina de reparații, să învăț strungă-

Viorel MĂRGINEANU — Bucurie

Viorel MĂRGINEANU — Peisaj

chiloți, fiindcă nu mai era timp. L-a scuzat în fața comisiei, a explicat, a insistat. A reușit ultimul la examen, fiindcă nu a vrut să se pregătească și

ria, meseria lui. Mi s-a dat în primire un strung părăsit, vechi și uzat. Nu puteam lucra acolo decît șuruburi și piulițe. Am învățat și am ieșit lucrător. Eram

foarte mandru. Tata era fruntaș în producție. Păstrez și acum o fotografie pe care scrie că el lucrează în uzină împreună cu fiul său. După ce am învățat meseria, m-am înscris din nou la școală profesională. Mai crescusem între timp cu un centimetru.

— Dar de ce?! exclamă omul nostru. Doar acum știai o meserie...

— Îmi trebuia o calificare. Și pe Constantin, și pe Nicu tot tata i-a învățat meserie, dar după aceea i-a trimis la școală. Să aibă o calificare în buzunar, să învețe o meserie mai bine, s-o gindească, nu să rămînă la condiția lui, a bătrînilui, care a deprins meseria la patron. Să aibă perspectivă.

— Ei, și cum a mers școala profesională?

— Bine. În prima vacanță de vară, Nicu a venit la noi acasă și mi-a spus că vrea să mă trimită într-o excursie la Piatra Neamț, unde aveam o mătușă, și la Bicăz, să văd și eu hidrocentrala, lacul, muntii. „Dar nu am bani de-ajuns, mi-a spus. Așa că trebuie să mergi pe jos pînă la Barboși, a doua stație C.F.R. de la Galați, și de acolo te urci în tren. La întoarcere să procedezi la fel”. Nu știu nici azi dacă într-adevăr Nicu nu avea banii necesari, sau dacă voia, în felul acesta, pe mine, un puști pe atunci, să mă învețe cum trebuie prețuit banul muncit. În tren, spre Piatra Neamț, m-am întilnit cu directorul școlii.

— Ce-i cu tine, unde mergi? In-
trebat.

— La Piatra Neamț, la o mătușă.

— Și de ce nu în tabără? Ești corigent?

— Nu. Premiant.

A tăcut. Când am revenit la școală, în toamnă, colegii au început cursurile, dar pe mine directorul școlii m-a trimis într-o tabără de odihnă. Ne-am reîntilnit peste cîțiva ani la institut, dumnealui lector, eu student.

3.

Trec, nu prea se știe cum, alți cîțiva ani buni, vreo 7-8. Și într-o zi, tot de toamnă și tot însoțită încit navești veneau la combinat mirosind a roade, omul nostru îl caută din nou pe ing. Mihai Sosai. I se spune că muncește acum într-un birou care se află într-o clădire între laminorul de tablă groasă și turnătoria de lingotiere, aproape de locul unde se înalță a treia oțelărie. Îl găsește într-o cameră lungă de vreo 6 m și lată de 2 m, puternic luminată. Trei mese cap la cap și pe ele hîrtii și dosare, rigle și creioane. Mihai Sosai se ridică de pe scaun, zimbete, apoi se întoarce imediat să răspundă la telefonul care începuse să țîrîie de cum a făcut gestul de a se ridica în picioare.

— Asta-i, zice cînd revine, am ajuns un birocrat. Ceilalți o duc bine. Grigore a fost numit între timp șeful secției întreținere și reparații laminoare. Are el multă bătaie de cap, dar face ceva concret. Împreună cu George, care lucrează la proiectare, a schimbat paturile de tăcîcire de la laminorul de tablă groasă, a înlocuit plăcile din fontă, care se uzau repede, cu elemente din șină de cale ferată — și gata inovația. O eficiență anuală de 20 milioane lei. Asta-i ultima lor ispravă. Pe cînd eu...

— Dumneata învățî hîrtiile.

— Exact. Sint șeful biroului învățămînt. Fac situații, tabele, tabeleșe cu rubrici și rubricuțe, întocmesc programe sau le modific mereu pe cele ce se învechesc. Nu-mi place, dar n-am încotro. I-am spus și acum o săptămînă tovarășului prim-secretar al comitetului de partid pe platformă că nu e de mine o asemenea muncă. Primisem o decizie de șef de atelier pe undeva, pe la laminorul de benzi la cald, C.O.M.-ul de acolo mă votase, dar nu m-a lăsat. „Stai, mă, acolo!” mi-a zis. Adevărul e că nu trebuia să primesc postul ăsta.

— Te-am căutat și acum două săptămîni.

— Eram în concediu, dar veneam aproape în fiecare zi pe aici. Am lăsat pe unul în locul meu, dar veneam și eu în fiecare zi, pe ascuns, să-l ajut, să meargă treaba bine. Șmecherii de ăstea... Credeam că dacă vor vedea că și în lipsa mea totul e perfect, îmi vor da drumul. Dar văd că n-a ținut. Și doar nu cer un loc de muncă unde să mă îngraș. Dimpotrivă, aici poți să te îngrași. Toți frații mei proiectează mașini sau conduc procese de producție. Numai eu am ajuns să învăț hîrtii toată ziua. Uneori mi-l așa dor de metal, să iau o piesă în mînă, abia strunjită, încă fierbinte și s-o rotesc în razele soarelui. Ah, de-aș scăpa... Trebuie să găsesc eu o cale...

În clipa aceea, acolo, pe platforma oțelăriilor și furnalelor, cei doi erau probabil singurii care simțeau dorul de metal. Și, deși acest dor îi apropie mult, s-au despărțit iarăși, pentru vreme îndelungată.

ION CHIRIC ■

Largă cooperare în interesul destinderii și progresului, al dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî singure, în deplină libertate, propriul destin

Mesajul pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu l-a adresat celei de-a V-a Conferințe a Națiunilor Unite pentru comerț și dezvoltare a continuat, și în această săptămână, să suscite un larg interes în cercuri largi ale opiniei publice internaționale, relansând în termeni concreți și decizi discutiile în jurul comandamentului arzător al lumii contemporane, făurirea unei noi ordini economice și politice internaționale, a unei lumi preocupate exclusiv de fericirea și destinul omului, al popoarelor.

Sub auspiciile acestui demers, ce corespunde în mod vital aspirațiilor de progres ale omenirii și în conformitate cu acțiunile constante ale României pentru instaurarea în lume a unui climat favorabil cooperării în interesul destinderii și progresului, al dreptului sacru al popoarelor de a-și hotărî singure, în deplină libertate, propriul destin, președintele României socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut, în această săptămână, noi întrevederi menite să contribuie la dezvoltarea raporturilor de prietenie și colaborare ale României cu toate statele, pe baza deplinei egalități în drepturi, a respectului reciproc și interesului comun.

„Deși destul de diferite, menționa ambasadorul Republicii Democratice Sao Tomé și Príncipe cu prilejul prezentării scrisorilor de acreditare, între țările noastre se pot găsi multe asemănări. Ca și Republica Socialistă România, Republica Democratică Sao Tomé și Príncipe se află angajată în lupta fermă pentru a construi, pe ruinele colonialismului, o societate nouă în care nu vor mai fi exploatare și exploatați, în care cetățenii pot fi cu adevărat liberi și stăpâni pe munca și pe destinele lor. Ca și România, țara noastră militează pentru destindere, pace și cooperare pe bază de egalitate între națiuni“.

Dorința tinerelor state independente de a promova relații de cooperare și prietenie cu România socialistă, cu ale cărei aspirații sociale și naționale se confundă, vădește prestigiul de care ea se bucură pe plan internațional și confirmă, în acțiuni bilaterale concrete, sprijinul pe care țara

noastră îl acordă luptei popoarelor pentru asigurarea progresului lor economic și social, pentru întărirea independenței naționale, a unității și solidarității lor în lupta împotriva colonialismului și imperialismului, a oricăror forme de opri-mare și discriminare rasială.

Același spirit de solidaritate militantă cu lupta popoarelor pentru dreptul de a fi înțeles și de sine stătător a fost dominant și în cursul întrevederii pe care secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a avut-o cu Khaled El-Hassan, membru al Consiliului Național Palestinian, membru al Comitetului Central al „Al Fatah“. Cu acest prilej, oaspetele a exprimat mulțumiri pentru poziția constantă a României, personal a șefului statului român în sprijinul cauzei poporului palestinian, pentru realizarea dreptului său la autodeterminare, pentru crearea unui stat propriu independent. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat încă o dată poziția fermă a României în ce privește situația din Orientul Mijlociu, arătând că țara noastră se pronunță hotărât pentru soluționarea globală a conflictului, care să ducă la realizarea unei păci juste și durabile, prin retragerea Israelului din toate teritoriile arabe ocupate în urma războiului din 1967, rezolvarea problemei poporului palestinian pe baza dreptului său la autodeterminare — inclusiv la constituirea unui stat palestinian independent.

Reținând notele specifice date de cadrul diferit al întrevederilor, întâlnirile tovarășului Nicolae Ceaușescu cu Günther Verheugen, secretarul general al Partidului Liber Democrat din R.F. Germania, și, după două zile, cu Gaetano Stammati, ministrul comerțului exterior al Italiei, se înscriu în preocuparea constantă a partidului și statului nostru pentru îmbunătățirea climatului politic pe continentul european și în lume, în spiritul Actului final al Conferinței de la Helsinki, prin largirea cooperării și colaborării cu toate statele, cu toate forțele ce se pronunță pentru pace, destindere și înțelegere.

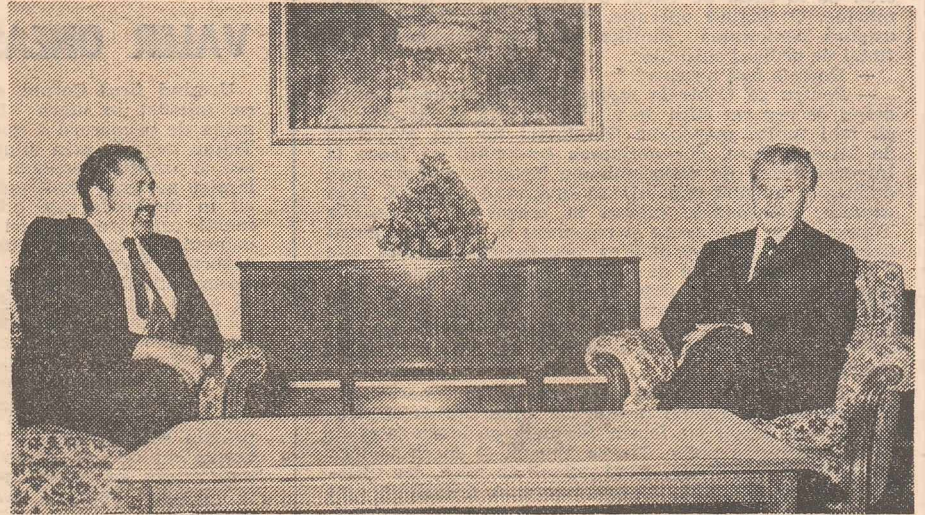
În consens cu principiile cardinale ale

politicii noastre internaționale, în timpul întrevederilor au fost subliniate și puse în prim planul discuțiilor problemele de natură să extindă și să cimenteze dorința comună de cooperare și înțelegere. Și aceste probleme, atestând ascensiunea forțelor păcii și colaborării în lume, sînt tocmai problemele vitale ale omenirii: importanța soluționării prin tratative a problemelor litigioase dintre state, rolul tot mai mare ce revine opiniei publice, partidelor democratice, forțelor politice înaintate în înlăturarea idealurilor de progres, pace și securitate ale popoarelor, instaurarea în lume a unor relații noi, democratice, întemeiate pe egalitate în drepturi, pe respectul independenței și suveranității naționale, pe nerecurgerea la forță și la amenințarea cu forța, pe neamestecul în treburile interne, necesitatea unei largi cooperări între toate sta-

tele pentru amplificarea și accelerarea circuitului mondial de valori materiale și spirituale ale popoarelor, pentru crearea unei lumi care să asigure progresul rapid al tuturor statelor și îndeosebi al celor rămase în urmă, precum și stabilitatea economică mondială.

În timpul întrevederii cu generalul de divizie Felix Galvan Lopez, secretarul apărării naționale al Statelor Unite Mexicane, au fost reliefate cu satisfacție bunele relații statornicite între România și Mexic, apreciindu-se, în același spirit al conlucrării constructive, largile posibilități de care țările noastre dispun pentru dezvoltarea în continuare a raporturilor bilaterale în interesul comun al diversificării relațiilor româno-mexicane, al cauzei păcii și destinderii în lume.

ION CRISTIAN ■

În timpul întrevederii dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Khaled El-Hassan.

Sedința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

În consens cu voința unanimă de sporire a eforturilor de apropiere a României de nivelul statelor avansate din punct de vedere economic

Sedința de marți, 15 mai, a Comitetului Politic Executiv, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, a dezbătut, la primul punct al ordinii de zi, Raportul cu privire la propunerile preliminare pentru Planul național unic de dezvoltare economico-socială a României în cinci-inalul 1981—1985. Din comunicatul apărut în ziarele de ieri reținem îndeosebi aprecierea Comitetului Politic Executiv conform căreia propunerile avansate în raport „corespund prevederilor Programului partidului, adoptat la Congresul al XI-lea, precum și orientărilor generale aprobate de Conferința Națională a partidului din decembrie 1977“, ceea ce este de natură să ne pună în contact direct cu realitățile viitorului cincinal. „Puternicul dinamism ce va caracteriza dezvoltarea economică în următoarea etapă, se spune

în comunicat, va crea condiții pentru creșterea mai substanțială a produsului social și a venitului național, ceea ce va permite apropierea României de nivelul statelor avansate din punct de vedere economic. În aceste aprecieri găsim desigur certitudinea ascensiunii noastre la nivelul aspirațiilor generale de progres și prosperitate ale națiunii și totodată temeinicia efortului depus până în prezent“.

Comitetul Politic Executiv a hotărât ca propunerile preliminare pentru Planul național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România în cincinalul 1981—1985 să fie definitive și supuse spre dezbateră și aprobare Plenarei Comitetului Central al P.C.R. și apoi, sub formă de Directive, Congresului al XII-lea al Partidului Comunist Român.

La punctul următor de pe ordinea de zi, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat Raportul privind analiza pe bază de bilanț a rezultatelor economico-financiare obținute în anul 1978. Conform datelor date publicității, valoarea fondurilor fixe pușe în funcțiune în primii trei ani ai cincinalului reprezintă 30,3 la sută din valoarea fondurilor fixe existente în unitățile productive la sfîrșitul anului trecut. Ritmul înalt al înnoirii tehnice și tehnologice ilustrează grăitor intensificarea laturilor calitative ale întregului proces de producție, adîncirea procesului de modernizare a ramurilor producției materiale. Avuția națională a sporit în aceeași perioadă într-un ritm mediu anual de 10,4 la sută, fondul de dezvoltare economico-socială fiind în 1978 cu 8,6 la sută

mai mare decît cel din 1977. „Dezvoltarea multilaterală a economiei, se spune în comunicat, diversificarea structurii sortimentale și îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al producției au contribuit la participarea activă a țării noastre la circuitul economic mondial, la amplificarea schimburilor comerciale cu alte state. Rezultatele obținute, sporirea venitului național au asigurat condiții pentru aplicarea programului de creștere mai rapidă a nivelului de trai al întregii populații“.

Rezultatele fructuoase obținute în dezvoltarea economico-socială a României în primii trei ani ai cincinalului sînt mobilizatoare și Comitetul Politic Executiv a subliniat necesitatea luării în continuare de măsuri hotărîte pentru valorificarea superioară și creșterea eficienței producției materiale, realizarea tuturor indicațiilor calitative ai planului, folosirea intensivă a capacităților de producție și valorificarea la un nivel tehnic superior a materiilor prime și materialelor, aplicarea rapidă în producție a progresului tehnic și științific și organizarea, pe baze științifice, a producției și muncii.

În continuarea lucrărilor, Comitetul Politic Executiv a dezbătut și aprobat Hotărîrea cu privire la aniversarea a 35 de ani de la eliberarea României de sub dominația fascistă, măreață sărbătoare națională a poporului nostru, eveniment de importanță crucială pentru destinele României, hotărîre ce va fi dată publicității, precum și unele probleme ale activității curente de partid și de stat.

C. NICOLAE ■

Poem de putere

Înaltului timp i se cade prietenii,
înlaltă cîntare ! Noi tobe în sînge
și-n suflet un dor de pămînt și de cer ;
noi sîntem puterea.
noi sîntem puterea mulțimilor care
un astru afirmă urcîndu-l în boltă
asemenea soarelui : veșnic !

Și iată, se țese aici poemul eroic :
de purpură aripi, de flacără aripi,
și pacea-n azur la Carpați și Danubiu,

ca pasărea-lumii,
pe luptători podobindu-i, pe cei ziditori,
iar neamul se-înlaltă-n cîmpii roditoare :
Zamolxe-n lumina din frunte !

Fîntînile, iată, dau apa de viață,
iar caii albaștri din riuri răsar
— pe cer herghelile galopului nostru —
uimitele stele și lumi,
căci templele noastre dau muguri și flori,
cețățile-n ziduri iubiri împletite
la îmnțele noastre de patemi !

Un dedesubt și-un deasupra se leagă
— cum ziua cu noaptea, cum noaptea cu ziua —,

iar aurul fierbe virtuțile stîrpei
în cerul de timp,
și-n prunci nesfîrșirea semințele noastre
— zidire de suflet și dăinuitoare —
și-n miezul semințelor pruncii !

Înaltului timp i se cade, prieteni,
înlaltă cîntare ! Mai bine știți voi
pe cer a o scrie cu litere lucii —
ce-ți pasă, Poete,
că viața-i doar clipa de aspră-ncordare ;
tu arzi precum steaua Sirius eternă :
lumină și veghe !...

RADU CARNECI ■

Cultul muncii, cultul valorii

Enache Man, omul care poartă o nouă mașină în minte!

Omul acesta, plâpînd, care se pierde parcă în halatul albastru-închis, pe care-l poartă desfăcut la nasturi, cu trăsăturile feței bine marcate de efort, dar cu priviri inteligente, părînd angrenate într-o permanentă căutare, are o viață personală deloc ușoară, situație care ar putea justifica o tratare mai lejeră a sarcinilor sale de serviciu, aici la Centrala industrială de reparații auto București. Și totuși Enache Man reușește să găsească resurse nebănuite pentru a inventa mereu.

În atelierul de autoutilare, pe care-l conduce, am văzut o nouă mașină, inexistentă acum cîteva luni. Pare ciudată prezența acesteia, în vecinătatea meselor spațioase de lucru, tocmai prin singularitate ca și prin alte elemente exterioare: pe dominantă de albastru a întregului atelier, noua mașină pune un accent portocaliu viu, iar vizavi de sculele tipice oricărui atelier (menghină, pile, ciocane, bomfaiere etc.) ea înfățișează condensat cuceririle unei tehnici avansate: automatizare, programare, pentru a numi doar două dintre ele. Este o mașină de mici proporții, ridicîndu-se pe verticală pînă la jumătatea pieptului unui om de statură medie și îngăduind manevrarea ei prin cel mult întinderea flexată a brațului. A fost creată de maestrul Enache Man, în aproape 4 luni de zile: din decembrie 1978 pînă în martie anul acesta.

— Ce îndeplinește mașina portocalie?
— Rularea interioară (danturarea) manșoanelor sincron de la cutia de viteze a unor motoare de autocamioane. O singură operație, dar de mare finețe, care asigură conicitatea „dintilor” acestor manșoane, cu finețe de ordinul sutimilor.

— De ce a fost necesară?
— Pentru că Centrala industrială de reparații auto, avînd de reparat cutii de viteze, trebuia să dispună de cit mai multe manșoane. Producția lor era asigurată de întreprindere, dar obținerea conicității se făcea la Întreprinderea de autocamioane Brașov, singura care deținea o mașină capabilă să efectueze operația. Prin urmare, manșoanele plecau în orașul de la poalele Timpei, erau prelucrate și reveneau la C.I.R.A. Pentru fiecare piesă, întreprinderea bucureșteană plătea cîte 3 lei. Inmulțiți cu 50 de mii de manșoane anual! Plus costul transportului, deplasările oamenilor, așteptarea. Pentru o mașină similară cu cea de care dispune acum C.I.R.A. ar fi trebuit să plătească o sumă de circa 1,5 milioane lei. Și atunci a venit vorba despre maestrul Enache Man.

— De ce m-am apucat de treabă? Din necesitate. Mașina oricum trebuia făcută. De mine sau de altcineva, dar era musai s-o facem. Să merg pe ideea celor de la Brașov nu se putea. N-aveam cum și cu ce să torn unele piese, gabaritele fiind destul de mari, iar utilajele noastre nefiind corespunzătoare. A trebuit să caut altă soluție: m-am oprit la o construcție metalică sudată. Asta se putea realiza și la noi. Rezultatul: mașina pe care ar fi trebuit s-o cumpărăm de la Brașov are 2 metri lungime, a noastră, doar 1 metru; a lor cîntărește 3 tone, asta, doar 800 de kg. În loc de un milion jumătate, ne-a costat 397.000 lei. Am folosit subsansamble pe care le aveam în întreprindere: grup conic de la „ARO”, semicuplă tubulară de la boghiurile de tramvai și așa mai departe. M-am lăsat condus de tehnologia de care dispuneam.

Inginerul Radu Vaida, un tînăr care lucrează aici de 8 ani de zile și care cunoaște foarte bine tot ceea ce a realizat Enache Man, pentru că el păstra legătura cu Brașovul, ține să facă unele precizări: „Colegii de la Întreprinderea de autocamioane Brașov au muncit 11 luni pentru a-și face mașina pe care o foloseam și noi: 15 ingineri au alcătuit colectivul de realizatori. Maistrul Man a „tras” de unul singur. El știa că pentru noi, imposibilitatea de a repara cutiile de viteze (ne vin circa 300 de bucăți pe lună) echivala cu o pierdere de 1,5 milioane lei. De cînd o avem, sarcinile de plan pe 30 de zile le realizăm în numai 15! Productivitatea mașinii depășește necesitățile noastre, așa încît am început să livrăm și altora aceste piese, mai ales că ne-am construit, tot singuri, și sculele necesare danturării interioare. Pentru I. A. Brașov o astfel de mașină care s-o înlocuiască pe cea existentă acolo, ar fi de un mare interes, deoarece ei au o producție mai mare de astfel de piese.

Ce mi s-a părut de-a dreptul uimitor: în ciuda faptului că mașina este automatizată, funcționează pe bază de programare, stringe șpanul printr-un sistem magnetic, ea a fost incredințată unui lucrător de categoria I, deci nu unui specialist. De ce? Inventatorul ei ne lămurește că „e vorba doar de supraveghere, pe care ar putea-o face și unul dintre portarii întreprinderii”.

Am văzut „mașina de rulat interior”, cum este denumită: e precisă, silențioasă, „ascultătoare” și „vrednică”. Tot ceea ce a gândit și trasat pe hîrtie în cele peste 150 de planșe maestrul Man Enache, s-a reunit în trupul metalic al acestei mașini care prinde piesa, o învîrtește într-un sens, apoi într-altul, conferind „danturii” conicitatea de 1 grad și 50 de minute, în cîteva zeci de secunde, printr-o mișcare circulară, cu ajutorul unui „braț” maleabil și ultrasensibil, aproape uman, dar cu o forță de apăsare de 13 tone!

Despărțindu-mă de maestrul Enache Man, acesta, în drum spre poarta întreprinderii, prinde să-mi spună că nu este mulțumit! Mirare nejustificată decît pentru un necunosător ca mine.

— Mai avem încă trei feluri de inele sau manșoane, tot pentru cutiile de viteze, de alte tipuri, pe care tot la Brașov sintem obligați să le finisăm, să le „broșăm”, cum spunem noi. Vă imaginați că m-am apucat să fac o altă mașină, de 58 de tone forță, dar care nu va avea nimic comun nici cu cea pe care ați văzut-o, nici cu cea de la Întreprinderea de autocamioane. O am în cap și am început s-o trec pe hîrtie. Pînă plec în Franța nu cred s-o pot termina, dar nici mult după ce mă întorc de-acolo n-o să mă dăreze. Mai treceți pe la noi, nu?

V. EMANUEL ■

AUTOGRAFUL UNUI ARTIST IN MESERIE

Eu îi spun tot dragoste

Gheorghe Caloianu s-a născut în urmă cu cincizeci de ani în comuna Independența. Profesia pe care și-a ales-o a fost aceea de tehnician zootehnist. După ce a lucrat ani în șir pe la diferite ferme zootehnice din țară, cei din comună l-au rugat să se întoarcă acasă. De ce? Sectorul zootehnic de aici avea nevoie de ajutorul și priceperea lui. I se duse vestea că unde lucrează el treaba merge ca pe roate. Cînd s-a întors în Independența, acum cîțiva ani, ca șef al fermei zootehnice, Gheorghe Caloianu s-a speriat. Dintr-un total de 500 de vite, într-un an, mai mult de jumătate mureau. Pe cap de vacă furajată se obținea o producție de 1200 litri de lapte. Cu răbdare, în foarte scurt timp sectorul zootehnic din comună a devenit unul din cele mai importante și puternice ferme zootehnice din județul Galați. Mortalitatea la viței a ajuns la zero, iar producția de lapte a

atins cifra de 3000 de litri pe cap de vacă furajată. Care este secretul acestor realizări?

— Mulți specialiști veneau aici, ne spune șeful fermei, și își puneau întrebarea: de ce mureau vițeii? Se dădeau tot felul de răspunsuri, dar se ocolea cel esențial. Cînd lucrezi cu animalele trebuie să le consideri ca și pe copiii tăi, să te afli tot timpul printre ele, lucru ce nu-l făceau cei dinaintea mea care erau mai mult prin oraș, fiind navetiști. În primul rînd, am căutat să pun la punct normele de fătare pentru fiecare varietate în parte, creînd reflexe la animale — formînd, ca și în industrie, un flux continuu, adică o linie tehnologică. În paralel cu aceste noutăți tehnice s-a schimbat și s-a modificat și mentalitatea lucrătorilor din fermă, constituînd după părerea mea lucrul cel mai important. Dragostea față de animale.

P. SORIN ■

Gheorghe Caloianu

VALER ONEASĂ — un inginer de milioane

Urmînd firul Cernei, spre izvoare, imediat în afara Hunedoarei, uzina de preparare a minereului — Teliuc degajă, prin silueta sa fermă și uruitul perpetuu al funicularilor aeriene, aerul tonic al muncii în deplinele sale drepturi. Oamenii care trudesc aici sînt chiar oamenii pe care și-i poate dori un reporter. Secretarul de partid al întreprinderii îmi spusese surizînd că omul anume pe care l-aș căuta ar fi inginerul Valer Oneasă, exact tînăr, cum îl caut eu, exact un om grozav, cum caut eu unul... Un om de milioane, așa aveam să-i spun și asta pentru că, odată ce aveam să aflui cîte ceva despre isprăvile sale de muncă, nici o sintagmă nu s-ar fi potrivit mai „la țanc”, cum se spune „pe minerește”. Așadar, după ce dau la o parte invizibila pinză care se destramă cu primele fraze încrucizate, tînărul meu inginer începe să fie altceva decît un nume, portretul său în mișcare conturîndu-mi-se treptat, în gravitatea sa cuceritoare, în desfășurarea întretăiată de gesturi a frazelor sale, în felurimea de termeni tehnici pe care îi rețin grăbit pe hîrtie. Ce a găsit inginerul Valer Oneasă aici cîndva, cînd a fost repartizat să arate ce știe în meseria sa de electromecanic, absolvent al Institutului de mine Petroșani? Fostul lăcătuș, fostul serialist, fostul student a găsit o uzină tînără, cu multe probleme și nu tocmai mărunte. Probleme tehnice, sisteme dificuloase, necorespunzătoare și așa mai departe. Adică un teren bun pentru a-și pune la contribuție tineretea, pasiunea, inventivitatea. Așa, de pildă, vechiul sistem de sprijin al cuptoarelor pe role era unul păgubos, necesitînd

un mare consum de rulmenți, circa 150 pe an, aceștia spărgîndu-se frecvent. Cînd socotim că unul costa 15 mii lei putem estima ce pagube se produceau... Ei bine, inginerul Oneasă a căutat, și a găsit, și a înfăptuit, bineînțeles nu singur, ci antrenînd colectivul: deocamdată la două din cuptoare a creat un nou tip de lagăr, cu performanțe superioare, astfel că a redus consumul de rulmenți la circa 50 pe an, echivalînd cu două milioane lei anual! Dar nu s-a oprit aici. Etansarea capetelor cuptoarelor de prăjire dădea multă bătaie de cap colectivului uzinei, aducînd însemnate pierderi de fier conținut, această însemnăd și poluare. Pe atunci, valea Cernei îmbrăcase o tristă hlamidă roșcovană de pulbere fieroasă... Valer Oneasă și ai săi au adaptat și aici un nou sistem de etansare cu segmenti de grafit. Consecința? Diminuarea majoră a poluării și recuperarea unei cantități însemnate de fier plus un randament termic îmbunătățit în cuptor. Iată de ce îl spunem acestui inginer tînăr, statornic în pasiunea sa și în visele sale, un om de milioane. Dar nu e totul, nici pe departe! Deficitul era și vechiul sistem de transmisie a mișcării de rotație dintre reductorul principal și pinionul de activare a cuptorului, care se făcea prin intermediul a două cuplaje dințate. Asta cauza dese întreruperi ale activității cuptoarelor. El a proiectat, în cadrul uzinei (și este deja în curs de execuție la I.U.M. Petroșani), un nou tip de cuplaj cardanic, tip folosit cu succes la fabricile de ciment, bineînțeles regîndit și adaptat în specificul preparării minereului. Așadar, conlucrare fructuoasă, muncă

de concepție, gîndire inginerească, relație știință-proces productiv autentică, înaltă școală a muncii, aici, unde este atît de mult nevoie de astfel de creiere, de astfel de oameni inimoși, care se iau în serios, își iau datoria în serios. Și înfăptuiesc. Alături de inginerul Oneasă au fost și sînt tehnicianul Victor Suling, Silviu Herban, mecanic, Florin Lupei ș.a. Din bogata prezență a acestei inteligențe tehnice mai desprindem preocuparea pentru realizarea unui nou tip de arzător pentru cuptoarele de prăjire, probat și în curs de omologare cu invenție la un institut de cercetări. Rezultatele lui spectaculoase sînt argumentele unei viitoare generalizări în ramură și nu doar: el reduce consumul de gaz metan cu circa 4 mc la tona de minereu prelucrat. Asta înseamnă, în limbajul ferm al cifrelor, 10 milioane mc economie realizată! Spicuum din planul viitoarelor preocupări ale inginerului Oneasă:

— Automatizarea golirii recipientilor de apă filtrată de la instalația de separare magnetică (deja în lucru)

— Preconcentrarea minereului de fier prăjit înainte de separarea magnetică;

— Instalația de spălarea gazelor arse tip Scruber, care va permite la recuperarea metalului din gazele arse cit și la reducerea poluării...

Intr-adevăr, un inginer minunat, a cărui tinerete este în primul rînd spirituală, creatoare, fecundă. La acest portret adăncit prin faptele sale într-adevăr de milioane, nu avem de adăugat decît urarea „Noroc bun” pe care o rostesc atît de firesc oamenii șantierelor subpămîntene.

EUGEN EVU ■

Minunații oameni simpli

Electricienii de avarie

În noaptea de 27 spre 28 aprilie a plouat de-a rupt pămîntul în Cîmpia Băileștilor. Au fost fulgere peste cîmp, scintila și lumina lor au legat cerul de pămînt, iar griul s-a împropățat cu presimțirea verii. La ora 18 și 30 de minute, echipa de intervenție a I.R.E. Băilești, compusă din Nelu Zamfir, Marin Eneca și Constantin Licurici, șoferul cu nume predestinat pentru a lucra la o întreprindere de lumină, s-a întors de la Nădejdea și a plecat la Rast pentru lucrări. Dispeceratul Craiova a anunțat, la orele 21, avarie pe axul Calafat. Asta însemna că mai multe sate nu vor avea lumină în noaptea aceea ploioasă. Și cei trei au plecat din nou. Oprindu-se des, verificînd instalațiile, cu apa suînd peste ghețe, cu miinile din ce în ce mai înghețate. După 17 kilometri, au descoperit că, la derivația comunei Negoi, doi conductori de curent fuseseră rupți din cauza descărcărilor electrice. Comunicare prin stație, de pe mașină, și aprobare de acți-

ne pentru „a pune la pămînt linia”. S-a creat „zonă protejată” și s-a izolat defecțiunea pentru ca pe axul principal să se poată da imediat curent. După trei ore de la alertă, lumina și-a „continuat” drumul. În fond, o noapte obișnuită pentru un electrician de intervenție.

Nelu Zamfir e un oștean scund, subțire, numai fibră, un om care muncește serios, de 16 ani, la I.R.E. Băilești. S-a făcut electrician pentru că, în armată, a avut posibilitatea să învețe meseria și, așa îi place lui, „să fie la înălțime”. Și este. Împreună cu colegii lui, asigură lumina pentru Băilești, Rast, Negoi, Cătană, Covei, Bourneni, Siliștea-Crucii, Cioroi, Cioroiși, Cetățuia, Ferișor, Afumați, Urzica, Urzicuța, Bărca, Ionele-Mărăcinele, Tîrnava, Mirza, Galicea Mare, Giubega, Galicuița, Balasan. Numele satelor le spune fără să clipească, le-a bătut temelnic cu pasul și cu munca, în 16 ani. Nu le-a prea văzut, e drept, noaptea, pentru că a ajuns în ele cu echipa de intervenție cînd

n-aveau lumină și după ce totul a fost gata a plecat imediat cu mașina lui Licurici spre alte locuri.

„Să asigurii lumina” — un lucru tulburător pentru noi, obișnuiți și firesc însă pentru oamenii care o fac în zilele și în nopțile lor. Într-o meserie de încordare continuă, de risc — de ce n-am spune-o —, cu un sistem de lucru ce are rigooarea fronturilor de luptă. Nelu Zamfir, om pentru meseria lui, în care s-a perfecționat ducîndu-se luni în șir, duminică — după ce muncea toată săptămîna — la cursuri de calificare, la Calafat, are acum categoria a IV-a, treapta a II-a. Stă tot în satul unde s-a născut, Siliștea-Crucii, într-o casă cu ferestrele spre cîmpie. Cînd ajunge seara acasă, ori dimineața, după cum vine tura, sapă în grădină, se odihnește puțin — de fapt miinile lui și ochii lui sînt într-o continuă mișcare, apoi o ia de la capăt. Vorbește repede, precis, exact. Îl îngrijorează grindina, furtuna, ploile mari. L-am surprins într-o clipă cînd cerul de primăvară se întuneca iar a ploieci. Privea des către el și se innegura odată cu timpul. Un om al pămîntului, obișnuit, dar și un om al luminii, pe care o păzește cu hărnicie și dăruire egale.

DOINA IOVĂNEL ■

MARIN RĂDOI:

Tehnica și cultura nu sint noțiuni cu sfere exclusive

— Știm cu toții ce înseamnă pentru un tânăr întâlnirea cu dascăli de mare vocație. Uneori, ea poate să fie decisivă pentru destinul lui iniuriindu-l pentru toată viața. Ați avut norocul unor asemenea întâlniri?

— Am urmat Liceul „Aurel Vlaicu” într-un mare centru muncitoresc al Capitalei, Grivița roșie. Aici am avut ca profesori pe Pompiliu Constantinescu și Șerban Cioculescu. Lecțiile despre lucafărul eminescian ale lui Pompiliu Constantinescu au rămas pentru totdeauna gravate în inimile noastre. Păcat că acest distins cărturar, elev al lui Mihail Dragomirescu, ne-a părăsit prea devreme, în plină putere creatoare.

— Dar formația științifică nu v-a fost călăuzită de nimeni?

— Exemple de dascăli pasionați am avut și la Politehnică din Timișoara. Aș aminti doar pe profesorul Remus Rădulet, care a implinit de curind 75 de ani, savantul enciclopedist care face incursiuni de o uimitoare profunzime în cele mai diverse ramuri ale științei și filozofiei. Asemenea modele umane valorează uneori mai mult decât școala în sine, obligată să rămână încorsetată în anumite scheme tip, strict necesare unei instituții având în sarcină instruirea și educația unei colectivități umane.

— Dumneavoastră sinteți un om care a îndeplinit și funcții politice și om de învățământ și unul interesat de literatură, artă. Cum ați reușit să împăcați toate aceste preocupări?

— Cu puțin efort, totul este posibil. Mi-a plăcut mult să citesc, să mă informez permanent folosind clipele de răgaz și vacanțele. Nu cred că omul, indiferent de funcții și grad de ocupație, nu are posibilitatea să vadă un spectacol, să citească o carte, să vadă o expoziție sau să meargă la un concert. Spunem că mijloacele moderne ne permit să citim o carte ascultând și o muzică bună. De curind am văzut expoziția-eveniment a marelui nostru pictor Ion Gheorghiu. Un act de cultură într-o fracțiune de timp. Variația în preocupări e poate și cel mai puternic deconectant în epoca noastră, când sistemul nervos este, supus unor solicitări multiple și diverse.

— Sinteți prorector și profesor la Politehnică. Aș vrea să-mi spuneți cum încerați la studenți dezvoltarea ei mai armonioasă a personalității lor?

— Studenții reprezintă pentru mine o categorie socială aparte. Încerc să mă aproprie de ei cu înțelegere și căldură. Încerc să le insuflu pasiunea pentru profesia de inginer și pasiunea pentru cultură. Nu știu dacă se cunoaște că și Politehnică, instituție care numără 25 000 de studenți, are un ceneacu literar care a publicat recent un volum intitulat „Geometria pasiunii”. Este și acesta un exemplu că tehnica și cultura nu sint noțiuni cu sfere exclusive.

— Ați amintit despre relația dintre tehnică și cultură pe care o urmăriți de altfel și într-o carte. Afirmăți în volumul „Tehnică și umanism” că dezvoltarea tehnicii nu anulează cultura. Dimpotrivă, o întregeste, amplificându-i valențele. Inteligența creatoare nu poate da roade decât pe un fond de autentică pregătire culturală. Cine credeți însă că a facilitat divorțul dintre tehnică și umanism?

— E greu de dat un verdict categoric pentru a nu comite o eroare. Am impresia că vina aparține nici unora, nici altora. Dealtmăd ar fi greșit să afirmăm că ar exista o separare categorică între tehnică și umanism, între știință și cultură. Evoluția atât de rapidă a științei și culturii face din ce în ce mai greu ca oamenii de știință să fie permanent la curent cu ceea ce e nou în muzică, pictură, filozofie. Dar Einstein spunea că în gândirea științifică există totdeauna un element de poezie. Adevărata știință și adevărata muzică, spunea el, necesită procese de gândire similare. Marii oameni de cultură n-au fost niciodată indiferenți față de cuceririle științifice. În romanelui lui Dostoievski, „Frații Karamazov”, apare cuvintul neeuclidian în discuția dintre Alioșa și Ivan Karamazov, întregind prin existența neeuclidiană un fel de armonie universală. Tolstoi, în romanul său „Război și pace”, pomenește de problema mișcării, utilizând noțiuni de progresie geometrică și mărimi infinitezimale. În filozofie, exemplele sint și mai numeroase. Kant și-a inaugurat activitatea științifică cu o lucrare de mecanică intitulată „Ideea despre adevărata evaluare a forțelor vii”. Este, de asemenea, cunoscută disputa dintre Goethe și Newton în domeniul opticii și al teoriei culorilor. La noi aș aminti numai pe Blaga care în lucrarea sa „Experimental și spiritul matematic” nu se limitează la considerații despre știința de tip galileo-newtonian, ci face incursiuni foarte competente în „Mecanica relativistă” a lui Einstein, „Mecanica ondulatorie” a lui Schrödinger, fizica cuantică a lui Max Planck sau relațiile de incertitudine ale lui Heisenberg. Iată de ce cred că nu poate fi vorba de un divorț.

— Mai e posibilă, oare, regăsirea lumii într-o sinteză armonioasă, în care homo tehnicus să fie completat și de un bun cunoscător al artelor?

Profesorul dr. ing. Marin Rădoi s-a născut în anul 1925. Absolvent al Facultății de electromecanică de la Politehnică din Timișoara. În 1951 — director de studii al Institutului de siderurgie din Timișoara; în 1952 — prorector al Politehnicii din București; între 1954—1956, șeful secției de știință și cultură la Comitetul orașenc de partid București; între 1957—1962 — rectorul Politehnicii din Timișoara; între 1962—1963 — director general în Ministerul Învățământului; în 1963 — vicepreședinte al Consiliului popular al Capitalei cu probleme de învățământ și cultură; între 1964—1971 — secretar al Comitetului municipal de partid al Capitalei cu probleme de știință, cultură, învățământ și sănătate; între 1972—1977 — ambasador în Tunisia; din 1978 este prorector al Politehnicii din București.

Cărți publicate: *Mecanica* — 1969; *Tehnică și umanism* — 1972; *Mecanica* — 1973; *Elemente de vibrații mecanice* — 1973; *Culegere de probleme de vibrații mecanice*, vol. 1, 2 — 1967—1974; *Mecanica teoretică* — 1978.

— Eu sint convins că da. Cu un efort minim din ambele părți — și din partea omului de știință ca și din partea omului de cultură — este nu numai posibil, dar și necesar să se realizeze acest lucru, cu atât mai mult cu cât mijloacele de informare ne oferă multiple posibilități. Și ce poate fi mai plăcut decât să găsești soluțiile unei ecuații diferențiale ascultând muzică simfonică?

— În anii noștri, omul de știință a început să se confrunte cu o problemă la care nu meditatează până atunci sau meditatează doar în trecut: aceea a responsabilității în legătură cu folosirea rezultatelor cercetărilor sale. Vă amintiți, din cărțile pe care le-ați citit, cit de pură se mai păstra atmosfera în care își desfășurau activitatea fizicienii la începutul acestui secol. Nimic nu părea că le va putea tulbura vreedată liniște. Dar nu aveau să treacă decât câțiva ani și savanții începeau să-și pună înrebări chinuitoare pentru conștiințele lor deoarece își consacraseră întreaga capacitate în slujba creării celor mai distrugătoare arme existente vreedată pe planetă. A fi responsabil în acțiunile sale a devenit o obligativitate pentru omul de știință preocupat de soarta semenilor săi. Cum se manifestă această responsabilitate în cazul societății noastre?

— Edificiul modern al imaginii despre lume a fost creat într-o continuă confruntare de idei. O privire retrospectivă în istoria științei ne reliefează că acest edificiu n-a fost construit printr-o simplă însumare de soluții, ci prin ceea ce Einstein a denumit acea „dramă a ideilor”, a celor „probleme blestemate” care apar mereu în fața științei, a căror soluționare nu este niciodată definitivă, dar contribuie la apropierea asimptotică a științei de adevărul obiectiv. Spuneți că fizicienii, până nu demult, își desfășurau activitatea într-o atmosferă de calm relativ. Această afirmație este adevărată în parte în ceea ce privește „firșutul secolului al XIX-lea. Se părea că principiile mecanicii lui Galilei și Newton dau răspuns la toate legile fundamentale ale naturii. Au trecut numai câțiva ani și-a gândirea fizică s-a produs o adevărată explozie prin descoperirea principiilor relativității și mecanicii cuantice. Omul de știință în general n-a lucrat la împlinire. Și nici n-a fost diferent la modul cum sint utilizate rezultatele cercetărilor sale. Între cele două războaie mondiale oamenii de știință au început să manifeste un interes sporit pentru problemele sociale. În preajma celui de-al doilea război mondial au fost create o serie de asociații și organizații cu aceeași denumită „Știința în slujba păcii”.

În 1955, sub semnătura unor prestigioși savanți, s-a atras atenția asupra pericolului în fața căruia se găsește omenirea prin crearea unor arme de distrugere în masă. Această responsabilitate se manifestă și mai pregnant în cadrul societății noastre socialiste, când rolul științei este subordonat creării unor condiții tot mai bune de viață și trai la scară națională. Aș aminti, de pildă, că recent a fost organizată o foarte interesantă sesiune științifică sub egida Academiei de Științe Sociale și Politice și a Ministerului Educației și Învățământului avind tema „Filozofie, știință, acțiune socială”. Iată o dovadă a preocupărilor din societatea noastră pentru legarea științei de interesele societății.

— Un savant are dreptul să-și continue cercetările chiar dacă știe că va elibera forțele răului?

— E greu de afirmat că un savant își concentrează investigațiile spre eliberarea forțelor răului. Dacă fiziunea nucleară a fost utilizată la crearea bombei atomice nu înseamnă că această epocală descoperire, care duce la inaugurarea unei noi ere în fizică, nu poate fi utilizată în scopuri pașnice, pentru crearea de noi surse de energie de care are atita nevoie întreaga omenire.

— Circulă multe legende despre oamenii de știință abstrasi de contingent, trăind într-o lume a lor separată de viciul istoriei. E într-un fel turnul de fildeș al poetului despre care s-a vorbit atita. Dar o astfel de imagine mai concordă cu ceea ce se petrece de fapt în zilele noastre?

— Cred că imaginea aceasta este perimată. Știința contemporană este prin natura ei colectivă. S-a ajuns la o instituționalizare a științei care nu se poate dezvolta haotic. Iar omul de cultură străin de aspirațiile propriului său popor, rupt de realizările și cerințele acestuia, riscă să devină un trubadur medieval neluat în seamă de nimeni.

— În cartea dumneavoastră „Tehnică și umanism” citați o frază a lui Marx: „Omul sărac, copleșit de griji, nu are înțelegere nici pentru cel mai frumos spectacol”. Vorbiți-mi, vă rog, despre eforturile pe care le întreprinde țara noastră pentru a asigura tuturor baza materială necesară aspirației spre cultură.

— Consider că afirmația lui Marx își păstrează și azi deplina valabilitate. În țara noastră se fac eforturi de dimensiuni aproape de nebănuți pentru ca accesul la cultură să devină un bun de larg consum. Gratuitatea și generalizarea învățământului de 10 ani pregătesc întreaga populație scolară să guste și să înțeleagă sensul culturii adevărate. La acestea se adaugă prețul aproape derizoriu al cărții și al spectacolelor în comparație cu alte țări. În plus, asigurarea locurilor de muncă tuturor cetățenilor țării este la noi un adevăr de necontestat. Pare aproape incredibil pentru vizitatorii străini, din țări cu tradiții bogate în domeniile științei și culturii, când le spunem că absolvenții noștri primesc odată cu diploma de inginer și locul unde își vor desfășura activitatea.

— Ce e bine și ce nu este încă bine în învățământul nostru?

— La această întrebare ar fi multe de spus. N-aș vrea să cred că mă eschivez să dau un răspuns, însă în mod fatal el este incomplet. Sint multe lucruri bune în învățământul nostru dar și multe care trebuie să fie îmbunătățite. Cred că unul din principalele neajunsuri este legat de insuficienta activitate independentă a studentului; efortul propriu al acestuia ca și gândirea sa creatoare nu sint suficient stimulate. Sint multe neajunsuri care privesc și cadrele didactice. Și, de ce să n-o spunem, și conducerea școlii.

— Să sperăm că veți reveni altădată pe larg asupra acestor aspecte. Dar cum vi se infățișează cultura, civilizația românească în context mondial?

— Dimensiunile culturii și civilizației românești raportate la coordonatele mondiale se inscriu în noua viziune pe care președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a impus-o lumii despre țara și poporul său. Efortul de a fi cunoscuți în lume azi nu numai ca producători de bunuri materiale, ci și în calitate de creatori de bunuri spirituale este o caracteristică definitorie a activității partidului nostru în domeniul culturii.

— Sintem în Anul internațional al copilului. Însă nu numai din această pricină ar trebui să ne gândim ce lume lăsam urmașilor noștri. Ce rol acordăți omului de știință în făurirea unei lumi viitoare?

— Oamenii de știință conștienți de posibilitățile pe care le pot aduce rezultatele muncii lor gindesc că darul cel mai de preț pe care-l pot oferi acestei lumi viitoare, lumea copiilor de azi, ar fi o lume a păcii, a dreptății și a dispariției inegalităților sociale, în care toți să aibă acces neîngrădit la lumina cărții, la binefacerea culturii și ale civilizației. Această lume nu mi-o imaginez în afara unei orinduirii sociale ca a noastră unde problemele eticii și echității și ale grijii față de om sint ridicate la rang de principii la scara întregii națiuni, deoarece numai în țările socialiste scopul creării unei civilizații noi este în întregime subordonat omului.

GEORGE ARION ■

Iubirea de frumos

O familie de fizicieni

Cunosc de mai mulți ani un fizician din generația mea, venit la școală dintr-un sat de lângă Giurgiu, din casa unei familii de țărani, pe nume Nan Stelian, acum doctor în fizică cu ani de specializare în mari centre de fizică din U.R.S.S. și Statele Unite, șeful laboratorului de optoelectronică din cadrul Institutului de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru semiconductori din pădurea Băneasa.

Am fost zilele trecute oaspetele acestui laborator înființat în urmă de cinci ani pe tereniul cercetărilor și descoperirilor făcute de el împreună cu un grup de alți șapte fizicieni de vîrsta lui. Una din aceste descoperiri cuprinsă în programul depistării de noi surse de energie este concretizată într-un modul de celule din siliciu care captează lumina solară transformînd-o în energie electrică. Acest modul este în întregime plăsmuit de mintea fizicienilor noștri fără nici un produs din import. Inventarea lui se datorează fizicienilor Nan Stelian, Mircea Negreanu, Gheorghe Băluță, Vasile Ștefan. Pe balconul etajului al cincilea, unde se află laboratorul de optoelectronică, am putut asculta la un casetofon muzică de Bach, pus în funcțiune prin intermediul acestui modul de celule, de razele soarelui în fața căruia era expus.

Deocamdată, costă cam scump acest modul, dar pe măsura perfecționării lui va putea fi utilizat fiind deosebit de rezistent, iar lumina solară fiind practic inepuizabilă. O altă invenție a lui Nan Stelian dimpreună cu Ciobotaru Herman, Constantin Costolache, Necula Ana, Opris Vlad, care înlocuiește importurile de pînă acum și valuta, invenție intrată deja în producție, se referă la extracția luminii din solid, dintr-un semiconductor. Întregul proces de extracție a luminii din solid este de invenție românească aducînd prin aceasta produsului importat un spor de valoare de douăzeci și cinci la sută.

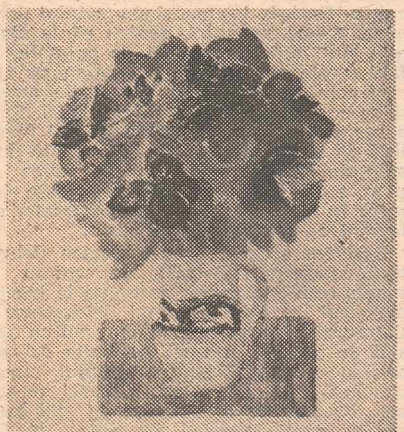
Lîngă institutul de cercetare se află întreprinderea care produce ceea ce laboratoarele descoperă și consumul țării solicită. Piesele de mare exactitate fabricate aici pentru industria electronică acoperă nevoile interne și mai mult de jumătate din produse iau drumul exportului în țări cu mari tradiții în această ramură, precum Japonia, R.F. Germania.

În întreprinderea care produce nemijlocit, am întîlnit-o pe soția lui Nan Stelian fiziciană și ea, de origine din Maramureș, de la Tirgu Lăpuș, absolventă a Facultății de fizică din Cluj-Napoca. Într-un bloc din cartierul Pajura împreună cu cei doi copii ai lor, nu prea departe de locul de muncă locuiesc acești confrăți de generație angajați din plin cu toată înzestrarea muncii lor la propășirea științei și tehnicii românești.

M-a impresionat modestia lor în tăcere; a lor și a colegilor lor alcătind împreună nucleul unei bresle înfrățite în cinstea muncii de zi cu zi.

O nouă intelectualitate aflată în deplină maturitate, ridicată în cea mai mare parte dintre țărani și muncitori, răspunde astăzi marilor cerințe științifice și tehnice în care țara se confruntă. Iar venind din popor, oricît de înzestrați ar fi, oricîte merite personale ar avea, ei rămîn, cei mai mulți dintre ei, extrem de modeste așa cum cunosc de ani familia aceasta de fizicieni de vîrsta mea care se școală în zori să-și îmbrace și poate pruncii la grădiniță sau școli înainte de a intra ei înșiși pe poarta institutului sau a întreprinderii. Le mulțumesc pentru seriozitatea cu care muncesc și pentru frumusețea morală cu care își cresc copiii și armonia ce domnește în familia lor, a acestui copil de țaran Nan Stelian ajuns fizician și rămas om de omenie.

IOAN ALEXANDRU ■

Constantin PILIUȚĂ — Flori violete

Există navetiști în Leordeni. Ei vin însă de la oraș în sat!

Leordeni de Argeș este una dintre comunele răspândite de-a lungul unei șosele naționale pe mulți, foarte mulți kilometri; în jur de 14. S-a născut prin unirea mai multor sate, ca și cum prin acest act oamenii ar fi dorit să le crească puterea. Ceea ce s-a și întâmplat, actuala comună numărându-se printre acele așezări rurale care și-au deschis porțile pentru a face loc industriei. O microstatistică demonstrează că, aici, pe lunca Argeșului, unde tufe de „leurdă”, apăreau după retragerea apelor, înroșind cu florile lor cimpurile, funcționează, în prezent, 6 unități cu profil industrial, cele mai multe așezate sub semnul resurselor descoperite de geologi sub cutele dealurilor din jur, scoase din adâncuri de sonde și impinse prin arterele magistralelor subterane.

Din zona Leordenilor, industria de construcții primește importante cantități de balast, cele trei instalații de sortare alăturate Argeșului, încărcând, în permanență, lungi șiruri de vagoane de cale ferată ale căror destinații împinzesc harta țării. Gospodării comunei ar vrea ca cineva să le audă dorința pe care mi-au împărtășit-o: profitându-se de existența materiei prime, să se treacă, chiar la Leordeni, la executarea unor prefabricate, în loc ca balastul să plece pentru a fi prelucrat prin alte părți. Acest singur fapt vorbește grăitor despre felul în care industria a început să devină o preocupare permanentă a celor peste 3000 de cetățeni activi ai comunei, decit despre un posibil egoism. În fond, ei știu din bătrâni că pământul de aici este foarte bogat. O dovadă sunt rezultatele din agricultură, ocupație tradițională. Ceva interesant se petrece aici: toate cele șase unități productive sînt subordonate unor instituții din diverse orașe, printre care Ploieștiul, Bucureștiul, Piteștiul, secțiile care-și desfășoară activitatea în comună raportându-și rezultatele obținute altundeva.

Dar, cu toate acestea, la Leordeni se realizează producția de peste 35 milioane lei anual, care apar în „scriptele” comunei.

Am preferat să zăbovesc mai mult la secția de confecții și reparații de utilaje geofizice, deoarece — deși și aceasta aparți-

ne unei întreprinderi bucureștene — m-am convins că ea reprezintă cel mai puternic și bine conturat nucleu industrial al comunei, cu o activitate și bogată și bine cunoscută printre cei care străbat pământul țării și-i cercetează substanța. Secția respectivă este una din cele trei cite funcționează în România, respectiv la Buzău și București, și cărora le revine sarcina de a executa reparațiile utilajelor folosite în geofizică. De pildă, la Leordeni, care sub acest aspect este egal celor două orașe amintite, vin utilajele din Ardeal, Banat, Oltenia, și din nordul țării. Locul pe care s-au construit atelierele a fost însemnat de istorie, pe aceeași suprafață, după spusele celor mai bătrâni oameni din comună, avându-i tabără, în lunga lor cale spre București, pandurii lui Tudor și însuși conducătorul lor! În curte și în hale pot fi văzute tot felul de utilaje: tractoare pe pneuri și pe șenile, instalații de foraj montate pe șasiuri de camioane Zill și S.R. 132 despre care creдем că nici nu mai există, dar care — și grație muncitorilor de la Leordeni — au la activul lor multe milioane de kilometri parcursi. Cel care se ocupă de ele sînt: mecanici auto și dieseliști, mecanici de utilaje seismice, strungari, forjori, timplari, tinichigii, electricieni, vopsitori, frezori, profesii pe care le-am enumerat (dar nu în totalitate) tocmai pentru a demonstra că se poate vorbi despre industrie la Leordeni, mai cu seamă că peste trei sferturi dintre cei care muncesc aici sînt chiar din comună. De fapt, iarăși o curiozitate, tipică pentru comuna argeșeană: raportul de 3/4 localnici și 1/4 de prin alte părți rezistă doar șase luni dintr-un an, adică din noiembrie pînă în aprilie, intervalul neavînd nici o legătură cu lucrările agricole ci cu perioada destinată reparațiilor. Diversele utilaje sînt însoțite de cei care lucrează cu ele și astfel puterea lor de muncă și priceperea se adaugă celei permanente, furnizată de comună. Practic, dacă aș fi încercat să-i număr pe toți meseriașii aflați acum la Leordeni, numărul lor ar fi trecut de 500! În plină iarnă fuseseră, cum m-a informat inginerul Ion Vlad (fost strungar la întreprinderea de autoturisme Pitești) peste 600. Este la fel de adevărat că și munci-

torii din Leordeni se deplasează în țară, planul lor obișnuit cuprinzînd circa 250 de utilaje de care răspund, fapt care nu i-a împiedicat să-și realizeze angajamentele planificate, astfel încît o zi pe lună, leordenienii de la S.C.R.U.G. sînt liberi. Condiția lor este totuși diferită. Ne-o spune cu claritate același inginer Ion Vlad, care a cunoscut și mediul muncitoresc de la uzinele din Colibași. Acolo muncitorul vine de la bloc la întreprindere și se întoarce la bloc. Aici, muncitorul mai trece pe la grădina de zarzavaturi proprie, pe la grajdurile cooperativei, își mai ajută soția sau rudele și la muncile agricole. Trece prin ateliere și face cunoștință cu unii dintre oamenii de bază: maistrul Ion Săvoiu, Ion Voinea, Ștefan Diaconu și Ștefan Bratu, tehnicienii Emil Pană și Gheorghe Ciobanu, toți din Leordeni sau din satele limitrofe, unii dintre ei locuind la Găești, Ștefănești și chiar la Pitești!

În atelierul de uzină, îi găsim la locurile lor de muncă pe rabotorul Constantin Androne, pe frezorul Nicolae Pietroșeanu și pe lăcătușul ajustor Florentin Gheorghiu. Piesele trec, ca în orice flux tehnologic, de la unul la altul, pentru că, aici, la Leordeni, muncitorii nu se ocupă numai de reparații, ci și de confecționarea unor piese. Chiar în această zi manșoanele cap-hidraulice destinate instalațiilor de foraj seismic apăreau în serie. În alte locuri am văzut furcile de ghidaj, cuzineta și pompele de noroi realizate în atelierele locale. Frezorul Nicolae Pietroșeanu precizează că 75 la sută din piesele de schimb, trebuitoare instalațiilor de foraj seismic, se produc la fața locului.

La primăria din Leordeni, secretara Consiliului popular, tovarășa Valeria Stănescu, referindu-se la structura populației, ne atrage atenția că aici se înregistrează un fenomen tipic marilor orașe industriale: navetismul! Cam 1500 de oameni vin să muncească în comună, atrași tocmai de existența unor formațiuni industriale. „Ar trebui notat, cel puțin, că dispunem și de un atelier în toată regula, spune hotărîta primărită, de preparare a sucurilor din fructe și de conserve, cu o producție anuală de 1200 tone, unde se valorifică superior rodul livezilor și grădinilor noastre, de o bază de aprovizionare tehnico-materială destinată industriei petroliere din patru județe: Dimbovița, Dolj, Vilcea și Argeș, care angrenează în muncă circa 250 de oameni, a căror răspundere nu este dintre cele mai mici.

MANOLE CĂRȚAN ■

Vînt bun în vele!

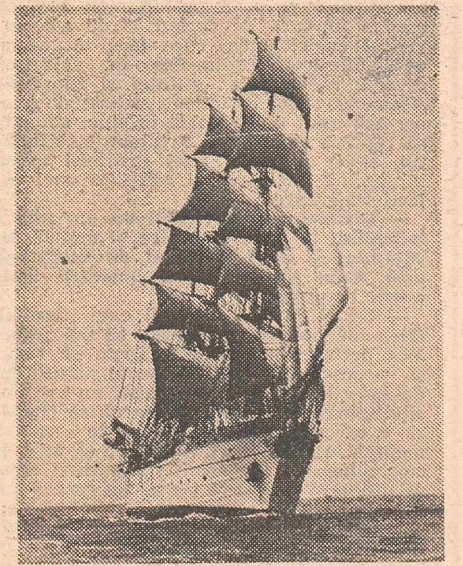
Nava-școală „Mircea”, această minunată corabie modernă, ce poate fi asemuită cu o mamă devotată care a crescut și legănat pe ape, la umbra velor, ei, mii și mii pui de lupi-de-mare, atît de necesari marinei noastre naționale, a împlinit la mijlocul acestui mai 40 de primăveri.

Actualul bastiment este urmașul veteranului bric „Mircea”, prima navă-școală românească intrată în serviciu în anul 1882 și pensionată de bătrînețe după o activitate deosebit de prodigioasă în anul 1932.

Lipsa unei nave-școală va fi însă imediat resimțită în procesul de pregătire a viitoarelor cadre.

După numeroase și insistente demersuri făcute guvernului de către marinari, cărora li se alăturaseră și mulți oameni de știință și cultură cu vederi progresiste, statul se hotărîse să aloce în acest scop suma de 114 milioane lei. Șantierul german BLOHM & WOISS din Hamburg, căruia urma să i se încredințeze comanda, a cerut însă 120 milioane lei, ca apoi, după unele îmbunătățiri solicitate de beneficiar, plafonul să fie mult depășit.

Pentru completarea celor peste 6 mili-

Cine este delegatul sătesc și ce vrea el?

Poenița este un sat aparținător de comuna Poiana. Conform legii, Poenița trebuie să aibă un delegat sătesc. Și chiar are. De cînd?, îl întrebăm pe primarul comunei, Marcu Aurel. Nu știu exact de cînd, zice, din '75, de la alegeri. În sfîrșit, pentru că delegatul sătesc i se rezervă un capitol întreg în chiar Legea de organizare și funcționare a consiliilor populare, pe care primarul din Poiana trebuie să o cunoască înainte de toate, acesta, ca să iasă din incertitudine, dă o raită prin biroul vecin și-l cheamă pe secretarul primăriei, Constantin Manda, zicîndu-ne că el e cu legile. Cel din urmă știe, negreșit, că delegatul sătesc a fost ales aici, ca în orice alt sat din țară, după apariția Legii nr. 5, din 1976, care definește exact și pe înțelesul tuturor atribuțiile acestui activist obștesc. La Poenița, aflăm mai departe, delegat este Dumitru Milea. Asupra numelui său nu incăpe nici o îndoielă. Deosebirea de vederi privesc doar anul de cînd Dumitru Milea este delegat. Din '78, ne spune secretarul. Din noiembrie '77, afirmă primarul, de la alegeri. În sfîrșit, înaintea sa a fost delegat nu Maria Toma, cum zice tot tovarășul secretar, ci Gheorghe Bordeianu, cum just arată primarul Marcu Aurel. Aceste contradicții colegiale nedumeresc totuși pentru că Poenița este singurul sat aparținător al comunei și lucrurile ar trebui cunoscute, de aceea, din cabul locului și fără multe eforturi de aducere aminte.

Dumitru Milea este unul dintre fruntașii satului, ne spune în continuare primarul comunei, și ne-am bucurat că a fost ales în adunarea cetățenilor ca delegat, pentru că, sincer vorbind, activitatea deputatei Maria Toma nu se prea vede. Însă delegatul munceste. Se zbate pentru sat. Împreună cu oamenii a înființat un punct pentru stringerea buteliilor, a ridicat o cabină în stația de autobuze, a făcut o fîntină la marginea satului către islaz, foarte necesară pentru că la Poenița sînt mulți crescători de animale. De fapt, acolo nu e cetățean care să nu aibă contracte cu statul, iar cantitățile produselor contractate nu sînt deloc mici. Satul a realizat deja cei unsorezece mii hectolitri de lapte, iar fată de cele o mie două sute de kilograme de lînă, cit avea în plan, a dat pînă acum aproape o mie cinci sute. În încheierea acestor contracte, delegatul ne-a ajutat foarte mult.

Reținem acestea despre munca delegatului sătesc din Poenița, în schimb nu putem reține, așa cum ne invita la început primarul că tot strădaniei delegatului se datorează și construirea unei școli cu două săli de clasă și a unei grădinițe ori construirea drumului, pentru simplul motiv că, după cum chiar Marcu Aurel ne spune, acestea au fost făcute cu mai mulți ani în urmă, în orice caz înainte ca Dumitru Milea să fie ales delegat sătesc în Poenița.

O comună cu foarte multe sate, aflată în aceeași zonă de sud a județului Dimbovița, este Corbii Mari.

— În afară de satul de reședință, Corbii Mari, ne spune Ion Pitur, secretar adjunct al comitetului comunal de partid, avem opt sate. Baie Anton e delegat la Vadu Stanchii, Dumitru Radu la Moara din Groapă, Albu Constantin la Bărăceni, Alexandru Baicu la Petrești, Costache Aurică la Grozăvești, Dumitru Mihai la Ungureni, Ilie Filimon la Satu Nou și Niculina Bălțatu la Podul Corbencii. Unele dintre aceste sate vor fi dezafectate, cu timpul vor dispărea.

— De exemplu?

— Podul Corbencii. Dacă acolo — poate vă întrebați — nu se mai construiesc case noi iar pe locul satului, peste cîteva zeci de ani, va crește griul, mai pun oamenii inimă și-i mai interesează ca satul să fie frumos? Fără îndoială că oamenii se străduiesc și nu pot lăsa satul în paragină. Pot spune că se îngrijesc ca satul lor să fie parcă, între satele comunei, cel mai frumos. Sînt, în Podul Corbencii, vreo 80 de case curate ca un pahar. Însă pentru casele noi se dau autorizații de construcție aici, la centru, chiar în satul Corbii Mari. Aici își construiește casă chiar delegatul sătesc din Podul Corbencii, Niculina Bălțatu, o femeie foarte întreprinzătoare și ascultată de către sat. Dealțul, în urma cererii ei a trebuit să înregistrăm mai multe.

La rîndul său, Ion Iorga, vicepreședinte al consiliului popular, ne vorbește despre unul dintre satele mari ale comunei, Ungureni, sat cu vreo șapte sute de case, deci aproape de zece ori mai mare decît Podul Corbencii, unde activează, cum vrea să ne încredințeze interlocutorul nostru, un delegat deosebit de energic, Dumitru Mihai. O jumătate de oră mai tirziu ne încredințăm singuri că satul arată îngrijit și bine gospodărit, de bună seamă, ne închipuim, și datorită muncii energicului delegat. Cum acesta, încadrat ca magaziner la C.A.P., nu se află în localitate, vorbim cu cîteva săteni. Cu Aurica Mihalache și Gheorghita Lupășcu, de exemplu, pe care le întilnim chiar în curtea C.A.P.-ului lucrînd la niște răsăduri. Acestea sînt convinse, și o spun fără înconjur, că delegatul sătesc trebuie să fie neapărat magaziner.

— Cum? întrebăm surprinși de această întorsătură a discuției.

— Păi dacă nu e magaziner, nu poate să fie delegat, zic ele.

Confuzia, după cum se vede, e totală. — La dumneavoastră cine e delegat? reluăm firul discuției.

— Mielu. Adică Dumitru Mihai, dar noi așa-l respectăm, îi zicem Mielu.

— „Bufetul” aflat în fosta primărie, de pe cînd Ungureni era comună, nu sat, de cînd funcționează?

— Ei, zice Aurica Mihalache, păi eram

eu tinăra cînd s-a făcut acolo „Bufet”. Să tot fie vreo douăzeci de ani.

Vicepreședintele Ion Iorga, care ne vorbește despre această unitate comercială, pentru a o pune în conținutul muncii delegatului, privește, parcă neatent, frunzișul plin și înfiorat de vînt al plopiiului canadian de alături.

— Dar școala? Am auzit că fusese construită greșit, cu ferestrele la nord, și că i le-ați mutat la sud, ca să intre lumina în clase.

— Asta a fost acum patru-cinci ani.

Deci nu de un an și jumătate incoace, de cînd este delegat Dumitru Mihai! Mai aflăm de la Gheorghe Paraschiv, președintele C.A.P.-ului, și Stan Gheorghe, inginerul șef, că satul Ungureni aduce anual cam patruzeci la sută din veniturile întregii comune iar în cadrul acestui efort delegatul, în ale cărui atribuții intră și aceea de a se preocupa de buna desfășurare a activității economice, contribuie mai mult cu munca sa de magaziner decît de delegat. Oameni vrednici, cei din Ungureni și-au înzestrat satul, prin fonduri repartizate de către stat și în bună parte prin eforturi proprii cu o școală cu zece clase, cu o grădiniță, cu un cămin cultural, cu trei magazine, cu drumuri bune. Toate acestea s-au făcut de bună seamă, nu de un an incoace, în primul rînd prin grija primăriei, și de aceea surprinde mărîmia cu care sînt „dăruite” ori doar „împrumutate” delegatului, numai ca să pară că a avut și acesta activitate. Procedeu nu este doar incorect, este și păgubitor întrucît se creează delegatului impresia că munca obștească pe care e chemat să o facă se produce de la sine, iar pentru simplul motiv că primăria se preocupă de lucrurile mai mari el le poate uita chiar și pe cele mici. Pe scurt, să nu-și mai facă datoria.

În comuna vecină, la Potlogi, delegații arată nu numai că au muncit dar chiar ce au muncit. De pildă, Gheorghita Bucșanu, din satul Pitaru, ne spune cum a reușit ca numai prin contribuția oamenilor, fără nici un ban din bugetul primăriei, să repare punctele sanitare și grădinița, iar la propunerea sătenilor să le și împrejmuiească cu garduri noi. În satul Vlăsieni, Gheorghe Rădulescu ne spune la rîndul său cum a mobilizat sătenii și a pietruit drumul care poartă între localnici numele de „linia Zamfirescu”, iar Ion Neacșu cum a reușit, împreună cu consătenii lui din Românești, să adauge încă două săli de clasă școlii mai vechi. Am luat numai cîte un exemplu și am fi putut da mai multe, desigur, despre strădanii acestor oameni, despre felul cum ei își îndeplinesc îndatoririle de adevărați „primari de sat”.

E. DUMITRU ■

oane lei se apelează la subscripție publică. În acest scop în presa și publicațiile vremii vor apărea chemări pentru transpunerea în viață a acestei acțiuni patriotice. Ca întotdeauna, poporul nostru a înțeles necesitatea și urgența construirii unei nave-școală.

De la ucenicia la pensionar, prietenii mării și ai marinarilor au răspuns prompt. Sumele înscrise în tablele întocmite în grabă încep cu cîteva lei, prețul unui covrig, crescînd apoi, treptat, în raport cu posibilitățile fiecăruia.

Într-un timp neașteptat de scurt, suma a fost completată și avansată firmei constructor.

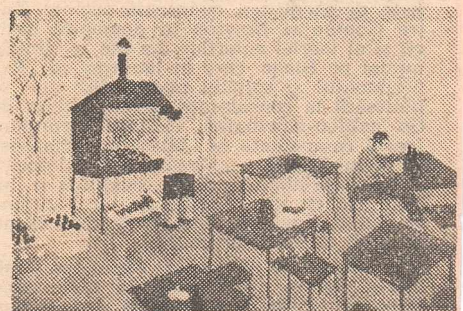
Certificatul de naștere al tinerei nave-școală românești a fost semnat la 26 ianuarie 1938. După 6 luni, mai precis la 22 septembrie, velierul este lansat la apă și botezat cu același nume ca al înaintașului său. La 27 martie 1939 are loc ceremonia ridicării pavilionului național, ca două zile mai tirziu cu echipaj românesc să plece spre patrie ajungînd la Constanța la 17 mai.

Primul marș de instrucție al navei are loc în anul 1939. Cu această ocazie sînt vizitate principalele porturi ale țărilor mediteraneene de pe continentele european și african. Odată cu izbucnirea flăcărilor celui de-al doilea război mondial, nave-școală „Mircea”, ca toate celelalte bastimente de instrucție, își va stringe velele ca să și le desfășoare tirziu după ce pacea pe continent va fi definitiv restabilită.

Marșurile sînt reluate. Noi și noi serii de marinari urcă pe puntea lui „Mircea”. În anul 1965, nava „Mircea”, complet înfîntărită și modernizată, reîncepe marșurile de lungă durată în Marea Neagră, Marea Mediterană și Oceanul Atlantic. Cu această ocazie sînt vizitate pe rînd și chiar de mai multe ori porturi de pe continentele: Europa, Africa, America de Sud și America de Nord.

„Mircea” este cunoscut astăzi în întreaga lume. Bricul este așteptat și întîmpinat cu multă dragoste și bucurie în toate porturile țărilor apropiate sau îndepărtate căci el este un mesager al păcii și al sentimentelor curate de prietenie ale poporului nostru.

V. DONICI ■

Constantin PILIUȚĂ — Grătarul de mici

Investițiile — la termen!

LA BUZĂU

Fabrica de case case nu fabrică!

Orașul Buzău s-a mai îmbogățit în ultimii ani cu o unitate industrială importantă: Întreprinderea de materiale de construcții, datorită căreia ritmul de edificare a noii așezări urbane de pe malul râului Buzău a putut înregistra un salt efectiv atât în ceea ce privește volumul, cât și durata realizării sarcinilor din sectorul construcțiilor.

Acesta este un fapt cunoscut. Mai puțin se știe însă că aceeași întreprindere urma să fie amplificată, întărită prin includerea în perimetrul pe care-l ocupă a unei așa-numite „fabrici de case”, adică a unei secții în cadrul căreia să se fabrice panourile viitoarelor locuințe, astfel încât constructorii să poată răspunde mai bine și mai prompt nevoii de spații pentru populația mereu în creștere a orașului, ca și pentru alte așezări din județ.

O vizită la Întreprinderea de materiale de construcții din Buzău în această primăvară ar fi trebuit deci să prilejuiască o relatare a unui proces productiv aflat în plină desfășurare; deoarece, potrivit prevederilor, punerea sa în funcțiune fusese fixată pentru luna septembrie a anului trecut. Cel de-al doilea termen, cel „oficial”, era la 1 aprilie 1979, după efectuarea probelor tehnologice programate la 1 martie anul acesta.

Ce am văzut totuși? Am văzut fabrica în întregul ei, adică o hală de mari proporții, acoperită, cu ferestre și fundații turnate, pentru utilajele necesare, dar care n-au sosit încă nici până la această oră. Așa cum arată „fabrica de case”, deși nouă și proaspătă, lasă o impresie tristă, tocmai prin lipsa activității pe care te aștepti s-o întâlnești la tot pasul. Este un spațiu mort! De ce? — Contractarea utilajelor s-a făcut, ca și pentru celelalte „fabrici de case”, prin

Centrala materialelor de construcții din București, răspunde inginerul Stelian Tănăsescu, directorul întreprinderii; este vorba despre cele două linii distincte: cea de „casete”, care asigură o calitate deosebită panourilor interioare și duce la scăderea volumului de manoperă din șantier, și linia distribuitorilor de beton, dintre care ne-a sosit doar unul, dar și acela fără acționare. Furnizorul este Întreprinderea de utilaj din Alba Iulia. Explicația întâzierilor, pe care ne-o dă acest furnizor, atunci când ne interesăm de situație, este aceea că „intrucit contractul s-a făcut cu centrala noastră, dirijarea utilajelor urmează să se efectueze pe aceeași cale, adică: le veți primi atunci când centrala dumneavoastră vi le va repartiza!” Mergând la furnizor am dedus că nici contractarea făcută de centrală n-a fost tocmai completă: în loc de patru casete, la distribuitorul de cofraje metalice, sînt numai două. Fiind presați de cereri, am echipat cu oamenii noștri o casetă și am turnat în condiții improvizate, închiriind o macara. Apoi am decroțat și încercăm să generalizăm acest sistem de lucru, pentru a nu sta cu brațele încrucișate.

Ceea ce ne spune inginerul Stelian Tănăsescu nu reprezintă însă decât o parte a neajunsurilor de care se lovește colectivul de muncă de la „fabrica de case” din Buzău. Podurile rulante din hala despre care vorbim, deși sosite și montate, s-au dovedit necorespunzătoare. Aproape de necrezut, dar absolut exact: electrofrina podului, fiind greșit dimensionată, izbea în zid! Cine răspunde pentru o asemenea eroare: proiectantul ori executantul?

— A fost necesar continuă directorul întreprinderii, să modificăm, aici, la noi,

profilul de cale ferată, să demontăm și să înlocuim traseul pe care circula podul. Părerea mea este că ne aflăm într-o situație în care a lipsit corelarea între serviciul de proiectare și cel de contractare din centrala noastră. Pentru a putea ciștiga 15 cm de spațiu, necesar funcționării podului, am făcut rost, cu chiu cu vai, de patratul care ne lipsea, îl sudăm la Buzău și, astfel, vom putea exploata podul respectiv.

Sosiți la București, îi solicităm un răspuns inginerului N. Popescu, șeful de proiect de la Institutul de proiectări materiale de construcții, în această problemă, ca și în privința nedeterminării tehnologiei conveierului (distribuitor de beton). Ar fi cel puțin la fel de interesant de știut de ce „Progresul” Brăila, întreprindere care trebuia să furnizeze Întreprinderii de materiale de construcții Buzău partea de acționare (lanț, cărucioare, mecanismul de întindere la tunel), nu și-a respectat încă obligațiile, deși, pentru realizarea acestui deziderat, s-a dus, până în prezent, o luptă acerbă din partea întreprinderii buzoiene?

— Mă întrebați ce înseamnă aceste întâzieri? În primul rând, nesiguranta realizării sarcinilor fizice de plan și valorice, deci, implicit, lipsa fondurilor de retribuire a oamenilor care stau din vina altora. Planul este de 100 mii metri cubi de panouri pe an, față de vechile capacități de numai 70 mii metri cubi. Rezultă că pe noile instalații ar trebui să producem cel puțin 30 de mii de mc. Planul a început să curgă încă din luna aprilie a acestui an. Oricât eforturi am face nu putem merge mai departe de tunel. În acest punct ne blocăm! Nici tehnologia veche nu poate fi aplicată la instalațiile noi, fiind vorba despre un cu totul alt tratament. Ne străduim să intensificăm eforturile noastre în vechile secții și în alte sectoare ca, pe ansamblu, să avem cât mai puțin de suferit, dar nu mă pot angaja, în prezent, să-mi respect obligațiile de plan. Precizez că investiția aceasta se ridică la o sumă importantă și că orice întâziere în respectarea termenelor se va solda cu nerealizarea ei.

EMIL LEONARD ■

La Combinatul de celuloză și hirtie Dej

Există o „problemă a cojii”. Și încă una importantă

— Vedeti, ne spune cu sinceră milnă inginerul Ioan Ungur, directorul combinatului, aceste valuri uriașe, din apropierea depozitului de materii prime, copleșesc zilnic sute de tone de material lemnos. Coaja rezultată e depozitată de ani de zile tot pe aici. S-a născut astfel un peisaj dezolant, mlăștinos, pentru că, observată, la cojire se folosește și apă. Ba, mai mult, înregistrăm și multe pierderi. Convoierul, ce numără zilnic între 45—50 de mașini, este un adevărat carusel al risipei. Odată cu coaja, noi aruncăm, anual, cite 1,5 milioane lei, sumă ce reprezintă contravaloarea mijloacelor de transport imobilizate pentru a transforma coaja în bălegar...

Intr-adevăr, faptul e dezolant. Mașinile, în majoritate de 6,5 tone, stau la rind, șoferii încarcă în 15 minute, după care se duc cu coaja la imprăștiat. Unul dintre șoferii care lucrează de mai bine de trei ani aici mă invită să fac o plimbare, să admir mormanele de coajă de pe terenurile agricole din vatra satului Rugăsești. Șoferul, experimentat, cunoaște cele mai nesemnificative puncte ale drumului, nu numai gropile sau lipsa plombelor. Pe măsură ce ne apropiem, mașina schiopăță cînd în stînga, cînd în dreapta. „Se pare că e obișnuită, dar nu-i convine traseul”, glumește Valentin Mirza, conducătorul ei. Ajunși la „morminte” — cele trei locuri unde se depune coaja de lemn — găsim doi oameni lucrînd de zor pe un tractor cu lamă și un buldozer: mecanici, care doboară adevărați munți de coajă, doresc, în final, să scoată un imas cu suprafață plană pentru privirile trecătorilor. Fotografăm citeva locuri, din mersul mașinii, din motive de „nivel”.

„Dosarul cojii”, zice inginerul Andrei Lazăr, directorul tehnic al combinatului, are următoarele date:

1. Preocuparea noastră privind folosirea acestui produs ca energie secundară este veche. Alături de noi au acționat, pe același front, oamenii de la C.C.H. Bacău, Institutul de cercetări pentru celuloză și hirtie, de la alte combinate mari, care s-au alăturat pe parcurs.

2. Pentru că situația este generală, pe ramură, au fost trimiși specialiști în străinătate pentru documentare.

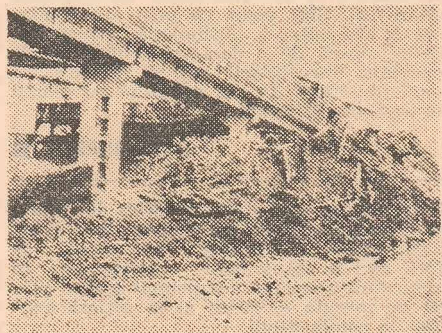
3. În 1976, s-a concluzionat și decis: „cea mai bună utilizare a scoarței de lemn ar fi folosirea ei ca resursă energetică: combustibil secundar la ardere”.

4. În același an, 1976, specialiștii institutului nostru de cercetări, realizează un proiect pentru construirea unei instalații speciale necesare arderii cojii și rumegușului rezultate din prelucrarea lemnului. Această instalație constă din tocător, presă pentru stoarcerea cojii umede, transportoare și două cazane speciale, pentru ardere, cu o capacitate totală de 24 tone aburi, la 16 atmosfere/oră.

5. Întreaga parte de construcție-montaj a fost realizată de noi, cu diverși colaboratori din țară, și terminată cu mai bine de un an în urmă, prilej care ne-a permis

să aprindem focul la unul din cazane, folosindu-se drept combustibil rumegușul.

6. Contractul pentru executarea celor trei prese necesare stoarcerii cojii a fost încheiat cu Întreprinderea de utilaj și piese de schimb Suceava, la 12 martie 1976, avînd ca termen de execuție 31 martie 1977.

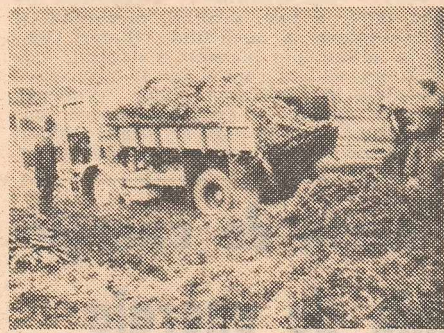

De aici încep tergiversările. Executantul cere, la împlinirea sorocului, o decalare a termenului pînă la 31 decembrie 1977. Acceptăm. Apoi, solicită o altă decalare, pînă la 31 ianuarie 1978. Neavînd încotro, am dat afirmativ din cap și de data aceasta. Dar în luna martie a.c. ne trimite, în loc de prese, proiectul, care, spun „specialiștii” suceveni, n-a putut fi omologat. E de prisos să mai amintim cite telefoane, hirtii, timp și mai ales bani s-au consumat în acest interval de peste doi ani!

Ce ne prezintă filele economice ale „dosarului cojii”?

Intr-o parte se string robinetele, se reduc unitățile de măsură și de timp; în altă parte curg canalele risipei, care duc

cu ele peste 100 tone coajă zilnic, însumînd anual peste 8000 tone combustibil convențional. Prin arderea acestuia, s-ar putea obține, zilnic, 100 tone hirtie pentru ambalaj, beneficii anuale suplimentare de 1200000 lei; 7000000 mc gaze ar putea fi folosiți în alte scopuri economice. Mașinile și oamenii care lucrează aici și-ar găsi alte rosturi mult mai importante. Ba, mai mult: colectivul de la C.C.H. Dej ar fi degrevat de plata anuală a 1,5 milioane lei cheltuieli cu transporturile, ar băga în buzunarul propriu, al combinatului și al statului, cele 800000 lei beneficii pierdute, investiția de 27000000 lei ar putea pro-

duce nu la jumătate, ci la întreaga ei capacitate. Dar să ne oprim aici cu datele și să ne gândim la ce se va face în continuare: pentru cei ce n-au făcut nimic pînă acum, bine ar fi ca organele ierarhic superioare să găsească forme de „stimulare”.

Directorul Ioan Ungur ne asigură că va demara această lucrare complexă în atelierele mecanice proprii, pe răspundere proprie și că va apela, cum-necum, la colaborări spontane, greu de perfectat în timpul anului de producție.

Așadar, alți bani, altă distracție. Bine însă că sînt și oameni care caută soluții, care nu se ascund după hirtii.

DUMITRU VATAU ■

Opinia unui alegător

Noul nu presupune,

înainte, bomba atomică

Sînt obligat moral să destăinui aici — și cred că interesul poveștii mele nu este numai unul local, — sînt deci obligat să destăinui aici o convorbire plină de tristețe amară cu primarul harnic și devotat al orașului Horezu. Horezu — cum am mai avut eu prilejul să vă spun — a devenit oraș datorită schimbărilor fundamentale produse în structura județului Vilcea care, ca toate județele țării, a intrat vertiginos în zodia industrializării și, firește, a civilizației tehnico-industriale. Așadar, bătrîna comună Horezu, atestată documentar cu citeva sute bune de ani în urmă și chiar cu o istorie plină de interes, se pregătește de binefacerea sistematizării în cadrul unui rapid proces de dezvoltare presupunînd, brusc, creșterea populației sale și deci și a fizionomiei sale arhitecturale. Nimic, așadar, mai firesc, decît dezbaterea proiectelor de sistematizare care, speră toată lumea mică a Horezului, nu vor transforma această insulă de autenticitate poetică oltenească într-o simplă aglomerare urbană cu singurul scop de a ne pune cu orice preț — acela foarte scump plătit mai tîrziu, al pierderii pecetii specifice — la dispoziția ideii de urbanizare industrială.

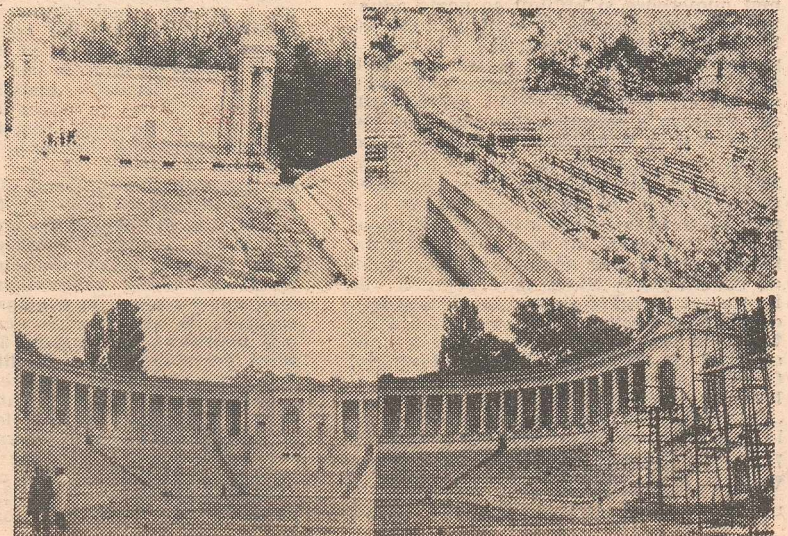
Horezul este, sigur, un orașel sărac, bogăția lui este de specificitate peisagistică excepțională și citeva fabrici, mici și ele și gîndite cu grijă să nu distrugă spațiul de puritate ozonată al împrejurimilor, sînt pentru horezeni o șansă de bunăstare și de mai bine. Dar tot atât de importantă mi se pare și șansa turistică, iar ea trebuie să rămînă intactă sau mai exact ea trebuie apărată și dezvoltată. În orașul Horezu se află citeva case de cea mai mare frumusețe arhitecturală specifică, și ele mențin parfumul individual al urbei. În Horezu au mai rămas citeva case cu o vechime de aproape două veacuri, dacă nu mai mult, punînd în valoare o splendidă idee de arhitectură balcanică adaptată, cu foișoare interioare înalte ca Hanul lui Manuc din București — și ele trebuie aparate de patima pustiitoare a unor arhitecți care parcă nu pot gîndi altfel decît într-un desert atomic. Poveștea discuției mele triste cu primarul Horezului, Preda, care suferă pentru orașul lui, nu este, cum vă spuneam, una locală; și fîm foarte atenți la această patimă pustiitoare de care vorbeam. O aglomerare urbană fără identitate, înțelegă numai ca o simplă adăpostire a miinii de lucru, e foarte păgubitoare pentru viitorul căruia i se răpește, astfel, trecutul.

În centrul Horezului se finisează, azi, un cvartal de blocuri care țin oricum seama de destinul acestui loc fericit de istorie și de natură. Deci se poate clădi și cu grijă pentru obrazul viitorului. Atunci se poate continua și cu grijă pentru păstrarea pecetii unice a locurilor. Să ne grăbim cu grijă și cu mare răspundere atunci cînd dărimăm — asta ar fi chestiunea. Casa nu este numai un adăpost de ploaie, de arșiță și de ninsoare, este și unul, hotărîtor, pentru suflet.

DINU SĂRARU ■

Vara e ceva mai aproape!

Iată citeva imagini de la Arenele Romane, binecunoscutul teatru în aer liber din Parcul Libertății. Spre bucuria iubitorilor de spectacole în cadrul naturii, de citeva zile constructorii și-au făcut apariția și în perimetrul acestui edificiu pentru a înlătura unele rîni ușoare pricinuite de cutremur și pentru a-i reda înfățișarea convenită întîlnirii cu publicul. Pe șantier am întîlnit șase oameni, doi cu sapa și patru cu mapa. Adică doi muncitori și patru băgători de seamă care ni s-au prezentat, cu o inexplicabilă mormăială, a fi de la prestigioasa firmă „Proiect — București”. Dacă e așa, și dacă e adevărat ce ne-au spus dumnealor, anume că teatrul va fi gata la sfîrșitul lunii august transmitem respective instituții nedumerirea noastră: oare nu cumva sezonul de vară începe ceva mai devreme?

Noi mărturii privind importanța și actualitatea „Psihologiei consonantiste“

Moștenirea Odobleja

Laboratorul de psihologie al Institutului de cercetări pedagogice și psihologice din București a avut amabilitatea de a ne invita recent la un colocviu de specialitate consacrat vieții și onerei regretatului om de știință, doctorul Ștefan Odobleja, creatorul și părintele legitim al ciberneticii. Au participat cercetători în psihologie și pedagogie, cadre didactice și ingineri, obiectul principal al discuțiilor și referatelor prezentate constituindu-l opera capitală a savantului severinean „Psihologia consonantistă“, tratat în două volume publicat la Paris în anii 1938 și 1939. Este locul să precizăm, de asemenea, că pentru analiza și reconsiderarea acestei valoroase moșteniri științifice, specialiștii institutului amintit au programat un întreg ciclu de dezbateri. Prima a avut loc în urmă cu o lună și a fost dedicată personalității și viziunii multidisciplinare a medicului Odobleja, iar cea de-a doua, programată săotămîna trecută, și-a propus abordarea unor probleme privind contribuția originală a savantului în domeniul psihoneurologiei, creativității, metodologiei logice, psihoterapiei și hipnozei, gândirea euristică.

Vă prezentăm în continuare, prin intermediul unui scurt studiu de sinteză, elaborat de cercetătorii dr. Alexandru Surdu și dr. Stroe Marcus, câteva din principalele direcții și concluzii prin care se recomandă dezbaterile amintite.

Scopul ultimei dezbateri, ca și al celei anterioare de altfel, a fost: (1) desordinea principalilor idei ale autorului (în domeniul psihologiei), idei pe care le apreciem ca valoroase, chiar dacă astăzi ele se dovedesc depășite sau nu pot fi întru totul confirmate; (2) sublinierea acelor idei originale ale lui Șt. Odobleja care, ulterior, au născut în dezvoltarea științei, dovedind intuiția excepțională a autorului; (3) relevarea contribuției în domeniul metodologiei științelor, exprimată în concepția sistemică a autorului.

În referatele prezentate pe aceste ocazii și discuțiile pe marginea lor, din perspectiva celor trei aspecte menționate, au fost analizate probleme cum ar fi: conceptul de creativitate, asocțiile logico-metodologice ale psihologiei consonantiste, psihofiziologia și psihoneurologia, critica concepțiilor psihologice dominante între cele două războaie mondiale, probleme de psihometrie, psihoterapeutică, hipnoză, precum și unele aspecte ale inteligenței artificiale.

Din dezbateri a reieșit că autorul a avut multe idei care merită să fie discutate într-un asemenea cadru și a căror valoare ar trebui să fie menționată în lucrări de specialitate referitoare la istoria unor discipline științifice ca: psihologia, logica, metodologia, pedagogia și altele. S-a subliniat că în problema creativității Șt. Odobleja a sugerat o serie de direcții interesante în cercetare, cum ar fi: perfecționarea artei de a întreba, sintetiza, clasifica și defini în vederea creșterii gândirii euristice, cu implicații practice în domeniul psihopedagogiei.

Au fost urmărite, în mod deosebit, as-

pectele originale ale metodologiei unitare, sistemico-grafice, care au permis surprinderea **consonanței** dintre diferite domenii științifice (despărțite în aparență), metodologie semnificativă pentru studiul modern al inteligenței artificiale. Au fost remarcate, de asemenea, preocupările autorului pentru fundamentarea științifică a psihometriei, consemnându-se meritul acestuia de a fi realizat o primă schiță de cod deontologic privind examinarea psihologică. Pe linia preocupărilor medicale (autorul fiind medic de specialitate) au fost menționate ideile acestuia, moderne pentru timpul în care au fost emise (unele dintre ele nefiind nici astăzi întru totul puse în practică), în legătură cu psihoterapia, care, în viziunea lui, ar trebui să fie o parte integrantă a oricărei terapii. Autorul înserează într-o lucrare generală de metodologie a științei și problematica sugestiei și a hipnozei, care, în acea perioadă, nu figura de regulă în tratatele de psihologie generală. Un punct de interes în discuție l-a constituit analiza problematicii interrelațiilor dintre psihologie, fiziologie și neurologie. În acest context s-au discutat și unele probleme legate de **legile reversibilității, reacției și compensării** (emise de Șt. Odobleja), apreciate ca prezintă interes atât din perspectivă critică, cât și din punctul de vedere al unor valorificări ulterioare.

În ansamblu, dezbaterile (care vor continua, abordând și alte aspecte ale lucrării lui Șt. Odobleja) au pus în evidență caracterul științific al preocupărilor sale, remarcabil, pentru epoca în care a fost scrisă această lucrare, intuiția multor probleme fundamentale ale științelor contemporane și, în genere, viziunea metodologică modernă, rodnică de abordare a acestor probleme, care deschide noi perspective în domeniul cercetărilor pluridisciplinare teoretice, cu efecte practice deosebit de eficiente.

Un alt participant la dezbateri, tovarășul Titus Dumitrescu, coordonator științific al colectivului pluridisciplinar „Super Felix“, a ținut să ne declare următoarele:

— **Lucrările savantului Ștefan Odobleja, pe care am avut cinstea de a-l cunoaște personal, au constituit pentru mine un îndreptar prețios privind efectuarea analizelor de model în scopul găsirii celor mai eficiente soluții de rezolvare a unor probleme cu caracter prioritar pentru economia națională, vizind obținerea eficiențelor economice maxime. Concepția globalistă a medicului Șt. Odobleja, care a pus la baza viziunii sale științifice fenomenul de consonanță, dovedește o profundă observare științifică a proceselor de reglare în tendința lor spre echilibru. Din cunoștințele pe care le-am primit, la congresul de cibernetică de la Amsterdam din 1978 (unde a fost, de altfel, prezentată și o comunicare a medicului Ștefan Odobleja, ultima din păcate) a devenit evident, imposibil în care a intrat cibernetica mondială în rezolvarea unor probleme concrete cu care se confruntă epoca contemporană. Or, ca unul ce m-am străduit să studiez și opera savantului severinean,**

Medicul Ștefan Odobleja în perioada în care a conceput și elaborat „Psihologia consonantistă“

apreciez că stadiul actual de integrare unitară a științelor ar fi fost cu mult superior realizărilor concrete de astăzi dacă cibernetică ar fi pus la baza ei fenomenul de consonanță, enunțat ca un principiu fundamental încă din 1938 în „Psihologia consonantistă“. Această operă reprezintă o realizare științifică deosebită privind abordarea fenomenelor în tendința lor spre echilibru, constituind un moment istoric de referință în dezvoltarea gândirii sistemice de amplă rezonanță în lucrările pluridisciplinare moderne. În acest sens se poate remarca, de exemplu, maniera de tratare consonantistă a modelelor cu echilibru între producție și consum, corelat cu resursele societății la un moment dat, în a căror reglare se recomandă terapia preventivă și curativă, adevăr științific ce își păstrează valabilitatea practică și în prezent. Iată de ce, avind posibilitatea de a dirija eforturile colegilor mei de echipă, am apreciat ca deosebit de utile indicațiile metodologice ale dr. Șt. Odobleja privind alegerea celor mai eficiente modele din cadrul celor disponibile în anumite trepte de cercetare științifică. Sint sigur că prin aprofundarea și dezvoltarea „Psihologiei consonantiste“, operă de o densitate științifică de excepție, cercetătorii vor fi conduși, în mod inevitabil, la noi realizări pe planul integrărilor științifice.

LIVIU TIMBUS ■

Ce e nou in

Sudură

Tovarășii Mihai Neica și Petru Popa de la Intreprinderea „Independența“ Sibiu sînt autorii unei invenții destinate confecționării clemelor de contact electric pentru agregate de sudură executate din oțel (OL 50) și materiale neferoase. Față de clemele de contact electric executate din bronz turnat sau din tablă de alamă ambuzată, elementele fixate prin intermediul unui arc foarte costisitor și nesigur, clemele concepute de cei doi autori sînt mult mai ieftine (pentru confecționarea fiecărei bucăți se realizează o economie de circa 2,300 kg bronz).

Confecționarea lor este, de asemenea, rapidă și cu cheltuieli minime.

Noile dispozitive, purtînd simbolul SC-810, sînt proiectate și realizate în întregime de Intreprinderea „Independența“ Sibiu, cu avizul Institutului de sudură și încercări de materiale din Timișoara.

Protecția muncii

Inginerul Nicolae Gogoană, din cadrul Institutului de proiectări uzine chimice-București, este autorul a două invenții deosebit de utile pentru purificarea atmosferei încărcate de noxe, permițînd menținerea unui mediu nepoluant.

Prima, intitulată „Filtru de aer rotativ cu autocurățire“, poate fi folosită fie pentru purificarea aerului necesar unor scopuri sanitare — unde este indispensabil un grad avansat de puritate —, fie pentru scopuri industriale. Filtrul funcționează în mod continuu, este deosebit de sigur în exploatare, este silențios, ocupă un spațiu redus și — mai ales — furnizează un aer umezit, atât de necesar în multe locuri de muncă, în special în perioadele cînd este relativ cald.

Cea de-a doua, „Spălător reglabil de gaze cu praf“, destinată curățării aerului înainte de evacuarea lui în atmosferă, permite o reglare a gradului de purificare în funcție de procentul de substanțe nocive existent în aerul absorbit.

Paza contra incendiilor

Invenția „Tun pentru stîns incendiile“ a inginerilor Alexandru Flueraș și Hellmuth Binder, din Institutul de cercetări și proiectări autovehicule și tractoare — Brașov, permite intervenții ce pot fi hotărîte în cazul cînd — cu toate măsurile preventive luate — se declanșează totuși un incendiu.

Utilajul poate fi montat pe acoperișul autovehiculelor speciale de pompieri și se poate manevra fie de la bordul autovehiculului, fie direct, manual. El este prevăzut cu două țevi de refluxare și dispune de o acționare hidraulică a orientării, fără moment reactiv, așa încît manevrarea și dirijarea jeturilor este deosebit de ușoară, cu toată forța deosebit de mare a apei lansate. Construcția lui ingenioasă și mai ales ușor de deservit îl face să constituie un utilaj deosebit de eficient pentru combaterea incendiilor.

Auto

Ing. Bach Koloman din Cluj-Napoca este autorul „Chitului elastic de etanșare utilizat în industria autoturismelor“.

Acest chit, avînd în compoziția sa 65 la sută greutate cretă măcinată sau precipitată, 20 la sută greutate dibutilat, 9 la sută greutate polistiren antioc, 3 la sută greutate polistiren standard și 3 la sută greutate colofoniu, se realizează în întregime cu materii prime din țară, ieftine și ușor accesibile, eliminînd în întregime importul. Menționăm că produse cu utilizare similară se fabricau doar în țările cu tradiție în industria de automobile.

Etanșarea părților componente ale caroseriei cu acest chit protejează caroseria împotriva acțiunilor corosive ale apei, prelungindu-i astfel viața. Atelierele de reparații auto pot, de asemenea, folosi cu succes acest chit. Titularul acestui brevet este Intreprinderea „Anticorrosivul“ din București.

GH. DECEMBRIU ■

Cea mai la îndemînă sursă de energie rămîne totuși economia de energie

Intreprinderea „23 August“ din București, unul din cei mai importanți consumatori de energie electrică din Capitală, a reușit în ultima vreme să respecte cotele ce i-au fost alocate. Mai mult decît atât: și la orele de vîrf, de dimineață și de seară, întreprinderea respectivă nu și-a depășit „norma“. Desigur, un fapt îmbucurător și demn de a fi consemnat, deoarece el reflectă grija mai atentă a tuturor celor care folosesc energia, o schimbare de atitudine față de un bun colectiv.

Am ales acest exemplu, din cele multe care ne-au stat la dispoziție, tocmai pentru că, la o întreprindere de proporțiile celei amintite, posibilitățile de risipă sînt mai numeroase și puținul se poate aduna în cifre majore, dar și pentru faptul că, la aceeași unitate industrială s-a vădit o preocupare permanentă pentru raționalizare. Motivul cel mai important al optării noastre este însă altul: **posibilitățile de reducere a consumurilor sînt încă departe de a se fi epuizat.** Să arătăm de ce.

Urmînd indicațiile, de dată recentă, ale Ministerului Energiei Electrice, reprezentanții I.D.E.B. au întreprins analize asupra consumurilor unor întreprinderi bucureștine, împreună cu specialiștii acestora, tocmai pentru a se găsi și alte posibilități de raționalizare. Ni se pare deosebit de interesant faptul că tocmai la „23 August“, care și-a respectat cotele, s-au mai găsit totuși și alte canale de scurgere a unor cantități de energie electrică. Inginerul Constantin Mogoșanu, director adiunct al I.D.E.B., comentînd discuția purtată la „23 August“ de tehnicianul Ion Florea, de la Intreprinderea de distribuție a energiei București, împreună cu inginerii Gh. Lupu, Victor Vuică și Radu Lutu, energeticienii uzinei amintite, se oprește la un aspect

major al consumurilor neraționale: aerul comprimat produs de compresoare.

Într-adevăr, dacă s-ar face (și cei în drept au și întreprins comparația respectivă) un calcul al consumului înregistrat de unele utilaje și scule pneumatice de la „23 August“ ar reieși că acestea „mănîncă“ cu mult mai multă energie decît echivalentul normal al unor scule electrice asemănătoare.

Stația de compresoare este dotată cu 4 turbocompressoare de tipul K 250, fiecare cu o putere de 1500 kW, și cu alte 6 compresoare cu piston cu o putere totală instalată de 2800 kW. Fabricantul utilajelor respective impune oprirea, de două ori pe an, a acestor turbocompressoare pentru schimbarea uleiului, dar face și recomandarea ca oprirea lor să se facă și la cel mult o dată pe lună, în caz de necesitate. Dar la „23 August“ instalațiile despre care este vorba, cu excepția perioadelor de revizii și reparații, funcționează permanent încărcate la sarcina nominală chiar și în cazurile în care necesarul de aer comprimat al întreprinderii este mai redus, situație în care surplusul de aer comprimat, atât de scump obținut, este aruncat în... atmosferă! **Calculîndu-se doar ce se întîmplă pe durata schimburilor II și III ale zilelor nelucrătoare din cursul unui an, s-a ajuns la concluzia că, pentru esaparea în atmosferă a aerului comprimat neutilizat, se consumă 3500 000 kWh, adică peste un milion de litri de petrol.** Este adevărat că respectivele turbocompressoare nu pot fi oprite, datorită concepțiilor tehnice care au stat la baza construcției lor, ori de cîte ori exploatarea lor rațională o impune. Se pune însă pe drept întrebarea dacă astăzi, cînd criteriul energetic se impune a i se acorda aceeași importanță ca și celor tehnologice, mai pot

fi menținute în funcțiune astfel de utilaje ca cele de la stația de compresoare a Intreprinderii „23 August“, care obligă — fără nici o răspundere — aruncarea în atmosferă a aerului comprimat scump plătit în energie electrică și în ultimă analiză, în combustibili.

Dar și în aceste condiții soluții parțiale există. Ele au fost găsite de energeticienii uzinei și de cei ai I.D.E.B.-ului, însă marea problemă a raționalizării actualului consum nu poate veni decît din partea oamenilor de concepție din instituțiile specializate care ar trebui, de urgență, să-și înscrie în programul de studiu stabilirea celor mai eficiente metode de reducere substanțială a consumului de energie electrică pentru producerea aerului comprimat. În primul rînd, se așteaptă soluția de oprire periodică a turbocompressoarelor și alimentarea cu aer comprimat a întreprinderii vecine. „Republica“, în timpul schimburilor nelucrătoare ale celor de la „23 August“ (o experiență similară, eficientă, s-a și efectuat la I.M.G.B.).

Ne întrebăm, si lansăm această întrebare tuturor specialiștilor patrioți, care credem, nu pot rămîne indiferenți aflînd că, din motive tehnice și din lipsa unei soluții adecvate, se aruncă pur și simplu în atmosferă cantități uriașe de energie electrică produsă printr-un consum major de combustibili (situație care nu se restringe la instalațiile de la „23 August“), nu se poate găsi mijlocul necesar de a se modifica aceste turbocompressoare?

Odată cu întrebarea, la care așteptăm răspuns, ținem să subliniem și un alt aspect, nu mai puțin important: raționalizarea consumului de energie nu înseamnă doar respectarea cotelor de care dispun întreprinderile. Exemplul ales, cel al Intreprinderii „23 August“, este doar UN EXEMPLU pe lîngă multe altele. L-am preferat și pentru faptul că, mai cu seamă în ultima vreme, conducerea Intreprinderii „23 August“ s-a dovedit foarte receptivă față de orice inițiativă destinată raționalizării cît mai judicioase a consumurilor energetice.

O excepțională descoperire la Iași :

„Efectul fermoar” și cauza îmbătrînirii policlorurii de vinil

A înlocuit, în bună parte, conductele din metal folosite în instalații sanitare, în canalizări și irigații, se întrebunțează în industria electrotehnică, protejează cabluri electrice, e țesut, transformat în covoare, rezistă la agenți chimici, înlocuiește pielea, e produs în cantități tot mai mari, în total, pe mapamond, cam 10 milioane de tone, ocupă locul doi după polietilenă: policlorura de vinil, în vorbirea curentă — pvc. Producătorii doresc, pe lângă faptul că este ieftin, să fie și foarte bun, să dureze, pentru că, vai, pevecul îmbătrânește, devine rigid, cu timpul crapă. Și teoretic, pretind specialiștii, n-ar trebui să îmbătrânească prea repede. O moleculă model de pvc are, aflăm, o stabilitate mult mai mare decât produsul însuși. Creatorii lui au crezut că în materie există ceva, niște puncte labile care inițiază și dezvoltă, printr-un proces înălțat, îmbătrînirea. Ar fi ca la un fermoar, când se duce un ochi și defectul se propagă pe toată lungimea firului. Procesul se numește chiar „reacție fermoar”, pentru că se propagă pe toată lungimea moleculei.

Il roag pe doctorul inginer Adrian Caraculacu, șeful secției poliadiție și structură aici, la Institutul de chimie macromoleculară „Petru Poni” din Iași, unitate a Institutului central de chimie, să dezvolte această idee, să ne spună, dacă acum se poate, de ce îmbătrânește pevecul?

— Au fost, în principal, două căi de abordare a problemei: de tactică, de a remedia procesul (și pentru aceasta i s-au adăugat, zadarnic, stabilizatori) și de strategie, de a depista cauzele intrinseci ale procesului de îmbătrânire, tipul exact al defectelor, pentru a ști cum apar și cum să le blocăm. Ne-am oprit la problemele de strategie. Citeva ipoteze despre natura defectelor existau: printre altele, erau bănuite structurile ramificate și s-a cercetat treaba asta ani de zile. După 7 ani, noi, cei de la Iași, am dovedit că nu structurile ramificate sînt cauza îmbătrînirii pvc-ului, ci altele, pe care urma să le descoperim.

18 ani se bătuseră, așadar, pașii pe loc. Ieșenii, primii în lume, atrăgeau atenția cercetătorilor de pretutindeni că trebuie căutate alte cauze. Și tot ei, după alte îndelungate cercetări, au ajuns la o ipoteză. Pentru a da răspuns întrebărilor născute cu aceasta, a fost nevoie de alte îndelungate și anevoioase studii, cercetări. S-au reprodus, în laboratoarele din Iași, modelele tuturor tipurilor posibile de p.v.c. Sinteza acestor modele a fost, pentru cercetătorii ieșeni, o etapă grea, plină de neprevăzute: au trebuit să imagineze căi de sinteză necunoscute, unele periculoase, explozive chiar. S-au făcut cercetări pentru depistarea caracteristicilor spectrale, care le pot diferenția și pe care, aplicate pe pvc-ul industrial, le-ar putea identifica. Acum, cînd cercetătorul Adrian Caraculacu, mindru de eforturile oamenilor săi, își relatează despre pasiunea cu care au lucrat, despre hotărîrea lor de a nu da nici un pas înapoi, am impresia că ascult parcă relatarea unui roman polițist în care toți cercetătorii din lume, preocupați de combaterea îmbătrînirii acestui polimer, caută amprente de unii infractor.

— Da, tocmai asta căutam, afirmă inginerul; amprente defectului, ca prin studiu lor să depistăm defectul propriu-zis care inițiază procesul de îmbătrînire.

Rezultatele cercetărilor ieșeni au fost publicate în mai toate revistele de specialitate din lume. Apariția lor a fost o revelație: o companie din S.U.A., Monsanto Company Indian Orchard Masa, solicită ieșenilor cinci lucrări despre acest fenomen descoperit de ei, Centrul național de cercetări pentru macromolecule de la Strasbourg — la fel; din Canada se cer 4 lucrări, din R.F. Germania — 9, se mai cer din Japonia, Spania, Australia, Italia, U.R.S.S. Oamenii de știință, producătorii de pvc, intereseați de îmbunătățirea produselor lor, solicită ieșenilor ultimele noutăți în materie. Centrul lumii al pvc-ului se mutase parcă la Iași, alți

oameni de știință confirmau, prin cercetările lor ulterioare, ceea ce afirmaseră românii: că nu structurile ramificate sînt cauza îmbătrînirii pvc-ului. Inginerul Adrian Caraculacu, oamenii din echipa sa, Emil Buruiană, Gabriela Robilă, Anton Airinei, Vasile Bărbînță, lucrau la întocmirea unei cartoteci de proprietăți corelate cu structurile concrete presupuse, căutau adică amprente de fiecare defect.

Ceea ce află acum seamănă a spectacol: este partea cea mai grea a acestui drum. Pentru a se lua amprenta defectelor s-au făcut mii de măsurători în țară și străinătate, printr-o tehnică ultramodernă, pentru depistarea semnalelor slabe ale defectelor. Era, spun acum acești oameni, ca și cînd ai măsura semnalele de pe Marte. Măsurătorile spectrale s-au acumulat în memoria unui calculator, au fost selectate și din ele au apărut cele care interesau.

— Dar, culmea! Ni s-au indicat alte defecte decât cele logice. Chiar și așa, primii care au găsit amprente am fost noi.

Din cele 10 defecte presupuse, s-au reținut 4. Apoi au mai trecut încă 4 ani de muncă, de căutare, pînă ce, în sfîrșit, s-a putut spune care sînt defectele structurale ce pot iniția și dezvolta procesul de îmbătrînire a pvc-ului. Și s-a mai aflat justificarea teoretică a modului în care apar și de ce apar aceste defecte, lucru de care nu ne mai ocupăm acum, prezentînd, firește, o importanță mai mult științifică. Ieșenii au elaborat deci pentru prima oară în lume, o nouă teorie privind modul de apariție a defectelor în pvc. A fost o bătălie cîștigată de români. Ce a însemnat ea? Un pas crucial în rezolvarea acestei probleme. A fost ca un indicator în drumul necunoscut, plin de surprize, al unui turist; cînd lumea cercetătorilor nu știa încotro s-o apuce, ieșenii au orientat cercetările, au spus „pe aici”. Și drumul arătat de ei a fost bun.

— Este o descoperire?, întreb.

— Da, e o descoperire.

— E mare, e mică?

— În empirismul actual din lume e considerată foarte mare.

Iată ce spune profesorul doctor Ulrich Schwenk: „Publicațiile dv. din Journal of Polymer Science 16, 2741 și concluziile foarte elegante rezultate în această problemă, personal le consider ca fiind un mare pas înainte în direcția lămuririi definitive a structurii fine a pvc-ului și de aceea doresc să vă felicit din inimă... Acest paralelism de desfășurare al reac-

ției mi se pare a fi în ultimă instanță baza pentru lămurirea polimerizării pvc-ului, care poate avea loc numai în trepte. Cu atît mai valoros este faptul că dv. indicați în acest caz o cale care permite speranțe evidente pentru ieșirea din labirint”. Așa era numită „epoca” de 18 ani, în care cercetătorii bătuseră pașii pe loc. Ca să iasă din labirint, ieșenii nu s-au folosit de firul Ariadnei, ci s-au folosit, credem, de dragostea lor, de ambiția lor de a face ceva în numele acestei țări, considerată, vai, pînă nu demult „eminamente agricolă”. La ora la care consemnăm aceste rînduri, pe adresa Institutului de chimie macromoleculară „Petru Poni” din Iași, o adresă sosită de la Diamond Shamrock, îl invită pe doctorul inginer Adrian Caraculacu să facă parte și să lucreze în Comitetul științific al celui de-al treilea Simpozion internațional de macromolecule, finanțat de Departamentul de științe macromoleculare de la Case. „Ajutorul și sfaturile dv. se spune în scrisoare, ne vor fi de un deosebit folos în această încercare”.

Emoționați, dar nu îmbătați de succes, autorii „Mecanismului formării macromoleculii policlorurii de vinil” nu s-au oprit aici. Este adevărat, ei își propuseseră să pună corect un diagnostic, să afle cum și de ce îmbătrânește pvc-ul. Dar ce trebuie făcut ca să nu mai îmbătrânească, încă nu s-a spus. La acest răspuns lucrează acum toți cercetătorii interesați în această problemă. E un individualism ridicol, îmi spunea cineva, să pretinzi că poți afla totul, singur, într-o problemă.

— Cine și cînd credeți că va găsi soluția?

— Un tînăr inginer japonez, Tsunao Suzuki, pe care îl cunosc, ne spune inginerul Caraculacu, ne-am întîlnit la Lyon, zicea că e pe cale să rezolve și această problemă; el a reușit să fabrice un pvc cu stabilitate sporită, care îmbătrânește mai greu. Îl numește PVC alfa 30 și se fabrică de către firma Nippon Zeon.

Știința e uneori ca o ștafetă în care fiecare alergător are partea lui de parcurs. În cazul de față e o dispută acerbă, o muncă tentantă, o mai numea cineva, pentru că prelungirea duratei de întreținere a pvc-ului măcar cu 10 la sută, ar însemna, în condițiile actuale de criză de materie primă, o tot atît de mare economie. „Noi, aici în institut, ne batem pentru un procent, de ieftinire a pvc-ului. A-i prelungi durata este egal cu a-i ieftini”.

N. GRIGORE-MĂRĂȘANU ■

„Eu am visat meri pe culmile Carpaților”

Omul din fața noastră, Ion Munteanu, la cei 76 de ani ai săi, a rămas zvelt și agil, cu fața aproape total lipsită de riduri, unul dintre acei bătrîni întîlniți îndeosebi în satele de munte, dar nu numai acolo, cu vîrsta înscrisă pe buletin, dar nu și pe chip. Și să nu credeți că vigoarea-i tinerească i se trage din trai liniștit.

A absolvit școala normală și mulțumită unor burse a urmat, cu destule greutate materiale, două facultăți la București, Dreptul și Filozofia, apoi a profesat avocatura.

Fiul de țaran din Luduș nu ținea însă la birouri elegante, la cîștiguri ușoare sau la vreun post înalt în magistratură. Clientii săi nu au fost cîrnățari în dificultate cu fiscal sau moștenitori în luptă cu moștenitorii rivali, ci măturătorii de stradă și cărăușii din Sibiu, spoliați de o municipalitate hapsină, muncitorii din Blaj, Deva, Făgăraș, Brașov, Cîsnădie în conflict cu patronii.

— În toți anii de avocatură antebelică nu am apărut un singur patron. M-am specializat în legislația muncitorească și am pledat pentru oameni necăjiți în sute, poate mii de procese (3 000 dezbateri doar cu municipalitatea Sibiu!). Concomitent, am lucrat, pînă la suspendarea lor de către guvernele reacționare, la gazetele democratice „Adevărul” și „Dimineața”, ca redactor pentru Transilvania de sud-est — activitate pentru care, ulterior, am fost „pedepsit” de către bătauși fasciști. În România socialistă am muncit în calitate de consilier juridic la întreprinderea de construcții din Sibiu. Probabil că nu am fost prea rău apreciat, de vreme ce această mare întreprindere sibiană m-a menținut în funcție cu norma întreagă pînă la... 72 de ani.

— Și merii?

— Pentru mine ei nu reprezintă un hobby, după un termen azi la modă, adică o indeletnicire deconectată de sfîrșit de săptămînă, ci pasiunea de o viață. Mai mult, o îndatorire de umanist, de patriot. Veți găsi că folosesc cuvinte mari pentru o activitate mărunț, să-i spunem de grădinar, dar să vă explic. Socot că a fi umanist, patriot înseamnă, în primul rînd, să ajuți omul muncitor de lângă tine și să sporești auziția țării. Eu am visat meri pe culmile Carpaților, pomi care să crească, să înflorească și să dea rod pînă la 1 500 m înălțime. Citisem că în Alpi și în Himalaya merii urcă tot mai sus. De ce nu și la noi?

De-a lungul deceniilor, practic din momentul cînd bătrînul memorandist și pomicultor Dimitrie Comsa l-a luat pe lângă el, Ion Munteanu a început să citească tratate, să se documenteze, a cumpărat o livadă în Șura Mare, lângă Sibiu, a plantat și în grădina de lângă locuința din Sibiu meri din Japonia, Noua Zeelandă, Armenia turcească, Canada, S.U.A. Își pofreca mai tot timpul liber și vacanțele experimentînd, altoind, gîndind la meri. Și-a extins cercetările la Fintinele-Sibiu (1 300 m) și Criș-Săliște (1 200 m), a obținut rezultate încurajatoare, a devenit — să nu ne-o ia în nume de rău specialiștii — un fel de doctor în meri. Că nu e o simplă figură de stil o confirmă și faptul că a fost vizitat în citeva rînduri de specialiști, bunăoară academicianul Teodor Bordeianu, directorul general inginer Gheorghe Stanciu (Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare), inginerul Ion Gligor, regretatul profesor doctor inginer Nicolae Constantinescu, fost decan al Facultății de horticultură și pomicultură din București, interesați în merii săi cu pornire întîrziată pentru zonele montane. A participat la reuniuni științifice, a intrat în legătură cu cercetători de la stațiunile experimentale din Cluj-Napoca și Geoagiu, este menționat, alături de alți pomicultori amatori entuziaști, în lucrări de specialitate, de pildă aceea a doctorilor ingineri T. Groza și M. Voinea, apărută nu demult în Editura „Ceres”.

Ion Munteanu nu este numai un experimentator. A scris două lucrări, aflate încă în manuscris, despre dirijarea vegetației la măr și despre mărul și subprodusele sale în alimentație. A altoit meri la sute de localnici, a urcat mărul tot mai sus în Carpați, dorind astfel să contribuie, cu mijloacele sale desigur modeste, la extinderea suprafeței agricole a țării.

— Și cînd veți publica lucrarea despre dirijarea vegetației la măr?

— Niciodată.

Aflăm o poveste intristătoare. Un cetățean din Sibiu căruia i s-au atribuit 100 m pătrați pentru a-și construi casă, în absența

lui Ion Munteanu și fără a-l anunța în prealabil a spart gardul grădinii și a pus să se taie cu tirnăcopul și cu secura pomii experimentali pe care bătrînul îi adunase cu trudă și îi îngrijise cu dragoste. Grădina a fost distrusă. Cînd Ion Munteanu s-a întors acasă și a văzut prăpădul, a plîns ca un copil.

Au urmat o serie de procese, dar dincolo de subtilitățile juridice (se pare că respectivul cetățean susține, între altele, că din punct de vedere legal nici un text de lege nu-l obliga să anunțe pe cineva despre intenția sa, din moment ce terenul aparține statului, iar el posedă acte în regulă de la primărie) credem că există și un alt adevăr. Și anume că din punct de vedere uman nimeni, indiferent de patalame, nu are dreptul să distrugă visurile unui concetățean de-al său. Cu atît mai mult cu cît aceste visuri erau puse în slujba obștii. Cît despre acte, cît de în regulă erau ele, aceasta este o altă treabă și o va stabili judecata, nu noi.

— Cînd te gîndești că soluția era atît de simplă! — oftează Ion Munteanu. Dacă m-ar fi anunțat din timp, as fi putut transplanta merii în altă parte, de pildă la Șura Mare, deoarece pomii se aflau atunci în repaus de vegetație. Acum, nici o sentință a tribunalului nu-i va readuce la viață. Mulți din ei erau exemplare unice! Și nu mai am nici martori!

— Pentru proces?

— Nu. Pentru cartea despre dirijarea vegetației la meri. Pomii martori constituiau un fel de anexă vie la lucrare. Din fericire, mi-au rămas pomii de la Șura Mare. Voi relua cercetările, deși am 76 de ani.

— Dar celălalt manuscris al dumneavoastră, despre mărul în alimentație?

— Țin mult la acest subiect. De zeci de ani, folosind și o bogată bibliografie de specialitate (academicianul Bordeianu îmi spunea odată că biblioteca mea despre meri este cea mai bogată colecție particulară pe care a văzut-o la noi în țară), studiez o problemă de mare însemnătate: prevenirea bolilor veacului, bolile degenerative, cu ajutorul alimentației raționale. Eu mă refer, în special, la mărul și subprodusele sale — sucul de mere, cidrul, oțetul de mere, merele coapte, compotul de mere, atît de necesare bunei funcționări a organelor interne și sistemului nervos central. Rețetele le-am experimentat pe mine și pe membrii familiei, le-am gîndit o viață întreagă, unele mi-au fost sugerate de părinții mei, care și ei le-au primit de la părinții lor.

Interlocutorul nostru nu pretinde nici un moment că ar fi inventat remedii sau medicamente-minune, el redă o experiență de veacuri (știți că oțetul de mere se folosea acum 1 500 de ani?), a cărei fundamentare științifică modernă este confirmată, între altele, de cărțile „Mierea și alte produse naturale”, „Produsele apicole și alte remedii naturale în reumatism” de medicul american D. C. Jarvis, traduse în românește și difuzate în zeci de mii de exemplare de Apimondia-București. Și lucrările profesorului doctor docent Iulian Mincu conțin prețioase recomandări privind sucul de mere, merele rase și, în general, regimul de mere.

Desigur, Ion Munteanu nu ignoră că alimentația rațională nu se poate centra în exclusivitate în jurul unui singur aliment, oricît de (așa-zis) complet ar fi. Deci nici de la măr și subprodusele sale nu trebuie așteptate minuni. Nu este mai puțin adevărat că utilizarea cu pricepere a principiilor sale nutritive, cum o recomandă și Ion Munteanu, poate juca un rol de seamă în menținerea stării de sănătate și tratarea unor afecțiuni, de pildă reumatismul. Dealtfel, asupra acestui subiect și asupra cărții în cauză vom reveni într-un număr viitor, antrenînd în discuție și medici specialiști, dat fiind interesul larg al problemii.

Încă o precizare, la care Ion Munteanu ține foarte mult și care de fapt a fost făcută încă acum 2 500 de ani de Hipocrat din Kos.

— Fără mișcare, fără viață în aer liber, nici cea mai rațională alimentație nu ne asigură sănătatea — subliniază interlocutorul nostru. De aceea, la baza cărții mele am pus dictonul marelui medic al antichității: „Dacă găsim pentru fiecare om echilibrul dintre alimentație și exercițiile fizice, am reușit să găsim mijlocul de întreținere a sănătății”.

LIONEL NIȚESCU ■

Realitatea ilustrată

Caracul la Dorna Cîndreni

Prima „promoție” de miei caracul, acclimatizați în zona de munte, a apărut la poalele masivului Dornelor, în microferma didactică a Școlii generale din comuna Dorna Cîndreni.

Începînd modest, în urmă cu trei ani, cu doar patru taurine, microferma dispune, în prezent, de 12 taurine selectate din rasa Holstein, Pintzgau și Bruna de maramureș. Recent, ferma s-a extins cu sectorul avicol, cu cel de porcine și cel de ovine.

Consiliul popular comunal a sprijinit această inițiativă a micilor gospodari, repartizîndu-le, pentru furajare, un teren foarte bun de 24 ha. Vor avea astfel asigurată baza furajeră și vor putea înființa un mic complex zootehnic. Vor construi grajduri, o bucatărie pentru furaje și o clasă pentru micii zootehnicieni.

Cantina școlii va fi prima beneficiară și prima care va testa produsele fermei.

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cum se poate închiria un munte?

1. O POVESTE TRISTĂ

După ce a ieșit din armată, tânărul Teodor Smicăl se angajează la stina particulară a lui Ioan Micudă. Ioan Micudă locuiește în București și, până la pensia de boală, despre el cunoștea că el dau lapte, brinză, lână și carne. Recunoaște, cu multă sinceritate, că fără tânărul Teodor Smicăl, fără reputația și autoritatea lui în materie, n-ar fi reușit să înjghebeze o stină atât de puternică.

Lingă stină s-a pripăsit un urs. Ursul îi producea multe neajazuri tânărului Teodor Smicăl și, desigur, șeful stinei. Într-o seară, pe 31 iulie 1978, sub o ploaie torențială, ursul a venit din nou. „Eram foarte supărat pe el, povestește Teodor Smicăl. Atât de supărat încât am acceptat imediat să iau sperietoarea pe care Ioan Micudă o mai promisese și colegilor mei, și să mă reped după urs. Sperietoarea se afla la bătrînul Togoie. Am luat-o și am alergat la urs. Am aprins fitilul în genușchi, din cauza ploii. M-am ridicat, dar până să mă ridic, sperietoarea mi-a făcut explozie în mină.”

Din spital, Teodor Smicăl lese fără o mină, fără un ochi, cu o capacitate de muncă redusă la 15 la sută și cu o seamă de întrebări: De-acum înainte care va fi viața mea? Cine mă ajută? Cui să-i cer ajutorul? După aproape nouă luni, Teodor Smicăl se întreabă în continuare: Oare viața mea a luat sfârșit la 22 de ani? Am fost un om întreg și nu mai sînt acum decît 15 la sută. Cine poartă răspunderea?

2. ÎN REDACȚIE, DE VORBĂ CU CETĂȚEANUL MICUDĂ

— Cetățene Micudă, beneficiați de o pensie bună, soția dv. lucrează, aveți un singur copil, apartament în București și cam tot ce are nevoie un om de vîrstă și condiția dv. Cum ați ajuns la ideea de a închiria un munte în Zărnești și de a deveni astfel șef de stină?

— Am studiat. Doi ani de zile am studiat tot ce este necesar pentru a pătrunde în tainele acestei frumoase meserii.

— Bănuim că la idee ați ajuns înainte de a începe să studiați. Mergem totuși mai departe. Ce-ați studiat?

— Cărți, legi... Am uitat să vă spun că eu sînt suferind și dacă sînt suferind trebuie să fac ceva, nu pot sta locului. Așa am ajuns la ideea respectivă.

— Ați aflat deci cum se întemeiază o stină în țara noastră?

— O! Desigur...

— Cum?

— E cam lung de povestit. Întrebați-mă și vă răspund.

— Mai întâi se întrunește obștea. Ea numește șeful de stină, ciobanii, condițiile contractuale, îndatoririle fiecăruia, drepturile, statutul social... Așa s-a întâmplat?

— Nu.

— Apoi Comitetul Executiv autorizează asociația astfel constituită. Aveți o astfel de autorizație?

— Nu.

— Ați angajat oameni, le-ați stabilit remunerații, recompense, ați încasat bani, foarte mulți, de la populație, ați produs brinză la stină, într-un fel puțin obișnuit erați șeful unei unități productive. Știu că în ce privește cotele pe care le datorati statului, ele au fost corect stabilite de către consiliul popular. Dar oamenii

care munceau pentru dv.? Oamenii aceia ce drepturi și obligații aveau? În România, Constituția țării consfințește drepturi fundamentale... Codul muncii, la rîndu-i, prevede dreptul de asistență socială. În ce fel s-au reflectat aceste drepturi fundamentale în relațiile din unitatea dv. neautorizată? Apoi, dumneavoastră... Aveați pensie, vehiculați sume importante de bani, în afara pensiei. Care era sistemul de impunere?

— Nu înțeleg. Eu ce vină am? Toți fac la fel ca mine.

— Nu toți. În Zărnești, numai doi șefi de stină au procedat astfel. Dumneavoastră și Ciocă. Aveți un contract de închiriere a muntelui și altul. În rest, liberul arbitru.

— Nu e vina mea. De ce ni s-a dat voie de la consiliu? Și, în general, nu pricep ce acuzații mi se aduc?

— Cetățene Micudă, ați încălcat legile țării, începînd cu Legea fundamentală și sfîrșind cu normele departamentale ale Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare. Și urmările sînt tragice.

3. RĂSPUNDE GHEORGHE ȘERBAN, VICEPREȘEDINTE AL CONSILIULUI POPULAR

— Tovarășe vicepreședinte, ați calculat cotele pe care cetățeanul Micudă le datora statului...

— Da. Pe urmă le-am revizuit, intrucît în urma unui control inopinat l-am găsit nu 300 de oi cît declarase inițial, ci peste 400.

— Corect.

— Foarte corect. Concret și corect. Așa e la noi...

— Spuneți-mi însă, de problemele de etică și echitate, de respectarea legilor țării, de problemele de morală muncii, de veghere asupra acurateții și echității normelor și relațiilor dintre oameni, de toate astea cine se ocupă, fiindcă cetățeanul Micudă a închiriat un munte, a angajat oameni, le-a stabilit remunerații din băni membrilor obști fără nici un act de constituire legală?

— Nu se poate. Îl chem imediat pe contabilul șef de la C.A.P. C.A.P.-ul a constituit asociația.

Contabilul șef: Nu noi am constituit asociația. Noi am luat 7.000 lei de la cetățeanul Micudă, adică chiria pentru munte, și am vărsat suma la consiliu, fiindcă muntele nu era al nostru, ci al consiliului.

Vicepreședintele Șerban: Se poate. Acum îmi amintesc: cooperativa de consum a constituit asociația. Îl chem imediat pe contabilul șef.

Contabilul șef: Noi? În nici un caz... Vicepreședintele Șerban: S-ar putea s-o fi constituit noi. Îl chem imediat pe secretarul nostru, el e jurist.

Secretarul consiliului: N-am dat nici o autorizație în acest sens. Poate C.A.P.-ul...

— Cine, tovarășe vicepreședinte?

— Foarte curios... Desigur, vom lua măsurile corespunzătoare...

4. CINE ÎL POATE AJUTA PE TEODOR?

Dorind să-l ajute pe Smicăl Teodor, lt. col. Ioan Buliga a încercat să-l sprijine mai înainte de terminarea cercetării penale. A aflat însă că nimeni nu-l poate ajuta pe tânărul rămas fără o mină și fără un ochi, intrucît Teodor Smicăl n-a fost, conform documentelor, angajat la

nimeni, nici la C.A.P., nici la obște, nici în altă parte, legal. Cetățeanul Micudă afirmă că, în ce-l privește, l-ar ajuta cu multă plăcere, dacă ar avea cum, adică dacă el personal ar avea vreo vină în accidentarea ciobanului, dar n-are și dacă n-are cum să-l ajute. El doar n-a fost de față. Vicepreședintele Gheorghe Șerban de asemenea l-ar ajuta cu plăcere, dar nu există nici o formă legală pentru asta. Și dacă nu există nici o formă legală, n-o să nesocotească legea... Rămîne procedura penală.

5. PROCEDURA PENALĂ

Cercetarea penală s-a împotmolit la un moment dat, spun la „un moment dat” fiindcă recent ea a fost relansată cu toată seriozitatea, la declarația ciobanului Togoie. Bătrînul Togoie, la peste 70 de ani, sub acoperămintul legii și omeniei care ocrotesc senectutea, ia totul asupra sa. Ceea ce, sub alte auspicii, ar intra sub incidența solidarității umane. Aici și acum ne aflăm față în față cu aspectul grotesc, caricaturizat al acestui sentiment, intrucît, în fapt, bătrînul crezîndu-se scos în afara legii apără, mințind, pe cel mai puternic, apără forța ce-l amenință, iar nu dreptatea și adevărul. Ceea ce îl proiectează de la început pe bătrîn în afara adevărului este tocmai felul în care își face apărarea, de la distanță în afara posibilităților sale de concepție. Bătrînul Togoie afirmă că în urmă de cinci ani a găsit pe drum o bucată de exploziv, probabil de la o carieră de piatră care ar fi existat cîndva prin părțile locului. De ce tocmai cinci ani? După unii, după cinci ani infracțiunea deținerii de explozibil se prescrie. În al doilea rînd, probabilitatea găsirii unui material exploziv în mijlocul drumului este extrem de redusă. Trei: stîna s-a constituit în acel an, nu e acolo de o veșnicie. Explozibilul ar fi trebuit în mod normal să se găsească acasă la bătrîn. Dacă totuși l-a luat cu el în toți cei cinci ani, de ce nu l-a folosit pînă atunci? Paru: bătrînul susține, în contradicție cu ceilalți ciobani, că n-a mai știut rîmieni de el. Neversimilitatea acestei afirmații se vedește în faptul însuși că Togoie dormea sub același acoperămint cu Micudă. Cinci: cum descrie bătrînul ceea ce i-a pus în mină lui Smicăl Teodor: o bucată de carton, ursuroasă, veche, strivită la un capăt, la celălalt capăt avînd un fitil negru lung de 10 cm. pe care l-a înfășurat într-o cîrpă legată cu sfoară, adică descrierea unei petarde, în timp ce explozia obrazul, pieptul și puloverul cu bucați de sîrmă, după cum declară medicul ce l-a luat în primire și lt. col. Buliga. Deci, ceea ce susține bătrînul Togoie că i-ar fi pus tînarului în mîng și ceea ce a făcut explozie sînt două lucruri cu totul diferite, ceea ce face ca declarația bătrînului să cadă în totalitate.

6. IMPLICAȚII ÎN PLANUL ECONOMICO-SOCIAL

Circulă părerea, serios criticată într-o ședință a Comitetului Executiv al Consiliului popular al județului Brașov, conform căreia o acțiune hotărîtă împotriva neaveniților în sectorul creșterii oilor ar fi de natură să descurajeze, în contradicție cu politica statului în zootehnie, emulația din acest domeniu, domeniu care suferă de lipsă de forță de muncă special calificată. Sub paravanul nevoii sociale și economice sînt astfel oblăduite manifestări de căpătuală, de arivism, de reinviere, în forme specifice, a exploatarei muncii străine. Sînt încălcate legile statului sub aparența covîrșirii cu care îmbracă unii dificultatea găsirii de oameni dispuși să îndeplinească această muncă. Încurajarea

7. CITEVA PRECIZĂRI

Ancheta penală nu s-a sfîrșit. Ea este impulsionată de doi oameni de bine, lt. col. Proca și lt. col. Buliga, comandantul Miliției județului Brașov, și, respectiv, comandantul Miliției din Zărnești. Nu ne interesează deocamdată cine și cum a procurat explozibilul pentru confecționarea sperietorii. Nu e important în momentul de față nici la cît s-a ridicat venitul ilicit al cetățeanului Micudă. Controlul financiar va ști cu mai multă pricepere decît noi să stabilească dimensiunile exacte ale problemei financiare. Mai importante în prezenta anchetă ni se par a fi împrejurările care au favorizat nașterea unui fapt care lovește în chiar esența revoluției noastre: omenia și echitatea socialistă, în credința și năzuința noastră de a face apuse inavutirea în afara muncii egale și cinstite, spiritul de căpătuală, hainia banului. Și aceste împrejurări le-am numi: opacitate, incompetență, comoditate, lipsa de răspundere a unor funcționari în lipsa unui control eficient și adevărat, concret și, la rîndu-i, priceput.

Și ne mai interesează punctul de plecare al întregii povești, de unde s-a pornit ca să nu se mai pornească niciodată. Punctul de plecare îl constituie dorința de inavutire rapidă și în afara muncii calificate a lui Ioan Micudă. După calculele noastre, sprijinite pe declarațiile medicului veterinar Lucian Surariu, ale ciobanilor, ale proprietarilor de oi, pe practica stîncilor, Ioan Micudă ar fi urmat să cîștige circa 80.000 lei pe luna, dacă totul ar fi decurs în mod normal.

8. CALEA DE URMAT PENTRU TEODOR SMICĂL

Cu toate sfaturile primite la Colegiul de avocați, Teodor Smicăl, aflăm la Ministerul Justiției, poate înaintea formelor pentru începerea procesului civil. Declarația aflată la miliție, în care Ioan Micudă recunoaște condițiile în care l-a angajat pe Teodor Smicăl, echivalează cu un contract, și șeful stinei, juridic, răspunde de vătămarea angajatului său, chiar mai înainte de terminarea anchetei penale care va lămurii cazul pînă la consecințele sale ultime.

NICOLAE CRISTACHE ■
Rubrică realizată cu sprijinul Miliției județului Brașov

Lăcomia care pierde omenia

Cu ani în urmă, Alexandru Lircă din comuna Răstolița, județul Mureș ducea o viață obișnuită. Lucra cîndva la pădure și își atribuia calificarea de forestier, dar practic se ocupa mai mult de treburile gospodăriei.

La un moment dat, află despre intenția conducătorilor unor C.A.P.-uri din apropiere de a defrisa terenurile destinate pășunilor și atunci i-a venit ideea...

S-a înfățișat mai întâi la C.A.P. Ripa de Jos:

— Sînt specialist în defrișări... Exact omul de care aveți nevoie. Am experiență... Tot eu vă găsesc și clienți pentru materialul lemnos...

Și înțelegerea a fost încheiată. Au urmat alte înțelegeri cu C.A.P. Batos, C.A.P. Dumbrava, C.A.P. Reghin, cu consiliul popular al comunei Vătava...

Cum putea fi explicat zelul cu care un singur om se angaja să organizeze concomitent lucrări de amploare la mai multe unități socialiste? Evident, numai miza unui cîștig fabulos, numai lăcomia și lipsa de scrupule îl determină pe un individ să calce legea. Dar cum oamenii cu intenții rele au grijă să fie și abili, prudenți, într-o asemenea fază nu era ușor să se afle adevăratul gînduri, mai ales că părțile contractante nu știu una de înțelegerile celorlalte.

S-ar putea pune întrebarea: a fost oare Alexandru Lircă atât de infailibil în acțiunile întreprinse?

Firește că nu! Dar el a știut să speculeze dezinteresul și superficialitatea cu care unele cadre cu funcții de conducere

în unitățile economice rezolvă probleme de ordin administrativ și financiar.

Un asemenea punct nevralgic a fost și comanda emisă de I.A.S. Nazareea, prin care se solicita C.A.P. Ripa de Jos să-i livreze 60.000 prăjini de susținere a pomilor fructiferi („tutori” cum li se mai spune prin partea locului), comandă care în loc să ajungă oficial, prin poștă sau cu un delegat de încredere, la conducerea C.A.P., este trimisă printr-un intermediar ocazional — Ion Băndilă, merceolog la un C.A.P. (nu cel din Ripa de Jos), care, în loc s-o înmîneze destinatarului, avînd și el preocupări afaceriste, o vinde pur și simplu lui Alexandru Lircă.

Așa se face că A.L. avînd comanda respectivă în buzunar, fără să precizeze conducerei C.A.P. Ripa de Jos, că I.A.S. Nazareea oferă 9 lei/bucata prăjină, stabilește cu furnizorul să se mulțumească cu încasarea a 0,50 lei pe bucată, plus un beneficiu de 10% din sumele pe care urmau să le primească muncitorii forestierii angajați de Lircă pentru defrișări și fasonarea prăjiniilor. Restul, avea să susțină A.L., reprezintă cheltuieli de pregătire și expediere a materialelor, iar conducerea C.A.P. necunoscînd prețul oferit de I.A.S. acceptă propunerea.

Pe de altă parte, A.L. stabilește cu muncitorii forestieri să confecționeze prăjiniile, să le transporte la gară și să le încarce în vagoane, primînd pentru toate aceste operații 1,50—1,80 lei/bucata.

Un calcul simplu: 60.000 x 7 = 420.000. Ne arată că din diferența de preț A.L. urma să-și însușească — dintr-un condei

cum se spune — o sumă fabuloasă de circa 400.000 lei.

Pentru orice om obișnuit, corect o asemenea ipoteză pare absurdă, stîrșește uimire, repulsie.

Și infractorul ar fi fost repede demascat dacă, atît contabilul, cît și casierul C.A.P. Ripa de Jos ar fi respectat cu strictețe normele legale privind efectuarea plăților în numerar, dacă n-ar fi manifestat comoditate și o exagerată încredere în Alexandru Lircă.

În realitate, asemenea documente autentificate conțineau sute de semnături false. În legătură cu situația materială și comportarea lui Lircă încep să apară însă lucruri ciudate. Oricît ar cîștiga un om cîștit, e greu de presupus că își poate permite ca într-un interval scurt să realizeze atîta: construirea unei case de 12 camere, cumpărarea de obiecte de valoare, petreceri costisitoare, cheltuieli exagerate cu ocazia deselor deplasări, pe cont propriu, în diferite localități din țară pentru aranjamente cu noi și noi amatori de material lemnos. Pentru că, de la o vreme, omul care se angajase să defrișeze terenurile pentru pășuni ale unor C.A.P. devenise un fel de furnizor angrosist de material lemnos în zeci și zeci de localități din cele mai îndepărtate colțuri ale țării. Și nu numai material provenit din defrișări, ci și din cel existent în depozitele I.F.E.T. Or, această amplificare curioasă de atribuțiuni pentru un intermediar particular nu putea să nu dea de bănuț.

Așa s-a aflat la conducerea Miliției județene Mureș, că Alexandru Lircă, din Răstolița, se ocupa de la o vreme de afaceri fabuloase cu material lemnos. Primele verificări întreprinse de maiorul Constantin Botîrcă aveau să stabilească

sectorului zootehnic, stimularea crescătorilor individuali de animale nu justifică în nici un fel încercările de eludare a legii, de nesocotire a obligativității respectării lor. Măruntăea, preocuparea îngustă pentru o cifră ce trebuie raportată nu pot îndritui un funcționar al statului să subaprecieze cuceririle fundamentale ale revoluției din România: echitatea, munca cinstită ca unicul și supremul criteriu al bunăstării, morală socialistă. Mai mult: stimularea crescătorilor de animale impune respectul literei legii. În cazul de față, dacă s-ar fi respectat legea atît de frumoasă cînd glăsuiește de obligativitatea obștii înseși de a-și alege ciobanii, pe cel care urmează s-o reprezinte în drepturile ei, în drepturile ei deci, nu așa cum s-a erijat cetățeanul Micudă în posesorul absolut și unic al stînii, deci dacă s-ar fi adus toată această acțiune sub pavașa legilor nu s-ar fi ajuns la evenimentul tragic din noaptea zilei de 31 iulie 1978. Pentru asta e nevoie însă de multă competență, de pasiune, care uneori lipsesc din arsenalul unor funcționari publici, funcționari care în multe cazuri se bizuie exclusiv pe buna lor credință care nu o dată a dus la suficiență. Nu este nevoie deci să căutăm acum alte forme sau alte legi, ci trebuie bine înșușite cele vechi, cele care există și nu sînt aplicate.

7. CITEVA PRECIZĂRI

Ancheta penală nu s-a sfîrșit. Ea este impulsionată de doi oameni de bine, lt. col. Proca și lt. col. Buliga, comandantul Miliției județului Brașov, și, respectiv, comandantul Miliției din Zărnești. Nu ne interesează deocamdată cine și cum a procurat explozibilul pentru confecționarea sperietorii. Nu e important în momentul de față nici la cît s-a ridicat venitul ilicit al cetățeanului Micudă. Controlul financiar va ști cu mai multă pricepere decît noi să stabilească dimensiunile exacte ale problemei financiare. Mai importante în prezenta anchetă ni se par a fi împrejurările care au favorizat nașterea unui fapt care lovește în chiar esența revoluției noastre: omenia și echitatea socialistă, în credința și năzuința noastră de a face apuse inavutirea în afara muncii egale și cinstite, spiritul de căpătuală, hainia banului. Și aceste împrejurări le-am numi: opacitate, incompetență, comoditate, lipsa de răspundere a unor funcționari în lipsa unui control eficient și adevărat, concret și, la rîndu-i, priceput.

Și ne mai interesează punctul de plecare al întregii povești, de unde s-a pornit ca să nu se mai pornească niciodată. Punctul de plecare îl constituie dorința de inavutire rapidă și în afara muncii calificate a lui Ioan Micudă. După calculele noastre, sprijinite pe declarațiile medicului veterinar Lucian Surariu, ale ciobanilor, ale proprietarilor de oi, pe practica stîncilor, Ioan Micudă ar fi urmat să cîștige circa 80.000 lei pe luna, dacă totul ar fi decurs în mod normal.

8. CALEA DE URMAT PENTRU TEODOR SMICĂL

Cu toate sfaturile primite la Colegiul de avocați, Teodor Smicăl, aflăm la Ministerul Justiției, poate înaintea formelor pentru începerea procesului civil. Declarația aflată la miliție, în care Ioan Micudă recunoaște condițiile în care l-a angajat pe Teodor Smicăl, echivalează cu un contract, și șeful stinei, juridic, răspunde de vătămarea angajatului său, chiar mai înainte de terminarea anchetei penale care va lămurii cazul pînă la consecințele sale ultime.

NICOLAE CRISTACHE ■
Rubrică realizată cu sprijinul Miliției județului Brașov

Dosare redeschise : uleiurile uzate

„Cursa dezvoltării se câștigă privind înainte, nu înapoi”

(Urmare din pagina 1)

— Și uleiurile acestea, ca să poată fi regenerare, trebuie să îndeplinească anumite condiții. Impuritățile nu trebuie să depășească 6 la sută. Cifra s-a stabilit, fără îndoială, pe baza unor observații riguroase. Însă acțiunea de colectare a uleiurilor uzate nu e luată în serios pretutindeni. Îndeosebi unitățile agricole ne fac greutate și, mai ales, C.A.P.-urile. Unii string prea puțin și atunci, ca să pară că au adus întreaga cotă de ulei uzat, toarnă în el apă sau motorină. Însă, bineînțeles, nu înșală pe nimeni. Am aici registrul cu recepționările. Iată, la un moment dat Stația de utilaj greu transport Brăila cu 12 la sută impurități, Schela de foraj Liliștii cu 10 la sută, S.M.A. Nănești cu 23 la sută, Mina Filipești cu 24, iar întreprinderea de gospodărire comunală și localivă Cimpina cu 26 la sută. Din cauza acestor impurități ni s-au stricat deseori pompele cu care lucrăm. În fiecare lună le facem câte o reparație de gradul doi și nu este normal să le reparăm atât de des. Dar nu numai despre ele e vorba, ci de faptul că se degradează întreaga instalație. Am găsit în filtre pinșele vechi, lemne, sirme, ciori. Și uitați ce scrie aici.

— Vă ascult.

— „Înainte de expedierea uleiurilor minerale uzate la Fabrica pentru regenerarea uleiurilor Rimnicu Sărat, depozitele PECO și celelalte întreprinderi au obligația de a proceda la scurgerea apei și impurităților decantate”. Am citat din Regulamentul privind colectarea, sortarea, păstrarea, evidența, predarea, transportul, valorificarea și decontarea contravalorii uleiurilor minerale uzate. În ciuda faptului că regulamentul, precum se vede, n-a uitat nici un aspect al problemei, el nu este respectat. Însă așa vrea să facem o precizare aici. La noi, la fabrică, uleiul vine pe două căi. Ori direct de la întreprinderile din zonă, așa cum a fost cazul celor de mai sus, ori de la I.L.P.P.-uri, adică de la întreprinderile de livrări produse petroliere, mai exact spus, de la depozitele acestora, care au și sarcina de a colecta uleiul uzat și de a ni-l trimite nouă. Se înțelege că uleiul pe care-l primim de la depozite nu ne produce surprize de felul celor de mai sus.

— Cât v-au trimis și cât așteptați să trimiță întreprinderile de livrări petroliere în trimestrul întâi ?

— În țară avem 11 întreprinderi din acestea, teritoriale, care ne trimit, de bună seamă, atât cât li s-a adus și lor de către întreprinderile cărora le-au livrat ulei proaspăt și le-au colectat uleiurile uzate pe care acestea trebuie să le restituie. I.L.P.P. Satu Mare, de pildă, avea plan pe primul trimestru 724 tone și ne-a trimis 1303. Am primit mai mult, de asemenea, de la Craiova și Cluj-Napoca. În schimb, Bucureștii și Piteștii ne-au trimis cam șasea parte din cât trebuie să ne trimită pe întregul an, iar Constanța cam a șaptea parte. Însă totul este satisfăcător. Trebuia ca pe poarta fabricii să intre 16.909 tone și am primit 16.743. Asta înseamnă totuși că au muncit unii în locul altora.

2

La Centrala de distribuție a produselor petroliere PECO București, discutăm cu Jana Sinescu, inginer principal în cadrul serviciului tehnic.

— Ce experiențe sau ce practici se produc în domeniul valorificării uleiurilor uzate prin alte părți ale lumii ?

— Pentru reglementarea acestei probleme, în toate țările dezvoltate au fost

elaborate ori sînt în curs de elaborare legislații corespunzătoare. Nu este nici un secret, de exemplu, că în Republica Federală Germania, care dispune încă de acum zece ani de o foarte bună bază juridică și organizatorică a acestei activități, proporția de lubrifianti degradați colectați a fost, în 1976, de peste 35 la sută. La noi în țară, începută în 1953, la Rimnicu Sărat, prin prelucrarea unor cantități, desigur, mici, această activitate, care se înscrie în cadrul general al politicii de gospodărire a materiilor prime, este organizată în prezent în baza prevederilor Decretului Consiliului de Stat nr. 106/1975 și ale Regulamentului Ministerului Industriei Chimice nr. 2400/1976. În anul 1977, în țara noastră s-au recuperat 16 la sută din uleiurile folosite. Cifra, trebuie știut, nu este mică. Sînt mulți care recuperează mai puțin decît noi. Însă cursa dezvoltării se câștigă privind înainte, nu înapoi. Iar față de rezultatele obținute în această privință de către țările dezvoltate, rezultatele noastre par ceva mai modeste. De aceea, compararea acestei situații cu cea din R.F.G., să zicem, pune în evidență marile rezerve existente în țara noastră atît în ce privește creșterea cotei procentuale de uleiuri uzate colectate cît și, pe de altă parte, mărirea gradului de valorificare a acestora prin obținerea, cu preponderență, de uleiuri regenerare.

— Sînt două probleme. Prima : la cît poate crește cota de recuperare a uleiurilor uzate ?

— La 35 la sută, conform proiectului noului regulament. La această cifră s-a ajuns, pot spune, ca urmare a unei analize minuțioase. De asemenea, față de vechiul regulament care se referea doar la uleiurile de motoare și cele numite „diverse”, apare o nouă categorie de uleiuri uzate, uleiurile electroizolante, cota de colectare fiind 90 la sută. În sfîrșit, în altă ordine de idei, s-a mai avut în vedere și mărirea cantității de ulei proaspăt ce se reduce din cota repartizată în cazul nerespectării sarcinilor de predare a uleiurilor uzate conform prevederilor de plan : pentru o tonă de ulei uzat nepredat se va reduce cota de ulei mineral proaspăt cu 5 tone.

— Deci, se va mări cota de recuperare a uleiurilor uzate. E firesc. Tot atît de firesc e să ne referim și la a doua problemă, și anume la mărirea gradului de valorificare a acestor uleiuri prin obținerea din ele, cu precădere, a uleiurilor regenerare. Vă întreb pentru că, știți mai bine, dintr-o tonă de ulei uzat de motor se pot obține, prin prelucrare 0,80—0,85 tone ulei regenerat de motor și dintr-o tonă de ulei uzat „divers” se pot obține 0,6—0,7 tone ulei regenerat, iar procentul acesta este la Rimnicu Sărat cam de 0,5, adică din cele 60.000 tone ulei uzat care intră anual spre prelucrare, se obțin, în cantități aproape egale, ulei regenerat și păcură. Sigur că și păcura, combustibil inferior, reprezintă o valorificare a uleiurilor uzate, însă a regenera aceste uleiuri înseamnă a le valorifica, neîndoielnic, mai bine. Explicația inginerului Vileanu de la F.R.U.M., mărturisese, nu mi s-a părut convingătoare. Dumnealui ne spunea că procentajul acesta, nesatisfăcător, se datorează cantităților mari de apă și impurități cu care uleiul intră pe poarta fabricii. Însă în această situație, ne spunea, se află uleiurile aduse de către diferite întreprinderi direct la Rimnicu Sărat. Laolaltă, acestea reprezintă o cantitate infimă din cît prelucrează fabrica de-a lungul unui an. Ponderea o reprezintă uleiurile colectate și trimise la F.R.U.M., cu procentajele de impurități legal acceptate,

de către depozitele PECO. Și totuși, Fabrica de regenerare a uleiurilor minerale de la Rimnicu Sărat este pe jumătate o fabrică de păcură.

— Această unitate, construită cu mulți ani în urmă, dispune de instalații și utilaje vechi, în bună parte uzate, care nu mai corespund actualelor exigențe ale regenerării uleiurilor. O serie de îmbunătățiri aduse în ultimii ani s-au dovedit insuficiente. Cum, pe de altă parte, de ciuva ani Institutul de cercetări pentru inginerie tehnologică și proiectare rafinării Ploiești a luat în studiu, foarte serios, problema valorificării superioare a uleiurilor uzate și a elaborat tehnologii noi, anul acesta marcînd finalizarea cercetărilor, în lumina acestor tehnologii am propus dezvoltarea fabricii din Rimnicu Sărat la o capacitate totală de prelucrare de 150.000 tone anual. Aceasta reprezintă o investiție de aproximativ 200 de milioane.

3

Vorbim cu inginerul Silvestru Georgescu, șeful serviciului livrare din cadrul aceleiași centrale.

— Tovarășe inginer, există cumva o prejudecată conform căreia uleiul regenerat, provenit din uleiul uzat, este mai puțin bun decît uleiul, cum îi ziceți dumneavoastră, „proaspăt” ?

— Prejudecata există și este pe cît de păgubitoare, pe atît de neîntemeiată. Într-adevăr, încă nu s-a deznădăcinat din mentalitatea unor consumatori ideea că uleiurile regenerare ar avea în mod inerent însușiri inferioare uleiurilor provenite direct din țitei, cu care sînt intru totul comparabile, de fapt, ca proprietăți fizico-chimice și ca nivel de performanță. În orice caz, cota de ulei uzat trebuie s-o predea toți.

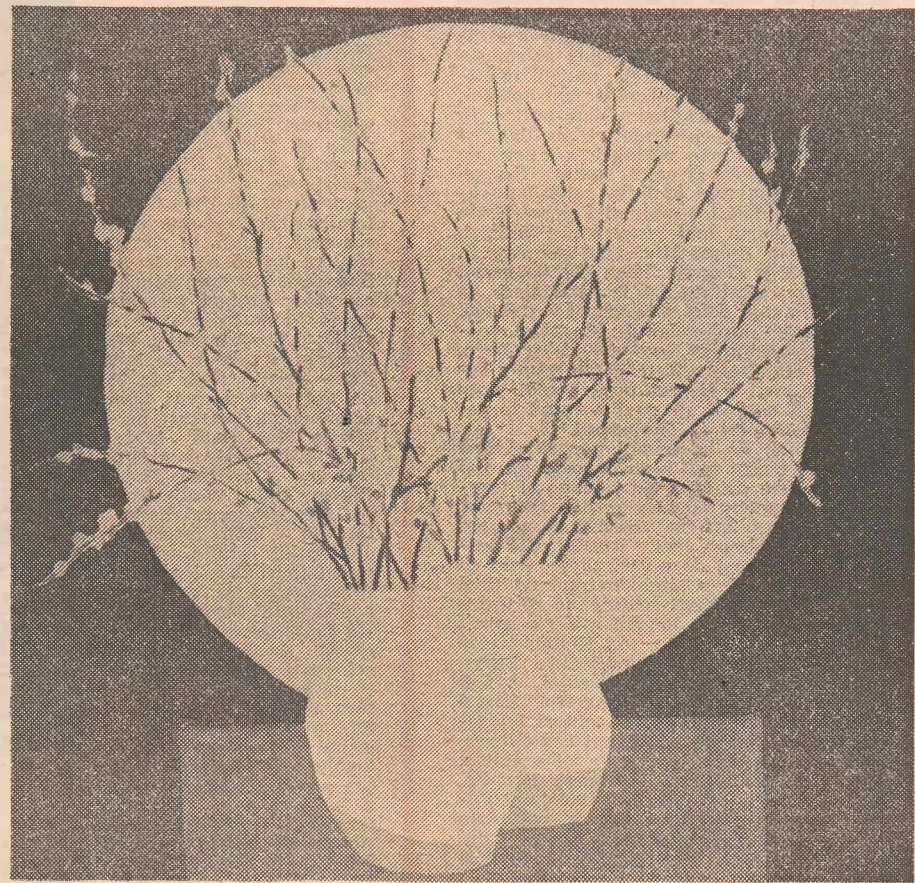
— Însă n-o predau chiar toți.

— Nu, deocamdată, însă situația aceasta nu va mai dura mult. Pe trimestrul întâi, unele întreprinderi au dat în plus, mai mult decît erau obligate, ulei uzat. Fie că

l-au avut în stoc, de anul trecut, fie că, prin bună organizare și disciplină, au reușit să-și depășească propria cotă stabilită prin plan. Întreprinderea de rulmenți Birlad a dat în plus 64 de tone, Combinatul chimic Craiova 43, Baza de aprovizionare-desfacere Chitila 20, Combinatul petrochimic Borzești 50. Însă, tot pe trimestrul întâi, Întreprinderea de construcții de mașini Reșița a rămas restantă cu 37 de tone, Întreprinderea de colectare a metalelor Hunedoara cu 27, Întreprinderea de strunguri Arad cu 36. Și de aflat trebuie să afle toți că s-a luat măsura de a nu se mai livra deloc ulei proaspăt întreprinderilor care nu restituie uleiul uzat.

— Înțeleg că problema a intrat astfel pe drumul rezolvării ei definitive, cel puțin în întreprinderi. Dar cetățeanul, v-aș întreba în încheiere, poate ajuta cu ceva ?

— Sigur că poate. Noi vindem anul acesta, de exemplu, 10.000 tone de uleiuri de motoare pentru autoturisme. Din această cantitate repartizată fondului pieței s-ar putea recupera, fără nici un fel de exagerare, prin stațiile PECO circa 7.000 de tone, deci 70 la sută. Dacă dintr-o tonă de ulei uzat am recupera 0,85 tone ulei regenerat, din cantitatea de 7.000 tone ar rezulta, așadar, 6.000 de tone ulei regenerat care ar fi repus în circulație. Cum prețul unei tone de ulei mineral e cam de 400 de dolari, dacă înmulțim cele 6.000 de tone cu 400 ajungem la cifra de 2.400.000 dolari. Aproape 2 milioane și jumătate de dolari, deci, se pierd anul acesta pentru că posesorii de autoturisme nu restituie uleiul uzat. Vă mai pot spune în continuare, ca să aveți o perspectivă mai bună asupra acestor fapte, că uleiurile scoase la fondul pieței pentru autoturismele particulare reprezintă o cantitate neglijabilă, așa putea spune, față de ce se consumă pe întreaga economie națională. Dacă am reface calculul de mai sus și am avea în vedere toate cantitățile de uleiuri consumate într-un an, am ajunge la o cifră amețitoare.

Constantin PILIUȚĂ — Primăvara

O idee simplă: serpentin în loc de cocs.

Economii: 1,5 milioane lei anual

Dialogul nostru cu inginerul Silviu Samoilescu, directorul grupului de laminare din cadrul Combinatului siderurgic din Hunedoara, a început cu următoarea remarcă :

— Una din pasiunile tehnice ale hunedorenilor este laminorul, punctul final al unui uriaș proces tehnologic.

— Intocmai.

— Despre această pasiune a dumneavoastră și a multora de aici, de la laminarele Hunedoare, am mai avut prilejul să scriem. Am consemnat printre altele un fapt cu totul și cu totul ieșit din comun, construirea unui laminor de bile prin autodotare, laminor care, prin producția sa, urma să valorifice integral capetele de țagile rezultate la debitare, capete care nu mai luau drumul retopirii, ci erau transformate în bile pentru morile de ciment. Laminorul de bile, după cite știm, funcționează exact la parametrii la care a fost prevăzut.

— Da, și la ora actuală ne preocupă mărirea capacității cuptoarelor de încălzire ale acestui laminor. Dealtfel în general ne preocupă această problemă a capacității și economicității cuptoarelor de încălzire și ardere.

— Am subliniat atunci, cînd am scris

despre laminorul de bile, nu doar pasiunea hunedorenilor pentru laminare, ci și apetitul lor pentru tot ceea ce este nou. Continuînd dialogul nostru, vom reveni la problema mai generală, cum ați denuțit-o, a cuptoarelor, dar ce ne mai puteți spune despre noutățile tehnice de ultimă oră la laminarele bluming ?

— M-aș referi în primul rînd la faptul că, în colaborare cu specialiștii Institutului de sudură din Timișoara, vom avea în luna iulie o premieră : va intra în funcțiune o instalație de sudat țagle cap la cap, prin presiune, după o metodă prin care se sudează șinele de cale ferată.

— Care este importanța, economic vorbind, a acestei instalații ?

— Una foarte mare. Rămîn, în urma debitării, capete de țagă care ating unei dimensiuni între 1,2 și 5 metri. S-au consumat, pentru producerea țaglei din care au rămas aceste capete, importante cantități de energie și capacități de producție. Trimise la retopire, la oțelării, cantități mari de metal reîntră în procesul tehnologic general. Sudate cap la cap, prin presiune, realizîndu-se astfel o țagă perfect normală, ca rezistență și dimensiune, întrerupem acest costisitor circuit al retopirii capetelor respective.

— Și-acum, despre cuptoare !

— Pe linia reducerii consumului de energie, la cuptoarele adînci de la laminorul bluming de 1.000 de milimetri, în aerul de încălzire, printr-o instalație concepută de oamenii noștri și după o metodă proprie, se introduce oxigen. Oxigenul intensifică arderea și reduce durata de încălzire, mărînd productivitatea cup-torului cu aproximativ 8—10 la sută, cifre care, după părerea mea, spun tot.

— Sinceri să fim, această introducere a oxigenului în aerul de încălzire și ardere nu pare să fie o descoperire.

— Nici nu e, dar a rezolva din punct de vedere tehnic această problemă presupune o investiție de gîndire pentru conceperea și realizarea unei instalații. Pare și chiar este simplu, acum cînd oamenii noștri au pus la punct instalația respectivă. Iată, tot în legătură cu cuptoarele, o altă problemă, chiar și mai simplă, și-a găsit rezolvarea. Vatra cuptoarelor era captușită cu un strat gros de cocs, material deficitar. Bineînțeles că multora le-a trecut prin gînd să schimbe cocsul, dar cu care alt material ? În străinătate, pe unde au fost oamenii noștri în schimb de experiență, au văzut că se folosește un mineral numit andamit. La noi în țară, după știrea mea, nu avem andamit. Dar prin diverse cunoștințe am descoperit că în județul Mureș și pe lângă Orșova se găsește un mineral numit serpentin. L-am experimentat și rezultatele sînt pur și simplu uimitoare. La un preț de cost

foarte redus, serpentinul înlocuiește cu rezultate excepționale, mult superioare, cocsul. Iată numai două exemple : prin arderea cu cocs, lingoul se acoperă cu o pojghiță de oxizi reprezentînd cam 1,5 la sută din lingou. Această pojghiță se amestecă cu cocsul și împiedică arderea. Amestecîndu-se cu serpentinul, această zgură, afinată de lopata uriașă a unei macarale, nu impiedică arderea. Mai mult decît atît, vechiul procedeu, cu cocs, ne obliga la o curățire a vetrei din 10 în 10 șarje. Acum, cu aceeași vatră, folosînd serpentinul, am ajuns la 100—120 de șarje, ceea ce în economia de timp înseamnă foarte mult. Un alt amănunt, adică avantaj al folosirii serpentinului, ar fi faptul că lingoul, altădată încălzit neuniform, mai ales la bază, ajunge acum la o încălzire optimă și uniformă. Două lucruri simple, sigur că da, dar din proprie experiență vă spun că un lucru simplu se descoperă și mai ales se aplică destul de greu. Cînd șeful secției laminorului bluming 1300, unde se utilizează serpentinul, și șeful atelierului cuptoare, respectiv inginerii Petru Lazăr și Dumitru Cadaru, au venit cu propunerea asta, mie nu mi-a venit să cred că tocmai înlocuirea cocsului ar fi soluția cea mai potrivită. Era, cum să spun, prea simplu, dar, simplă fiind, ideea ne aduce o economie de 1,5 milioane lei numai în ceea ce privește combustibilul, fără să mai socotim și celelalte calități ale încălzirii și arderii cu serpentin.

VICTOR NIȚĂ ■

FĂGET, inimă și vatră

Mă tot întreb, parcurgând, din nou, traseul Lugoj-Făget-Tomești, ce știu despre localitățile așezate în dreapta și stînga drumului de beton, într-un spațiu de împreunare a cîmpiei cu dealul, cu pădurea, cu muntele, în treptele Bălcescului. Primul popas în zonă îl făceam în studenție.

Acum, veneam cu o oarecare emoție, într-o lume nouă, primitoare, cu oameni harnici, buni la inimă, iubitori și cultivatori de tradiții străvechi, făloși ca orice bănățean autentic și socotindu-se, asemenea colectivităților rurale încheiate, un centru al universului. Așa și este, mă convingeam mai apoi: Făgetul domină „universul”.

Unsprezece sate, cu opt mii de suflete, fac din Făget inimă de comună și, laolaltă, intră în istoria cea nouă, de urbe agroindustrială, vis al gazdelor tirgului de altădată; iată numele lor, într-un șir ce ține seamă de specificul fiecăruia: Brănești și Povirgina, cu dubașii și cîntecul lor răscolitor, ecou al veacurilor scurse în doruri mocnite, artiști amatori ca statut și profesioniști ca vocație, ajunși pînă în marile săli ale țării, cărora le-au imprimat, în acustica electronizată, ritmuri cum altele nu sînt: Jupinești, cu olarii creatori de forme și motive, cînd simple, liniare, cînd complicate, pline de neliniști artistice, și aproape de fiecare dată cu pomul vieții, în ramurile căruia suie seva nemuririi; Bătești, cu căluserii ce se-nlănțuie în pași domoli, aidoma firii oamenilor de-aici, nu închisă, ca ulițele satului, cu porți de nuiele, ci solemnă și ceremonială, de ritual uitat sau neuitat, gravat numai în trăirea ființei, în matricea străbună; Temerești, cu un căluș asemănător, dar și nemaiîntîlnitele toldău, mazărice, priboi, ceva mai rezezi, mai aprige; Făgetul, cu un taraf cum sînt puține în alte așezăminte culturale și cu dansuri cum sînt multe prin vecini, într-o horă de influențe înțelese și voite, sumă a frumuseții fiecăruia, iar pînă la capăt au rămas, încă, adică tot mai mici și netrecute pe nici o hartă mai însemnată: Bichigi, Bunea Mare, Bunea Mică (are șase case!), Begheii Mic, Colonia Mică (20 de case), în a căror identitate datele particulare, în măsura în care două sate se pot îngemăna, sînt copiate după celelalte și, astfel, seamănă cu „capitala” comunei și cu Bega, apărută din Poiana-Ruscăi, din munte semet, lăindu-și chei prea puțin iscodit spre vale, spre cîmpie, să devină canal și reper al Banatului și Timișoarei.

De atunci, de la primul popas în zona Făget, au trecut mai bine de zece ani. Ion Căliman este profesor de română și franceză la pruncul dubașilor din Brănești, unde și elevii au un ansamblu artistic, așa cum o impun legile satului, ale tradiției, la doi pași de o carieră de nisip cu totul prețios: prin sitele extrem de fine, apa curge, iar nisipul rămîne, să se usuce la soare și să poată deveni materie primă și scumpă în industrie. Ion Căliman e și director la căminul cultural din Făget, acolo unde, la absolvirea liceului, a fost cîțva timp metodist, coleg cu folcloristul și rapsodul Cornel Veselău, autorii, împreună, de culegerii de frumuseți răscolitoare încă vii în cultura locală, în toate satele, Gladna, Firdea, Birna, Pietroasa, Răchita, Surduc, Lunca, alături de cele unsprezece sate ale Făgetului primar, colindate cu caietul și magnetofonul, bătînd din poartă în poartă, sfioși amîndoi, sfioși și moși și babele deveniți informatori, cu fise rigurose întocmite, să rămînă nu numai în arhivele inimii, ci și în cele ale muzicului — numit „colț” — etnografic făgetean. De la ei am aflat și am fost chiar martor fericit al descoperirii, la Brănești, a unca din variantele locale ale Mioritei, știută de Ana Capotescu, de ani, ea, șaptezeci; sublimul cîntec începe așa: „Torcu-mi-se-ntorc / Tri ciopori de oi / Cu tri păcurari / Și-s toți veri primari. / Cei doi păcurari. / Ce erau mări mari, / Ei se vorovău / Și se gomoneau...”

Ion Căliman e și poet talentat, laureat, județean, al Festivalului național „Cîntarea României”. E și președinte al cenaclului „George Gârda”, primul grup comunal cu revistă periodică, scrisă, toată (și bine!), de condeie locale, de la copiii de școală la bătrîni, de la soferi și sticlari la dascăli. Insuși Ion Căliman, ca om împlinit, e tată fericit; are doi băieți, unul la ciclul primar al școlii din Bătești, altul șoim, la grădinița țărănilor de-acolo.

El, Ion Căliman, studentul ce-a fost și omul ce este, m-a introdus în universul generos al Făgetului, devenit, treptat, „teren” curent al reporterului.

Știu, de la venerabilii dascăli Nicolae Bulgărescu, Aurel Păuncu și Ion Cipu, cîțiva ani însemnați din istoria locurilor: 1509 — atestarea, tîrzie, cu ocazia numirii lui Ioan Begheș drept castelan la cetatea Hunedoarei, în relație cu care intră amănuntul că mama lui Iancu, Elisabeta, s-a născut chiar la Margina (din a cărui entitate administrativ-teritorială face parte și un sat Bulza, cu totul izolat de drumuri umblate și știute, așezat într-o căldare naturală, greu de dibuit pe cărările pădurii și populat de nepoți și strănepoți de halduci, de unde, zic cei care le-au văzut, se

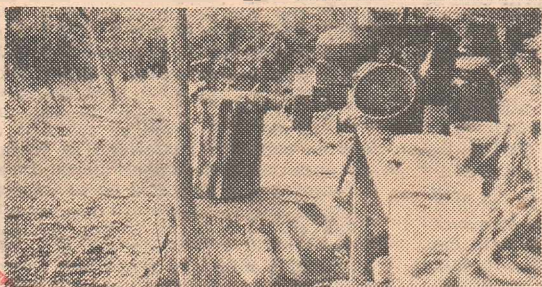
trage frumusețea femeilor, alese să țină de urit și de drag bărbaților cu singe neînfricat), deci Margina, sat amintit la 1365, cînd un „valah”, Carapci, era răsplătit pentru meritele sale în luptele vremii. La 1514, după înfringerea lui Doja și omorîrea sa crudă la Timișoara, împreună cu fratele său Grigore, țărani din Făget n-au scăpat de răzburarea nobililor și nici nobilii de răzburarea lor, la 1526, la Mohaci; atunci, profitînd de neparticiparea maselor, turcii au năvălit pe scena Ungariei și nu numai atît. Se mai știe că, la 1548, Făgetul era tirg bogat și cetate puternică, cucerită la 1594, cînd a intrat sub stăpînirea hanului de Lugoj; în 1602, pe dealul de lingă locul tirgului, s-a stîns cetatea falnică și zidurile ei au fost surpate, nu și rădăcinile, fundațiile, rămase generațiilor viitoare ca loc de scormonit comori și povești. Ajunși în secolul trecut,

anii evocați, inserși pe răbojul grinzii de căpății a Făgetului, sînt nu mulți, ci interesanți: 1819 — piață; vinerea, 14/18 august 1849 — întîlnirea lui Eftimie Murgu cu generalul Bem, ultima încercare de unire, ultima scînteie a revoluției înăbușite; scria, într-un hronic, numitul Romul Radulovici: „Întîmplări mai memorabile s-au întîmplat cînd la marea revoluție s-au revoltat populația în Vinerea mare și au fost gata să-l asasineze pe moșul meu, care iute a fost salvat de un vecin, Ion Buian, care pe fereastră l-au scos. Motivul e că poporul au ținut cu deputatu Murgu”. După ce, la 1899, s-a pus calea ferată Lugoj-Ilia, luminile au fost și ele mai energice; la 1904, învățătorul Traian Unipan scoate gazeta „Bănățeanul”, care avea ca scop „înaintarea bunăstării poporului”, la 1921 apare „Gazeta Făgetului”, necesară într-un tirg ce abia se tre-

Armonios în natură

La ieșirea din Baia Mare, la numărul 84, pe strada Alexandru Petőffi, se află atelierul lui Anton Krupiczker. În jurul acestei căsuțe veghează mai multe zeițăi protectoare cioplite din lemn și conturînd un teritoriu privilegiat, ce te imbie să-l explorezi. Forme prietenoase sau terifiante se întînesc aici ca într-un sanctuar. Înainte de a începe să lucreze pe cont propriu, Anton Krupiczker a stat vreme de zece ani în preajma lui Vida Geza, familiarizîndu-se cu marea artă. Acum, la rîndul său, ca într-o poveste, eliberează din trunchiurile copacilor făpturi ferecate parcă sub scoartă de o vrajă. Aproximativ 200 lucrări au ieșit de sub dalta acestui tînar de 35 de ani care a avut pînă acum două expoziții personale în Baia Mare. Printre lucrările semnificative — Gheorghe Doja, Pintea, Tudor Vladimirescu sau evocarea răscolului din 1907. Interiorul atelierului este o adevărată împărăție a lemnului, constrîns să ia cele mai neasteptate forme, potrivit fanteziei stăpînului acestor locuri. Chiar și cele mai banale obiecte — o bancă, o masă, cîteva scaune, o solniță — au o construcție aparte, ieșind din sfera utilitarului și pătrundînd în cea a esteticului. Miroase a talaș și e o dezordine frumoasă printre lucruri. Anton Krupiczker nu mai vrea să-și expună lucrările în altă parte decît aici, unde iau naștere prin truda și migala sa. Într-o sală de muzeu i s-ar părea că le-ar instrăina de viața lor autentică. Oamenii din Baia Mare i-au înțeles dorința de a nu-și rupe din cel mai firesc mediu creațiile. De aceea vin ei să-l caute pe Anton Krupiczker, îi contemplă creațiile smulse din lemn, întorcîndu-se în oraș cu imaginea unei lumi pline de dramatism și măreție, de neliniște și echilibru. Popasul acesta pe strada Alexandru Petőffi nr. 84 merită să-l facă oricine iubeste această artă care aspiră să-și integreze armonios realul.

A. GEORGE ■

Fotografii de
SORIN POSTOLACHE ■

zea după un prim război mondial, după Unire; tot atunci se înființează corul „Doina”, se deschid prăvălii și ateliere, hanuri și crîșme. Și satele vecine încep să se miste. La Tomești se fabrică sticlă și se arde în cuptoare lemnul pădurilor neumbate, la Margina se produce spirt și oțet, tot din „aurul cel verde” al Poianăi Ruscăi; numai Bega curge neschimbată, într-un șir de virgule, ieșind din matca prea strîmtă și inundînd, în fiecare primăvară, la topirea zăpezilor de sus, podzolul sărac al cîmpiei dintre munți și păduri. Da, și păduri. Numai la Ocolul silvic Coșava — nume de vînt ce suflă la Moldova Nouă, spulberînd coama lichidă a Dunării și tăvălînd-o în maluri —, 25 000 de hectare cu pădure acoperă zona Padeș-nord din Poiana Ruscăi, cu două districte, Lunca și Poieni, pe care le-am parcurs într-o altă iarnă, mai aproape de cele de-acum, dar fără Ion sau Iosif Căliman, ci cu inginerul cu pălărie de vîntor, Ionel Tomoni, într-o drezină forestieră. Crește pe văi și culmi mai ales fagul, de unde se citește ușor etimonul Făgetului; pomul acesta e semet, ca pădurarii Petru Samfirescu, Romulus Musta sau Vasile Dăbiciu, pe care, într-o poiană, la lumina zilei și a zăpezii, i-am salutat și cu mina și cu emoția prezentei mele la umplerea hrănitorelor pentru sălbăticiunile necesare ale codrului bătut de vînturi și nevoi. Se taie lemn mult, lemn bun, lemn tare, cam 120 000 metri cubi în fiecare an, adică vreo trei sute de hectare, tot atît cit se replantează cu puiet, cu fagi și stejari din secolul prim al mileniului următor. Un foc de armă în liniștea pădurii a trezit din unghere un ecou rostogolit în râpe și scorburi, vulpi, lupi, capre, riși, a căror zvîcnire și teamă, în împărăția codrului slăvit, m-au dus cu gîndul la înegalabilele imagini metaforice din Noaptea sinzienelor a lui Sadoveanu.

Da, de la dascăli știu îndeosebi ceea ce a fost, de la primarul Dan Trițoiu și de la întîiul său colaborator, Ion Oltean, știu pe îndelete ceea ce este și ceea ce va fi Făgetul. Scurt: va fi oraș. Agroindustrial. Agro, prin cele șase mii hectare cu arabil și multe altele cu pășuni și fi-nețe, prin fermele de vaci, viței, oi, intrate în averea comună a consiliului unic de stat și cooperatist, în care se integrează patru cooperative agricole, o întreprindere agricolă de stat, o stațiune pentru mecanizarea agriculturii. Industrial, prin secția întreprinderii timișorene „Extraceram”, de prelucrare a nisipului cuarțos din cariera Jupinești, stația de spălare la Brănești și Făget, o secție de mobilă, cu marcă intrată în apartamentele lumii, o secție de transport forestier, printr-o puternică autobază, cu coloane de măruri și de călători, ultima avînd 65 de autobuze ce străbat traseele cîtorva județe. Oraș, prin cooperata meașugărească și de consum, cu serviciul de tot genul, oraș prin restaurant, bar, hotel, devenite puncte obligatorii de oprire pentru turiști, autoservire, PECO, C.E.C., A.D.A.S., librărie, radio-tv, casornicărie, ca și blocuri (cu peste o sută de apartamente, deocamdată), canalizare, asfalt, neon, centrală interurbană. Tirgul de odinioară are chip de urbe; în anotimpurile verzi, străzile sale sînt alei cu arbori și flori, iar toamna și iarna, casele, cu fețele descoperite, dezvăluie o arhitectură încă rurală, dar solemnă, odihnitoare, alături de blocurile ce nu sfidează înălțimile acoperișurilor roșii, de ceramică.

Cineva a avut ideea ca în memoria primului Icar adevărat, Traian Vuia, fost elev la Făget (născut într-un sat apropiat, Surduc), să instaleze un avion, „mai greu decît aerul”, la răscrucea drumului cel mare, spre Bătești și Brănești. Iosif Căliman a văzut atunci întîiul aeroplan și nu s-a temut. Așa și-l închipuia, cu aripi imense, cu coadă falnică și cu clont toxic. Dar nu a urcat nicînd scările ce duc la barul din carlingă; trece prin preajmă și, respectuos, își scoate clopul și se inclină, să salute puterea minții omului care îi putea fi numai frate, nu tată, nu moș.

Ori de cîte ori vine la Făget, Iosif Căliman se îmbracă în straie de sărbătoare. Are optzeci de ani și a rămas cam singur printre „supraviețuitorii” din generația sa de țărani crescuți cu „puțul tirgului”.

Nu stă mult la Făget bunicul lui Ion Căliman, Iosif. Merge pînă la gară, la pas mă-runt și încet, cit să prindă un accelerat ce zboară pe drumul de fier lucios și, pe o cale din capătul grădinilor, se îndreaptă spre Bătești, să apuce ceasul de mijloc al zilei, cu prînzul lui sacru și cu somnul de după-amiază. Dă bomboane nepoților ce-i sărută mina slăbită și, ca de fiecare dată cînd ajunge acasă, plînge de bucurie că a avut puterea să mai vadă o dată lumea în care nu se simte singur, ci mărunț, în pragul imposibil de ocultat al mării și ultimei călătorii.

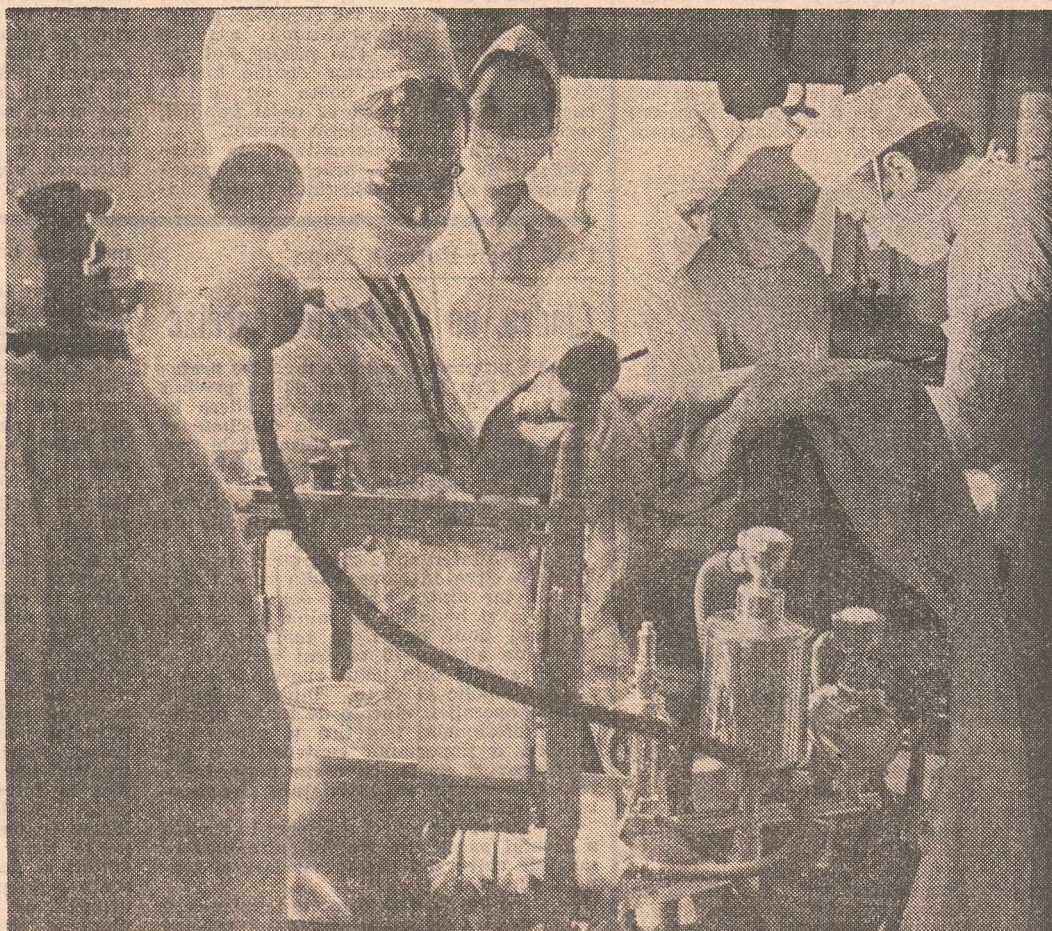
Ar mai umbla Iosif Căliman pînă la Lunca, pe la Valea lui Liman, să vadă acolo hanul și lumea orășeană ieșită la aer și repaos, ar mai umbla, dacă nu s-ar teme de întuneric, pînă la Surduc, unde se ridică barajul apelor fără nume, ieșite din haurile montane, pentru irigații și alte nevoi, urbane.

Dar pentru ceea ce își drămuiește încă energiile bătrînul Iosif Căliman este ziua — tot mai apropiată — în care, cu nepoții cîrd în jurul său binefăcător, va merge în orașul Făget și, ca de obicei, nu va uita să-și ridice pălăria și să salute pasărea de fier a contemporanului său, Traian Vuia, pe care nu e invidios că a devenit și nume de comună, ci e mîhnit că inventatorul n-a așteptat să prindă și minunile semenilor săi, anonimii.

TEODOR BULZA ■

Este de înțeles că medicii, personalul sanitar trebuie să-și canalizeze întreaga activitate de zi și de noapte apărării sănătății, prevenirii și combaterii bolilor, asigurării tuturor condițiilor ca poporul român să fie un popor sănătos, viguros, în stare să-și îndeplinească cu succes rolul de constructor al socialismului, să facă să înflorească continuu națiunea noastră socialistă.

NICOLAE CEAUȘESCU

NOUL PE FRONTUL SĂNĂTĂȚII

Într-o țară în care omul a devenit cu adevărat măsura tuturor lucrurilor, unde un imens travaliu de gândire și activitate practică este asimilat unei singure idei și unui singur țel final: creșterea continuă a nivelului de bunăstare și civilizație al întregului popor — ocrotirea sănătății reprezintă în mod logic o latură fundamentală a activității partidului și statului, o componentă de esență în ridicarea permanentă a calității vieții. Nu întâmplător, deci, nivelul la care ne găsim astăzi în numeroase domenii ale asistenței medicale situează deja România printre țările cu dezvoltare medie. Ne bucurăm, astfel, de un nivel printre cele mai ridicate în Europa în ceea ce privește natalitatea, iar în comparație cu perioada antebelică mortalitatea generală a scăzut la jumătate, cea infantilă s-a redus de șase ori, iar durata medie de viață a crescut de la 42 de ani la aproape 70 în prezent.

Acest bilanț optimist atestă odată mai mult forța și realismul politicii sanitare a partidului nostru. El constituie rezultatul concret al îndeplinirii măsurilor complexe integrate în planul național unic de dezvoltare a țării privind creșterea calității asistenței medicale prin sporirea permanentă a fondurilor alocate anual ocrotirii sănătății, prin dezvoltarea ascendentă și echilibrată a rețelei sanitare, prin perfecționarea cercetării științifice și învățămîntu-

lui medical și atragerea organelor și organizațiilor de stat și obștești la apărarea sănătății publice.

Rîndurile noastre apar la puțin timp după împlinirea unui an și jumătate de la Plenara C.C. al P.C.R. din 26—27 octombrie 1977 care a dat o înaltă apreciere noii concepții profund umaniste, de ocrotire a sănătății, promovată de partidul și statul nostru, personal de tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Amintim, de asemenea, că anul trecut a marcat, pe lângă numeroase alte evenimente politice, economice și sociale, și adoptarea de către Marea Adunare Națională a „Legii privind asigurarea sănătății populației”, prima lege sanitară din România care reglementează într-un cadru unitar și juridic întreaga activitate sanitară, act normativ creat în consens cu principiile care călăuzesc politica generală a partidului și statului nostru.

Elaborată prin aportul nemijlocit, determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu și oglindind grija permanentă acordată de partidul și statul nostru stării de sănătate a populației, Legea privind asigurarea sănătății populației reprezintă una dintre cele mai elocvente dovezi ale înaltului umanism socialist. Din marea arie de probleme pe care Legea le pune în fața asistenței medicale, amintim prevederile expuse în legătură cu elaborarea și aplicarea programelor de sănătate, orien-

tarea cercetării științifice spre rezolvarea problemelor prioritare ale ocrotirii sănătății și dezvoltării corespunzătoare a cercetării fundamentale, perfecționarea tehnicilor și metodelor de diagnostic, obținerea de medicamente și aparate medicale tot mai bune, realizarea de vaccini, produse biologice și derivați din sânge, întărirea laturii profilactice de dispensare activă, colaborarea interdisciplinară și de participare a tuturor la apărarea sănătății generale, asigurarea celor mai bune condiții de muncă și viață, prevenirea îmbolnăvirilor profesionale, protecția mediului ambiant, educarea populației pentru o alimentație rațională.

În paginile care urmează vom proceda la o scurtă trecere în revistă a problemelor noului în medicină. După cum se știe, militînd neconținut pentru ideile generoase, revoluționare ale partidului, pentru impunerea concretă a noului în folosul societății și al oamenilor, am prezentat și susținut în ultimii ani, prin forța slovei tipărite, activitatea de excepție a unor cercetători din domeniul medical mai puțin apreciați și recunoscuți în mod oficial. Am făcut-o din respect pentru strădania lor, pentru pasiunea, dăruirea și spiritul lor de sacrificiu, apreciindu-le realizările ca simple ipoteze de lucru și invitînd forurile în drept, Ministerul Sănătății în primul rînd, la o omenească cercetare a cazurilor prezentate, datorate fie

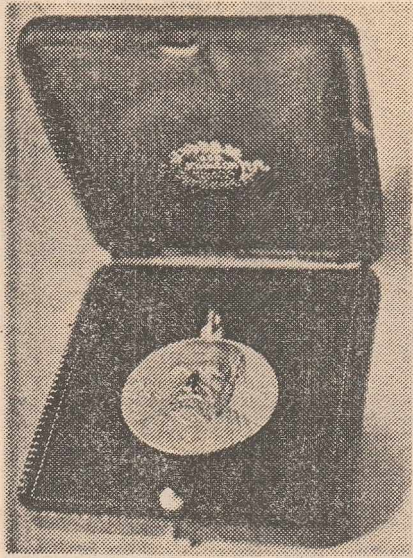
unor medici (Vasile Boici, Grigore Osipov Sinești, Ioan Florin Dumitrescu, Ioan Pușcaș, Teodor Caba, Mihai Zavergiu, Constantin Băcanu ș.a.), fie unor cercetători din afara medicinei (Tina Covaliu, Tamara Păunescu, Nicolae Ștefan Chișiu, Nicolae Ionescu Dimbovița ș.a.). Nu rareori timpul a justificat îndrăzneala noastră și nu prudența celor care au subestimat sau îngrădit zborul ideilor generoase.

Această strădanie n-a fost și nu poate fi simplă, după cum simplu n-a fost și nu poate fi procesul de pătrundere și afirmare a noului. Din păcate, ignoranța și incompetența mai ocupă încă destule locuri confortabile, iar nu puțini sînt preținșii deținători de adevăruri absolute, dispuși să clatine din cap a neîncredere și chiar să întindă piedici și capcane. Dar noul, nutrim convingerea fermă și nu vom înceta să acționăm, cu puterile noastre, în această direcție, va izbîndi mai devreme sau mai tîrziu, în partea lui valoroasă, după cum timpul va scoate din competiție eroarea, falsul sau impostura.

Promovarea adevărului, în ideea căruia am tipărit și această ediție specială, dedicată noului în medicină, reprezintă o datorie permanentă indisolubil legată de principiile de etică și echitate socialistă, parte integrantă a concepției revoluționare a partidului nostru, a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Profesorul Mircea Olteanu distins cu Medalia de aur „Aesculap 1979”

Împreună cu unul dintre colaboratorii săi de frunte, doctorul Ioan Horge, profesorul Mircea Olteanu, șeful Catedrei de oftalmologie a Institutului de medicină și farmacie din București, s-a aflat recent în Italia, ca invitat al reputei firme de aparatură electronică „Optikon Oftalmologia” din Roma. Ocazie cu care, dincolo de contactele științifice obișnuite, renumitul nostru oftalmolog a fost distins, în cadrul unei ceremonii, cu Medalia de aur „Aesculap 1979”, ca o nouă recunoaștere a contribuției sale la dezvoltarea oftalmologiei contemporane.

Revenit în Capitală, profesorul Olteanu ne-a informat că distincția respectivă, atribuită an de an unor personalități de marcă ale medicinei internaționale, i-a fost înmănată pentru întreaga sa activitate științifică în domeniul de avangardă ale oftalmologiei, ca transplantul de corne și keratoprotezarea, precum și, în mod special, pentru ideea unui aparat stereoauditiv cu celulă fotoelectrică, apt să transforme lumina în sunet, instrument de mare ajutor în orientarea în spațiu a nevăzătorilor, aparat pentru prima dată gândit de profesorul Dorin Damaschin, pierit năprasnic în seara de 4 martie 1977.

În ceea ce privește proiectele sale de viitor, interlocutorul ne-a adus la cunoștință că va participa, în toamnă, la Conferința europeană de chirurgie oftalmologică, programată în prima săptămână a lunii octombrie, la Roma. Acolo, savantul român va conduce ca modelator, alături de cunoscutul profesor José Barraquer din Barcelona, o masă rotundă ce va dezbate probleme legate de transplantul de corne.

Distincția primită la începutul acestei luni reprezintă o nouă dovadă a prețurii de care se bucură, pretutindeni în lume, școala românească de oftalmologie, recunoscută pentru contribuțiile ei de frunte la progresul respectivei discipline medicale.

Conf. dr. Petre Vancea

„Nu poate exista medic funcționar”

— De ce noul este atât de controversat în medicină?

— E controversat, e dificil de acceptat, sînt mai multe nuanțe. Oricum sînt mai multe motive. Primul dintre ele poate că este lipsa de curaj legată pe de o parte de responsabilitățile mari pe care un act terapeutic le implică, pe de altă parte de ponderea din ce în ce mai mică a imaginației în practica de rutină medicală. Eu, personal, accept noul și citeodată l-am și creat gîndind mecanismele de boală, corînd datele de observație și fiind personal nemulțumit de rezultatele obținute. Într-o astfel de situație ești obligat să cauți noul și dacă nu-l găsești trebuie să-l accepți pe cel ce ți se pare logic venit din afară. Un al doilea motiv ar fi neîncrederea în propriile-ți forțe, care de fapt nu poate avea altă explicație decît pregătirea insuficientă. Al treilea motiv: comoditatea, pentru că un medic care se angajează să promoveze noul are foarte multe nopți nedormite. Este mai simplu să tratezi un mare număr de cazuri obținînd aceleași rezultate ca toți confrății tăi, decît să mai adaugi încă cîteva cazuri aparent imposibile, pe care poate nu le poți rezolva și care-ți creează mai multe griji decît toate celelalte, în care timpul, statistica, experiența colectivității dau rezultate sigure. Este și dificil, pentru că atunci cînd ai reușit, cum spun eu studenților mei, să impuși căruța înaintea,

Prof. dr. Dumitru Burlui

„Cum se poate mulțumi unui chirurg care te-a operat? Simplu: mulțumesc”

— Tovarășe profesor Dumitru Burlui, în afecțiunile ficatului și căilor biliare sîntei chirurgul nostru numărul unu. Să înțeleg că toate operațiile pe care le efectuați sînt reușite?

— Puteți să înțelegeți ce vreți! Sînt printre oamenii care își recunosc greșelile, dar le și îndreaptă. Numai așa se poate face chirurgie. Din păcate sînt cazuri cînd actul operator devine tardiv. Noi încercăm totul și poate nu există bucurie mai mare decît să redai familiei, societății, un om considerat pierdut.

— La Congresul internațional de hidatologie de la Atena, procedeul dumneavoastră în chirurgia chistului hidatic he-

patie s-a bucurat de o apreciere cu totul deosebită. Ce înseamnă această operație pentru bolnav?

— După terapia clasică, chistul hidatic se ameliorează după aproximativ 6 luni, prin noul procedeu chirurgical bolnavul este vindecat în 21 de zile. Timpul de suferință se micșorează aproape de 10 ori.

— În 1959 ați dat cirolicilor din lume o speranță prin procedeul extraperitonealizării lobului hepatic. Operația a durat trei ore și s-a soldat cu o victorie. Ceea ce era considerat o maladie incurabilă, a devenit, în fazele incipiente, o afecțiune oarecare, vindecabilă. Ați avut emoții?

— Și încă mari, dar în momentul cînd

Prof. Ioan Pop D Popa

Cindva, un stimulator cardiac

— Vă propunem, stimate tovarășe profesor Ioan Pop D. Popa, un dialog privind relația ce s-a stabilit, cu trecerea în ultima vreme, între afit de dificultățile și complexe intervenții chirurgicale pe cord deschis, una din performanțele clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Fundeni, și contribuția, la reușita acestor operații, a citorva dintre tehnologiile de vîrf.

— Într-o intervenție chirurgicală pe cord lucrează circa 16 oameni, din care 7 sînt medici, iar dintre aceștia doar unul are comanda și bisturiul în mînă. 16 oameni în jurul unui organ de mărimea unui pumn de adult, 16 oameni alcătuiind o echipă sudată prin actul operator pe organul simbolic al vieții, inima. Pentru reușita operației, dincolo de înalta pregătire profesională, teoretică și practică a echipei, o importanță contribuție o au, fără doar și poate, ca și în majoritatea celorlalte discipline, instalațiile și aparatura medicală.

— Vă propunem deci o trecere în revistă a acestui paralelism stabilit între performanțele chirurgiei cardiovasculare și respectivele științe.

— Dacă am analiza științele tehnice care au contribuit la saltul chirurgiei cardiovasculare, m-aș gîndi în primul rînd la fizică, electronică și chimie. Toată monitorizarea, adică urmărirea complexă a bolnavilor în parametri matematici, este condiționată de aparatura electronică. Traducerea acestor cifre în valori inteligibile pentru medici a realizat-o colaborarea dintre fizică și fiziologie prin specialitate de explorări funcționale. Dacă astăzi putem înlocui organe prin tehnici care altădată nu puteau fi efectuate, chimiei i se cuvine meritul principal, intrucît ne-a pus la dispoziție o serie de materiale sintetice care permit înlocuirea arterelor, a valvelor inimii, a peretilor inimii, asigurînd o funcționalitate din cele mai bune. Inerte biologic, aceste materiale sînt bine suportate de organismul uman, nefînd respinse de către acesta. Disciplinele nucleare, la rîndul lor, au pus la dispoziția chirurgiei cardiovasculare izotopii radioactivi cu care explorăm organe (scintigrame) teritorii, artere sau numai o zonă a unei artere. În domeniul mecanicii au fost realizate aparate ca inima și plămînul artificial care preiau, pe timpul operației, toate funcțiile organului asupra căruia se intervine. Fără aceste aparate era imposibilă azi operarea celor

mai grele boli în condițiuni de securitate totală.

— Ne-ar interesa, ajuși la acest punct, să notăm cîteva din realizările colaborării dintre școala românească de medicină și știința românească.

— Știința românească se poate mîndri cu numeroase realizări, situînd, din acest punct de vedere, școala românească de medicină pe unul din locurile frunțate din lume. Nume ca al profesorului Severeanu (prima deschidere arterială din lume, în 1900) sau al profesorului Toma Ionescu (primele operații pe lanțul simpatic în bolile coronarelor) sau ca al profesorului Florescu (primul transplant experimental de rinichi, 1905) sînt nume cunoscut în medicina universală. M-aș referi în continuare la unele evenimente de dată mai recentă privind chirurgia cardiovasculară. Iată, chimia a pus la dispoziția noastră firele sintetice de darcen, fire pe care, la Timișoara, de exemplu, conferențiarul doctor Ruso le folosește cu mult succes pentru fabricarea primelor noastre artere artificiale. Monitorizarea fabricată la întreprinderea „Electronica” vor fi folosite în viitorul apropiat în întreaga noastră rețea medicală. Izotopii radioactivi realizați la I.F.A. — Măgurele dau rezultate din cele mai bune în toate clinicile din țară. As mai aminti și despre primul transplant renal realizat de profesorul Proca la clinica de urologie de la Fundeni, ca și despre explorările cardiovasculare complexe ale doctorului Bratu Fotiade de la clinica noastră.

— V-am solicitat acest interviu, destul de restrîns, zicem noi, și pentru faptul că ați contribuit la realizarea a două aparate medicale cum ar fi stimulatorul implantabil cardiac românesc și inima artificială. Ce ne puteți spune despre aceste două aparate?

— Încă din 1973, în colaborare cu doctorii Petronela Vintilă, Dinu Drăghici și Gheorghe Bunghez am realizat stimulatorul cardiac românesc implantabil. La vremea respectivă stimulatorul acela avea dimensiunea unui ceas de buzunar și avea un preț de cost extrem de redus în comparație cu aparatele similare produse în străinătate. Unul din aparatele noastre a funcționat la un bolnav aproape trei ani de zile, concurînd din acest punct de vedere cu cele mai bune stimulatatoare existente atunci. Stimulatorul cardiac românesc, din păcate, nu a intrat în producția de serie, și, în consecință, nu i s-au putut aduce modificări, ca dimensiuni, și nici îmbunătățiri, ca funcționare. În ceea ce privește inima artificială, acest aparat l-am realizat încă în perioada 1954—1956, cînd doar cîteva țări din lume

bute să-ți convingi și confrății să nu o tragă înapoi!

— Cit pierd teoria și practica medicală din cauza acestei situații?

— Este foarte greu de apreciat, mai ales că nici nu există un criteriu unic de apreciere. Pierderea poate să fie de ordin științific, poate să fie de ordin moral, poate să fie de ordin economic, poate să fie de ordin social, dar sigur se pierde, pentru că mă întreb de ce, cu inventivitatea care caracterizează neamul nostru, cu școala medicală românească de un prestigiu internațional ferm stabilit, cu rețeaua noastră sanitară care este una din cele mai bogate în cadre din Europa, sîntem totuși aproape întotdeauna dispuși să importăm inteligența medicală și să considerăm lucruri de valoare, oarecum certe, numai cele care apar mai întîi în reviste străine, semnate de autori străini.

— Ați spus că este nevoie mai puțin de imaginație, ceea ce presupune mai multă știință, dar nu ne-ați spus nimic despre tehnică.

— Problema tehnicii este adevărată dar am impresia că se bate prea multă moneadă pe ea și că de multe ori în spatele pretenției unei dotări excesive — care sigur nu o avem — se ascunde incapacitatea și pot să vă dau un exemplu, unul de ordin general: există un studiu al O.M.S.-ului care arată că dacă toate unitățile sanitare relativ mari, să spunem de la ordinul spitalelor noastre județene în sus, ar fi dotate și ar activa în toate sectoarele preocupărilor lor, conform posibilităților oferite azi de tehnica modernă cu aplicațiile ei în medicină, toată omenirea ar trebui să muncească și să producă numai ca să întrețină cheltuielile sectorului sanitar. Evident că un astfel de efort nu

este justificat și, mai mult, nu este posibil. Un alt exemplu: în 1974 la Congresul Societății europene de oftalmologie de la Hamburg am avut ocazia să vizitez clinica profesorului Sauter, complet modernizată, cu 2—3 ani înainte. L-am întrebant dacă cu noua dotare a blocurilor operatorii (extrem de costisitoare, cu aparatură extrem de precisă dar și de sofisticată) s-au obținut rezultate semnificative mai bune decît înainte și mi-a răspuns că nu. Acesta este un aspect al problemei.

— Cum poate fi ea depășită?

— Cred că principala problemă este tot omul și oamenii avem, dar nu știu dacă sînt bine folosiți. Nu știu de unde lucrurile încep să nu mai meargă bine dar un exemplu pot să vă dau. De ani de zile Institutul nostru de învățămînt medical superior se preocupă de a furniza rețelei sanitare medici de medicină generală omogen pregătiți, care să facă față nevoilor viitorului lor loc de muncă imediat, care este circumscrisa sanitară. Creăm deci medici de medicină generală de nivel mediu. Nu ne preocupăm deloc de alegerea din rîndul studenților noștri a elementelor valoroase, cu rezultate deosebite pentru munca de cercetare, pentru munca didactică. Nu ne preocupăm deloc de a educa, de a modela și a pregăti printr-o școală viitoarelor virfuri ale medicinei românești pe care să le triem riguros și să le antrenăm încă de tîner. Pe plan național facem asta pentru mișcarea artistică, pentru mișcarea sportivă. De ce nu am face-o oare și pentru tehnicienii de miine, pentru medicii de miine, pentru savanții de miine. Toți cei care ilustrează astăzi cercetarea medicală românească de vîrf, școala românească de vîrf s-au specializat încă de pe băncile facultății. Erau

m-am hotărît să operez știam că voi reuși. A fost un examen greu!

— Un examen greu a fost, după cîte știm, și cel prin care ați aplicat pentru prima dată în țară anastomoza porto-cavă. Cum se mai simte pacienta operată în 1968?

— Trăiește și va mai trăi ca orice om normal.

— Ce înseamnă, tovarășe profesor Dumitru Burlui, anastomoza porto-cavă?

— În ciroze, o bună parte din ficat se sclerozează producînd o hipertensiune hepatică. Prin anastomoza porto-cavă se realizează o legătură între vena portă și vena cavă compensîndu-se deficitul tensional la nivelul ficatului.

— Cîți cirolici ați salvat pînă acum, în clinica pe care o conduceți la Spitalul Caritas?

— Am efectuat peste 600 de operații cu un procent de supraviețuire de circa 90 la sută.

— Tovarășe profesor Dumitru Burlui, cum i se poate mulțumi unui medic, unui chirurg care te-a operat?

— Simplu: mulțumesc!

SORIN ENACHE ■

se puteau lăuda că dispun de o astfel de instalație. Printre colaboratorii mei la realizarea acestui aparat i-aș aminti pe inginerul Nicolae Teodoru și pe tehnicianul Ion Sterca. Au mai fost binecînteleși și alți ingineri, pe unul dintre ei l-am operat acum o lună de zile, corectîndu-l cu succes două valve, pe inimă. Desigur, cînd a lucrat acum 20 de ani la acel aparat, nu și-a închipuit că printr-un aparat similar i se vor putea înlocui valvlele și astfel, însănătoșit, se va putea întoarce în mijlocul colegilor săi de muncă în condiții de sănătate perfectă. De menționat că principiile de funcționare ale celui aparat sînt aceleași după care funcționează actualele inimi artificiale. Cam atît, deocamdată, intrucît despre aceste două aparate s-a mai scris la timpul potrivit.

— Care sînt, în incheiere, cele mai importante rezultate ale Spitalului de boli cardiovasculare de la Fundeni?

— Aș menționa mai întîi faptul că Spitalul de boli cardiovasculare de la Fundeni, unitate medicală cum multe alte țări ale lumii și-ar dori, s-a înființat la inițiativa și indicația expresă a secretarului general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, căruia ținem să-i exprimăm, și pe această cale, profundele noastre sentimente de grațitudine pentru grija ce o poartă față de munca noastră, față de rezultatele acesteia, față de starea de sănătate a întregului nostru popor. Putem sublinia în acest sens că anul trecut am efectuat împreună cu colectivul clinicii 2057 de operații cardiovasculare, indicele total de mortalitate, la această cifră, fiind de numai 2,47 la sută, superpozabil cu indicii marilor centre de tradiție din lume. Din cele 2057 de operații, 275 au fost intervenții pe cord deschis, înlocuind pe timpul operației funcțiile inimii și ale plămînilor cu inima și plămîni artificiali. Și pentru că tot sîntem la capitolul cifre, a se citi vieți omenesti, să notăm că numărul total al operațiilor de înlocuire a valvelor mitrale a fost de 115. La aceste operații, cele mai dificile la ora actuală, am realizat un indice de 4,34 la sută, de două ori mai mic decît procentul internațional și de 14 ori mai mic decît procentul înregistrat în țara noastră în urmă cu cîteva ani, pînă la înființarea Spitalului de boli cardiovasculare de la Fundeni. Nu lipsit de importanță ar mai fi și faptul că astfel de operații, în străinătate, costă între 8000 și 15000 de dolari, ceea ce, pe lîngă recuperarea a numeroase vieți, reprezintă și importante economii pentru familiile bolnavilor din țara noastră. În concluzie, acesta este saltul spre sănătate înregistrat aici, la Fundeni.

VICTOR NIȚA ■

deplin formați ca specialiști la 27—28—30 de ani și au avut timpul în față în perioada de maturitate constructivă, începînd de la 30 de ani, să creeze. În al doilea rînd personalul nostru medical așa cum este repartizat astăzi în teren este foarte numeros, as spune prea numeros, în schimb ducem lipsă de specialiști. Criză acută în laboratoare și laboratoriu este unul dintre elementele fundamentale ale cercetării medicale. Criză și în sectorul practic în specialitatea ca endocrinologia, neurologia, anesteziere-reamiere, oftalmologie și altele. După părerea mea cadre avem, nu le folosim cum trebuie.

— Ar trebui numite deci mai multe responsabilități. Care ar fi cele ale medicului?

— Întîia să nu uite niciodată că meseria de medic este o meserie non-stop, permanent și plenar angajată în serviciul societății. Nu există medic funcționar pentru că din momentul în care un practician își face meseria cu ceasul în mînă încetează de a mai fi medic. În al doilea rînd nu este suficient să stai 24 de ore din 24 de ore la dispoziția bolnavului. Cred că în acest timp, pentru a fi de folos bolnavului, să încerci în fiecare zi să te depășești pe tine însuși, să fii la curent cu progresele realizate în medicină, să le aplici și să-ți privești întotdeauna foarte critic rezultatele obținute. În al treilea rînd pentru cei care au calitatea, meseria de medic îi obligă să depună toate eforturile într-o cercetare constructivă, proprie, care nu se face în orele de serviciu ci pînă noaptea tîrziu.

— Perspectivă care ar da și mai multe șanse de apariție noului?

— Fără îndoială.

AL. I. FRIDUȘ ■

Noul trebuie privit cu încredere, dar evaluat critic

Prof. dr. doc. Pius Brinzeu, medic emerit, membru corespondent al Academiei

— Stimate tovarășe profesor, vă știu în plină putere de muncă. Activați pe linie de spital, în învățămîntul superior, în cercetarea științifică, desfășurați o bogată activitate obștească, scrieți studii monografice. Cu toate acestea sînteți în excelentă condiție fizică — dealtfel iubiți, statornic, sportivi. Munca și seurgerea implacabilă a timpului nu par să vă afecteze în mod deosebit. Care să fie secretul?

— Munca este un adevărat izvor de sănătate, iar un volum crescut de muncă nu este cu nimic prejudiciabil organismului, dacă omul lucrează cu plăcere. Sînt muncitori care, după cele opt ore de la întreprindere, continuă să lucreze în grădina, sînt atitea femei care depun eforturi mari în gospodărie, peste cele din cîmpul muncii, fără ca aceasta să le altereze cu ceva sănătatea. Se știe, dealtfel, că mulți pensionari, dacă încetează în mod brusc lucrul, se ofilesc, se degradează fizic repede. Dar munca trebuie să fie considerată și ca fiind etalonul care ne permite să măsurăm omul și să apreciem adevăratele dimensiuni ale condiției noastre umane.

— Această ultimă afirmație mi se pare nițel cam ambiguă. V-aș ruga să întregiți răspunsul.

— Voi da ca exemplu reducerea săptămîinii de lucru. Aceasta trebuie fundamentată — așa cum recomandă programul de măsuri stabilit de partidul nostru — pe noi metode de muncă, pe introducerea mașinilor, a calculatoarelor care să ridice randamentul în producție. Este un lucru care trebuie bine gîndit pentru că doar în acest fel solicitarea oamenilor

e diminuată și sănătatea apărută.

— Aceste îmbolnăviri pe baze pur funcționale reprezintă ele un nou capitol în medicina zilelor noastre?

— Da, așa este. Pe plan social, viața a devenit mai agitată. Factorii patogeni pe care îi generează propria noastră civilizație devin din ce în ce mai numeroși. Sub forța coplesitoare a progresului tehnic și științific, stressurile devin din ce în ce mai frecvente, abundă contradicțiile de tot felul. De aici, o trăsătură nouă pentru medicina contemporană. Patologia își schimbă, în parte cel puțin, fața. Crește ponderea afecțiunilor pur funcționale. Desigur, afecțiunile care au o bază organică rămîn tot atît de frecvente. Ele sînt depistate chiar mai precoce și tratate prin mijloacele terapeutice moderne cu mai mult succes.

— Mijloacele terapeutice moderne, de care vorbiți, nu comportă și riscuri? Cu alte cuvinte, medicina modernă nu a devenit ea însăși primejdioasă, în unele situații cel puțin?

— Aici se ridică problema bolilor zise iatrogene, generate de unele intervenții chirurgicale sau provocate de administrarea unor medicamente. În materie de chirurgie au fost realizate performanțe extraordinare datorită progreselor tehnicii și științei, în general. Procentul mortalității în marile intervenții chirurgicale a fost mult redus și sînt duse cu bine la sfîrșit operații la care înaintașii noștri nici nu ar fi îndrăznit să viseze. În ceea ce privește terapia medicamentoasă, administrarea unor droguri deosebit de eficiente comportă, desigur, și riscuri. Acestea pot fi însă combătute cu succes. Au fost semnalate, este adevărat, și cazuri de decese, dar acestea sînt excepționale și se intînesc numai în afecțiuni deosebit de grave, cu pronostic fatal, dacă nu se intervine terapeutic. Dacă însă există o iatrogenie, de care răspund oamenii puși în slujba sănătății publice, există și o iatrogenie de care nu mai răspund direct medicii. Este vorba de persoanele care se îndoaie cu calmante, somnifere, care recurg la antibiotice din proprie inițiativă, fără ca acestea să fie indicate. Și aici există riscuri care trebuie avute în vedere.

— Tovarășe profesor Pius Brinzeu, cunoașteți consecvența cu care revista „Flacăra” susține problema promovării

noului în medicină. Care este părerea dv. cu privire la mișcarea ideilor în medicină?

— După părerea mea, în medicină este foarte greu de apreciat cu anticipație destinul unei idei noi. De aceea, toate trebuie privite cu încredere și acceptate pentru început. În învălmășeala noilor idei, multe sînt utile, demne de reținut. Altele sînt ursite să moară pentru că sînt greșite, dar și ele pot fi fecunde datorită unui grăunte de adevăr pe care îl pot conține sau prin schimbarea unui anumit mod de a gîndi. Unei primiri călduroase trebuie să îi urmeze însă o evaluare critică, deoarece, se știe prea bine, nu tot ce este nou este într-adevăr nou. Acceptul de principiu, care este pe deplin justificat, nu trebuie menținut cu orice preț. Dar promovarea noului rămîne, oricum, meritorie. Aici se poate menționa constatarea că gîndirea medicală nu găsește întotdeauna ecoul cuvenit în opinia publică.

— Mulțumindu-vă, încă de acum, pentru amabilitate, vă rog să vă referiți la însemnătaea Congresului național de chirurgie.

— Cel de-al XIV-lea Congres național de chirurgie își începe lucrările în ziua de 17 mai. Eveniment deosebit de important, acesta se situează pe linia congreselor naționale care l-au precedat și care, toate, au constituit momente marcante în evoluția chirurgiei din țara noastră. Înainte de toate, acest congres reprezintă o confruntare de mari proporții la care participă chirurghi de pe întreg cuprinsul țării. În afara rapoartelor și a lucrărilor înscrise în program, se realizează cu această ocazie un uriaș schimb de experiență pe diferite probleme de actualitate în chirurgie. Noile achiziții terapeutice, ultimele perfecționări de tehnică chirurgicală și aparatură sînt dezbătute în grupuri de specialiști mai tineri și mai vîrstnici, pe profiluri mai mult sau mai puțin apropiate. Toate acestea au ca obiectiv final creșterea calității îngrijirilor medicale în domeniile aduse în discuție. Valoarea lucrărilor care vor fi prezentate, ca și competența autorilor asigură dinainte succesul acestei manifestări, pe care cu toții îl dorim cît mai deplin.

TEODOR BULZA ■

Apărați-vă ficatul!

● O nouă ipoteză românească asupra cancerului relevă, o dată mai mult, necesitatea vieții și alimentației raționale.

Un grup de cercetători au formulat o nouă ipoteză asupra mecanismelor profunde ale bolii canceroase. Comunicată în cercurile specialiștilor, ea a găsit și ecou internațional, cu atît mai mult cu cît se sprijină pe date experimentale. Totul a pornit de la observații simple și de la afirmații disparate ale unor autori străini, care însă nu au corelat și nu au mers mai departe de faptele brute.

Autorii sînt biologii Gabriela Stîca și Rodica Stoicescu și doctorul V. R. Brinza, medic primar. Rezultatele lor au fost comunicate la Congresul național de oncologie din 1975, la sesiunea Uniunii Societăților de Științe Medicale din noiembrie 1976 și la al XI-lea Congres internațional al cancerului de la Milano, comunicarea fiind reprodusă în fascicolul XIX al lucrărilor congresului. Mai recent, un studiu al colectivului de cercetători români a apărut în „Revista Española de Oncologia”, editată de Institutul național al cancerului din Madrid, și se referă la creșterea unor constante biologice la bolnavii de cancer, în special la creșterea concentrației în singe a acidului lactic și a acidului piruvic.

Cercetările au început acum 12 ani, specialiștii români întrebându-se de ce crește concentrația acestor substanțe la canceroși. Se știe că ficatul reprezintă marea uzină unde se arde glucoza, care furnizează energia necesară proceselor vitale. În procesul acesta complicat apare, la un moment dat, acidul piruvic. În final, dacă oxidările decurg normal, din glucoză rezultă apă, dioxid de carbon și acidul ATP, „combustibilul” de bază în reacțiile energetice ale organismului. Acest acid este benzina motorului uman. Dacă ficatul se îmbolnăvește și arderile nu se înfăptuiesc pînă la capăt, procesul se întreprinde la jumătate, acidul piruvic nu se transformă în acidul ATP (prin ciclul Krebs), ci se aglomerează, iar o parte se transformă în acid lactic. Iată cum se explică, schematic, concentrația sporită a acestor substanțe în singele bolnavilor hepatici. Creșterea de concentrație care constituie, dealtfel, unul din testele insuficienței hepatice. Pînă aici nimic esențialmente nou. De unde provine însă dereglarea acestor constante găsite atît la hepatici cît și la bolnavii de cancer? O legătură directă între cele două fenomene nu fusese încă fundamentată. Pentru a se elucida problema nu exista decît o singură cale de urmat: experimentul, pentru a se constata dacă bolnavii de cancer fără metastaze hepatice au sau nu și insuficiență hepatică.

Și astfel, prin 1970, doctorul V. R. Brinza a inițiat minuțioase testări, care au reclamat un mare volum de muncă. Au fost investigați, în paralel, 43 „martori” cu aspect clinic normal (pentru a servi drept termen de comparație) și 48 bolnavi

cu leziuni precanceroase, care puteau sau nu să evolueze spre cancer; au fost, de asemenea, studiați 131 bolnavi de cancer în diverse stadii. Dintre aceștia din urmă 73 nici nu începuseră, la data studiului amintit, tratamentul anticanceros, deoarece la ei maladia abia fusese depistată. Restul de 58 (din cei 131) se aflau în faza postterapeutică: pacienți operați de cancer la sin sau uterin, bolnavi cu cancer de piele, prostată, vezică urinară etc. Unii pacienți fuseseră tratați cu 15—20 de ani în urmă și nu a fost deloc ușor ca ei să fie depistați după o perioadă atît de lungă; mulți poate că și uitaseră de vechea lor suferință! Au uitat pentru că tratamentul efectuat la timp dăduse din plin roade. În paranteză fie spus, iată un nou motiv de optimism, întrucît se vădește, odată mai mult, posibilitatea vindecării complete de cancer într-o serie de cazuri — și ele nu sînt puține — cu condiția esențială ca tratamentul să fie aplicat corect și în timp util.

Așadar, dispunîndu-se de un evantai larg de subiecți, puteau începe testările. S-au efectuat la toți cei investigați — reamintim: 222 canceroși, precanceroși și lotul martor — aceleași probe de funcționalitate hepatică, proteinograme, teste de coagulare Quick, V.S.H., teste de disproteinemie, examene de urină, hemoleucograme, testul B.S.P. (parțial), teste de imunologie etc.; între 10 și 17 analize la ficare. În total deci mii de analize, în decurs de cîțiva ani. Acțiunea a fost realizată în Spitalul de pediatrie „23 August” din București și în Clinica 2 dermatovenerice (șef de catedră, profesor universitar doctor Alexandru Dumitrescu) de la Spitalul Șerban Vodă, în colaborare cu doctor Rodica Lenkei de la secția de imunopatologie a Institutului „Victor Babeș”. După o muncă asiduă au fost prelucrate datele experimentale. Rezultatul a fost concludent. La cei 131 foști și actuali bolnavi de cancer, precum și la cei 48 de precanceroși, testele indicau în 99% din cazuri o insuficiență hepatică cronică de diferite grade! Valorile variau, însă erau toate patologice. De remarcă că, în mod deliberat, în rîndul celor investigați nu figura nici un bolnav de cancer la ficat, ceea ce părea să indice că insuficiența hepatică poate constitui, într-o oarecare măsură, un semn pentru oricare formă de cancer. La lotul martor, toate probele hepatice erau normale.

Datele experimentale justificau deci o cercetare mai aprofundată a legăturii posibile dintre insuficiența hepatică și boala canceroasă. Totul apărea destul de obscur. Ce legătură exista, în fond, între un cancer al buzei, să spunem, și insuficiența hepatică?

Pentru a afla răspunsuri la asemenea întrebări, unul dintre membrii colectivului — dr. V. Brinza — a întreprins

studii de hepatologie, imunologie, biochimie, chimie, oncologie, imunopatologie, fiziologie, pe baza cărora și-a formulat, în final, ipoteza, care ne poartă în intimitatea mecanismelor de apărare ale organismului.

Trecînd peste explicațiile de ordin tehnic și pe care specialiștii le pot găsi în studii sus-amintite, redăm aci doar concluzia: un ficat bolnav nu-și îndeplinește în bune condiții funcțiile, slăbind rezistența organismului și în fața agenților cancerigeni, indiferent de natura lor. Bineînțeles, ar fi absurdă implicația că insuficiența hepatică este urmată în mod necesar de cancer, mai devreme sau mai tîrziu. Organismul dispune de multiple căi de apărare.

— Eu nu am făcut decît să atrag atenția asupra rolului special al ficatului în acest context — subliniază doctorul Brinza. Dealtfel, și regretatul anatomopatolog de faimă mondială Emil Crăciun remarcase, cu ani în urmă, că în culturi de țesuturi ficatul normal exercită o acțiune inhibantă asupra culturilor de sarcom (cancer) Jensen, pe cînd alte organe nu aveau această acțiune.

— Tovarășe doctor Brinza, colectivul din care faceți parte își continuă cercetările pe această linie și se așteaptă ca, în consens cu alți specialiști, prin discuții științifice și prin extinderea experiențelor și în direcția sugerată, să se facă un progres în vederea elucidării mecanismelor de apărare anticanceroase, studiindu-se cu precădere rolul ficatului. Totuși, ce concluzii practice s-ar putea trage de pe acum, ce speranțe se întrevăd?

— Noi nu am căutat și nu am descoperit medicamente-minune, doar am căutat să înțelegem anumite mecanisme. Cercetările au însă și implicații practice, aducînd noi argumente în sprijinul vieții și alimentației raționale considerate prin prisma luptei anticancer. Ficatul reprezintă o formidabilă barieră naturală împotriva acestui dușman de moarte al sănătății. Excesele alimentare, alcoolul, fumatul (și iată că nicotina, gudroanele cancerigene absorbite de plămîni trec prin ficat, lezîndu-l?), abuzurile de orice fel, pe scurt, tot ce dăunează ficatului, slăbește și bariera anticancer. Preconizăm deci prevenirea îmbolnăvirilor ficatului, denistarea și tratarea corectă și la timp a bolilor hepatice, o viață ferită de excese. Într-o perspectivă ceva mai îndepărtată, linia noastră de cercetare poate duce spre îmbogățirea arsenalului terapeutic la dispoziția oncologilor cu medicamente pe bază de propeodină, compuși de magneziu cu eficiență sporită asupra ficatului etc. Elementul cel mai important rămîne însă avertismentul: „Apărați-vă ficatul!”. Potrivit unor statistici, în mediul inconjurător acționează cel puțin 450 substanțe și factori cancerigeni. Ei nu pot fi anihilați, tot așa cum nu ne putem închipi o lume fără virusuri și bacterii. Organismul se apără însă cu succes și împotriva acestora, ca și împotriva factorilor cancerigeni. Protejînd ficatul nostru, ferim o dată din porțile invaziei.

L. NICULESCU ■

Tehnicitatea este marea șansă a medicinei moderne

DR. ÎN ȘTIINȚE MEDICALE TIBERIU POP, ȘEFUL UNITĂȚII DE MEDICINĂ NUCLEARĂ ȘI ULTRASUNETE A SPITALULUI „PANDURI”, ESTE UN MEDIC CU O BOGATĂ ACTIVITATE, RECUNOSCUTĂ PE PLAN NAȚIONAL ȘI MONDIAL, EL FIIND MEMBRU AL MULTOR SOCIETĂȚII ȘTIINȚIFICE DIN DIFERITE ȚĂRI EUROPENE ȘI DIN S.U.A.

— Care este, stimate tovarășe doctor, situația medicinei nucleare în țara noastră?

— Deocamdată, în facultate nu se predă nimic din acest domeniu. Se învață doar principii de fizică, definiții privind izotopii, generalități. Am auzit, și aș saluta cu entuziasm ideea, în caz că va fi aplicată, că se vor introduce cursuri facultative de medicină nucleară. Ca cercetători și practicieni beneficiem însă de o conjunctură favorabilă, întrucît, datorită colaborării noastre științifice cu organisme internaționale de specialitate din cadrul Organizației Națiunilor Unite, dispunem de cele mai moderne instalații din lume, de o informație la zi și sîntem angrenați în diverse contracte de cercetare.

— Vă rugăm cîteva exemple...

— Voi numi două teme la care și lucrez în prezent: „Importanța evaluării radioimunologice a hormonului paratiroidian în stabilirea etiologiei litiazii renale maligne” și „Studiu complet al etiologiei litiazii renale maligne, bazat pe determinarea altor hormoni și parametri funcționali și metabolici implicați în această afecțiune”.

— Care este profilul activității dumneavoastră pentru medicina autohtonă și pacienții români?

— De prim ordin: gîndirea este românească, rezultatele ei se aplică în primul rînd aici, pe bolnavii noștri, pregătirea noastră de bază s-a făcut în țară.

— Ce credeți că este determinant în medicină: tradiția sau nouitatea?

— Sigur că, fiind vorba despre oameni, tradiția, adică experimentul dus pînă la concluzia neîndoielnică, pare candidatul cel mai sigur al unei priorități. Dar nu este mai puțin adevărat că rezumîndu-ne la ceea ce au gîndit și rezolvat iluștrii noștri înaintași, cunoscuți sau anonimi, nu vom putea duce mai departe știința. Memoria și rutina constituie elemente importante ale științei medicale, dar ele se dovedesc insuficiente, la un moment dat. Și acest moment a apărut de cîțva timp. A ignora noile pirghii pe care cuceririle științei moderne îi le pun la îndemînă de dragul practicii medicale, tradicție, este — pînă în cele din urmă — o atitudine conservatoare. Tehnicitatea este marea șansă a medicinei moderne. Este dureros să constați că, unii conștienți, la adăpostul rutinei, refuză, fără alte justificări, aportul noilor descoperiri ale contemporaneității. Dacă acum 15 ani bolnavii erau cei care ne ocoleau, în necunoștință de cauză ori pentru că asociau medicina nucleară cu... cancerul sau din teama de a nu fi iradiați, acum ei au început să ne solicite. Vreau să-l asigur pe toți cei interesați că, grație aparatului foarte modern de care dispunem, ca și mulțumită radionuclizilor cu timpi de înjumătățire foarte scurți, gradul de nocivitate de acum cîțiva ani a scăzut cu mult sub limitele unei radioscopii obișnuite, că periclitarea este mult mai mică în cazul investigației proprii medicinei nucleare în comparație cu a medicinei clasice.

— Pînă unde se întinde „clarviziunea” metodelor dumneavoastră, comparativ cu cea a procedurilor „clasice”?

— Un singur exemplu, care va fi înfeles de orice medic: în insuficiența renală, cu o creștere masivă a ureei, nu se putea „vedea” mai nimic, chirurgul acționînd cu ochii închiși. Noi putem investiga precis și astfel de cazuri. Din păcate, la medicina nucleară se apelează și astăzi doar în cazuri disperate, cazuri limită, după ce toate celelalte metode s-au dovedit ineficiente, fapt care îngreunează nu numai munca noastră, dar periclitază și șansele bolnavului.

— Cît anume revine diagnosticului și cît tratamentului în ramura medicinei nucleare?

— Cel mai mare procent, apreciat la 75, aparține diagnosticului. Restul, cercetării clinice și tratamentul. Specialitatea noastră asigură fuziunea dintre funcționalitate și morfologie, care este rezultatul unui proces unitar, pe care însă nu-l pune în lumină decît medicina nucleară.

— Mai sînteți medic, doctore Tiberiu Pop?

— Dar ce altceva? Nu confundăți „laboratorul”, cu medicina nucleară. Noi lucrăm direct cu bolnavul și nu cu „probele” care ni se aduc. Noi stabilim dozele, tratamentele. Se impune a fi un clinician foarte bun. Specialitatea noastră trebuie apreciată în contextul clinic și nu închistată în aspecte de laborator. Din acest punct de vedere, al dotărilor, afirm, fără puțință de tăgădă, că la „Panduri” ne situăm la nivelul cel mai înalt al actualității mondiale. În materie de diagnostic facem tot ceea ce se face în lume, la etalonul maxim. Unitatea de la „Panduri” servește și alte clinici și spitale din București și din țară. Personal mă ocup și de organizarea unității spitalului clinic municipal București ca și de funcționarea celei de la Spitalul clinic „23 August” din Capitală, în paralel cu colaborarea internațională. Sănătatea omului nu este o problemă îngust teritorializată, ci una de interes mondial, o problemă actuală a umanității, în care România a fost chemată să-și spună cuvîntul.

MANOLE CĂRȚAN ■

CALE LIBERĂ, ORICĂ

Medicul viitorului va fi, în primul rând, imunolog și autovaccinurile ne apropie de acest moment

— Despre dumneavoastră, tovarășe Constantin Băcanu, medic primar, microbiolog specialist în seruri și vaccinuri, revista noastră a mai avut prilejul să scrie, și nu o singură dată. Am popularizat remarcabila dumneavoastră realizare, autovaccinul total celulomicrobian dezintegrat. Ați dus o luptă de mai mulți ani, nu todeauna ușoară, pentru o idee inovatoare și în această acțiune „Flacăra” v-a susținut, deoarece vedea în ea una din căile de afirmare a Noului în medicina românească. Nu am greșit. Doar cu câteva zile în urmă, înalte foruri medicale au confirmat acest punct de vedere.

— În adevăr, recent, Ministerul Sănătății a trimis o circulară către toate direcțiile sanitare județene conținând instrucțiunile de preparare și administrare ale autovaccinului complex total inactivat la 100 de grade Celsius, administrat pe cale bucală, pentru a fi generalizat la toate unitățile sanitare din țară. Se cere să se ia măsuri ca pe lângă laboratoarele de bacteriologie să se înființeze puncte de preparare și fiolaj, astfel încât în cel mai scurt timp autovaccinurile să intre în circuitul terapeutic general. Totodată, se arată că autovaccinul este indicat în următoarele boli cu o componentă infecțioasă microbiană sau virală: amigdalite, faringite, stomatite, rinite, sinuzite, parodontoză, otite, conjunctivite, prostatite, uretrite, infecții ale tractusului urinar, plăgi infectate, osteomielite, acnee, eczeme infectate, foliculite, furunculoze, alergii etc., cit și în boli cu alte cauze sau cu cauză necunoscută, care prezintă suprainfecții.

— Care este calea cea mai bună de urmat, după părerea dumneavoastră?

— Calea pe care s-a mers de la apariția primelor ființe pe pământ: imunitatea. Imunitatea preventivă antivariolică, anticolică, antitifică etc., căreia i s-a deschis calea de către Jenner și a fost pusă la punct de către Pasteur și urmașii săi, a înlăturat ororile marilor epidemii: variolă, ciumă, holeră etc. Mai recent, imunoterapia prin vaccino-terapie, cu o doză înaltă de specificitate, inaugurată de Wright, a deschis calea tratării bolilor cronice de natură infecțioasă.

— Dar care este locul autovaccinului elaborat de dumneavoastră, în acest context?

— El contribuie la readucerea imunoterapiei la locul pe care l-a avut de-a lungul mileniilor. Să precizăm însă trăsătura distinctă a acestui vaccin. În multe boli cronice, uneori supurative, agentul patogen n-a putut fi incriminat cu certitudine, iar tratamentul atît cu antibiotice, cit și cu vaccinuri preparate cu germeni izolați pe medii de cultură s-a dovedit ineficace. De aici necesitatea preparării de vaccinuri totale care să conțină atît factorul celular, cit și agentul de agresiune extern, unic sau multiplu.

— Rezultate mai recente?

— În ultimii doi-trei ani autovaccinurile au fost administrate exclusiv pe cale bucală. S-a constatat o creștere a leucocitelor și hematiilor în limitele normalului chiar și la bolnavii aflați sub tratament iradiant. S-a înregistrat scăderea colesterolului și a ureei din sînge. A reapărut apetitul, iar bolnavii au crescut în greutate. Autovaccinul s-a dovedit a fi un biostimulator general. Am dat doar cîteva exemple.

— Dar în cazul tumorilor?

— Tumorile maligne au fost stopate în evoluția lor, dacă erau mici, sau incetinite, dacă erau întinse; cele benigne au fost vindecate, iar tumorile maligne exofitice n-au mai recidivat. Administrarea pe cale bucală și prin piele (per cutan) este, spre deosebire de autovaccinul clasic injectabil, eficientă și blindă, neavînd contraindicații. Toate aceste fenomene și observații preliminare efectuate pe cîteva sute de bolnavi vor forma obiectul unor cercetări viitoare.

— Ce perspective se conturează pentru un viitor ceva mai îndepărtat?

— Perspectiva ca asemenea autovaccinuri să rezolve majoritatea bolilor cronice și subacute. Datorită și descoperirilor din ultimele decenii — mă refer îndeosebi la așa-numitele stock-vaccinuri preventive, care se pot cumpăra gata pregătite de la farmacie — se va restrînge în continuare aria bolilor infecto-contagioase. Prin imunoglobulinele normale specifice se vor preveni sau atenua o serie de boli, mai ales complicațiile lor serioase, urmînd ca antibioticele și chirurgia să rezolve bolnavii grav. Ne îndreptăm astfel către o asistență medicală din ce în ce mai naturală, mai fiziologică, deci mai științifică, și care, dacă vom ști să respectăm normele vieții și alimentației raționale, va aduce omenirii epoca de aur a sănătății.

— Medicul viitorului va fi în primul rînd imunolog — afirmă mulți specialiști — și autovaccinurile doctorului Constantin Băcanu își vor aduce contribuția la apropierea de acest moment.

LIONEL NIȚESCU ■

Florea Dinu

Pe adresa doctorului Florea Dinu din Cimpina sosesc săptămînal cîteva sute de scrisori. Scrisori din toată țara, scrisori ale suferinței, scrisori ale speranței. Pe nici una din aceste scrisori nu se poate citi următoarea specificație — Centrului de cercetări și asistență stomatologică din Cimpina. Titlatura respectivă poate fi citită numai pe comunicările prin care Ministerul Sănătății se adresează entuziastului colectiv condus de inventatorul, cercetătorul și doctorul Florea Dinu. Această titlatură sună, să recunoaștem, destul de frumos, ba chiar măgulitor și încurajator în același timp, numai că, în realitate, mai sus-numitul centru continuă să aibă același obșnuit statut al unui simplu cabinet stomatologic de policlinică orașenească. Mai altfel spus, centrul există doar ca idee, în principiu, ca o recunoaștere a remarcabilor rezultate obținute aici, la Cimpina, încă de-acum doi ani de zile, timp în care au fost redatî societății și bucurîrilor vieții sute și sute de oameni ale căror diverse afecțiuni erau considerate ca incurabile. Vrem, cu alte cuvinte, să dăm glas mîhnirii doctorului Florea Dinu care consideră, pe bună dreptate, că absența unui act normativ, care să pună în deplină legalitate activitatea centrului de la Cimpina, grevează negativ eficiența muncii de cercetare.

— Nu cerem, ne-a declarat doctorul Dinu, marea cu

sarea, cum ni s-a reposedat. Adică am cerut doar niște lucruri necesare, fiindcă aici, în cabinet sau centru, că nu știu cum să-i spun cu adevărat, muncim de dimineață și pînă noaptea tîrziu, chiar și pînă la miezul nopții. După o zi de muncă istovitoare, e greu să mai facem și curățenie, tot noi, așa-ziii cercetători. Tot noi, cercetătorii, ne ocupăm și de creșterea animalelor. Tot noi facem și o muncă uriașă, ca volum, de registratură. Am cerut nu 80 de oameni, cum mi s-a reposedat, ci doar trei. Atît, numai trei. Dacă am fi, așa cum ni se spune, centru de cercetări, i-am avea, dar nu sîntem încă.

— În schimb, după cîte știm, ați fost vizitați de o brigadă a Ministerului Sănătății.

— Da, am avut plăcerea să-i avem ca oaspeți pe trei distinși profesori universitari ale căror cuvinte ne-au îmbărbătat, mai ales că, la scurt timp după vizita dinșilor, am primit un Roentgen panoramic. Acest aparat face parte din lista mai largă a aparatului promise acum doi ani și, zic eu, adică sper, s-ar părea că sîntem pe drumul cel bun. S-ar putea să primim și restul de aparatură, dar, repet, este absolut necesar să intrăm, printr-un act oficial, în cea mai deplină legalitate, pentru a putea face față numărului foarte mare de pacienți.

N. VICTOR ■

Mihai Pecec — Succese pe frontul invizibil

La Institutul de virusologie „Ștefan S. Nicolau”, din București, în chiar aceste zile un colectiv restrîns, alcătuit din medicul Mihai Pecec și fizicianul George Șihi, anunță un succes de prestigiu al cercetării românești prin punerea la punct a unor noi reactivi de diagnostic rapid.

Cei doi cercetători sînt oameni tineri și, evident, pasionați de profesia nobilă pe care o practică. O discuție cu ei, din care cu greu se poate distinge doctorul și fizicianul, intr-atît de sudate și apropiate le sînt cunoștințele (ne aflăm doar într-un domeniu interdisciplinar), ne dezvăluie o mică dar importantă latură a unei activități de o mare amploare și de o maximă eficiență. „Preocuparea noastră, ne spune dr. Mihai Pecec, este aceea de a găsi metode de detectare și dozare cantitativă, bazate pe o reacție imunologică, a anticorpilor, misiune dificilă și pe care numai natura, deocamdată, o poate îndeplini cu succes fiind, cel puțin teoretic, singura care creează reactivi naturali capabili să recunoască o structură tridimensională, întrecînd prin gradul înalt de specificitate toate posibilitățile industriei chimice de astăzi și din anii următori. Un singur exemplu concret, cel al gripei, care, cunoaște foarte multe tipuri și subtipuri de viruși, diferite una de alta și pentru care organismul uman poate „confectiona” anticorpi.”

„Cu toate acestea, intervine fizicianul George Șihi, din punct de vedere imunologic ne bazăm tocmai pe reacțiile specifice ale anticorpilor produși împotriva unui anumit agent patogen, ceea ce a înlesnit cercetătorilor exploatarea fenomenului expus obținîndu-se, prin imunizări artificiale și anticorpi specifici, în cazul nostru împotriva hormonilor, a tumorilor maligne, ca și a unei varietăți de substanțe organice, inclusiv artificiale.”

Aflăm cu emoție și plăcere sinceră că, în cadrul Institutului de virusologie „Ștefan S. Nicolau”, condus de prof. dr. N. Cajal, cei doi tineri cercetători numiți au reușit să obțină un produs „îmbogățit” — trimiterea la cunoscutele procedee aplicate uraniului este numai de nuanță metafizică — care depășește copios produsele similare ale unor firme din străinătate. Astfel, dacă preparatele cunoscute conțin în proporție de 20 la sută anticorpi cu activitate imunologică specifică, cel obținut de cercetarea românească a ridicat procentul pînă la 80 la sută și cu o foarte mare puritate imunochimică (99 la sută!).

Testările onora din aceste produse au fost efectuate în cîteva institute specializate din țară, care au confirmat aceste valori. Practic, realizarea celor doi tineri cercetători dă posibilitatea alcătuirii unor truse pentru diagnostic rapid, care capătă, în aceste condiții nu numai o calitate ogîndită în timp, ci și un randament superior și o specificitate foarte precisă.

În curînd, Boicil sub formă de tablete și de unguent!

Revenind asupra Boicilului, se cade să amintim că la Timișoara continuă să funcționeze, cu toate motoarele în plin, Centrul metodologic de recuperare care dispune de 50 de paturi și de solicitări mult mai mari, fiind asaltat de pacienți români și străini. Sprijinit de organele locale, centrul rezolvă partea clinică a activității în mod multumitor, dar nu reușește să iașă din impas în ceea ce privește latura de cercetare, personalul său fiind insuficient numeric și necorespunzător calitativ. În ciuda repetatelor adrese, ministerul a refuzat încadrarea centrului cu un medic internist, eventual cu un reumatolog, recrutați din perimetrul universitar, specialiști care să arate aptitudini și să primească însărcinări pentru cercetarea științifică.

Se simte nevoia unui asemenea cadru, în prezent mai mult ca oricînd, întrucît se pune tot mai serios problema diversificării formelor farmaceutice ale Boicilului, acțiune în vederea căreia inventatorul împreună cu chimistul Iosif Francisc Kerek din Timișoara și inginerul Ioan Tiberiu Botoș de la Fabrica „Terapia” din Cluj-Napoca au depus, încă din luna august a anului trecut, mai multe cereri de brevet. Din păcate, finalizarea întîrzie nejustificat, cu toate că, după spusele doctorului Boici, la Centrul de chimie din Timișoara există toate condițiile pentru deschiderea unei stații-pilot care să sintetizeze Boicilul nu numai sub formă de injecții intravenoase, ci și sub formă de capsule, tablete și unguent!

Lipsa unor cadre angrenate în cercetare întîrzie și extinderea terapiei cu Boicil în tratamentul altor afecțiuni, cum ar fi, în primul rînd, cele respiratorii și de circulație, de tipul arteritei, al ischemiei periferice, al hipertensiunii arteriale, în care, încercat sporadic, medicamentul a dat rezultate cel puțin încurajatoare. Legat de asta, trebuie să spunem că, constatînd acțiunea favorabilă a Boicilului într-o gamă extinsă de maladii, doctorul Vasile Boici și colectivul pe care-l conduce au propus deschiderea unui

baze clinice specializate la Buziaș, în ideea transformării acesteia, cu timpul, într-un centru național de terapie și cercetare. La o vreme la care Boicilul este din ce în ce mai solicitat la export, în U.R.S.S. și R.F.G. îndeobște, i prima țară mai ales după vizitele inventatorului la Moscova și Leningrad, supunem forurilor în drept propunerii de mai sus, nutrînd convingerea că vor proceda de urgent la analizarea lor, scurtînd drumul de la idee la materializarea ei.

În altă ordine, apreciem că pătrunderea Boicilului pe piața străină este în mod nejustificat întîrziată de tergiversarea încheierii documentației în limbi străine, asupra căreia atragem atenția pe această cale.

TRAIAN IORDĂCHESCU ■

Ioan Florin Dumitrescu

Revista noastră s-a bucurat de privilegiul de a prezenta încă de la început aproape toate descoperirile și invențiile datorate grupului de biofizicieni condus de doctorul Ioan Florin Dumitrescu. Am consemnat de asemenea periodic, și succesele înregistrate de electrografia românească la congresele și întrunirile de specialitate din străinătate. În prezent, în cadrul Laboratorului de electrografie și inginerie aplicată din București se obțin imagi electrografice și convertografice care traduc fenomenul de electroluminiscență nu prin imagini luminoase (paradoxal, prin blocarea emisiei de lumină sub formă unor imagini întunecate, iar de cîrind specialiștii laboratorului au izbutit să utilizeze radiații de mare energie pentru a pune în evidență memoria fenomenului electromagnetic.

Ca finalitate practică, metodele, aparatul și tehnicile inventate și descoperite de grupul de cercetători condus de medicul Florin Dumitrescu urmăresc transcrierea caracteristicilor electrice ale organismelor vii. Imagini bioluminiscente permit, cu alte cuvinte, evidențier schimbărilor funcționale sau patologice ale corpului om nesc și prin aceasta depistarea precoce a unor maladii.

Printre ultimele realizări ale grupului de biofizicieni condus de doctorul Florin Dumitrescu se înscriu și noile aparate de electrografie expuse într-unul din standurile actualului Tîrg internațional de primăvară TIBCO — '79. Între acestea: Fitotestul, aparat realizat în colaborare cu un grup de agronomi și destinat controlului viabilității semințelor, un aparat de prelucrare electronică a imaginilor electronografice și convertografice realizat în colaborare cu catedra de electronică aplicată a Institutului politehnic din București, și un nou tip de reactometru, construit împreună cu Institutul Național de Metrologie.

— Pentru viitor, a ținut să ne declare doctorul Florin Dumitrescu, ne propunem să abordăm probleme de utilitate industrială, deci teme de bioinginerie cu eficiență practică și pe care să le putem materializa de îndată.

Grigore Osipov-Sinești

Primele cuvinte cu care ne-a întîmpinat doctorul Grigore Osipov-Sinești au fost următoarele: „Într-un viitor foarte apropiat, adică în data de 15 iunie, în localul fostei Policlinici Triaș, pe strada 11 Iunie, se va inaugura noul Centrul metodologic de parodontologie.”

— O altă veste?

— O altă veste, la fel de bună ar fi aceea că, medaliile Viena și Bratislava, apa de gură „Ossident” a întîmpinat la noi în țară o opoziție care n-a mîhnit, fără doar și poate. Ei bine, iată, sîntem în măsură să anunțăm apa de gură „Ossident” va intra în marele circuit al țelei comerciale încă din această lună. Șarja cu numărul 1 a fost realizată la Biofarm.

— O altă veste?

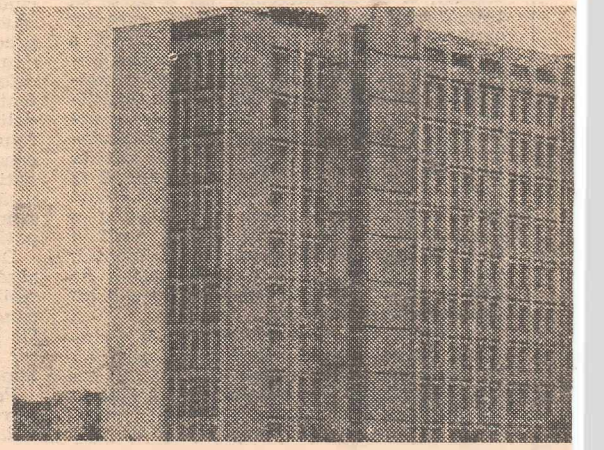
— Recent am pus la punct un adevărat proces tehnologic pentru prepararea biostimulatorilor. Produsul, miț OS-MINERALE, este realizat din os uman deținut.

— Trei vești, una mai bună decît cealaltă. Să le mențăm pe rînd.

— După cum se știe, la Focșani, Bacău, Brașov și Cluj-Napoca s-au înființat și funcționează cu rezultate din ce în ce mai bune centre parodontologice ai căror specialiști au fost pregătiți aici, la București. Noul Centrul metodologic va da un impuls și mai mare pregătirii cadrelor medicale și implementarea teoriilor noastre și metodele noastre optice.

— Trăiești, cu alte cuvinte, momentul împlinirii totală unei cercetări care a durat peste 40 ani, timp în care rezolvat, pentru prima dată în lume, peste 10000 de cazuri de parodontopatie esențială în stadiul I și II.

— Întocmai, este momentul în care predau, cum spune, Ștafeta. Cercetarea mea a devenit un bun al tuturor medicilor stomatologi, un bun al sănătății. Din păcate, unii dintre conștii, unii chiar specialiști la facultățile stomatologice, în necunoștință de cauză, sau din rea-voie continuă să considere că metoda Osipov-Sinești vindecă maladiile ale gingiei, ori în cartea pe care am publicat-o, „Parodontopatia esențială” și care va apărea într-o ediție precum și în numeroase articole se menționează

REI IDEI VALOROSE!

impede ca lumina zilei, că parodontopatia esențială nu este o boală a gingiei, ci a osului alveolar.

— Ne surprinde, într-adevăr, această rămânere în urmă a acestor specialiști de la Facultatea de stomatologie, dar poate că noua ediție a „Parodontopatiei esențiale” le va pulbera această confuzie. Ce vrea să însemne intrarea în tețea comercială a apei de gură „Ossidenta”?

— Apa de gură „Ossidenta”, realizată după o formulă și o compoziție originală, brevetată ca atare, ca invenție, ratează parodontopatiile și, în același timp, considează intervențiile noastre chirurgicale. E bine să știe că parodontopatia, deși se pronunță destul de greu, pare foarte ușor. 50 la sută din populație suferă de parodontopatii, iar 17—18 la sută din aceștia fac parodontopatie esențială, boală foarte grea și considerată până nu de mult ca incurabilă și care la ora actuală se rezolvă numai în Centrul de parodontologie București și în orașele amintite în care lucrează cadrele pregătite de noi.

C. PLEȘA ■

Drumul „Covalitinului”, le la cercetare la pacienți

— Mă găsesc, ne declară creatoarea „Covalitinului”, r. chimist Tina Covaliu, în preajma unui turneu prin câteva țări europene, care va începe în primele zile ale lunii mai. Primul drum va fi la Săturia, localitate aflată lângă Roma și renumită prin reușirile medicale internaționale pe care le adăpostește, unde voi participa la un simpozion organizat în cinstea „Covalitinului”, medicament binecunoscut și experimentat în Italia. După acest eveniment, voi ajunge la Madrid, la Congresul internațional de litiază renală, unde voi prezenta un referat intitulat: „Covalitinul, un nou medicament românesc pentru tratamentul litiazelor”. În fine, oi lua parte, ca invitată a academicienului H. Küss, la Congresul internațional de urologie, de la Paris, unde, împreună cu prof. dr. Franco Bianchi, voi prezenta rezultatele și cazistica folosirii „Covalitinului” în Italia.

Urind „drum bun și succes” acestei ambasadoare a științei românești în noul său drum, consacrat nu exclusiv opularizării unui produs al inteligenței autohtone ci mai ales sănătății oamenilor, vrem să-i informăm pe cititorii oștri că din partea Ministerului Sănătății din țara noastră ni s-a comunicat că, în urma experimentărilor efectuate, „Covalitinul” a primit toate aprobările necesare pentru a intra în producția industrială de serie și că el a putea fi găsit în toate centrele importante din țară. Recurarea lui se va face, bineînțeles, numai pe bază de rețetă și aplicarea lui sub controlul medical calificat, neînd vorba despre un produs ce poate fi echivalat, să zicem, cu un antinevralgic, ci despre unul mult mai complex.

EMIL LEONARD ■

Limic nou în cazul N. Ionescu-Dimbovița

A trecut mai mult de un an de când Nicolae Ionescu-Dimbovița a trecut cu bine un test public de serodiagnostic, dat în amfiteatrul Institutului de oncologie din Capitală, în fața unei comisi de înaltă autoritate medicală, asigurându-l valoros, comisia a recomandat Ministerului Sănătății să acorde cercetătorului sprijinul necesar aplicării metodei sale. Drept urmare, pe strada Horațiu, numărul 8—10, s-a pus o firmă, „Centrul experimental de serodiagnostic și tratament al bolii neoplazice”, dar activitatea propriu-zisă n-a început, mai întâi din cauza constructorilor, care au tergiversat darea în folosință a imobilului, după aceea din cauza inginerului chimist N. Ionescu-Dimbovița, care a condiționat începerea activității de primirea titlului de medic. Cum am mai spus-o, în numărul nostru din 8 martie, o asemenea condiție ni s-a arătat și ni se pare nefirească, deși cercetătorul, cu care n purtat o scurtă discuție la începutul acestei săptămâni, continuă să se cramponeze de ea. Cu toată părerea de rău, mic nou în cazul N. Ionescu-Dimbovița.

Șimleu se simte nevoia nprospătării aparatului!

Fără să cunoască oboseala, doctorul docent Ioan Pușcaș, șeful serviciului de gastroenterologie de la Spitalul orașesc din Șimleu Silvaniei, județul Sălaj, lucrează. Pe o parte, în salon, la căpătușii celor 150 de paturi, pe alta, în laborator, urmărind probleme legate de patologia ulcerului gastric și duodenal, de noi inhibitori ai creșterii acide, de receptorii de gastrină și așa mai de-

parte, cercetări care vor deveni, există temeuri în acest sens, contribuții originale, cu care doctorul Pușcaș și colaboratorii speră să reprezinte cu cinste școala românească de gastroenterologie la simpoziunile de specialitate la care urmează să participe în vară, la Viena și Paris.

Ne-am obișnuit să spunem că Spitalul din Șimleu este, grație meritelor și strădanilor lui Ioan Pușcaș, un centru redevabil al gastroenterologiei românești. Afirmație reală, mai cu seamă din punctul de vedere al descoperirilor științifice făcute aici; din punct de vedere al dotării, serviciul condus de doctorul Pușcaș mai are încă unele probleme de rezolvat.

Astfel, colectivul din Șimleu duce lipsa unui aparat Röntgen modern; n-are suficiente gastroscopice, deși aici se lucrează intens cu asemenea echipament. În privința Ulcosilvanilului, lucrurile par definitiv intrate pe un făgaș favorabil, medicamentul se găsește în farmacii în cantități suficiente, acțiune la care au contribuit prin seriozitate și interes reprezentanții Centralei de medicamente, îndeosebi directorul general Mihai Gheorghiu și directorul general adjunct Ștefan Mureșan.

La capitolul noutăților îmbucurătoare, să notăm că, prin colaborarea ministerelor sănătății și turismului, s-au inaugurat nu demult 4 centre de terapie pe bază de Ulcosilvanii, la Felix, la Singeorz, la Slănic Moldova și la Călimănești, deschise pacienților străini. E un început pe care-l salutăm ca atare și pe care-l dorim consolidat.

În sfârșit, vorbind despre Ulcosilvanii la timpul prezent și viitor, e de datoria noastră să atragem atenția organelor în măsură să intervină, că medicamentul în discuție, asemenea tuturor medicamentelor originale românești de dată mai recentă, Boicilul, Covalitinul și așa mai departe, întâmpină unele greutăți pe piața internă și, mai ales, pe cea externă, ele însoțindu-se de o reclamă firavă și superficială, asta în ciuda faptului că Ulcosilvanii sunt ocupat, recent, un loc important în vitrina produselor de concepție originală din pavilionul românesc al Salonului internațional al chimiei, organizat la București. Poate că Ministerul Sănătății va pune piciorul în prag, determinând rețeaua sa farmaceutică să-și schimbe atitudinea față de produsele românești, acordându-le dacă nu un regim prioritar măcar un regim normal, justificat prin valoarea lor terapeutică demonstrată, prin simpatia de care se bucură în rindul bolnavilor.

Cercetările Tamarei Păunescu se află pe făgaș normal

Inventatoarea, autoare a mai multor brevete de invenție în domeniul medicamentelor apifitoterapeutice, realizate, după rețete numai de dînsa știute, din amestecuri de plante și produse apicole, a suferit nu demult un accident rutier. Deși în afară de orice pericol, internată în clinica de chirurgie a Spitalului de urgență din București, în rezerva 210, n-am îndrăznit s-o deranjăm prea mult.

Din cele ce cunoaștem și din informațiile primite din surse sigure, sintem în măsură să anunțăm că activitatea Tamarei Păunescu, inclusă într-un contract de cercetare pe timp de 3 ani, se desfășoară normal. Laboratorul încredințat inventatoarei, la Institutul de virusologie, a fost dotat cu toate cele necesare, munca de cercetare pîrind intrată pe un drum drept, mai ales grație interesului și sprijinului Centralei industriale de medicamente, cosmetice, coloranți și lacuri. Unele greutăți, inerente începutului, vor fi cu siguranță depășite, existînd indicii că fabricarea medicamentelor apifitoterapeutice nu va trena, mai ales că o primă tranșă de materie primă, chiar dacă în întîrziere, a sosit la Institutul de virusologie.

Nu ne rămîne decît să-i urăm Tamarei Păunescu sănătate, cu speranța că își va relua cît mai curînd lucrul.

Cine tergiversează deschiderea cabinetului de acupunctură din Călan?

Medic specialist în boli interne în cadrul policlinicii din Călan, județul Hunedoara, doctorul Teodor Caba e unul din cei mai activi și mai avizați promotori ai acupuncturii în aria medicinei noastre. Susțin această afirmație nu numai mîile de tratamente efectuate, în condiții improvizate, în ultimii ani, ci și suita de cărți publicate pe tema respectivă. Astfel, doctorul Caba, care corectează la ora prezentă spaturile volumului „Elemente de practică homeopatică”, programat să intre în librării în lunile următoare, și-a scris pînă acum numele pe alte 4 cărți, tipărite între anii 1973 și 1978, de fiecare dată pe cheltuielă proprie, deși interesul tomurilor respective — „Introducere în practica acupuncturii”, 1973, „Tratamentul bolilor prin acupunctură”, 1976, „Acupunctura, tradiție și modernitate”, 1977, „Acupunctura, diagnostic și tratament”, 1978 — a depășit cu mult pe cel al unor cărți scoase de editura de specialitate.

În luna iunie a anului trecut, doctorul Caba a primit asigurări că i se va pune la dispoziție, în cadrul Policlinicii Călan, un cabinet de acupunctură, care urma să fie primul de acest fel din țară, 5 asemenea cabinete fiind aprobate spre bugetare printr-o hotărîre luată la nivelul conducerii Ministerului Sănătății. Cabinetul, prevăzută a fi dotat cu aparatul original al doctorului Ioan Florin Dumitrescu, trebuia să aibă 20 de paturi, 11 pentru tratamente prin acupunctură și 9 prin electroacupunctură, dar darea lui în folosință întîrzie, doctorul Teodor Caba fiind în continuare silit să lucreze în condiții de provizorat, mereu șicanat de inspecțiile și procesele verbale ale reprezentanților Direcției sanitare județene!

Convins că face o treabă bună, fapt demonstrat de vindecările și ameliorările spectaculoase înregistrate la Călan, medicul acupuncturist și-a dus mai departe activitatea, acordînd de la început anulul peste 6000 de tratamente, efectuate — după expresia sa — „mai degrabă pe cont propriu”. Credem că a sosit timpul ca Teodor Caba, pionier al acupuncturii și distins practicant al acestei discipline tot mai solicitate și apreciate pe plan mondial, să primească statutul pe care-l merită, fiind ferit de reaua-voință și arbitrarul forurilor medicale județene. Avem convingerea că organele locale, care au acordat muncii doctorului Caba atenția și sprijinul cuvenite, vor

lua toate măsurile ca în clădirea noii policlinici din Călan, a cărei dare în folosință — mereu întîrziată — e anunțată pentru luna august, să-și găsească locul meritat mult promisul cabinet de acupunctură.

VIDIU IOANIȚOIA ■

Doctorul Zavergiu e încă optimist

Medicul Mihai Zavergiu Theodoru a rămas același. Aceiași de acum trei ani, cînd, acordînd un interviu revistei „Flacăra”, a prezentat cititorilor noștri metoda regenerării celulare prin vasodilatație periferică totală, metodă ce-i poartă numele și care a cucerit, între timp, adeviziunea unui număr imens de pacienți. Intrat în cel de-al 86-lea an al vieții sale, dar demonstrînd azi ca în urmă cu trei ani aceeași vitalitate debordantă și același optimism molipsitor, medicul Zavergiu ne pune la îndemînă mărturiile unor pacienți care și-au recuperat sănătatea urmînd prescripțiile metodei Zavergiu. Au sosit și continuă să sosească și pe adresa redacției noastre numeroase misive prin care ni se solicită fie adresa medicului bucureștean, fie să rețipărîm primul nostru articol consacrat respectivului procedeu terapeutic. Reamintim tuturor acestora, așa cum am mai făcut-o de mai multe ori, că doritorii se pot adresa direct doctorului Mihai Zavergiu la următoarea adresă: str. Caragea-Vodă 21, cod 71149.

Metoda terapeutică recomandată de interlocutorul nostru este, așa cum am mai avut prilejul să o spunem, dintre cele mai simple. Ea se bazează în principal pe automasaje zilnice, pe gimnastică și dietă alimentară. Primul pacient al metodei a fost chiar autorul ei, care ajuns în pragul vîrstei de 60 de ani, cu organismul subrezit de zeci de maladii și torturat de numeroase sechele, a hotărît schimbarea structurală a modului de viață prin dinamizarea aparatului de toxine. „Mă simt mai în putere azi decît în urmă cu 30 de ani”, obișnuiește să spună doctorul Zavergiu, ori de cite ori i se cere să vorbească despre cele două etape ale vieții sale și mai cu seamă despre miraculoasa refacere a tonusului vital. În elaborarea metodei sale, doctorul Zavergiu s-a bazat pe o bogată cazuistică și pe numeroase studii de medicină preventivă.

Din păcate, în ciuda numeroaselor succese, unele cu adevărat spectaculoase (am publicat în mai multe rînduri extrase din scrisorile primite care aduc dovada vindecării neașteptate a unor afecțiuni extrem de grave), nici o editură de specialitate nu a considerat oportună publicarea lucrării doctorului Mihai Zavergiu, care este obligat în continuare să răspundă nenumăratelor solicitări, xerografiindu-și paginile dactilografiate.

LIVIU MAIOR ■

Nici biobază, nici stație pilot, nici concluzii în legătură cu medicamentul „L”

Intr-unul din numerele revistei Flacăra, mai exact spus în numărul din data de 8 martie, relatam că medicului Mihai Leontopol, autorul medicamentului anticanceros „L”, i-au fost puse la dispoziție, prin grija Ministerului Sănătății, 20 de paturi și 3 colaboratori. Menționam atunci că întreaga activitate de cercetare este afectată de lipsa unei biobaze și a unei stații pilot pentru tabletizarea standardizată a medicamentului, medicament care și la ora actuală este preparat manual. Nu numai că nu s-a întreprins nimic, avea să ne declare medicul Mihai Leontopol, dar situația s-a înrăutățit, mai exact spus a lincezit, motiv pentru care unul din colaboratori a părăsit colectivul nostru. „Peste cîteva zile, a continuat medicul Leontopol, se încheie detașarea mea la Centrul medical de fonoaudiologie și chirurgie funcțională, detașare care a durat 6 luni, iar comisia aproape inexistentă a Ministerului Sănătății, eu personal necunoscîndu-i în întregime alcătuirea, nu are cum și nici de unde să tragă concluzii asupra testărilor ce au avut loc. De ce? Pentru că bolnavii, veniți la Centru cu diagnosticul deja precizat, au urmat un tratament ambulatoriu, iar în urma unui astfel de tratament nu se pot trage concluzii ferme și exacte, ci doar simple și neconcludente supoziții”.

Antiol-ul, între subiectiv și obiectiv

Inregistrat ca invenție încă la 12 august 1971 — și avîndu-i ca autori pe prof. dr. docent Ștefan Gavrilescu, conf. dr. Caius Streian și farmacist Tiberiu Dancu, toți din Timișoara, — „Medicamentul pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool” este cum se știe din relatările anterioare ale revistei Flacăra un produs farmaceutic cu performanțe excepționale, fiind dealtfel primul medicament de acest gen din lume. Ca urmare a interesului suscitată pe plan mondial, se mai cunoaște faptul că antiol-ul, în variantă de titlu prescurtat, a fost brevetat și în S.U.A. la 8 aprilie 1975 sub numărul de ordine 3897783. Așadar, trecînd de fazele cercetării, experimentării și omologării, noul medicament urmează să intre în fabricație curentă la uzina de specialitate din București care încă de anul trecut face tot posibilul, sperăm, pentru procurarea unor componente necesare industrializării sale. Altfel, o importanță descoperire științifică românească riscă să rămînă în stadiul de proiect, iar autorii ei, iluștri specialiști, să fie realmente asaltați la locul lor de muncă și să nu poată da explicațiile cuvenite întrebărilor rezumative: de ce nu? Tocmai pentru a lămuri situația și a evita drumuri și corespondențe spre Timișoara: Antiol-ul nu este încă realizat în serie din motive strict obiective, subiectivism fiind — se zice și se pare — numai imperativul general al farmaciilor și spitalelor. Sintem convinși, ca și creatorii noului medicament, că în scurtă vreme vor fi trecute pînă și barierele imposibilului pentru procurarea materiilor — și prime, și esențiale.

TEODOR BULZA ■

Grație unor brevete românești, radiografia pășește în lumea culorilor

Pentru radiolog, trecerea de la alb-negru la imensa bogăție de nuanțe a lumii culorilor reprezintă mai mult decât o simplă îmbunătățire tehnică. Este vorba, de fapt, de un salt calitativ. În adevăr, dacă ochiul omenesc mijlociu poate deosebi în alb-negru 30-80 nuanțe color, el distinge 150 tonuri pure ale lumii spectrale și încă aproape 300 nuanțe de purpuri. Combinația extrem de variată a culorilor și multiplele posibilități de nuanțare prin saturație și strălucire măresc numărul nuanțelor de culori la câteva zeci de mii. Tocmai pe această constatare se bazează și seria de brevete la care ne referim în articolul de față.

Primele brevete vizează prelucrarea radiografiilor alb-negru în radiografii în culori (simbolice) și această tehnică a permis realizarea Atlasului de ortopedie cromoradiografică. Primul atlas de radiografii color din lume se va afla în librării peste câteva zile și apare în limbile română, engleză și germană. Autorii: profesor universitar doctor Aurel Denischi de la Institutul medico-farmaceutic București, catedra de ortopedie, doctor Andrei Voinea, șeful secției de ortopedie a Spitalului C.F.R. București, Vasile Voinea, doctor în științe medicale, medic primar radiolog, și doctorul Niculina Roventă, de la catedra de ortopedie, Institutul medico-farmaceutic București. Radiografiile au fost realizate pe baza brevetelor de invenție ale doctorului Vasile Voinea și ale doctorului în științe medicale Eugen Teișanu, de la Centrul de fonaudiologie București.

S-ar părea, la prima vedere, că transformarea unor radiografii alb-negru în color nu ar aduce nici un surplus de informație. Lucrurile însă nu stau așa, deoarece procedeul de prelucrare fotochimică mărește considerabil precizia și scoate la iveală detalii nebănuite în radiografia alb-negru, utile deosebi în diagnosticul tumorilor și al maladiilor țesuturilor moi.

În paralel, doctorii Vasile Voinea și Eugen Teișanu și inginerul Sorin Pătrașcu au brevetat o instalație de radioscopie și radiografie color electronică (spre deosebire de cea fotochimică, despre care am vorbit mai sus). Cu această tehnică se poate „fotografia” interiorul corpului omenesc direct în culori. Acesta este viitorul! Noua tehnică electronică românească a fost brevetată în țara noastră, precum și în S.U.A., Marea Britanie, Franța, Elveția, Republica Federală Germania, Japonia, Republica Democrată Germană. Cercetările au dus și la alte rezultate, deosebit de semnificative. Astfel, autorii au constatat că procedeul lor reduce considerabil doza de iradiere la care sînt supuși medicul și pacientul.

În cursul cercetărilor pentru realizarea radiografiilor color pe cale electronică, s-a format un larg colectiv al Institutului politehnic București și al Clinicii de radiologie a Spitalului Cantacuzino, format din doctorul Vasile Voinea, profesor universitar doctor inginer Vasile Cătuneanu, profesor universitar doctor Ion Birzu, doctorul Eugen Teișanu, inginerul Ioan Marcoviceanu și tehnicianul Aurel Stoensescu. Ei au obținut brevetul de invenție 56258 pentru o tehnică de realizare a radiografiilor color pe cale electronică prin care se reduce teoretic de 500 de ori iradierea bolnavilor și a personalului medical. Datorită interesului larg pe care-l prezintă, invenția a fost brevetată și în S.U.A., Marea Britanie, Franța, Japonia, Republica Federală Germania, Italia.

Un aparat astfel conceput este în curs de realizare la Institutul politehnic București și va fi montat la Clinica de radiologie a Spitalului Cantacuzino. În primă etapă, el va realiza examinări radiologice în alb-negru, dar cu reducerea iradierii. Într-o a doua etapă se va transforma în instalație electronică de radiodiagnostic color. Deocamdată, iradierea se reduce de 500 de ori, ceea ce, evident, reprezintă — chiar și în această primă fază — un progres substanțial. În perspectivă se speră că astfel se va contribui la rezolvarea problemei iradierii radiologice a omenirii. Totodată, brevetele românești apropie și mai mult momentul cînd radiologia mondială va păși în lumea culorilor.

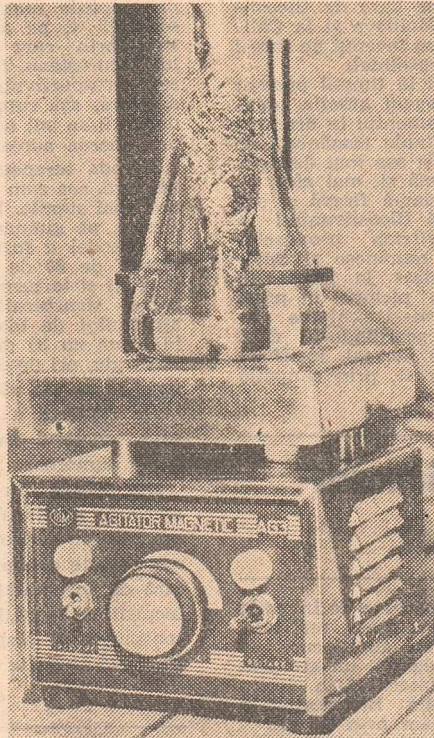
N. IONEL ■

Cînd i se vor asigura medicului Florin Fodor condițiile necesare pentru aplicarea metodei sale tomolimfografia

Cancerul de col uterin este una dintre formele de cancer care se pretează, cu multiple șanse de reușită, la o intervenție chirurgicală.

Doctorul Florin Fodor, medic primar, gradul I, șef de secție la Spitalul municipal de obstetrică-ginecologie Brașov, este unul dintre puținii noștri specialiști care se încumetă să atace o astfel de operație. Mărturie stau cele peste 100 de cazuri pe care le-a rezolvat în perioada 1969-1973, cînd lucra la Spitalul orașenesc din Mediaș. Dar, din momentul în care medicul Florin Fodor

a ocupat, prin concurs, un post la Spitalul din Brașov, activitatea sa în acest domeniu de maximă urgență și necesitate a încetat. Ne cutremurăm și ne îndurerăm profund gîndul că sute și sute de femei nu au putut beneficia de talentul și pricepera doctorului Florin Fodor. De ce la Brașov, oraș care nici pe departe nu se poate situa, ca dotare, în urma Mediașului, medicul Florin Fodor nu a mai operat cancerul de col uterin? La această întrebare, interlocutorul nostru, medicul Florin Fodor, a răspuns destul de scurt, dar semnificativ: „Pentru că, pe lângă alte lucruri, de mai mică importanță, nu dispun de un aparat Roentgen portabil. Ciudat, ca să nu mă exprim altfel, ar fi faptul că la Mediaș, prin grija și sprijinul total al organelor locale de partid, în colaborare cu organele sanitare ale județului Sibiu, mi s-a asigurat încă din faza de cercetare un aparat Roentgen. Aici, la Brașov, unde bănuiesc că rezultatele mele sînt cunoscute, inclusiv numele metodei proprii, tomolimfografia, cînd am cerut un astfel de aparat, am fost

Agitator magnetic

refuzat în fel și chip. La ora actuală, cînd aș putea opera din plin, nu am nici o promisiune certă, fermă, că voi dispune într-un viitor cît mai apropiat de un Roentgen portabil. Iar timpul trece necruțător pentru noi toți.”

Dar să revenim la limfodectomie, adică la intervenția chirurgicală în cancerul de col uterin, domeniu în care, prin metoda sa, tomolimfografia, medicul Florin Fodor a obținut încă de-acum 8 ani, rezultate dintre cele mai bune, comunicate și apreciate în cadrul Congresului internațional de limfografie — Berlin, 1972. După cum de foarte multă vreme se știe, pentru o intervenție chirurgicală cît mai reușită în cazul unui cancer de col uterin, nu este suficientă doar extirparea organului respectiv, ci și a ganglionilor tributari sferii genitale. De ce? Pentru că s-a constatat că un singur ganglion, însămințat cu semnele bolii, provoacă recidive, chiar dacă însămințarea ganglionului este precoce, imediat după stadiul zero. Este obligatorie deci ba chiar și legiferată, extirparea tuturor ganglionilor din zonă, altfel spus trebuie executată limfodectomia. Numai că numărul și dispunerea ganglionilor în zonă diferă de la caz la caz, motiv pentru care, în urmă cu aproape 20 de ani, a fost pusă la punct o tehnică preoperatorie pentru depistarea cît mai exactă a ganglionilor. Această depistare se realiza prin injectarea unui lichid opac într-un vas limfatic aflat la baza piciorului stîng. Vasul limfatic, amănunt poate nu prea important, este foarte mic, abia sesizabil, iar injectarea lichidului pentru opacifierea ganglionilor era și este o operație extrem de dificilă. Odată realizată această injectare, urma o fotografiere a zonei, iar ganglionii, reperați fiind, erau extirpați. Urma apoi o altă fotografie, de comparație, care nu de puține ori arăta că, în anumite zone, au mai rămas ganglionii, adică dovedea clară că operația nu s-a încheiat cu bine. Pentru o detectare rapidă și exactă a tuturor ganglionilor, în vederea extirpării lor, medicul Florin Fodor a pus la punct o metodă pe care a numit-o tomolimfografie. Metoda oferă posibilitatea unei limfodectomii perfecte. Este obligatorie deci, ba chiar și legiferată, detectarea și localizarea în plan și în spațiu a tuturor ganglionilor tributari zonei genitale. Această detec-

tare se realizează cu ajutorul a două cadrane gradate cu niște rigle care se mișcă pe o hartă limfografică a regiunii pelviene. Dar, pentru a se obține în final o fotografie a zonei de investigație, se reclamă și existența unui aparat Roentgen portabil. Precupat de executarea unei limfodectomii cît mai perfecte, doctorul Florin Fodor a atacat problema respectivă încă de-acum 10-12 ani, cînd, cu ajutorul unor tehnicieni de la Întreprinderea de gaz metan din Mediaș a pus la punct cele două cadrane, harta limfografică a regiunii pelviene și un aparat care, aplicat unei seringi, să injecteze în vasul limfatic de la baza piciorului stîng lichidul necesar opacifierii ganglionilor. În afara aparatului Roentgen portabil, care a rămas, firește, la Mediaș, celelalte dispozitive necesare aplicării tomolimfografiei sînt în posesia doctorului Florin Fodor care a ținut să ne declare următoarele: „Am aplicat pentru prima dată la noi în țară tomolimfografia, cu aparate proprii, concepute de mine și realizate de cîțiva tehnicieni entuziaști din Mediaș. Comunicată în țară și în străinătate, metoda mea a fost apreciată ca o metodă modernă de investigație în vederea perfecționării operației de cancer a colului uterin, în sensul că oferă posibilitatea unei limfodectomii totale și perfecte, ceea ce practic înseamnă înlăturarea oricărei posibilități de revenire a bolii.”

În ceea ce ne privește, la capătul acestor rînduri, rămînem în așteptarea unui răspuns cît mai urgent și mai exact din partea tuturor forurilor care au datoria să-l sprijine pe medicul Florin Fodor pentru continuarea, și la Brașov, a remarcabilelor sale intervenții chirurgicale.

VICTOR NIȚA ■

Medicul Constantin Tuculescu reconfirmă valoarea metodei sale de chirurgie maxilo-facială

Cu șase luni în urmă, am prezentat cititorilor noștri o nouă și originală metodă de chirurgie maxilo-facială. Am arătat atunci că autorul ei, tînărul medic Constantin Tuculescu de la Spitalul clinic de urgență din București, a obținut certificatul de inventator prin rezolvarea spectaculoasă a unor paralizii ale feței. Este vorba, reamintim cititorilor noștri, de un procedeu original ce constă în legarea comisurii bucale de apofiza coronoidă mandibulară cu ajutorul unui tendon extras dintr-un deget al piciorului. Mai amintim faptul că după operație, obrazul răpus de paralizie și-a recăpătat aspectul fiziologic normal și tonusul muscular firesc. Intervenția chirurgicală a relevat și un rezultat nescontat: pacientul a izbutit să închidă perfect și ochiul, ceea ce l-a făcut pe autorul metodei să presupună că, în fapt, nervul facial rămîne activ și în cursul maladiei, dar este împiedicat să acționeze din pricina tracțiunii mari a feței inerte.

De cîrind — în urma vizitei pe care am făcut-o la Spitalul de urgență — am constatat cu bucurie că noi cazuri reconfirmă valoarea și utilitatea acestei metode, că după numai o jumătate de an de la publicarea relațiilor noastre, numeroși bolnavi cu paralizie facială și-au recăpătat sănătatea, unii dintre ei după decenii de suferință neîntreruptă.

S-a mai putut constata apoi că operațiile s-au încheiat și cu alte rezultate salutare, neprevăzute chiar de către doctorul Tuculescu. În acest sens trebuie să notăm faptul că mai mulți bolnavi au declarat că li s-a ameliorat vederea, alții că și-au recăpătat sensibilitatea obrazului operat, iar alții că operația le-a vindecat în mod miraculos și tulburările de auz.

Noile metode au condus de asemenea și la perfecționarea tehnicii operatorii. Este vorba în principal de reducerea inciziei endobucale, tendonul introducîndu-se prin incizia geniană. În felul acesta metoda poate fi aplicată și la pacienții pe care paralizia îi împiedică să deschidă gura, sau în cazul bolnavilor cu anchiloză tempero-mandibulară bilaterală.

Printre bolnavii operați, doi au suferit de paralizie facială timp de 40 de ani. Rezultatele au fost și în aceste cazuri spectaculare: tonicitatea musculară a cuprins treptat întreaga parte bolnavă, iar ochiul s-a închis imediat după intervenție. Iată în acest sens un emoționant exemplu. Este vorba de scrisoarea adresată revistei noastre de către o fostă pacientă a doctorului Constantin Tuculescu, tovarășa Rodica Bulău din comuna Sulița, jud. Botoșani. „Am suferit de paralizie a obrazului drept din fragedă copilărie. Timp de 40 de ani nu am putut închide ochiul drept. Am consultat zeci de medici și am făcut nenumărate tratamente, dar n-am obținut nici un rezultat. În octombrie 1978 am citit în revista „Flacăra” articolul consacrat metodei chirurgicale practicate de medicul bucureștean Constantin Tuculescu.

Cu revista în mînă, m-am prezentat la Spitalul de urgență unde doctorul Tuculescu. m-a internat de îndată, iar după cîteva zile m-a operat de paralizie facială. Imediat după operație, ochiul s-a închis perfect. Pentru prima oară în viața mea, fața a căpătat un aspect normal. Un adevărat miracol! Nu pot să descriu în cuvinte starea mea de spirit. Pe scurt, am devenit un alt om. Iată de ce, prin aceste rînduri țin să mulțumesc doctorului Constantin Tuculescu și întregului colectiv sanitar care m-a îngrijit, și să-mi exprim grațitudinea față de toți cei care au sprijinit afirmarea metodei terapeutice inventate de acest mare chirurg român.”

La Timișoara se folosesc doar alergeni indigeni.

Pe cînd și în alte orașe?

Am mai scris despre alergeni românești — primii — creați la Timișoara de dr. Ionel Dinu și brevetați în 1977. Am mai scris și am accentuat imperativul producerii urgente și a unui medicament adus (încă ??) din import. Să aflăm acum, ce mai e nou la Centrul de alergologie al spitalului județean din frumosul oraș bănățean. Din 1978, fapt meritoriu, prin eforturile conjugate ale conducerii spitalului județean (director — dr. Ioan Lighezan) și Centrului de igienă și sănătate publică (director prof. dr. doc. Leonida Georgescu), s-a înființat un laborator de cercetări și microproducție pentru alergeni, care, fiind în curs de dotare, funcționează, deocamdată, prin osîrda unor cercetători inimoși și nu prin munca unui colectiv de sine stătător, cum, probabil, se va stătuia curînd. Deci, după realizarea a treizeci de alergeni solubili, Academia de Științe Medicale și Clinica de alergologie din București (condusă de prof. dr. doc. E. Scrobian), împreună cu reprezentanții ai unor institute de cercetări specializate, au hotărît ca, tot la Timișoara, pe calea cea bună bătută de dr. Dinu, să se realizeze alergeni liofilizați, care, față de cei dinții, solubili, au calități superioare de conservare, și, firește, de eficacitate. În condițiile unei dotări căreia îi lipsește destule, acești noi, și valoroși alergeni — de nu ne-ar fi necesari ar fi mai bine — au și fost produși, pe bază de polenuri, fulgi, praf de casă și trimisi la Institutul de control al medicamentelor și la diferite clinici și centre de alergologie din țară, pentru cuvenită verificare și omologare. De curînd, că acești colaboratori ai dr. Ionel Dinu nu stau cu mîinile în sin și nici nu întretin corespondențe revendicative — Jenica Ștefănescu, biolog principal, dr. doc. Virgil Lupea, chimist, și dr. Nelly Dinu — au exclamat „evrika!” deoarece au iscălit actul de naștere al unui antigen somatic candida, înregistrat în OSIM pentru brevetare, medicament util diagnosticului și tratamentului, în afecțiuni diverse (ginecologie, pediatrie, dermatologie, medicină internă). Pe înțeles larg: în urma tratamentelor moderne cu antibiotice puternice, corticoidice și imunodepresoare, apar frecvent infecții cu ciuperci, cu localizări diverse în organism. Deși alte laboratoare au mai produs artizanal acest medicament, nu exista o preocupare pentru standardizarea și răspîndirea sa. Aceeași mină de oameni — încăpățînați să demonstreze, cum scriam tot în „Flacăra”, că dintr-un braț de fin mușgăit se pot obține mari economii de valută — au în studiu și în stadii avansate alte genuri de alergeni, spre sănătatea și optimismul celor 4000 de bolnavi aflați în evidență, mulți dintre ei, acum, în sezonul florilor și polenului, încetînd brusc păcătoasele strănuturi în lanț care le toacă nervii. Important: se află în cercetare avansată unii reactivi necesari ca lumina ochilor laboratoarelor de imunologie, substanțe foarte costisitoare și aduse numai din străinătate. Pentru o viitoare consfățuire de imunologie, programată la Cluj-Napoca, se lucrează la profunde studii serologice în alergologie. Alte cercetări experimentale se referă la unele acțiuni nedorite ale terapiei corticoidice.

Doctorul Ionel Dinu, de numele și isprava căruia se leagă alergeni cu pricina, nu se plînge și nici nu bate cu pumnul în masă. Ar dori totuși ca Ministerul Sănătății să urgenceze livrarea unui utilaj necesar realizării optime a liofilizării și, totodată, să rezolve un minimum de schemă fixă pentru laboratorul de cercetări și microproducție pentru alergeni. Argument: costul în creștere al alergenilor străini și competitivitatea virtuală a celor românești, dovedită atît de experiența timișoreană, cît și de cea din centrele de profil nou înființate (Arad, Reșița, Oradea, Cluj-Napoca, Iași, Tg. Mureș), majoritatea primind în mod gratuit aceste medicamente create de dr. Dinu. Și — nu ca un act de bunăvoință — confirmîndu-le parametrii calitativi! Dealtfel, de prin 1974, la Timișoara se folosesc numai alergeni indigeni, fiind create, aici, absolut toate tipurile de medicamente necesare în lupta omului cu una din bolile „la modă” în acest capăt de veac. Tot adevărul este leac pentru cocorul birocrăției... acute.

B. TEODOR ■

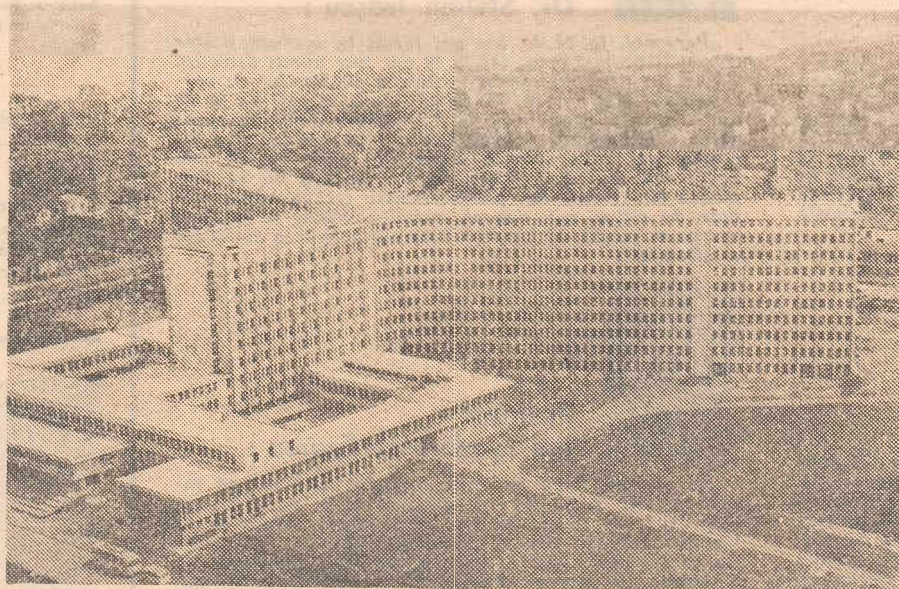
La Alexandria, un nou procedeu de diagnostic în ateroscleroză

Pus pe gânduri de incidența deosebită a aterosclerozei și de numărul mare de decese prin infarct de miocard, afectându-i din ce în ce mai frecvent pe tineri, tânărul doctor teleormănean Lucian Paraschivescu Gidea, specialist în boli interne la Spitalul județean din Alexandria, a fundamentat, nu demult, un nou procedeu de diagnostic precoce în ateroscleroză, comunicat în primul număr din acest an al revistei „Viața medicală”. Despre ce este vorba? Observând că timpii de deplasare ai undei pulsatile — expansiunea peretelui vascular transmisă de-a lungul vaselor periferice la contracția inimii și la împingerea unei cantități de sânge în aortă — sînt accliași de la cord la artera pedioasă și, respectiv, de la cord la artera temporală la subiecți de vîrstă apropiată, indiferent de înălțimea lor și, firește, de distanța parcursă de undă, doctorul Paraschivescu Gidea a semnalat o relație nouă anatomofuncțională între inimă și arterele mari și mijlocii, calculînd totodată un indice. Stabilit în funcție de vîrstă, prin investigarea a 400 de subiecți, din care 300 normali din punct de vedere cardiovascular, indicele poate oferi indicații prețioase în depistarea precoce a aterosclerozei, orice modificare a acestui indice — reflectînd gradul de elasticitate al arterelor — atrăgînd atenția asupra posibilității apariției maladiei respective. Cu alte cuvinte constatînd că, prin anularea elementului de distanță, timpul de deplasare al undei pulsatile capătă valoarea de constantă, doctorul Paraschivescu Gidea și colaboratorii săi au ajuns la concluzia, sprijinită cu argumente științifice ferme, că viteza undei pulsatile diferă în funcție de talie, între aceasta și grosimea mușchiului cardiac fiind o strînsă legătură.

Dacă vechea metodă de diagnostic se referea la un singur segment arterial, cea pusă la punct la Alexandria, prin strădania și perseverența unui colectiv de cercetători tineri și entuziaști, sprijiniți cu bunăvoință și autoritate științifică de profesorii bucureșteni Constantin Gheorghe Dimitriu de la Spitalul clinic de urgență și Petre Groza de la Institutul de fiziologie normală și patologică, furnizează informații asupra întregului sistem arterial important, semnificația indicelui nefiind alterată de modificări de circumstanță, între care cele neurovegetative derutau, de regulă, pe specialiști.

Firește, doctorul Lucian Paraschivescu Gidea n-a lucrat de unul singur, volumul de muncă, presupunînd investigații în diverse domenii, depășind puterile unui singur om. A fost ajutat, pe toată durata cercetării, de confrății Mihai Păcuraru, Mihnea Miron și Petre Ionescu, de biochimistul Gheorghe Radu, precum și de asistentă Florica Cioabă. Prezentată, cu puțin timp în urmă, în cadrul unei ședințe de comunicări științifice a Institutului de fiziologie normală și patologică, lucrarea încheată la Alexandria, într-un spital dotat cu aparatură medicală dintre cele mai moderne, a suscitât un deosebit interes. Astăzi, cînd s-a declanșat, cu sprijinul Direcției sanitare a județului Teleorman, o vastă acțiune de depistare precoce a aterosclerozei în mai multe întreprinderi din județ, îndeobște la grupele de vîrstă tinere, între 20 și 40 de ani, e de datoria noastră să subliniem importanța noului procedeu, aflat în faza generalizării. Elaborarea lui demonstrează, o dată în plus, că realizările de excepție pot apărea oriunde în locurile în care pasiunea pentru profesie e dublată de seriozitate, acțiunea de descoperire a noului avînd la noi, prețutîndu-i, în clinici universitare cu tradiție și renume, ca și în spitale de mai mică importanță, șanse de deplină reușită, grație sprijinului acordat de partid și de stat, grație atmosferei sănătoase, de muncă temeinică și tenace, ce caracterizează România socialistă a zilelor noastre.

EMIL NEGOIȚĂ

O acupunctură de un fel deosebit: bioalfastimulatorul

— Stimate tovarășe Constantin Dumitru-Mirghia, sînteți medic specialist neurolog, doctor în științe medicale, căutați noi căi de îmbinare a medicinei moderne cu cea tradițională. Preconizați o acupunctură de un fel de tot deosebit, cu promițătoare perspective. Dealtfel, ideile dumneavoastră și-au găsit materializarea în mai multe brevete, printre care cel purtînd numărul 8225, privind o metodă și o instalație de bioalfapunctură. Deci, pe de o parte acupunctură, medicină tradițională, tradiții milenare; pe de altă parte, în invenția dumneavoastră se face apel la electronică. O alianță?

— Doar sub aspect tehnic, formal. În adevăr este vorba de o instalație electronică, dar fundamentul este cu totul altul. Metoda noastră se întoarce la surse — dacă ne putem exprima astfel — mobilizînd mijloacele naturale de apărare și vindecare a organismului.

Invenția în cauză, după cum explică interlocutorul nostru, se încadrează într-un nou context al medicinei contemporane. După o perioadă în care explozia

farmaco-chimică părea să ofere remedii sigure pentru o mare parte din maladiile umane, a urmat o perioadă de luciditate, în care riscurile administrării excesive a o serie de substanțe chimice străine corpului omenesc încep să fie luate tot mai mult în considerație. De aci, noi tendințe în medicină, reliefate cu vigoare recent și de Organizația Mondială a Sănătății, care recomandă a se recurge, ori de cîte ori este posibil, la mijloace naturale de vindecare.

În această optică nouă se înscriu și preocupările doctorului Constantin Dumitru-Mirghia.

— Aș sublinia — spune domnia-sa — că nu este vorba de simple încercări, de căutări mai mult sau mai puțin întâmplătoare vizînd găsirea de noi soluții terapeutice. Eforturile noastre din ultimii zece ani se întemeiază pe o concepție științifică despre om, fundamentată pe observații și studii care tind să pună în valoare valențe ascunse în biologia noastră, să releve resurse naturale de vindecare mai puțin folosite azi, dar utilizate într-o măsură infinit mai mare în trecut îndepărtat al omului. Metoda brevetată pornește de la premisa că șeful de orchestră al fiziologiei umane este creierul. Or, studiul unor parametri biologici ai organismului a evidențiat dereglarea anumitor ritmuri fiziologice în cazuri de îmbolnăvire a organismului.

— În ce constă concret metoda, instalația?

— Se culeg și se înregistrează, prin mijloace adecvate, semnale bioelectrice corespunzătoare stării de optim funcțional a creierului. Ele se utilizează apoi, la pacient, în diverse afecțiuni care au la bază îndeosebi o tulburare presupusă a fi funcțională: migrenele, diverse forme de nevroză și nevralgii, ulcer, hipertensiune arterială, deficiențe în sfera sexuală etc. De remarcat că există temeuri științifice puternice pentru a sfera nu numai în efecte terapeutice, ci și în potențarea unor capacități latente în ființa noastră și încă insuficient folosite. Metoda noastră — desigur doar una din cele posibile, bazată pe aceleași principii — oferă avantajul de a nu aduce nimic străin organismului, nici pe plan chimic, nici electric, obligîndu-l să-și mobilizeze propriile resurse.

— Ce ar trebui întreprins pentru introducerea în circuitul terapeutic?

— Sperăm în crearea unor condiții practice de dezvoltare și extindere a metodei, poate cu sprijinul Academiei de științe medicale, care a inițiat cercetări și în acest domeniu.

I. NECȘULESCU

Totul pentru profilaxie

Un aliat în lupta pentru sănătate:

calculatorul electronic

Sînt trei decenii de atunci. Într-o iarnă, la Gînta, lângă Beiuș, un tînr absolvent al I.M.F.-ului din Cluj, medicul Eugen Pop, se prezenta la „circă” cu un sac de visuri și gînduri. Îl preocupau în primul rînd problemele de sănătate și morbiditate prin boli cardiovasculare. Voia să știe totul despre fiecare om. Și căuta soluții. Primele, acolo, la circă, au fost simple. Cei doi ani și jumătate au însemnat o experiență deosebită: a mers din casă-n casă, a cunoscut oamenii, le-a făcut toate investigațiile posibile în condițiile de- atunci ale circumscripției.

Dar n-a fost niciodată mulțumit. La 7 ani după plecarea din Gînta, cînd conducea spitalul din Beiuș, a revenit pe acele meleaguri însoțit de o echipă de 40 de cadre sanitare, o instalație Roentgen și un laborator, care au fost instalate acolo unde s-a putut: la școală, la „sfat”, în casele oamenilor...

Într-o singură zi a fost examinată toată populația comunei. Și „experimental” s-a repetat la Timiș, o comună de lângă Beiuș.

Era însă conștient că lipsește ceva: metoda! Și, de asemenea, că dorința de a cuprinde totul operativ, de a cunoaște în realitate starea de îmbolnăvire a populației prin diferite boli și de a „stăpîni” toate aceste informații, e o întreprindere foarte grea...

— Și ce v-a „spus” experiența acestor ani?

— Că dintre boli, cîteva sînt foarte frecvente în bolile cardiovasculare: tensiunea arterială crescută, obezitatea, diabetul zaharat și dislipidemiile. Acești ani de căutări m-au convins că este necesar să se realizeze un amplu examen de masă, la nivelul dispensarului de medicină generală, în etapa de screening, urmînd ca ulterior, pe trepte de specialitate, să se facă diagnosticul formelor de boală, al stadiului evolutiv, al complicațiilor invalidizărilor apărute ș.a.m.d.

— Dar și medicul de medicină generală e o persoană ocupată. Problemele curative sînt totuși numeroase și rămîne puțin timp pentru profilaxie...

— Este adevărat. Tocmai de aceea, mi-am pus mereu întrebarea dacă nu e posibil ca aceste depistări să fie realizate

cu ajutorul cadrelor medii. Prima încercare am făcut-o în 1970, la Oradea, pe un șantier de 3500 de elevi orădeni, care au fost repartizați la spitalele din municipiul Oradea. Dar am constatat un nou neajuns: că nu există o unitate în modul de a efectua analizele, pe ansamblu rezultatele fiind neconcluzente. Ceva mai tîrziu, după ani de căutări, am declanșat una dintre cele mai ample acțiuni cunoscute în lume pentru depistarea și epidemiologia factorilor de risc în cardiopatia ischemică (F.R.C.I.).

— Și cîți locuitori au fost cuprinși în această acțiune?

— 100 482! Dintre aceștia, la 92 000 li s-a înregistrat electrocardiograma, pentru interpretarea fiecăreia fiind necesare cel puțin 15 minute. Și gîndiți-vă, numărul specialiștilor orădeni era doar de 4. Evident, rezolvarea nu putea fi decît una singură: organizarea unui curs intensiv de pregătire a personalului mediu pentru citirea electrocardiogramelor după codul Minnesota și chiar în limbaj clinic...

— ... și prelucrarea informațiilor?

— Evident, am incredințat-o calculatorului electronic. Și nu numai pentru prelucrare, dar și pentru „păstrarea” informațiilor, constituindu-se astfel un „depozit” de informații deosebit de valoros. Evident, bolnavii depistați au intrat în preocupările specialiștilor. Știm azi, cu precizie, informațiile esențiale pentru anamneză și diagnostic, atît la nivel de indivizi, cit și pe ansamblul populației ce a intrat în obiectivul acestei acțiuni de amploare.

— Ce concluzii s-au desprins relativ la populația tînră?

— Că e purtătoare de factori de risc într-o proporție destul de mare. Tocmai de aceea ne-am propus să continuăm acțiunea spre grupele de copii și tineret. Așa s-a născut un nou program în județul Bihor: F.R.A.C., adică depistarea și studiul factorilor de risc în ateroscleroză la copii între 5 și 14 ani. Ea vizează un număr de 25 000 copii din municipiul Oradea și circa 5 000 de copii din orașul Dr. Petru Groza, comunele Ceica, Cristișor, Diosig și Sălard, localități care au fost cuprinse de altfel și în acțiunea de depistare a factorilor de risc în cardiopatia ischemică la adulți. Pînă în prezent 20 000 au fost trecuți deja prin screening-ul factorilor de risc. Și, operativ, s-a trecut la profilaxie.

— Am putea intitula acest dialog „TOTUL PENTRU PROFILAXIE”.

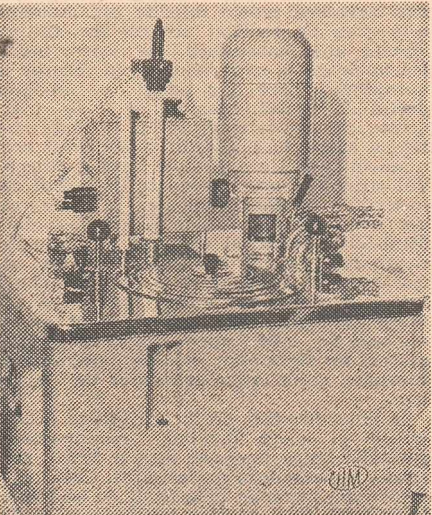
— Da. Asta e și esența căutărilor noastre. E mai simplu să faci profilaxie și e mai eficient. De fapt, pot afirma că prin această amplă acțiune, începută în urmă cu 3 ani la Oradea, s-a încercat găsirea unor metode de lucru care să facă practicabilă în asistența medicală curentă a pre-

venirii îmbolnăvirilor și a consecințelor lor. Nu împlător am inclus deja această ordine. Aproape 65 la sută din populația activă a municipiului Oradea. Să ne gîndim că din 3 în 3 ani să cuprîndem în această acțiune întreaga populație din teritoriul. Informatica medicală, cu sprijinul larg al Centrului teritorial de calcul Oradea, a început deja să pătrundă și în dispensarele din județ. Am elaborat o metodologie și continuăm să perfecționăm cu sprijinul Centrului de calcul al Ministerului Sănătății, spre a fi generalizată și-n alte județe ale țării. F.R.C.I. a devenit în județul Bihor un mod de a gîndi, o nouă optică a rețelei medicale, a populației și a societății de a aborda marea problemă a sănătății publice de astăzi, problema dată de bolile cronice netransmisibile.

— Dincolo de F.R.A.C., F.R.C.I. și celelalte programe complexe, care sînt gîndurile medicilor și informaticienilor orădeni?

— Ne gîndim în primul rînd la elaborarea unor programe de monitorizare a unor indicatori ai stării de sănătate — demografici, epidemiologici, incapacitate temporară de muncă și asigurarea cu medicamente a populației. Ne gîndim, de asemenea, și la programarea bolnavilor la bazele de tratament la Băile Felix. Apropiem tot mai mult știința medicală de calculator, iar informatica coboară cu certitudine spre spitalele bihorene.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ

Baie ultratermostatică

Moștenirea Nicolae Șt. Chișiu

Se împlinesc mai bine de doi ani de la moartea marelui om de știință Nicolae Ștefan Chișiu, personalitate cu totul particulară în peisajul școlii naționale medicale, Doctorului Chișiu i se datorează între altele descrierea curenților de agresivitate cu aplicații în patologia vasculară și cardiacă, punerea în evidență a unei patologii imuno-agresive hepatice corelate cu antigenele biliare, descoperirea unei noi clase de gammaglobuline la om și animal, realizarea plăcilor cu anticorpi pentru controlul furajelor și alimentelor și identificarea unor reactivi ce-i poartă numele.

În primăvara anului trecut am aflat cu bucurie că prin grija expresă a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie s-a întreprins o susținută acțiune pentru valorificarea descoperirilor datorate medicului Nicolae Chișiu și pentru continuarea experiențelor întrerupte odată cu moartea năprasnică a savantului. În acest scop, întreaga moștenire a fost încredințată unor cercetători ai Institutului Victor Babeș și ai Institutului Pasteur din București. Acestora, cu alte cuvinte, le-a revenit misiunea deloc ușoară de a descifra finalitatea unor experimente neterminate, de a elucida dosarele și caetele cu însemnări recuperate.

Recent, în urma unei vizite la Institutul Pasteur, am aflat cu bucurie că specialiștii care studiază moștenirea Chișiu au ajuns la întocmirea unor concluzii finale privind produsul CH. Descoperită de Nicolae Chișiu, substanța s-a dovedit în urma recentelor teste și studii de laborator un excelent factor de întărire a statutului imun al organismului. Rezultate concrete și foarte promițătoare au fost dobîndite în mod concret prin folosirea produsului ca ser imunizant în mai multe ferme de porci. Deocamdată însă caracterul secret al lucrărilor nu ne permite să prezentăm mai multe amănunte. O vom face la momentul potrivit, deci în clipa în care descoperirea va intra definitiv în circuitul valorilor naționale prin folosirea ei pe scară industrială. Un moment care — ne-au asigurat cercetătorii celor două institute — nu este deloc îndepărtat.

Mari personalități medicale la tribuna socială

Profesor Constantin Arseni :

„La mine, numărul colaboratorilor este strict determinat de numărul cursanților. Un asistent la șaptea cursanți, doi asistenți la paisprezece și așa mai departe. Cursanții sînt, bineînțeles, o dată mai mulți, altă dată mai puțini. Cînd sînt mai puțini, asistentul de neurochirurgie, pe care ne-am străduit să-l specializăm și în care am investit, nu-i așa, fonduri și știință, e trimis să lucreze în alt domeniu, la anatomie, bunăoară! Asta nu-i drept. A venit vremea să facem specialiști nu numai pentru curs, ci și pentru cercetare, căci fără cercetare ne va fi mai greu să progresăm. Cred că și medicii pentru provincie va trebui să calificăm tot la nivelul catedrelor“.

Profesor Victor Ciobanu :

„Poate că n-ar strica să amplificăm sistemul asistenților stagiari. Dacă s-ar reconsidera problema numărului de cadre didactice medicale, măsură pe care o socotesc necesară, ar avea loc recrutări periodice de asistenți stagiari. Cei mai buni ar rămîne, ceilalți ar pleca în țară, asigurînd nu numai o primenire mai ritmică, ci și o calitate superioară a asistenței medicale în teritoriu“.

Profesor Dan Gavrilu :

„Să avem în vedere reconsiderarea externatului, mărirea numărului de interni, deschiderea secundariatului pentru orice absolvent de facultate înaintea îndeplinirii stagiului la țară. Pe bază de concurs, cu un număr de locuri anunțat dinainte, pe specialități, ceea ce n-ar afecta cifra cadrelor destinate mediului rural, intrînd în discuție, cum spuneam, un număr limitat de locuri, deci și de specialiști. Sistemul actual, care presupune accesul la examen după minimum 3 ani, frînează ascensiunea unor medici cu adevărat talentați și muncitori, lezează procesul de continuitate“.

Profesor Iulian Mincu :

„Trebuie să asigurăm cadrelor noastre medicale o formație generală din care să nu lipsească pregătirea în această direcție. Alimentația rațională, dietoterapia lipsesc aproape din învățămîntul nostru medical superior. Patologia metabolică, prevenirea ei sînt numai menționate în treacă. Specialistul în medicină gene-

rală are deci prea puține cunoștințe de acest fel și el nu este determinat nici după absolvire să compenseze aceste carențe. Există țări, ca Japonia, unde studentul frecventează cursuri de nutriție și boli metabolice nu mai puțin de 5 semestre“.

Profesor Grigore Popescu :

„Inamicul inverșunat al medicinei preventive este birocracia. Medicina preventivă — în faza ei cea mai optimistă — tinde a fi o clinică a sănătoșilor, deci un serviciu medical și nu un birou al sănătății“.

Dr. Stelian Ivașcu :

„Personal, la 24 de ani am intrat în operații dintre cele mai pretențioase, iar la 29 am fost numit director. Astăzi, în Ilfov, marea majoritate a chirurgilor cu personalitate sînt oameni în vîrstă, mulți trecuți de 50 de ani. Unii din ei operează la o etate din imediată apropiere a pensionării. Noua Lege a sănătății readuce lucrurile pe făgaș normal, îndreptînd niște greșeli mai vechi sau mai noi. Numai că un chirurg nu se formează cit ai bate din palme. Pentru treaba asta e nevoie de cîțiva ani, așa că, vrînd-nevrînd, se va mai scurge o bucată de timp pînă la normalizarea completă a situației“.

Profesor Ion Teodorescu Exarcu :

„In prezent, cînd în lume e foarte la modă să inventezi cite ceva și, mai ales, să crezi că inventezi cite ceva, de pildă, un leac miraculos, singura probă concludentă este cea a eficienței. Altfel zis, cu vorbe nu se vindecă nimeni! Dar de încercat, e obligatoriu. E moral. În aceeași ordine, mi se pare descalificant, profesional și etic să te pronunți împotriva unui medicament înainte de a-l încerca“.

Profesor Constantin Gh. Dimitriu :

„Institutul pentru controlul medicamentului e, nu încape nici o îndoială, o necesitate, iar prudența lui lesne de înțeles pînă la un punct, în condițiile în care inventatorii răsăr din ce în ce mai des. Ceea ce nu e în regulă se leagă de faptul că persoanele de acolo sînt chemate să dea verdicte cînd, adesea, ele însele sînt parte! E o problemă de etică să nu fi, în același timp, judecător și parte!“

DREPTUL LA REPLICĂ

Tovarășe redactor-șef,

În nr. 18 din 3 mai crt., ca urmare a unui interviu al subsemnatului, în revista ce conduceți a apărut un răspuns-pamflet al doctorului Ranetescu și o notă a redacției. Aș dori să se consemneze că în aprecierile mele din acel interviu nu a existat nici un „interes meschin“ și că cel ce mă cunosc știu că nu sînt manevrabil „din umbră“. N-am cunoscut activitatea doctorului Ranetescu deși este doctor în medicină încă de acum 54 ani. Alte mijloace de a mă informa decît cărțile, revistele, ședințele științifice și congresele, n-am avut. Or, aceste mijloace obișnuite de informare, dinșul nu le-a folosit. Încercarea de a explica o existență anonimă în domeniul medicinei românești prin „statutul militar în care era angajat“, nu convinge. Se știe că același statut militar a permis din totdeauna unor personalități remarcabile să se afirme în medicina română.

Tov. doctor Ranetescu mă întreabă — pentru uzul publicului cititor — dacă am avut un schimb de păreri cu dînsul. Mențin cele afirmate în interviu. Adaug : ceea ce m-a frapat, ca și pe ceilalți doi membri ai comisiei — deci înțeleg doi martori — a fost ignorarea de către d-sa a unor aspecte elementare ale medicinei. Dacă ignoranța nu este un păcat, mi se pare mai serioasă amnezia (pierderea de memorie), pe care doctorul Ranetescu o manifestă, cel puțin în scris. Să fie clar : comisia noastră a discutat pe îndelețe cu d-sa și ca urmare a propunerilor făcute, Ministerul Sănătății a aprobat efectuarea unui experiment clinic, la care dr. Ranetescu a fost prezent, controlînd aplicarea tratamentului și rezultatele. Aceste fapte sînt consemnate în dosarul de la Ministerul Sănătății și pot fi înfățișate de persoanele care au lucrat efectiv. Cu privire la nota redacției, menționez că aș fi bucuros ca doctorul Ranetescu să aibă și alte cercetări pe care atunci nu mi le-a înfățișat. Probitatea mea profesională m-a obligat să recunosc succesele altora și în revista d-stră, dar mă obligă să semnalez și eșecurile.

Apreciez la maximum acțiunea de asanare morală pe care o duce „Flacăra“. Bine face că demască birocrati și opacii la nou ; așteptăm cu încredere să înfiereze și șarlatanii.

Prof. dr. doc. C. Gh. Dimitriu

N.R. Publicăm cu plăcere rîndurile prof. dr. doc. C. Gh. Dimitriu. Ne bucurăm aprecierile d-sale cu privire la acțiunea de asanare morală a revistei noastre, demascînd birocrati și opacii la nou. În privința încrederii cu care prof. dr. doc. C. Gh. Dimitriu așteaptă să înfierăm și șarlatanii, ea ne apare ca tardivă. Am făcut-o, tovarășe profesor, încă de multă vreme. Nu cu toți șarlatanii, dar cu unii, sigur. Rămîne să stabilim împreună ce înțelegeți prin șarlatanie. Pentru noi și opacitatea voită e o șarlatanie.

Maternitatea Spitalului Municipal București

ACEASTĂ DISCUȚIE DESPRE

NOUL ÎN MEDICINA ROMÂNEASCĂ

A AVUT LOC LA POLITEHNICĂ

Și biotehnologia are nevoie de mai mult sprijin !

Este un semn al timpului că această discuție despre Noul în medicină o purtăm și aci, în Institutul politehnic București, cu medicii, inginerii, matematicienii, fizicienii, biologii. Se știe prea bine că multe dintre descoperirile științifice însemnate ale ultimelor două decenii, inclusiv progrese rapide în ramuri hotărîtoare ale medicinei și asistenței sanitare, s-au realizat prin mijlocirea așa-numitelor discipline de frontieră și conlucrarea unor specialiști de profil foarte diferit. Unul dintre interlocutorii noștri de astăzi este conferențiarul universitar Mihail Nicu, doctor în științe medicale, șeful colectivului de biotehnologie al politehnicii, iar ceilalți doi interlocutori, din același colectiv, sînt Nicolae Oprea, fizician, și Valeriu Troie, matematician.

De la bun început trebuie subliniat că biotehnologia nu vizează doar sfera relativ îngustă a aparatului medicale moderne, ci aduce o nouă viziune asupra actului medical însuși și o nouă înțelegere a ceea ce ne-am obișnuit să denumim, poate în mod eronat, mașina omenească.

Interlocutorii noștri ne-au vorbit de un subcontract cu Academia de Științe me-

dicale (Institutul de virusologie) în cadrul căruia se studiază prelucrarea unor funcții și măriți statistice medicale apte de a fi implementate pe microcalculatoarele de buzunar, care încep să se producă în țară, la un preț redus.

Să luăm exemplul pediatriei. În acele cazuri cînd medicul consultă mari colecții, el trebuie să aprecieze rapid în ce măsură la copilul din fața sa înălțimea, greutatea, perimetrul toracic și cel al bazinului, lungimea membrilor, dimensiunile cefalice etc. se încadrează în limitele normalului sau să aprecieze cantitativ abaterile. În mod obișnuit, calculele ar cere cam o jumătate de oră de fiecare copil, fiindcă datele trebuie interpolate, sînt necesare tabele diferite etc. Evident, este greu de realizat aceasta în timpul afectat unei consultații. Dacă, aceea, medicul apelează la experiența sa și recurge la aproximări, care dau totuși o imagine destul de exactă. Idealul ar fi ca toate aceste calcule și interpretări de date statistice să se facă absolut exact, însă economisindu-se timp și efort. Iată și obiectivul studiilor sus-menționate în cadrul colectivului de biotehnologie. În final, ele vor avea întreaga eficiență practică dacă Ministerul Sănătății va pune la dispoziție rezultatele rețelei medicale. Într-un viitor nu prea îndepărtat — sînt de părere interlocutorii noștri — ar trebui ca pe masa medicului consultant, fie el pediatru sau de altă specialitate, să se afle, alături de stetoscop sau de aparatul de tensiune, și un microcalculator de buzunar.

O linie deosebit de încurajatoare o constituie și aceea privind recunoașterea formelor, care necesită însă o foarte susținută aprofundare matematică. Ceea ce se realizează acum în colectivul de biotehnologie este doar analiza preliminară a datelor. Una din aplicațiile posibile o con-

stituie folosirea acestor tehnici de recunoaștere a formelor în prelucrarea electrocardiogramelor cu microcalculatoarele electronice, ceea ce, evident, ar grăbi considerabil interpretarea acestor examene atât de necesare.

O altă perspectivă este legată de posibilitățile sporite de supraveghere genetică a populației. Și aci tehnicile matematice și ingineresti pot aduce o contribuție substanțială. În ce mod ? Geneticienii studiază așa-numitele cariotipuri, adică imaginile obținute după etalarea și fotografierea unor lame conținînd seturi de cromozomi ai pacientului respectiv. Cercetătorii Nicolae Oprea și Valeriu Troie lucrează la „rețeta“ matematică de clasificare a cromozomilor și au prospectat terenul pentru realizarea unui sistem prin care să se poată recunoaște algoritmul genetic. Problema se află încă în studiu, deoarece este extrem de complicată. Rezultatele însă se întrevăd. Cu ce perspective ? S-ar putea, cum am mai spus, realiza supravegherea genetică în masă. Poate în mod nu cu mult mai complicat decît că la o simplă hemogramă, s-ar afla rapid, cu ajutorul calculatorului electronic, în ce măsură cariotipul pacientului respectiv se situează sau nu în limitele normale. Tot pe această cale s-ar da, cu mai multă ușurință și în proporții de masă, sfaturi genetice și, într-o măsură, s-ar prezice caracterele urmașilor. Un alt aspect. Pe baza analizei genetice cromatidene (a structurii cromozomilor) prin metoda bandării se poate recunoaște predispoziția genetică pentru anumite boli, de pildă diabetul. Toate aceste cercetări își au originea în investigații anterioare din domeniul clasice al științei.

Interesant de amintit că tehnica recunoașterii formelor, care poate fi aplicată în cazul medicinei, a fost elaborată amănunțit cînd s-a pus problema recunoaș-

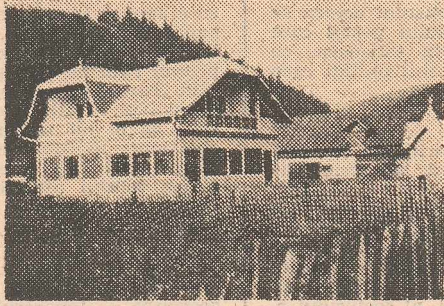
terii automate a craterelor de pe Lună ! Specialiștii în cosmonautică au elaborat criteriile matematice pentru recunoașterea craterelor, care astfel au fost studiate și categorisite încă înainte de aselenizarea primelor rachete pe satelitul terestru.

Realizările de mai sus ale colectivului de biocibernetică de la politehnica bucureșteană au fost alese doar în scop de exemplificare. Ele nu au nici pe departe un caracter exhaustiv și slujesc doar pentru ilustrarea rodniceii colaborării dintre medici, ingineri, matematicieni, biologi, fizicieni. Nu vrem să afirmăm însă că această colaborare și-ar fi găsit de pe acum terenul cel mai propice de dezvoltare sau cadrul organizatoric cel mai adecvat. După cum ne-au declarat mai mulți cercetători, atât de la politehnica bucureșteană cît și participanți la Simpozionul de cibernetică medicală din 1978 de la Oradea, rezultatele obținute pînă în prezent se datoresc cu precumpănire unor cercetători izolați și entuziaști, precum și unor inițiative locale. Există prea puține legături între cele citeva colective de profil existente în țară ; pe de altă parte, Ministerul Sănătății, Ministerul Construcțiilor de Mașini, Ministerul Educației și Învățămîntului, în calitate de posibili beneficiari, fac încă prea puțin pentru încurajarea biociberneticii medicale — direcție de cercetare promițătoare și în care savanții români au obținut rezultate recunoscute pe plan mondial (Constantin Bălăceanu, Edmond Nicolae, Ștefan Mileu ș.a.). Nu am servit cauza Noului în medicina românească dacă n-am atrage atenția și asupra acestor probleme deschise, odată cu relevarea preocupărilor și realizărilor din domeniul biotehnologiei, adică al tehnicii și tehnologiei puse în slujba apărării sănătății.

LIONEL NIȚESCU ■

Carpați 2000

Flori și culoare — pentru Carpați (v)

fi cuprins într-o formulă sintetică explicită. S-ar putea scrie tomuri. S-au scris tomuri.

De aceea am preferat să ne fixăm asupra unui fragment pe care-l credem cu șansele cele mai imediate de viabilitate: **flori și culoare — pentru Carpați!**

Caracterul interdisciplinar al cercetării nu putea și nu trebuia să evite grupajul de aspecte ce privesc elementul estetic în Carpați și în munți în genere.

Ca și în cazul climei și reliefului, al pământurilor, al stilurilor de construcție, al tipurilor de existență umană ș.a., și în privința modului de folosire a culorilor, fie că ne referim la fațadele caselor sau ale grajdurilor, la pereții tencuiți sau netencuiți, la părți lemnoase, la canaturi sau la balcoane, fie că ne referim chiar la garduri și porți, s-a putut constata — și aici — o mare deosebire de forme și de concepții.

Este vizibil faptul că problema — deosece este o problemă — nu a făcut decât prea izolat obiect de preocupare expresă pentru edilii satelor noastre de munte.

Ornamentația florală a rămas și ea la latitudinea gospodinelor, atât ca formă cit și privind speciile.

Este vizibil faptul că lipsește o ordonare, o concepție unitară care să acorde înțelegere bunului-gust, să ofere soluții aplicative și ieftine și chiar să supravegheze, ocrotind zona noastră de munte, de poluarea cromatică.

O menționăm astfel tocmai pentru că una dintre cele mai generale constatări o formează prezența și acțiunea unei „invazii” a unor culori ce le considerăm dinainte inadecvate: verdele și vernilul, galbenul, violetul sau roșul aprins, albastrul închis ș.a.

Într-un cadru natural în care aproape totul în jur este verde, în multiple nuanțe, a utiliza și la exterioare tot culori verzi sau, mai grav, culori tari, țipătoare și disonante, înseamnă a-l frustra de ceea ce, cu aceleași sau chiar mai mici cheltuieli, ar putea să-l transforme într-o expresie a armoniei, într-o incitare a ochiului.

Este aproape șocant faptul că vizavi

de multitudinea de soluții estetice vizând nu numai culorile în sine ci și modul imbinării lor, soluții ce există ca exemple vii în nenumărate localități montane (perimetrul Bran-Rucăr, Izvorul Mureșului, Ciocănești-V. Dornei ș.a.) constatăm un prea mare număr, și în inexplicabilă creștere, de clădiri cu exterioare în afara bunului-gust. Clădiri noi, spațioase, porți și garduri noi, neinspirat vopsite sau fațadate.

Cauzalitatea este vizibilă: lipsa de orientare în acest domeniu, dependent nu în ultimă instanță de meseriașii locali (zurgari, vopsitori), aceștia fiind primii care propun soluții unui beneficiar adeseori la rindul său prea puțin orientat.

Dacă pentru satele din zonele munților nelocuite și cu prea puține perspective turistice, problema în sine are o semnificație limitată, dimpotrivă, în zonele munților locuite, unde turismul rural-montan de tip pastoral reprezintă o posibilitate de viitor iar pitorescul o condiție, aceasta este dintre cele esențiale (Munții Bucovinei, Munții Apuseni, Bran-Rucărul ș.a.).

Din observațiile și experiența câștigată pe parcursul acțiunii de cercetare, atât în Carpați cit și în Alpi, Tatra ș.a., s-au putut desprinde câteva concluzii vizând elementul estetic, dintre care selecționăm:

— Una dintre soluțiile cele mai sigure, ieftină și la îndemână, o reprezintă, pentru fațade, imbinarea dintre cafeniul de diverse nuanțe utilizat pentru părțile lemnoase și albul curat, ca fond de culoare pentru pereții exteriori.

— O altă soluție verificată, mai pretențioasă însă, este cea a imbinării dintre zidăria exterioară din piatră cimentată pe traseele de legătură, cu lemnul, sub formă de birne sau mai ales ca jumătăți de lemn rotund și subțire, în culori naturale, eventual lăcuite.

— În fine, se mai pot folosi și culorile cărămizii, rozul-pal, în imbinare cu alb și nuanțe mai deschise de maro, uneori și mai ales la vopsirea stolerilor putând fi acceptate și unele nuanțe portocalii.

Desigur că există multiple posibilități de factură estetică, ce ar putea face obiect de preocupare pentru edilii satelor noastre montane și mai ales pentru specialiștii resortului sistematizării — poate a unui viitor sector specializat pentru zona de munte —, care ar inclina să se preocupe de un astfel de subiect, ce se recomandă dinainte util și interesant, un posibil cimp de explozie a talentelor.

Modul de folosire a culorilor, ca obiect de analiză a esteticului montan, reprezintă însă numai unul dintre aspecte. Cel al proiectelor și modelelor imbinative dintre tradițional și universal, în aria specificității montane, este primordial, însă nu pot fi tratate la modul separat.

— Un alt aspect, aparent foarte mărunț dar a cărui importanță nu este cituși de puțin neglijabilă, este cel al **ornamentației florale**.

Nu ne vom referi aici nici la florile din glastrelor întinse în geamuri și nici la cele din grădinile gospodăriilor zootehnice montane, acestea fiind întotdeauna și oricum frumoase.

Ne-am fixat însă asupra orientării în ornamentarea florală a fațadelor caselor, în exteriorul balcoanelor și mai ales al ferestrelor și privind specii de flori cu coloratură bogată, rezistente la mediul exterior și în același timp longevive (begoniile, mușcatele, petuniile, crizantemele pitice, unele specii de garoafe etc.).

Și aici soluția verificată și din nou ieftină și la îndemână o reprezintă cea a microbalconșelor false, așezate fie sub ferestre, fie în continuitatea acestora, la nivelul teraselor „ingropate” — acolo unde există, — al căror rol este atât ornamental prin propria formă și culoare cit și de susținere a glastrelor cu pământul necesar florilor.

Credem că dorind ca în munții noștri să descoperim existind totdeauna nu doar un spațiu al zootehnicii, silviculturii și al altor preocupări cu fond economic, ci și al frumosului și bunului-gust, este util să menționăm faptul că în unele țări dezvoltate, în regiunile lor montane se aplică normative precise privind tocmai modul de imbinare a culorilor, iar ornamentația florală constituie o expresie nu numai voluntară a unor buni gospodari ci și o obligație generalizată.

Dealtfel, în perimetrele munților locuite, care sînt și zonele marilor masive de păduri, procurarea unor mici cantități de material lemnos destinat acestor glastre și minibalconșelor ornamentale este la îndemână, confecționarea putînd deveni obiectul preocupărilor atelierelor locale ale cooperăției meșteșugărești.

În zonele de munte și mai ales în cele populate cu gospodării zootehnice și împădurite, perspectiva turistică este nu doar o formă de a utiliza un potențial ci o necesitate cu caracter obiectiv, o cerință.

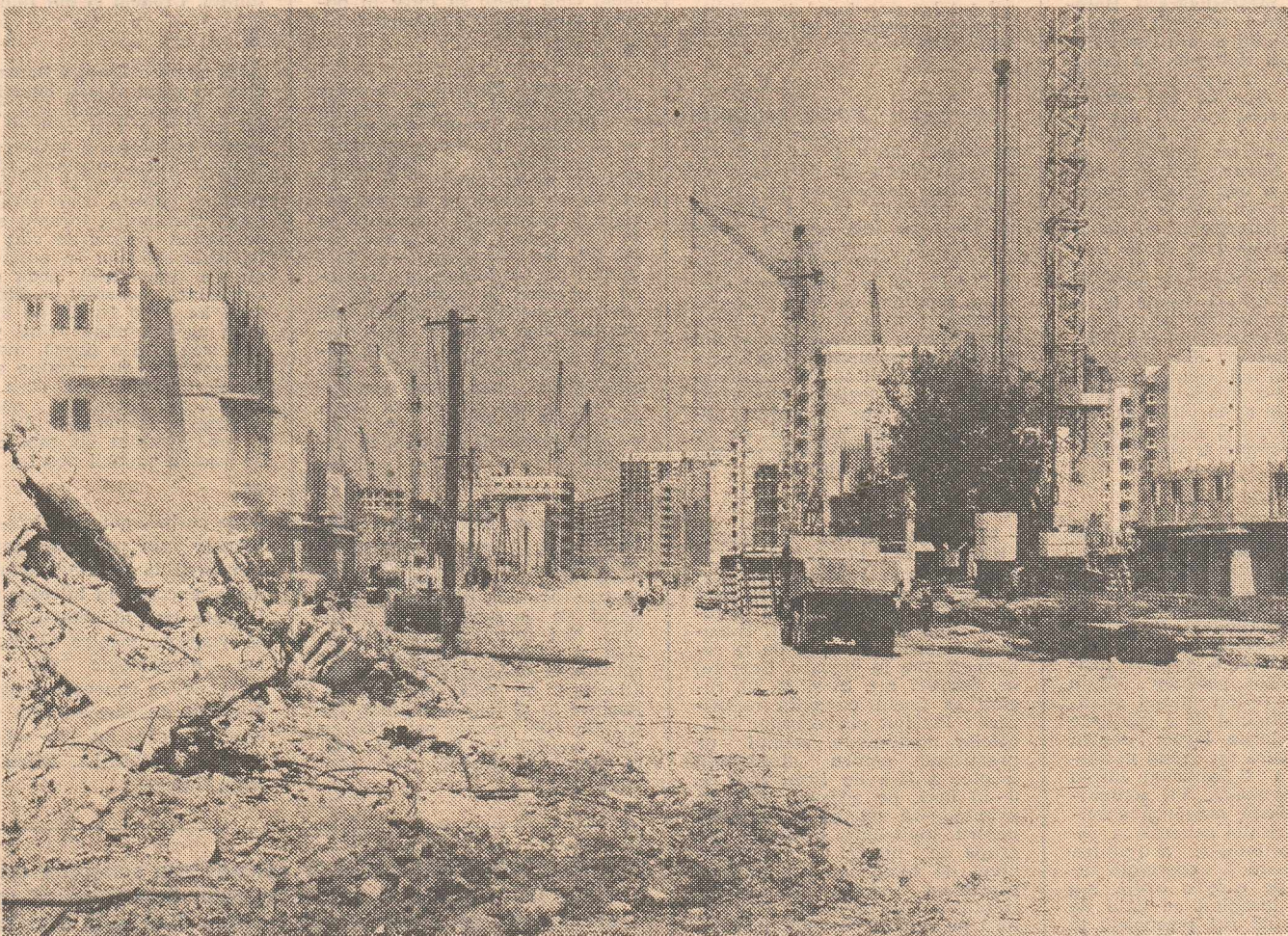
Pentru locuitorii orașelor industrializate, ai marilor orașe mai ales, „enclavele” de naturalitate și pitoresc, aceste „oaze de binefacere ale naturii” reprezintă o posibilitate efectivă de recuperare „organică”, atât ca soluție „de fine de săptămînă” cit și pentru perioada concediilor de odihnă.

Și a trecut de cele mai multe ori neobservat faptul că plusul de frumusețe, pastelul covorului verde, întâlnit atât de frecvent în munții Bucovinei și în general în zonele cu finețe, în zeci de nuanțe vegetale și care oferă atîta incitare ochilor tuturor privitorilor lunilor de vară și toamnă, sînt de fapt o urmare firească și adăugită a muncii, a strădaniilor crescătorilor de animale muntene: momentele cosirii finețelor parcelate fiind neuniforme în timp și timpii de regenerare a vegetației sînt neuniformi, iar rezultanta o aflăm în bogăția neașteptată, dar totdeauna terapeutică, în culoare, calmantă și atât de odihnitoare.

Și nu va putea fi decât spre binele și folosul plener, dacă alături de ceea ce o natură darnică ne oferă și omul, bine intenționat și echilibrat, va contribui prin acțiuni conștiente la o încadrare consensuală a formelor sale de existență și exprimare, în armonia atât de perfectă pe care natura însăși a făurit-o.

Doctor veterinar
RADU REV ■

Realitatea ilustrată

Calea Moșilor

Bătrina Calea Moșilor își schimbă fața.

La capătul ei dinspre Obor, Tîrgul de afară sau Cîmpul Moșilor de la 1631, de cînd domnitorul Matei Basarab a hotărît a-și cinsti și sărbătorii moșnenii care i-au cîștigat războaiele, continuă a se prîmeni, rîzînd din ce în ce mai mult contururi de sistematizare specifice marilor metropole.

Dincolo, la kilometrul zero al Bucureștiului, magazinele universale „Cocor” și „Unirea” jalonează istoria mai nouă a tradiționalului vîd comercial din jurul piețelor mari ale Capitalei.

Străvechea cale, ce îndrepta pașii bucureștenilor spre pitoreasca sărbătoare a moșilor, strădă lungă și îngustă, plină de hanuri și ospătării, odinioară, cum o descria Arghezi, se trezește din amorțeală, suportînd frumoasele rigori ale sistematizării și arhitecturii vremii.

O stradă, deocamdată șantier, în care primele blocuri sînt așezate la o cea distanță care îngăduie ochiului să se bucure de panorama noii înfățișări a Oborului: o stradă căreia-i ghicești încă de pe acum, de la primele linii, viitorul.

Fotografii de A. MIHAILOPOL ■

Grupul întreprinderilor de gospodărie comunală și locativă al județului Prahova. În urma sesizării grupului de locatari din blocul 67 bis din strada Înfrățirii, Ploiești — cartier vest — comunicăm că ascensoarele de la acest bloc sînt de un tip nou omologat (colectiv selectiv în jos), montate de I.F.M.A. București. Montarea lor a fost întîrziată deoarece întreprinderea nu dispune de suficientă forță de muncă. S-a cerut sprijinul tuturor județelor de a se organiza în vederea preluării montajului de ascensoare. Cu forțe proprii, G.I.G.C.I. Prahova a trecut la remedierea defecțiunilor și punerea în funcțiune a ascensoarelor, la data sesizării fiind în funcțiune 3 ascensoare din 5, ultimele două fiind autorizate de I.S.C.I.R. și puse în funcțiune în săptămîna 2-7 aprilie a.c.

Mă numesc Luca Mariana, sînt elevă la Liceul agroindustrial din Roșiori de Vede și vă comunicăm cu amărăciune că ambii părinți m-au părăsit înainte de a implini 1 an, fiind incredințați bunicilor mei. Bunica a murit iar bunicul are o mică pensie de invaliditate. Tatăl meu, Nicolae E. Stelea, obligat să-mi plătească o pensie de întreținere de 100 lei lunar, nu dă nici un semn de viață. El lucrează la întreprinderea utilaj drumuri și poduri București și aparține de I.U.D.P. Craiova. Domiciliul său: comuna Vîrtopale de Sus, județul Teleorman. Datoria sa: omenia.

Direcția sanitară a județului Bistrița-Năsăud. La solicitarea elevei Aurica Marian din clasa a VIII-a de la Școala generală din satul Perisor, comuna Zagra, de a fi consultată de un specialist orelist, în urma unei gripe virotice fiindu-i afectat auzul, la 17 aprilie a.c. i s-a făcut bilet de trimitere prin dispensarul medical comunal și policlinica județeană pentru a fi internată la o clinică de specialitate din Cluj-Napoca.

Mă numesc Valeriu Scutelnicu și domiciliu în comuna Otopeni, strada Polonă nr. 53. În seara zilei de 1 aprilie a.c., pe cînd mă întorceam acasă cu mașina, împreună cu soția mea, am fost atacat cu pietre de către trei cunoscuți huligani: Constantin N. Tudor și Constantin N. Gheorghe, frați, și de către un cumnat de-al lor. M-au urmărit pînă în curte unde au tăbărit asupra mea maltrăindu-mă îngrozitor, calcîndu-mă în picioare. Cumnatul meu, Nicolae Gheorghe, a fost și el doborât la pămînt. Am reclamat faptul ofiterului de serviciu de la Miliția din Otopeni, sergentul major Cojocar. Institutul medico-legal, constatînd gravitatea loviturilor, mi-a eliberat un certificat medical de incapacitate de muncă pentru o perioadă de 21 de zile. Pe ziua de 4 aprilie am făcut o reclamație scrisă care însă la miliție a fost înregistrată abia pe 14 aprilie. Am fost sfătuit să nu mai fac alte demersuri la organele superioare. Dar nici după o lună de zile organele în drept nu au întreprins nici un fel de cercetare.

Procuratura județeană Caraș-Severin. Informăm pe această cale pe tovarăsa Silvia Corneciuc din Reșița, care ne întreabă dacă fiul adoptiv al fostului ei soț are dreptul de a continua, după decesul acestuia, o execuție silită pornită împotriva ei pentru cheltuielile de divorț, următoarele: întrucît, potrivit legii, copilul adoptiv dobîndind aceeași situație juridică ca și copilul legitim, el vine la succesiunea tatălui său adoptiv fiind astfel îndreptățit să continue urmărirea creanțelor acestuia pe calea executării silită. Răspundem prin aceasta și altor tovarăși cu probleme similare.

Municipiul București. Consiliul popular al sectorului I. Ca urmare a cererii tovarăsei Elena Streza din strada N. Iorga nr. 8, prin care solicită locuință, în ședința Comitetului executiv din 9 aprilie a.c. i s-a aprobat, prin schimb, o cameră de 34 mp cu acces la dependințe în strada Dionisie Lupu nr. 43, sector 1.

DOUĂ ATITUDINI DIFERITE

Mă numesc Gheorghe Toca, locuiesc în Iași. Vă scriu sub imperiul unei mari emoții, luminat de bucurie. Nu demult, fetița noastră Mirela a căzut cu

gura într-o țevă iar un dinte a fost pur și simplu azvîrlit afară. Alarmați și mîhniiți ne-am adresat doctorului Aurel Fratu de la Clinica infantilă condusă de profesorul Mircea Rusu. Deși nu mai întîlnise un asemenea caz, doctorul Aurel Fratu, după o operație extrem de minuțioasă, stînd două ore peste program, a reușit să implanteze același dinte la locul său. Gestul doctorului Aurel Fratu a fost total dezinteresat, un gest de omenie pe care l-am dori multiplicat în toate clinicile noastre stomatologice.

Mă numesc Elisabeta Bitenko și locuiesc în sectorul 2, București, încadrată la Direcția de telecomunicații a municipiului București. În ziua de 13 aprilie a.c., în urma unei dureri de mîsea, m-am prezentat la medicul stomatolog Cătălina Demco din Policlinica teritorială de pe bulevardul Ana Ipătescu nr. 54. După anestezie s-a trecut la extracție. Măseaua s-a spart însă în clește, rădăcina rămînd pe loc. Văzînd asta, medicul mi-a spus: „Gata dragă, mergi dumneata la alt medic, eu nu-ți extrag rădăcina, nu am timp, am alți pacienți afară de tratat”. Fiînd nemulțumită, am fost expediată cu cuvinte injurioase, sfătuită să fac reclamație. Ceea ce și fac acum. Tovarășul director Vasile Lupu m-a repartizat altui medic, care a sîrșit o treabă începută de mintuială.

Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale Piatra Neamț. În urma apelului făcut de tînăra Elena Barna din Piatra Neamț de a fi repartizată într-un loc de muncă, vă informăm că, proaspăt absolventa de liceu a fost încadrată la data de 12 aprilie a.c. direct pe bază de talon la Direcția județeană de poștă și telecomunicații, pe perioadă nedeterminată.

Mă numesc Maria Constantin și locuiesc în București. Timp de 18 ani mi-am desfășurat activitatea în cadrul întreprinderii de cofetării și răcoritoare nr. 1 pînă la 25 octombrie 1978, dată la care contractul de muncă a încetat la cererea mea. Cit am lucrat acolo nu am avut sancțiuni, absențe nemotivate. Am aflat cu surprindere că nu am fost inclusă pe lista celor care primesc beneficiu pe anul 1978. Intrucît din partea întreprinderii nu am primit un răspuns satisfăcător, fac un apel și pe această cale pentru a obține drepturile care mi se cuvin, măsura luată de întreprindere, considerînd-o abuzivă.

Uniunea județeană a cooperativei meșteșugărești Botoșani. În urma sesizării tovarășului Vasile Bălan din satul Podeni, județul Botoșani, vă informăm că la intervențiile făcute de noi, în ziua de 21 aprilie a.c., conducerea U.J.C.C. din Botoșani a aprobat ca televizorul său defect să fie schimbat cu altul nou, întrucît unitatea furnizoare nu a trimis la Botoșani, în termen legal, piesele necesare înlăturării defecțiunii de fabricație a aparatului în cauză. Astfel, Vasile Bălan s-a declarat mulțumit. În ceea ce privește semnalarea critică făcută la adresa deparatorilor secției radio-TV a Cooperativei meșteșugărești „Sporul” din Dorohoi, împreună cu noi, conducerea cooperativei i-a avertizat trăgîndu-le atenția ca în viitor să manifeste mai multă solicitudine în servirea promptă a populației.

Uniunea Generală a Sindicatelor din România. Tovarășe Zaharia Bem, din verificările făcute la Ministerul Comerțului Exterior și al Cooperării Economice Internaționale, a rezultat că sînteți încadrat pe postul de vameș, gradația 5, funcție pentru care legea prevede studii superioare. Avînd numai studii medii, beneficiînd de o derogare de la prevederile legale, pentru dumneavoastră nu există posibilitatea de a fi promovată într-o funcție superioară. Vă comunicăm cu această ocazie că la conducerea Direcției generale a vămilor, apreciîndu-se activitatea dumneavoastră și experiența îndelungată pe care o aveți, s-a hotărît ca începînd cu data de 1 mai a.c. să fiți promovată la gradația maximă a funcției, respectiv gradația 6, cu reducere de stagiu.

U.J.C.C. Constanța. Referitor la sesizarea tovarășului Pleșa Nicolae, vă comunicăm că problema a fost soluționată favorabil, prin transfer în interesul serviciului, în aparatul U.J.C.C. În felul acesta tovarășul își poate soluționa problema mutației în Constanța, unde locuiește cu viză de flotant de peste 10 ani. Întîrzierea răspunsului nostru se datorește serviciului poștal care a distribuit greșit scrisoarea ce purta antetul vechii unități care s-a desființat.

În luna februarie a.c. am fost internat în spital, ne scrie **Tudor Săndulescu** din București, str. Sergent major Ancuța Ilie nr. 2. Neîntîndu-l acasă, nu mi-am putut încasa pensia pe luna respectivă. Am făcut mai multe demersuri, în scris și verbal, la Oficiul de pensii al sectorului 5, dar n-am primit nici banii și nici un fel de explicație. Ultima cerere am expediat-o prin poștă la 10 aprilie a.c.

Uniunea județeană a C.A.P. Gorj. Din cercetările efectuate împreună cu reprezentanții organelor locale de partid și de stat, în urma sesizării ciobanului Cosor Filimon, încadrat la C.A.P. Pogojeni, am constatat că acesta și-a primit retribuția pentru munca depusă în raport cu realizarea indicatorilor de plan la ovinele avute în îngrijirea sa. Totodată, se confirmă faptul că președintele C.A.P. se adresează urît cooperativelor cit și îngrijitorilor de ovine. I s-a atras atenția să-și rectifice comportarea în relațiile cu omenii.

Sîntem un grup de oameni ai muncii din cadrul C.F.S. Săvinești care, odată cu venirea sezonului cald, practicăm cu consecvență ciclul turismului, vîrșind și tineri deopotrivă, mai ales în efectuarea navetei. Dar la Piatra Neamț circulația pe două roți a fost interzisă pe toate străzile municipale, noi fiind obligați să ne ducem bicicletele în mină pînă la șoseaua de centură unde este dirijată toată circulația grea. Dorim ca și în orașul nostru civilizat și frumos să apară acele semne care dau trecere liberă cicliștilor și care îi ocrotesc.

Direcția județeană de poștă și telecomunicații Brașov. Analizînd sesizarea Corneliu Bardat din comuna Sinpetru, Brașov, referitoare la dificultățile instalării unui post telefonic la domiciliu, aducem la cunoștință că localitatea nu are centrală telefonică proprie nedispunînd de clădire corespunzătoare. Sînt asigurate doar serviciile telefonice din instituții și cele destinate publicului. Opinem că forul tutelar va face investițiile necesare centralei în cincinalul 1981-1985.

Mă numesc Știrbu Sebastian, locuiesc în satul Șiacu, comuna Slivilești, Gorj. Fiînd muncitor la I.E.F. Tîrgu-Jiu, lucrînd și ca membru cooperativ în timpul liber, posedam un lot ajutător prevăzut de lege pentru membrii C.A.P. Dar după pensionarea mea în 1978, muncind zilnic la C.A.P., mi s-a luat lotul ajutător, rămîndu-mi foarte supărat și mirat pentru aceasta. O bună parte dintre pensionarii satului posedă în continuare lotul personal avut înainte de pensionare. Îmi pun o legitimă întrebare: cine și cînd are dreptul să posedă lot ajutător? Și de ce aceeași lege favorizează pe unii și îi ocolește pe alții?

Ministerul Muncii. În revista „Flacăra” din 12 aprilie a.c. la rubrica Poșta redacției se răspunde la secțiunea **Învățămînt** tovarășilor Nicolae Leahu și Iulian Dinu din București. Intrucît răspunsul se abate de la reglementarea în vigoare, Decretul nr. 208/1977 art. 33 și 35, vă rugăm să faceți cunoscută rectificarea: Potrivit prevederilor articolelor menționate, stagiul de practicant pentru absolvenții treptei a II-a de liceu este de 6-18 luni, pe această perioadă primîndu-se retribuția tarifară pentru muncitori calificați din grupa de lucrări obișnuite — nivel de bază, iar stagiul de practicant pentru absolvenții treptei a II-a de liceu, de 6-18 luni, pe această perioadă primîndu-se retribuția tarifară pentru muncitori calificați din categoria I — nivel de bază.

Mă numesc Niculina Mîtu și lucrez în cadrul C.A.P. din comuna Brănești, județul Ilfov. Anul acesta s-au scos o parte din vilele cetățenilor, care se aflau în gospodăria, ci la cîmp. Cooperatorii care au rămas fără vîi au primit anumite suprafețe de teren de la cei cărora nu li s-au scos vilele. Împărțirea a fost făcută însă arbitrar de către brigadierul cooperativei, Constantin Iordache, care s-a favorizat în primul rînd pe sine și pe rudele sale. Tovarășul președinte al cooperativei, Ghiță Constantin, a spus că el nu se amestecă în chestiune. Statutul prevede însă că perimetrarea terenului sub forma lotului ajutător trebuie făcută de adunarea generală a cooperativilor.

Ministerul Muncii. Analizînd sesizarea tovarășului Mihai Emeric din Caransebeș, Comisia centrală de pensii a verificat situația sa medicală și constatînd că afecțiunile prezentate au determinat pierderea în cea mai mare parte a capacității de muncă, a hotărît încadrarea sa în gradul II de invaliditate.

Colectivul de muncitori nevătăzătorii de la secția perii din cadrul Cooperativei „Vremuri noi”, Arad, adresează calde mulțumiri celor care au participat la reușitul serial „Povestea unei performanțe umane”, ce ne-a fost citit cu sinceră satisfacție de către instructorul cultural Stela Bunescu. Pentru noi, nevătăzătorii, prezentarea acestui caz în revista „Flacăra” se constituie ca o certă realizare pentru că în felul acesta reușim să facem cunoscut oamenilor de pretutindeni felul nostru de viață și de organizare.

Direcția de radio și televiziune București. În urma sesizării tovarășului Virgiliu Șerbănescu din Curtea de Argeș privind funcționarea defectuoasă a translatorului Curtea de Argeș, s-a analizat situația deservirii cu program TV a localității luîndu-se măsuri de remediere, astfel că începînd cu luna aprilie funcționarea translatorului a revenit la normal.

Mă numesc Mihai Livanu și sînt din orașul Dorohoi. Sînt nerăbdător să aflu dacă adevărul de conducere a tractorului pe care o posed din 1978 ca urmare a unui curs de 2 luni este sau nu valabil pentru înscrierea la concursul de admitere la Institutul agronomic. În broșura atît de tirziu apărută, „Admiterea în învățămîntul superior”, scrie că este necesar carnet de conducere. Oare această broșură nu putea să apară mai din timp și nu pe 20 aprilie? În două luni cite au mai rămas pînă la examen, cine poate să intre în posesia unui astfel de carnet?

Ministerul Muncii. Tovarășe Gheorghe Răciulă, din comuna Ion Creangă, județul Neamț, în urma scrisorii dumneavoastră, vă răspundem pe această cale că Direcția județeană pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a luat măsuri pentru a vi se acorda un ajutor ocazional de 400 lei. De asemenea, s-au luat măsuri pentru întocmirea formelor necesare în vederea internerii minorilor în unități de ocrotire, așa cum se reglementează prin Legea nr. 3/1970. Intrucît dezvoltarea copiilor este asigurată în mai bune condiții în unități, este indicat ca dumneavoastră să fiți de acord cu această formă de ocrotire a minorilor.

Mă numesc Iuliu Bada, sînt lăcătuș de revizie la Revizia de vagoane C.F.R. Baia Mare și vă scriu în numele lăcătușilor de revizie care sînt detașați la Șantierul de construcții căi ferate Cluj. Noi întreprindem și însoțim ziua și noaptea vagoanele basculante la depărțări de sute de kilometri de casă, adeseori ajungînd în al patrulea județ. De ani de zile lucrăm așa, fără a avea dreptul nici la diurnă, nici la sporul de șantier. Oare este legal așa?

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Procuratura locală Craiova. Urmare a articolului „NU, nu putem fi de acord cu clasarea acestui caz!”, publicat în revista „Flacăra” din 26 aprilie a.c., vă comunicăm că am început cercetări penale pentru stabilirea situației reale de fapt și a răspunderilor penale. Totodată vă comunicăm că procuratura nu a fost sesizată pînă în prezent despre existența acestor fapte.

Sîntem un grup de locatari din Timișoara, strada 1 Decembrie nr. 88 A, proprietari de autoturisme și, totodată, de garaje colective. Am dori să aflăm și noi la ce întreprindere din țară ne putem adresa pentru reșaparea anvelopelor de autoturisme? Pot fi ele expediate prin C.F.R. ori trebuie să se deplaseze personal solicitantul? Și dacă este posibil, am vrea să aflăm și costul unci asemenea binefaceri pentru a vedea dacă rentează.

Ministerul Sănătății ne comunică: Referitor la scrisoarea tovarășului Neacul Antonie din Galați, prin care solicită consult de specialitate la o clinică, i-am expediat aprobarea pentru internare în Spitalul Fundeni, clinica de urologie.

În urma scrisorii adresate revistei FLACĂRA de către Vasile Drăghici din satul Văleni, comuna Pădureni, județul Vaslui, Direcția sanitară a județului Vaslui a dispus ca un medic oftalmolog, din cadrul spitalelor Vaslui și Birlad, prin rotație, să asigure consultațiile de specialitate la dispensarul policlinic din Huși, pînă la numirea definitivă a unui medic specialist oftalmolog la acea unitate.

Eugenia Stanciu, București: Sînt o mamă pensionară și supărată. Pentru că fiul meu, Ioan Truță, inginer la IPROMET, din luna martie n-a mai putut să se aboneze la FLACĂRA. El îmi aducea și mie revista. Mi-a explicat că cei 40 de oameni din birouri au obținut un singur abonament, pe care l-au tras la sorți.

I.C.R.M. Bacău, biroul comercial II — sport-turism. Tovarășul Ostahe Dumitru din Săvinești s-a adresat revistei Flacăra plîngîndu-se că nu găsește cauciucuri nr. 26x1,1/2x1,5/8 pentru bicicleta sa „Junior”. Vă comunicăm că am făcut tot ce este posibil și am rezolvat solicitarea tovarășului. Ținem să precizăm însă cu acest prilej că dacă dumnealui s-ar fi adresat direct nouă, această solicitare ar fi fost rezolvată cu mult timp înainte și toată lumea ar fi fost mai mulțumită. Credem și noi (n.n.).

Mă numesc Romică Baran, sînt elev în satul Coadă Stîncii, comuna Bosia, județul Iași. În satul nostru a fost ridicat prin muncă patriotică și entuziasmă un cămin cultural cu gîndul că mici și mari vom avea și noi un edificiu de cultură. Dar ne-am înșelat. Căminul a început să se degradeze, geamurile sînt sparte, ușile stricate. În acest lăcaș nu s-a ținut toată iarna nici o conferință, n-a rulat un film, n-a avut loc vreo formă de învățămînt agrozootehnic. Unii vin și mai trag cite o țigară, mai dau cu zarul. În alte cămine oameții se întrec în cea de-a doua ediție a Festivalului național „Cîntarea României”. Am vrea să ne bucurăm cit mai curînd de roadele muncii noastre.

De curînd, am citit într-o publicație un articol intitulat „Excursii la munte, excursii la mare, excursii în întreaga țară”, în care sînt îndemnați turiștii să viziteze, printre altele, parcul dendrologic din Deva (??). Or, se cunoaște prea bine, drăguțul de parc se află într-o localitate care nu și-a schimbat numele: SIMERIA. (Nicu Șbucnea, Hațeg)

Dă-mi 10 000 de lei și certificatul de naștere, și-ți ghicesc câți ani ai!

Miezul nopții. Dinspre riul Gilort bate un vânt rece, care face noaptea și mai friguroasă. Ori, poate bătrînului Petre Cojocaru doar i se pare, fiindcă, fără îndoială, nu-i deloc puțin lucru să te apropii de locul unde diavolul te așteaptă pentru o convorbire de mult așteptată. Au coborît toți trei, Augustina Brebenel, Constantin Părăluță și cu bătrînul, pe o potecă spre baltă, la o oră a nopții la care pașnicii cetățeni ai comunei Bengești se legănau în vise; Augustina în față, ea cunoscînd parcă drumul mai bine, apoi Costică Părăluță, avînd în spinare un coșeamitea sac cu boarfe ingramădite unele peste altele, și la urmă bătrînul Petre, șontic-șontic, cit il mai duc picioarele și au suflatul plin ochi de teamă. Noaptea nu-i deloc luminoasă, iar tufisurile foșnesc de parcă fiecare ar ascunde pe cineva la mijloc. Ajunși la baltă, Augustina strigă:

— Hui, hui!
— Nici un răspuns. Atunci, fluieră din buze. În baltă parcă bolborosește ceva, apa clipește, se mișcă acolo cineva și se aude o voce:

— Eu sint Scaraoțchi al bătrîn. Ce vrei cu mine?
— Am venit cu nea Petre, de aduse ce-am vorbit. Ești mulțumit?

— Bine. Dar mai trebuie ceva! Vreau să-mi dăruie mie 2000 de lei, și apoi să pună alții la „lucrătură“, că altfel nu se face treaba...

Bătrînul e îngrozit. În baltă însuși diavolul stă și-i vorbește, iar apa se zbate toată prin preajmă. Simte, e adevărat, nițel accent țigănesc în vorbele diavolului, dar își zice că probabil așa-s diavolii, cunosc mai multe limbi și le vorbesc după cum le este interlocutorul. Oricum, lui limba i-a înghețat de tot în gură, iar picioarele nu-l mai ascultă nici cit înainte. Of, își zice, asta-mi trebuia mie? Da' n-o fac decit pentru fată, că un părinte e dator să încerce orice, chiar și pe necuratul, pentru a-și vedea fata ieșită din necaz.

Care necaz? Să-l lăsăm singur să povestească pe bătrînul Petre Cojocaru, de fel din comuna Polovragi, aflată în Gorj. „Mare necaz! Că-mi era fiica bolnavă, fiindcă altfel nu pot să-mi explic cum de-a plecat de la bărbă-su așa, în lume, să-și facă moarte. O vreme a stat la mine, că nu se mai îngăduia cu sotul, și atunci s-a nimerit e-am stat de vorbă cu Ion Petre Epure, care avea și el nevasta bolnavă și zicea că știe el o femeie de ghicesc bine pentru treburi d-astea. Tot Epure l-a dus acolo și pe Petre P. Gogelescu, iar el știa de la Dumitru Orzan, zis Mitru, că și așa avusese un necaz în familie, cu un fiu care-l cam certa și după ce s-a dus la femeia aia, Ion, fii-su adică, s-a făcut băiat mai de treabă. Așa e-am luat drumul spre Bengești împreună cu Epure și acolo am găsit-o. A zis imediat că fata mea e descintată de o altă ghicitoare, i-a dat ceva în beutură ca să-i meargă rău, așa zicea, dar că pot întoarce, fiindcă ea lucrează

direct cu diavolul și-i mai tare. Nu, nu mă costă mult, mi-a spus, doar 500 de lei, însă cum e și diavolul la mijloc o să trebuiască să-i dau tot ce-mi cere, că altfel imi omoară toate vifele din bătratură. E, mi-am zis, 500 de lei nu-i lucru mare, fie! De unde să știu ce-o să urmeze?”

Aflăm cu ușurință, din dosarul Procuraturii locale Cărbunestii, ce a urmat. Augustina Brebenel, zisă Guștina, specialistă în „descintece de împreunare“, i-a pretins bătrînului credul, Petre Cojocaru, pentru vrăjitorile sale spre împreunarea familiei următoarele, deloc puține, lucruri: 6 covoare de lînă țesute manual, cu motive naționale, 3 basmale din catifea neagră, 3 rochii din același material, una căciulă din piei de miel, una cămașă bărbătească, două perechi desagi de lînă, cusuți în casă, o pereche hățuri pentru doi cai, 30 de litri rachiu natural, 20 litri vin numai din via sa și 10 000 lei în numerar, sumă în care se include și „vinzarea“ unui cal pe care Petre Cojocaru îl descrie ca fiind „în păr roșu, pintenog la două picioare“. În total, aproximativ 20 000 de lei, la care nu se adaugă însă și cantitatea de alimente pe care Augustina a cerut-o bătrînului pentru a se apuca de „lucrare“, adică 3 găini, o găscă, 30 de ouă, 10 kg de șuncă, două picioare de porc afumate, 10 litri țuică și 20 litri vin.

Acasă la nea Petre Cojocaru, 79 de ani în august, un țaran ținînd cum se vede mult frica lui dracu, om gospodăr însă, cu casa rinduită bine, casă frumoasă, clădită acum zeci de ani tocmai sub buza dealului, inconjurată de tot felul de acareturi, de vie, de grădină, de o bucățică de pămînt pe care cultivă porumb, acasă deci la nea Petre îl ascultăm și nu ne credem urechilor în fața unei asemenea naivități, fiindcă ghicitoarea l-a păcălit mai rău decit pe un copil.

— Și ce fel de „lucrătură“ ți-a făcut, nea Petre?

— Apoi, nu știu, că asta-i secretul! Mi-a cerut numai să pun și 10 000 de lei la „lucrătură“, pe care urma să-i descinte numai, nu să-i ia, la fel ca și toate lucrurile dealtfel, după care se jura că-mi va da totul înapoi, cînd treaba va fi gata. N-am ațitia bani, i-am spus. Dar ai vite, mi-a zis. Știa și ce am în casă. Ea mi-a zis de macaturii, de covoarele de lînă de pe pereți, și știa și pe unde le am. M-a lăsat cu gura căscată!

— Poate i-o fi spus vreun consătean de-al matală...

— Imposibil. Doar is prieteni cu mine. Da' mai știu eu ce să cred! Așa că am vîndut o vacă cu 5 000 și i-am dus banii. Mai trebuie 5 000, mi-a zis, vinde și calul. Sau, dacă e bun, adu-l la noi. Eu n-am vrut, dar mi-au ținut calea cînd mă duceam cu el la țîrg, aici aproape, pe la pod la Olteț. Mai era încă o femeie cu ei, și zicea că vrea ea să-l cumpere. I-a dat banii lui bărbăț-su, el i-a numărat și mi i-a dat mie, iar eu i-am pus în mîna

nevesti-si, ca să-i ducă la „lucrătură“. Și mi-a spus să vin peste cam două luni, pe 4 iulie, ca să-mi dea totul înapoi.

— Și n-ai mai găsit-o acasă...
— Nu. Plecase pe la Severin, după sticle, sau cu cărămida, ce știu eu? După vreo două săptămîni m-am dus din nou, și-am dat de ea. Dar mi-a spus că nu poate să-mi dea nimic înapoi, că e vrajă făcută de altă ghicitoare, vrajă grea, și că va trebui să lucreze 3 ani pe lucrurile și banii mei, că așa a zis diavolul ei. Dacă nu o cred, uite, zicca, hai la noapte să stăm de vorbă cu el!

„Familia“ Brebenel e binecunoscută în comuna gorjeană Bengești. Plutonierul-major Ion Purcaru, șeful postului de miliție, ne-a povestit numai el destule, ne-a informat că Silvia Brebenel, cumnată cu Augustina, ispășește chiar la ora actuală pedeapsa de un an închisoare pentru același fel de înșelăciune (a stors, prin „ghicit“, circa 15 000 de lei de la un cetățean din Vilcea), pedeapsă pe care o execută, e adevărat, la locul de muncă, adică la C.A.P. — sau mai exact ar trebui s-o execute! Un altul, Alexandru Brebenel, practic analfabet, avînd o casă-castel și un ARO pentru care plătește șofer cu ziua, a cîștigat „ilicitul“ cu ajutorul martorilor mincinoși, domnia-sa

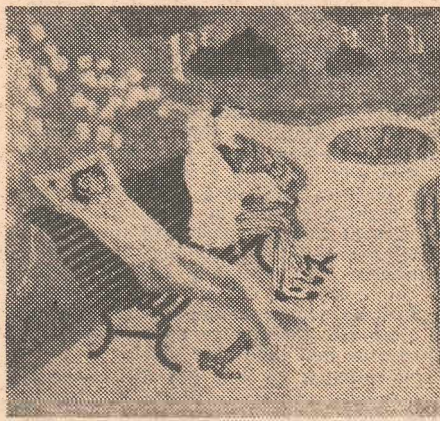
sus-numiții au știut să angajeze cu ziua 3-4 lucrători, cum ar fi Vasile P. Aramă, pensionat medical, Gheorghe (Ghica) Blendea sau Vasile Găină, de felul lor zidari, încadrați ai C.A.P.-ului Ciocadia, pe care îi plătesc cu 100-120 de lei pe zi, plus mîncarea și băutura. Nu, pupași-și miinile, nici vorbă, eu nu știu să ghicesc — aflăm de la Augustina Brebenel — dar dacă vrei să ne faci rău, poți, că creionul e-n mîna matală.

Cît despre „diavolul“ din baltă, localnicii par să-l recunoască în persoana mai tinărului Brebenel, zis „Mielu“, „ăla de prinde pește“, cum preciza Ionică Petre, secretarul U.T.C. al comunei, nepotul Augustinei, în vîrstă de 17-18 ani, dar pentru noi a fost cit se poate de evident că mai-marii comunei își rid în mustață de păcăleliile ghicitoare și nu se cred deloc nevoii să intervină în vreun fel.

După părerea tovarășului colonel Nicolae Ghircioiaș, locțiitor al șefului Direcției judiciare din cadrul Inspectoratului general al miliției, în cadrul infrafracțiunilor de înșelăciune în paguba avutului particular (prevăzută în art. 213, alineatul 2 din Codul penal și sancționată cu închisoare de la 1 la 3 ani), ghicitul, descintatul și alte asemenea practici reprezentă cel mult 7 la sută din totalul înșelăciunilor cercetate de organele de miliție. Desigur, foarte multe dintre infrafracțiuni rămîn nu numai nepedepsite, ci chiar necunoscute, fie din cauză că păgubașii sint amețiți de tot felul de promisiuni, fie pentru că ei își dau seama de păcăleală și nu vor să se mai facă și de ris. „Este vorba în general de cazuri izolate, ni se spune, femeii de regulă avînd o cultură generală foarte redusă, dar perspicace, fără a poseda o adevărată „specializare“, ci doar metode simple, e adevărat foarte diverse: bobi, cafea, cărți și așa mai departe“.

Mai grav este însă că asemenea specimene, rămase parcă din evul mediu, reușesc încă să atragă oameni atît de naivi, de prosti ca să nu ne ferim de cuvinte, în stare să-și răstoarne buzunarele sau chimirele în poala țigăncii. Petre Cojocaru n-a apucat la vremea lui să facă decit 3 clase. Soția lui, nici atît. Dar Petre Gogelescu are numai 44 de ani, iar Dumitru Orzan are un nepot care nu este nici mai mult nici mai puțin decit directorul Căminului cultural al comunei Polovragi! Locul este foarte cunoscut, dat fiind prezența anuală a unuia dintre cele mai mari țîrguri sătești, la care participă zeci de mii de oameni. Nu însă și printr-o activitate culturală mai susținută, printr-o mai largă accesibilitate a țaranilor gorjenii la cultură, la combaterea misticismului, la biblioteca sătească și la film. Zona rămîne necooperativizată — dar și neculturalizată?! Să ne mai mire atunci faptul că, iată, deși furat ca-n codru, bătrînul Cojocaru nu și-a deschis încă ochii asupra adevărului?

DUMITRU GRAUR ■

Constantin PILIUȚĂ — Bancă în Cîșmigiu

ocupîndu-se în special cu aranjamente de tot felul în domeniul silvic, al plantațiilor și despăduririlor în cadrul unor Ocoale silvice județene. Pe „Gustina“ și „sotul ei, Costică Părăluță, i-am găsit tocmai terminîndu-și casa nouă, casă frumusească, așezată tocmai în fața Consiliului popular al comunei, alături de alta, la fel de spațioasă, aceea a copiilor dinșilor. Cum munca nu-i puțină, desigur că

POȘTA REDACȚIEI

SOCIAL

● **Vrinceanu I. Dumitru** — Poșta Cîlnău, Buzău: Fiul dv., Vrinceanu D. Constantin, a dispărut de la domiciliu. Adresați-vă miliției ● **Blaj Ion** — București, sector 6: Ce se întimplă, întrebați, cu cererea dv. de instalare a unui post telefonic? Am trimis-o celor în drept și veți primi răspuns acasă ● **Pătrașcu N. Dumitru** — Hălărești, Vaslui: Fiul dv. aude și vede la perfecție, dar nu descifrează la perfecție. Adresați-vă unui centru de logopedie și, pentru a afla unde anume, adresați-vă Direcției sanitare a județului Vaslui ● **Măeris Gheorghe** — București, sector 8: Din nou certuri între vecini! Sint de competența asociației locatarilor și, firește, a dv. și a vecinilor ● **Haraga V. Valerian** — Zamartea, Suceava: Ați fost penalizat cu 10 la sută din retribuție și vi s-a tăiat și sporul de vechime. Ne întrebați dacă legea permite. Permite. ● **Popa Cristian** — București, sector 4: Erorile din articolul la care vă referiți, articol publicat de revista „Arhitectura“, trebuie aduse la cunoștința editorului. ● **Manea Valentin** — loco: Ne scrieți cu lacrimi în ochi că, deși așa și pe dincolo, nu vă găsiți o prietenă. Vă sugerăm să vă adresați scriitorului Ion Băieșu, care deține o rubrică pe profil la ziarul „Știința tineretului“.

EUGEN SECELEANU ■

JURIDIC

● **Octavian Stăicu** — București: Pentru vătămare pină la 60 de zile concediu medical, cercetările încep numai la cerere ● **P. Ieremie** — București: Fapta se prescrie la cinci ani de la data comiterii infracțiunii, nu de la data de cînd ați intrat în posesia obiectului interzis ● **Elena Tatarache** — Pitești: În toate situațiile, fapta se numește abandon de familie. N-aveți nici o scuză ● **Simion Negrilă** — Brașov: Nu este adevărat. A dispărut un singur copil, o fetiță, și nu a fost găsit nici un cadavru ● **Sofia Peniță** — Timișoara: Executarea pedepsei la locul de muncă nu este legată atît de gravitatea faptei comise, cît de antecedentele celui în cauză și de împrejurările comiterii infracțiunii ● **Stoleru Fănică** — Mehedintzi: Din faptul că avocatul v-a spus că acțiunea este foarte complicată nu rezultă reaua lui credință ● **Stănică Bogoie** — Dimbovița: De ce vi se pare ciudat că la 72 de ani soția nu vă mai îngrijește ca la 30. De ea cine are grijă? ● **Neghină Victoria** — Tecuci: În oricare din împrejurările ieșirii din indiviziune este necesară autorizarea consiliului popular ● **Elisabeta D.** — Tecuci: Trecutul lui E. I. nu ne interesează. Vorbiți la timpul prezent ● **Ion P. Băliu** — Sibiu: Circumscripția veterinară nu este datoare, ci are dreptul să vă acorde viza de transmutare; e cu totul altceva ● **Ilie Gheorghe** — Craiova: Răspunsul nu aparține Procuraturii Generale. Trimiteți copie după original ● **Sandu Treznice** — Cra-

iova: Dacă admiteți că ați greșit, de ce nu sinteți dispus să și plătiți pentru asta? Pe urmă discutăm. ● **Maria Bănoiu** — București: Ca vecină de scară nu dispuneți de toate datele procesului. Eventual întrebați-vă vecina dacă este de acord cu demersul dv. ● **Sereda Mihai** — București: Sotul nu are nici o vină. Sora dv. recunoaște că era singură acasă. Nu ne putem impotrivi propriei ei declarații.

NICOLAE CRISTACHE ■

MARGA NEDELEA ■

ADMINISTRATIV

● **Maria Nicoloițoiu** — com. Sopot (Dolj): Se consideră vechime în muncă, utilă la stabilirea pensiei de asigurări sociale de stat, timpul cit o persoană a fost încadrată cu contract de muncă, pentru care unitatea respectivă a depus contribuția prevăzută de lege la fondul de asigurări sociale de stat ● **Ioan Denghel** — Copșa Mică: Contribuția fixă se calculează în raport cu retribuția pe care o aveți pe baza contractului de muncă încheiat cu întreprinderea pe timp nelimitat ● **Gheorghe Ristic** — com. Borcea (Ialomița): Dacă întreprinderea unde vreți să muncii intră în prevederile Decretului 445/1978, unitatea va poate încadra în muncă temporară, pe perioade de pină la 2-3 luni, în raport cu nevoile de producție ale unității respective ● **Doina Anghel** — Arad: Condiția minimă de vechime pentru trecerea de la nivelul de bază la gradația 1 este de 2 ani, iar pentru trecera de la o gradație la alta este de 3 ani. Promovarea într-o gradație este o posibilitate și nu o obligație pentru

INVATAMINT

● **Maria Popa** — Tirnăveni, Mureș: Puteți urma o școală tehnică, precum și altă formă de învățămînt, în funcție de profilul liceului pe care l-ați absolvit ● **Doinaș C. Bureea** — Craiova: Pentru ocuparea funcțiilor de conferențiar și profesor universitar este necesar și titlul științific de doctor și specialiștii cu înaltă pregătire și bogată experiență în activitatea productivă, economică și socială pot participa la concurs, în condițiile

prevăzute de lege, și dacă nu au titlul științific de doctor ● **Constanța Bagi** — Dr. Petru Groza: Conform indicațiilor din broșura la care vă referiți, puteți beneficia de concediu de studii, de 30 de zile — chiar dacă v-ați consumat concediul legal de odihnă din acest an — numai la concursul de admitere în învățămîntul seral sau fără frecvență ● **Anton Nadău** — Orăștie: Potrivit articolului 139 din Legea educației și învățămîntului, funcțiile didactice se ocupă în învățămîntul preșcolar, primar, gimnazial, liceal, profesional și de maștri prin repartizare sau concurs, iar în învățămîntul superior, prin concurs ● **Raul Costiniu** — Buzău: Din cîte sintem informați, fiind în cursul satisfacerii stagiului militar, nu puteți folosi concediul legal pentru a vă prezenta la un concurs de admitere pentru învățămîntul fără frecvență ● **N. Huit** — București: Conform legislației în vigoare, nu mai aveți dreptul a susține examenul de stat, intrucit ați depășit numărul de ani în care puteți să o faceți; referitor la al doilea aspect, intrucit dumneavoastră înșivă recunoașteți că a fost vorba de „o neglijență“ personală, vă sfătuim să vă adresați direct M.E.I.

HORIA PATRAȘCU ■

Constantin PILIUȚĂ — Scoica

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

Eveniment cultural

Două tablouri simfonice inspirate din istoria Transilvaniei

Muzica simfonică contemporană clujeană reține expresia unor confluente. Matricea stilistică poartă în mesajul informațional al sonorităților amprenta istoriei Transilvaniei, structurile melosului popular, într-un orizont de aur, cu forme nepieritoare de muzică barocă. În curgerea sonorităților se plămădește un spațiu ce păstrează istoria acestor pământuri, dintotdeauna românești. Așa se face că asistăm la crearea unor lucrări simfonice de mare elevație, ancorate în istoria Transilvaniei. Oratoriul „Pe urmele lui Horia”, scris pe versuri populare, de către Sigismund Toduță, maestru emerit al artei, și lucrarea vocal-simfonică „Cantus Transilvaniae” de Cornel Țăranu, pe textul latin selecționat din documentul istoric cunoscut sub numele de „Supplex Libellus Valachorum”, s-au născut din sufletul suveran, modelat de existența unui popor ce luptă și cântă pe același pământ de peste două mii de ani. Moment de sinteză, dar și de culminație a unor aspirații, proprii culturii muzicale românești.

În zona acestor aspirații compozitorul clujean îmbină în mod armonios zestrea de aur a folclorului cu obsesia artistului de a reda, prin propria-i sensibilitate, latențe ale acestor izvoare nepieritoare. Se completează astfel spectrul stilistic pe care compozitorul l-a elaborat cu migală și discernământ valoric prin Oratoriul „Miorița” și Simfonia a V-a. Se remarcă în acest oratoriu primatul istoric-social pe care textul îl conferă în albia cea mai pură a cursului poetic popular. Pe parcursul celor 17 părți ale oratoriului se relevă căutarea în cele mai intime ecouri ale plămăirii substanței sensibile a etosului muzical românesc. Se dezvoltă un proces ale cărui coordonate rețin, în expresivitatea generală, „arcul” continuității în sensul în care structurile sonore filtrează amprentele unor structuri arhaice a căror unicitate românească transpare din cele mai variate genuri străvechi ale cîntecului popular.

„Cantus Transilvaniae” de Cornel Țăranu proiectează o constelație de factori ce clădesc fundalul rezistenței interioare a sufletului românesc, arcuind în bolțile sonore ideea luptei pentru libertate. Mesajul „Supplex”-ului răzbate în muzică din rădăcinile unor structuri prefolclorice, ca un puternic miez de rocă granitică; fluxul energetic impulsivat de instrumentația de alături și percuție este irezistibil! Peste toate acestea textul latin decide parcă suveranitatea de milenii a românilor pe aceste meleaguri. Expresia muzicală a acestor două lucrări nu are granițe limitative propriu-zise, țesătura polifonică și coloritul pastelat al instrumentelor de suflat, rostirea dramatică până la încestarea unor blocuri sonore contrastante escaladează un aparat fonic ce păstrează totuși clocotul proporțiilor. S-au implantat în contemporaneitatea artei socialiste două „tablouri simfonice” de o uriașă forță muzicală. Prin imaginile drumurilor lui Horia, prin graiul cutezător și profetic al „Supplex”-ului, dar și prin frumusețea transparentă a formelor ce ascund tainic frescele sonore baroce — passacaglia, preludiul, fuga — ne apar incrustările în timp ale jertfelor ce au născut zilele aureolate ale vremurilor de astăzi și gândurile de mai bine spre viitor.

I-a revenit Orchestrei simfonice a Filarmonicii de stat din Cluj-Napoca, dirijată de Emil Simon, corului aceleiași instituții, dirijată de Florin Mihăiescu, soliștilor Ionel Pantea, Mircea Moisa și Ion Micu, nobila misiune de a prezenta aceste două prime audii de muzică românească. Culminațiile expresive ale interpretărilor ascund parcă succesele de pe atâtea scene europene ale acestei extraordinare orchestre simfonice. Există în tendința celor două formații clujene năzuința de a depăși valoarea muzicală în sine îndreptându-se spre expresia frumuseții lor naturale a „spațiului mioritic”, acolo unde confluentele nasc originala artă românească. Simbol al acestei năzuințe stau urmele adânci lăsate în conștiința spectatorilor. Căci aceste două piese sînt cu siguranță restituiri pe care creatorii adevărați le oferă istoriei și oamenilor ce duc mai departe credința de totdeauna a poporului român pentru zile mai fericite.

EMILIU DRAGEA ■

● CAP LIMPEDE

Starea de concurență

Starea de concurență (cine e mai mare, X sau Y, cine e în frunte, M sau P) a fost introdusă în literatură, și în viața literară, de către scriitorii fără talent sau cu talent puțin, în anumite condiții sociale și politice, complexe, e adevărat, dar și complicate mult, în chip artificial, de către cei ce vroiau să fie ceea ce nu erau, de către toți cei ce confundau dăruirea scrisului cu rentabilitatea unei cariere, de către falșii angajați, de către tribunii de mucava, care își calculau beneficiile, la amănunt, înainte de a se adresa „poporului muncitor”.

Așa s-a născut o întrecere care nu era întrecere, așa s-a născut un maraton care nu avea nimic de-a face cu frumoasa întrecere între sportivi (și între artiști): s-a profitat, mai întâi, de înlăturarea din circuitul de valori a marilor etaloane artistice (sau de micșorarea lor); s-au generalizat pe urmă reacțiile în lanț față de beneficii și față de acordarea unor titluri mai mult decât împovă-

rătoare pentru cei ce le primeau; dacă X devenea, să zicem, academician, trebuia să devină și Y; dacă Z primea un mare premiu (nu special, premiile speciale aveau să fie născocite mai târziu), trebuia să primească și T un asemenea premiu; dacă o personalitate de acest tip se muta într-o vilă cu scară interioară, era musai să sară în asemenea vile încă cinci sau șapte personalități, de aceeași talie; dacă X, Y, Z, și J erau aleși în cine știe ce prezidiu, trebuia să mai fie aleși și A și F, și B și M, ca să nu se supere, ajungându-se atît de departe cu aceste condiționări încît unii scriitori se rezumă doar la prezența în prezidiu nemăifăcînd nimic altceva, de ani de zile.

Întrecerea între scriitori (și artiști) mi se pare firească dacă nu va fi chiar obligatorie. Întrecerea aceasta, dorința fiecăruia de a crea lucrări deosebite, cum nu au mai fost altele, nu are însă nimic de-a face cu maratonul schițat mai sus, a fost și este străină de împingerile de un anumit tip, nu a avut și nu are, în orice caz, un caracter administrativ,

Profesiune de credință

Vocația trebuie să se transforme în profesionalitate

Doar prin confruntare, cu viața și cu tine însuși, poți menține controlul permanent al etapelor parcurse în care îți conturezi personalitatea. Un trai cald, lipsit de conflicte interioare, de indoieli, de autocontrol, de aspirații poate coroda chiar și un autentic talent. Acesta nu este suficient. Se cere însoțit permanent de o muncă susținută, de propuneri de obiective noi, o luptă cu propriile tentații spre automulțumire, cu orice factor care ar încerca să te îndepărteze de la drumul ales. De aceea cred că este inerent ca vocația să se transforme în profesionalitate pentru ca artistul să se poată considera împlinit. Ba chiar și în alte domenii această osmoză mi se pare cel puțin necesară, dacă nu obligatorie. Altfel vom avea de-a face cu ceea ce în mod curent numim „pseudo”, fie că ne referim la știință sau la artă.

De ce pictoz? Ca să pot trăi, dar nu în sensul material, al existenței, ci spiritual, pentru a mă manifesta. Meseria aceasta a devenit pentru mine ceea ce aerul este pentru orice organism, dar și mai mult decît atît, deoarece ea nu reprezintă numai condiția de viață ci și

rațiunea vieții mele. Cred că în clipa în care nu mi-aș mai putea practica profesia aș dispărea și ca ființă. Corectitudinea față de vocație se cere a fi egală cu aceea față de propria viață. Cînd ele sînt puse de acord pînă la contopirea uneia cu cealaltă se naște și sinceritatea artistului față de societatea în care trăiește și căreia îi este dator, să-i reflecteze idealurile și să contribuie nu numai prin profesie, ci prin întreaga sa atitudine civică, la stabilirea idealurilor sale de frumusețe și etică. Chiar și în cadrul unei societăți ca a noastră, conturarea personalității unui artist nu este totdeauna ferită de dificultăți, produse de cele mai multe ori de confuziile care pot apărea, de insuficiența capacității de înțelegere a noului, de stări conjuncturale mai mult sau mai puțin pasagere. Adevăratele personalități trebuie să găsească cît mai curînd posibil căile de ieșire din astfel de situații printr-o, hai să-i spunem, „eschivă”, dar care nu trebuie confundată cu refuzul luptei și renunțarea, ci apreciată ca un act de inteligență prin care să se obțină acel tempo necesar gândirii, meditației, decantărilor, clarificărilor în final. Deci nu conformism, ci combativitate. Mă gîndesc tocmai la o evoluție normală a artei unui popor, în care elementul de noutate nu poate să apară ca o formulă magică, fără altoiul tradiției și specificității întregii noastre culturi, ci ca o treaptă superioară legată direct de epoca pe care o trăiește artistul și care înglobează toate cuceririle științei și culturii, într-un proces de asimilare ce trebuie să-i reflecte opera de artă. Nu mă refer la cazurile de excepție, în care artistul își devansează epoca. Către o asemenea „stare” cred că trebuie să tindă omul de artă, încercînd, prin tot ceea ce poate, să fie continuatorul unei tradiții culturale, la o treaptă nouă, cu speranța că și aceasta va deveni, la vremea ei, un punct de sprijin al muncii celorlalți.

SPIRU CHINTILA ■

Trei premii pentru pictura românească

„Cea de-a III-a Trienală internațională de artă realistă, de la Sofia, deschisă la 9 Mai, ne spune pictorul Ion Gheorghiu, secretar al Uniunii artiștilor plastici, abia sosit din Bulgaria, unde a făcut parte din juriul expoziției, a însemnat o importantă manifestare artistică, în primul rînd prin marele număr de participări, în total 25 de țări europene, asiatice și din America Latină. În afara gazdelor au expus artiști din: Italia, Anglia, Franța, U.R.S.S., Japonia, Brazilia, Cuba, Vietnam, Spania, Irak, Olanda, Iugoslavia, Mexic, Polonia etc. Țara noastră a fost reprezentată prin 30 de pinze semnate de: Simona Vasiliu-Chintilă, Gabriela Pătuilea, Viorel Mărginean, Vladimir Zamfirescu, Sorin Ilfoveanu. Pavilionul românesc s-a bucurat de un succes deosebit, obținînd dealtfel și un premiu, ca și pavilioanele U.R.S.S., Olandei și Bulgariei, pentru cea mai bună participare. În juriul alcătuit din reprezentanții a 9 țări,

artiștii noștri au fost foarte bine notați, doi dintre ei, și anume Viorel Mărginean și Vladimir Zamfirescu, fiind distinși, cel dintîi cu un premiu (în valoare de 3000 de leva) și diplomă, iar cel de-al doilea cu diplomă. Remarcă că doar trei țări, printre care și România, au reușit să obțină cîte trei distincții, din totalul celor 25 de participante. Japonezul Maruki a fost distins cu Premiul special al orașului Sofia, iar Vietnamul i s-a decernat Premiul Păcii.

În alocuțiunile rostite de diverși reprezentanți ai vieții artistice din țara gazdă, ca și de alții, cu prilejul diverselor reuniuni, s-au făcut aprecieri măgulitoare la adresa picturii de astăzi, din România, punîndu-se în evidență calitățile de compoziție, culoare, poezie și lirism ale acesteia, originalitatea ei. Reprezentanții unor muzee și-au manifestat interesul față de lucrările prezentate de cei 5 pictori români în expoziție, exprimîndu-și dorința de a le achiziționa pentru galeriile respective. Trienală de la Sofia este deschisă în continuare și ea se bucură de atenția unui foarte mare număr de vizitatori din țara vecină cît și de turiști aflați în Bulgaria în aceste zile.”

n-a născut „excluderi ideologice” și nici n-a produs „asasinat morale”, n-a generat urmări și „demolări”.

Dacă unui scriitor nu-i place cartea confratelui său, n-are decît să scrie alta, mai bună. Călea aceasta e atît de simplă încît e de mirare că unii n-o găsesc, concretizîndu-și nemulțumirile în tot felul de subminări, birfind și denigrînd, denigrînd și birfind, învinețindu-se ci-teodată de ciudă — și poate și de neputință.

Dorința de a fi cel mai bun nu cred că trebuie să stîrnească dezaprobări, în măsura în care îl „ajută în muncă” pe cel ce se lasă dominat de o asemenea dorință. În măsura în care nu-l mai ajută însă, în măsura în care îl împinge pe respectivul autor spre altceva, transformîndu-l în dușman al tuturor izbînzilor, dorința aceasta frumoasă devine foarte urîță, subminînd creația, erodînd eforturi, murdărînd strădanii mai mult decît merituoase. Alunecările de acest fel arată, de fapt, cine și cum sînt cei care le cad pradă, cît de mică le-a fost vocația, cît de desă-

vîrșită le este golițiunea. Fiindcă cei mari, cei autentici, nu vor neapărat să fie în frunte, ei sînt, pur și simplu, sfințind locul, cum se zice, pecetluind întregi perioade literare.

Sadoveanu și Rebreanu nu au avut sentimentul că sînt în întrecere. Ei erau, pur și simplu, Blaga și Arghezi la fel. Poate că nu s-au agreat în mod deosebit, dar nici nu și-au măsurat înălțimea cu centimetru de nailon al criticii de astăzi.

Scriitorul, artistul adevărat, dăruit efectiv creației, nu se confruntă în principal cu propriii săi confrăți. Se confruntă cu „materia” pe care trebuie s-o transfigureze, se confruntă cu timpul care îi fuge printre degete, constatînd, pe măsură ce trec anii, că are din ce în ce mai mult de spus și de scris. E adevărat că unii nu cunosc niciodată acest sentiment nobil și firesc, dar asta, cum se zice, nu ține de literatură, ține de starea de concurență, ale cărei atitudini nu pot fi decît joase și tulburi.

ION LĂNCRĂNAN ■

„Caminante”

Journal mexican (62)

Singurătatea vulcanilor

Cintecul s-a terminat. Incepe un dans acum. Dans maya sau dans aztec, nu-mi dau seama.

Poetul Octavio Paz a scris un eseu, **Labirintul singurătății**, pe care l-am căutat în librării și, din păcate, nu l-am găsit. Aș fi vrut să-l citesc. Titlul e incitant. Într-adevăr, ne putem rătăci în ideea de singurătate ca într-un labirint. Și putem găsi în ea fie un Minotaur, fie un fir al Ariadnei... Se pare că Octavio Paz și-a axat eseu pe argumentul că mexicanul are nevoie de sărbători pentru a-și combate tristețea și singurătatea, pentru a ieși din sine însuși. Fără frecvența lor (din 365 de zile, calendarul mexican numără 120 de sărbători) și fără strălucirea lor, nu s-ar putea elibera, fie și numai pentru moment, de acele materii inflamabile pe care le poartă în sine.

Cu alte cuvinte, **fiesta** e mult mai mult decât o problemă de temperament. E un remediu. Un război de guerilă împotriva singurătății. Toți participă la acest război de guerilă în care se strigă, se cîntă, se aruncă petarde, se riscă și toți știu că a doua zi singurătatea se va instala din nou în ei, obosită și victorioasă, dar pînă atunci sărbătoarea arde ca un foc purificator, răzbușind toate tăcerile și lacunele. Îmi amintesc prima seară cînd am sosit la Ciudad de Mexico. Străzile inundate de zgomotul și de culoarea carnavalului. Acum sînt mai bine pregătit să înțeleg ce se petrece acolo și pe cei care spun că solitarul mexican iubește sărbătorile și orice pretext de petrecere. Sînt convins chiar că pentru el uneori nici nu contează motivul sărbătorii, ci prilejul. Importantă e sărbătoarea, nu cauza ei. Revărsarea de pasiuni care se imbată de ea însăși, care se rostogolește pe străzi ca o mare fierbinte, ca lava unui vulcan.

Comparația cu vulcanul nu e o figură de stil. De la sărbătoare la moarte nu e uneori decât un pas, care la un moment dat nu mai contează. Nu sînt puține cazurile cînd în vacarmul veseliei se aude un pocnet de pistol sau lucește o machete, pentru a răzbuna o ofensă; asadar, cînd petrecerile se pîtează de sînge. Ca și dragostea uneori. Zborul șarpelui înaripat se frînge pentru o clipă și înroșește țărîna. Apoi se reia. Cu violența orbitoare a unui vulcan. Flăcările sărbătorii ard în ele toxinele unei singurătăți ce nu va întîrzia după această beție de zgomot și de culoare să producă alte, mîine dimineață, poimîine... Dar pînă atunci există această noapte și ea nu trebuie pierdută. **Hic et nunc** pare să fie o deviză născocită aici în Mexic, iar cuvintele înțeleptului Tagore, „Nu te teme de clipă! Așa cîntă glasul eternității”, par să explice o **fiesta**, în care zgomotul petardelor, stridența cintecelor și dansurilor fac să nu se mai audă murmurul teribil al singurătății. Mexicanii duc orchestre de **mariachis** în labirint și dansează de-a lungul coridoarelor pentru a intimida măcar pentru o zi, pentru o noapte, un Minotaur inexorabil... Poate că și dansurile rituale de odinioară, din jurul piramidelor, aveau același sens. Căci am văzut și eu ceea ce au observat alții; că indienii cu panșe multicolore dansează în primul rînd pentru ei, chiar dacă dansează pe o estradă, ca aici. Și am citit ceva care m-a tulburat. „Pentru ce dansați?” l-a întrebât cineva pe unul din dansatorii care în zilele de sărbătoare transformă pavajul străzii în scenă. Răspunsul a venit sec. **No-más.** „Pentru ce nu”. Un răspuns care nu înseamnă nimic și în același timp înseamnă totul. Nici Luther n-a găsit altul mai bun. El zicea „nu pot altfel”. Într-adevăr: pentru ce nu? De aceea există dansul. De aceea există măștile. Un indian care dansează are fața imobilă. Nu-l interesează, sînt convins, sfîntul în onoarea căruia dansează. În definitiv, la fel dansa și în onoarea zeului Ploii. Nu-l interesează, poate, nici spectatorii. Un singur lucru contează. Dansul său. Un singur zeu e viu. Mixcoatl, zeul dansului. Pentru ce nu? Dansul se transformă în hieroglifă. În sens. Sufletul se descarcă de zgură. Se limpezește. Șarpele a incrementat. E clipa de glorie a aripei. Pentru ce nu?

Pe estradă continuă dansul. Mișcări luți. Strigăte ascuțite, din care nu pricep un cuvînt. Bănuiesc însă, cel puțin am această senzație, ce se ascunde în spatele lor. Căci e logic să nu ne consolăm. Să repetăm de o mie de ori, dacă e nevoie, că nu moartea, ci soarele ascunde Taina. Că dansul are totdeauna dreptate. Pentru ce nu? Lumina, dragostea, nu sînt aceștia zeii pe care îi caut?

Așa cum știu că patria nu se poate purta în geamantan, știu că nu voi fi niciodată un globetrotter jovial. În lumina cea mai ascuțită, cîinele negru al singurătății reapare și-mi dă tircoale. Și știu că a spune „nu-mi pasă” pretinde o forță sau o capacitate de renunțare pe care nu le-am avut niciodată. În loc să-mi ațite pofta de drum, dansul mă trimite cu gîndul la zăpada care acoperă Popocatepetl. Se spune că trebuie să vorbești încet trecînd pe lângă vulcanii din Mexic, să nu-i trezești! Dar în șoaptă pot să recunosc că singurătatea vulcanilor mi se pare un simbol mai util decât o resemnare placidă. Chiar brutală, negarea unor lucruri ce trebuie negate afirmă ceva. Ca și vîntul care își cîntă melodiile ciudate cu ajutorul tuburilor de orgă ale cactușilor. Pentru ce nu? Totdeauna, chiar în ceasurile celei mai însoțite singurătăți, nu m-am putut imagina decît avînd nevoie de alții, convins că nu e nici o onoare să fii singur. Și chiar lovită cu pietre, ca pe zidurile Tenochtitlanului, fantoma lui Moctezuma rătăcește ziua numai prin locurile cit de cit frecventate. Cum să nu văd în focul ocult al vulcanilor și altceva decît o primejdie? Și în dansul care continuă aici, altceva decît un număr de spectacol? Pe zăpada din craterele stîșne, urmele duc la intrarea unui labirint, de unde se aud zgomote și cîntece: se dansează împotriva Minotaurului. Pentru ce nu? Această noapte cere un remediu.

OCTAVIAN PALER

CE PROFEȚIM, CE PROFESĂM

Cîntec deplin la poalele Harghitei

Educația, și-au spus factorii culturali din județul Harghita, trebuie să intrunească, în desfășurarea ei, aceleasi ritmuri intensive, caracteristice dezvoltării economico-sociale, „să fie potențată prin activități complexe, bogate în idei și cu o largă arie de cuprindere”, după cum se exprima unul dintre tovarășii care lucrează în conducerea instituțiilor de cultură și artă. Din această perspectivă a fost abordată și participarea la diferitele faze ale Festivalului național „Cîntarea României”, paralel cu concursurile propriu-zise sau în perioada dinaintea și de după susținerea lor inițiindu-se numeroase alte manifestări cu caracter educativ, unele dintre ele intrate de pe acum în tradiție. Dealtfel, întrecerile artistice însele n-au fost nici concentrate în câteva localități și nici organizate pe genuri, tocmai pentru a asigura desfășurarea unor spectacole variate, în cadrul cărora versul patriotic, piesa de teatru pe teme actuale, brigada artistică și grupul de satiră și umor vizînd aspecte concrete dintr-o colectivitate de muncă sau alta, ca și alte genuri artistice să concure la realizarea unei sporte eficiente educative și la crearea de satisfacții artistice dintre cele mai diverse. La faza interjudețeană, Harghita a fost reprezentată de 54 de formații și soliști.

Sub același cuprinzător generic al Festivalului național „Cîntarea României” s-au desfășurat în pragul primăverii „Săptămîna culturală odorheiană”, ajunsă la a VI-a ediție, „Zilele culturii la Gheorgheni” și suita de manifestări intitulate „Oda țării în primăvară” la Miercurea-Ciuc. Organizate sub egida consiliilor educației politice și culturii socialiste, aceste activități complexe au prilejuit, înainte de toate, o mai bună cunoaștere a coordonatelor dezvoltării economico-sociale a acestor localități și a județului precum și a problemelor la ordinea zilei din diferite uni-

COLEGI NOSTRI DE LA TELEVIZIUNE

Alexandru Căpușneac

— Hai, băieți, vă rog puțin contrast pe imagine. „Doiule”, mai aproape, vreau detaliu la mină. „Treiuile”, unde te duci? Stai pe loc. Ce faci cu șarful? Să nu mai circule nimeni! Putem începe... Mergem cu lumina multă. Acum totul e bine. In-

chide ușa carului. Liniște, te rog. Cine ești dumneata?

— De fapt asta doream să vă întreb eu.

— Eu?! Lasă asta acum. „Patrula”, te rog un cadru general. Întoarce spre sală... Cine sînt eu? Alexandru Căpușneac — regizor de transmisie. La ce-ți folosește asta? „Doiule”, vreau detaliu pe instrument. Atenție la mîini, imagine din față. Nu merge profil.

— Pot sta și eu, aici, câteva clipe? — Da, doar cu următoarele condiții: să nu vorbești, să nu faci zgomot, să nu te misti, să nu fumezi, să nu... Te rog lumina în spate. Facem un contre-jour. E foarte bine! Urmărește, „doiule”, solistul. Nu-l lăsa singur pe „trei”. Du-te după el.

— Sții? — Vezi că ai încălcat una din condiții. Cite mai sînt?... Am coborît cele trei trepte ale carului de luat vederi. Nu doream nici măcar involuntar să încalc regulamentul impus de regizorul Alexandru Căpușneac.

Brusc, cel pe care îl văzusem la pupitrul de comandă al carului, vorbind tot timpul asemenea unui crainic sportiv, a devenit tăcut. Părea un alt om. Se plimba nervos prin car, ocolind cu austeritate fiecare aparat. Începea să-și recupereze țigara care se stînsese la începutul emisiilor.

Greu am putut înjgheba un scurt dialog.

— Deci, unul, doi, trei... erau numele operatorilor din sală. Am înțeles bine?

— Da.

— De cînd lucrați la televiziune?

— Din '57. Am îmbătrînit aici.

— Cîți ani aveți?

tăți, la aceasta contribuind întîlnirile cu cadre de conducere din aparatul de partid și de stat, cu muncitori fruntași și specialiști. Cîteva din dezbaterile cuprinse în programul de la Miercurea Ciuc au avut în centrul lor măsuri și modalități concrete pentru îndeplinirea sarcinilor formulate în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Consfătuirea cadrelor de conducere din industrie, transporturi și agricultură din zilele de 5-6 martie. Educația, ca și creația tehnico-științifică au format, la rîndul lor, obiectul multor mese rotunde și reuniuni. Foarte pasionată a fost la Gheorgheni discuția despre „Rolul creației și creativității în cîntarea afirmării revoluției tehnico-științifice” condusă de dr. ing. Kolozsvári Zoltán, care a avut ad-hoc 15 interlocutori din sală, transformîndu-se într-o adevărată sesiune de specialitate, nu întîmplător, căci printre participanți se numărau și o seamă de inovatori cu autoritate.

După cum au ținut să sublinieze tovarășii de la Comitetul județean de cultură și educație socialistă cu care am discutat, respectiv președintele Becze Anton, vicepreședintele Nicolae Bucur, secretarul comisiei pentru răspîndirea cunoștințelor culturale-științifice, Stelian Busuioac, sau directorul Casei de cultură orășenești din Miercurea Ciuc, Ferencz Pavel, în acest cadru are loc un adevărat transfer de activități: dinspre lăcașurile de cultură spre locurile de producție și invers, dinspre întreprinderi spre scenele și sălile acestora. Nu e vorba de o acțiune circumscrișă strict acestei perioade, ci de o permanentă.

Aceste zile ale culturii prilejuiesc, cum e și firesc, un schimb de experiență nu numai între formații și instituții din județ, ci și cu trupe artistice profesioniste din județele învecinate, unele dintre ele prezente în mod frecvent pe scenele harghite.

Fără îndoială că într-un județ care nu numai pe planul civilizației materiale, ci și al celui spiritual se află în plină afirmare, sînt încă multe de făcut și ele se vor face datorită emulației încetănite pretutindeni. Reluînd versurile vizionare adoptate odinioară drept deviză de Reuniunea corală din Miercurea Ciuc, un sentiment se impune:

Cît vom trăi sub poalele străbunei Harghite
Cîntecul va glăsuși despre vremi fericite.

NICULAE STOIAN

— Ei, asta-i bună. Ce, nu puteți face câteva scări și câteva adunări? Altă întrebare.

— Cît vorbește un regizor?

— Într-b emisie de cîteva ore cam cît vorbește un om „normal” într-o lună. Asta nu înseamnă că în cele cîteva ore ale transmisiei îmi fac norma pentru restul timpului. Vorbesc, ce-i drept, mult mai puțin după emisie.

— Ce emisiuni vă plac?

— Cele care se transmit în direct. Îmi plac deciziile spontane. Mă simt, atunci, ca un dirijor care în fața orchestrei și a publicului nu mai poate reveni asupra unei decizii date. Am făcut tot felul de emisiuni, începînd cu transmisiuni sportive și terminînd cu spectacole culturale. Revenind la întrebare, vă pot spune că și eu, la rîndul meu, sînt un telespectator, avînd avantajul să văd spectacolul cu o fracțiune de secundă înaintea celorlalți și din mai multe unghiuri. Adică din mai multe camere de luat vederi. Îmi plac spectacolele bune, căci ele declanșează automat emisiuni bune.

După o noapte petrecută în carul de reportaj, descifrez lesne modestia implicată în ultima afirmație. Un spectacol bun e, într-adevăr, o condiție a unei emisiuni bune, așa cum o stoffă bună e necesară pentru un costum bun, dar transferul de valoare nu se face în mod automat. Motiv pentru care ori de cîte ori micul ecran ne oferă prilejul unor satisfacții profunde, să ne gîndim și la truda celor care, cunoscuți nouă doar printr-un nume fulguit pe generic, ne umple casa de oaspeți și de bucurie. Unul dintre ei e și regizorul Căpușneac.

SORIN POSTOLACHE

Tinerii trebuie să știe

Dicționar de lagăr Strafen

Pentru SS-iștii care conduceau, păzeau și asigurau funcționarea lagărelor de concentrare nu exista nimic sînt. Totul — deținuții, ideile lor, bunurile care le mai aveau — trebuia distrus, ars, nimic. Nu respectau nici un principiu uman, nu recunoșteau nici o regulă în interiorul lagărului. Nutreau însă un adevărat cult față de **Strafen**, față de pedepse. Se aplicau, de regulă, în public; iar deținuții trebuiau să asiste, în poziție de drept, descoperiți. Pedepsele erau grupate pe categorii, aceleași în toate lagărele de concentrare. Născute din sadismul și fantezia bolnăvicioasă ale unor **Lagerführer-i**, simplii SS-iști sau **Kapo**, felurile **Strafen** erau generalizate prin ordine și instrucțiuni, iar aplicarea lor cit mai originală asigură faima unui lagăr.

Spicuim din inventarul celor mai frecvente pedepse:

— Biciuirea în public: 25, 50 ori 100 de lovituri. Victimele trebuiau să numere loviturile. Dacă greșeau, pedeapsa se relua de la început. Dacă în timpul aplicării loviturilor deținutul leșina, era readus în simțiri, după care executarea pedepsei continua. Direcția centrală a lagărelor de concentrare a trimis — la 4 aprilie 1942 — o adresă către toți comandanții lagărelor în care se arăta: „**Reichsführer-ul SS** și șeful poliției germane a dat dispoziția ca la aplicarea pedepselor cu bătaia, ordonate de el (atît la bărbați cit și la femei), atunci cînd există mențiunea de „severitate sportivă”, pedeapsa se va aplica pe sezutul gol”. Semnează: șeful direcției centrale, **Obersturmbannführer SS Liebenhenschel**.

— Spînzurarea de un stîlp. Deținutul i se le-

gau mîinile la spate, brațele i se ridicau sus și astfel era atîrnat de un cîrlig timp de 30 de minute pînă la 2 ore. SS-iștii care vroiau să se amuze, puteau lovi victima peste părțile cele mai sensibile.

— Sederea în geunuchi cu mîinile întinse și avînd în fiecare mînă cite un bolovan.

— Alergarea pînă la istovire.

— Scoaterea din baracă, iarna, în pielea goală, a deținuților și ținerea lor în zăpadă ore în șir.

— Arestul. La muzeul de la Auschwitz se pot vedea și azi cîteva celule care au fost destinate arestului. Fiecare avea o suprafață de 1 m² și era înaltă cit statura unui om. Într-o parte laterală a fiecărei celule exista cite o gaură cit o palmă care lăsa să intre aerul, dar era astfel făcută încît să nu permită intrarea luminii. În partea de jos era zidită o ușă cu latura de jumătate de metru, prin care deținuții intrau tirîndu-se pe burta. Într-o asemenea celulă trebuiau să stea patru oameni. Stăteau drept, nu se puteau mișca. Dacă unul leșina ori se sfîrșea, rămînea tot în picioare, n-avea loc să se prăbușească. În aceste celule erau introdusi, seara, deținuții acuzați de „insuficientă sirguință”. Dimineața erau scoși și trimiși din nou la muncă. Krankenmann, șeful blocului XI, blocul de pedeapsă, supranumit „blocul morții”, înșira **Häftling-i** de-a lungul unui zid de piatră, fi lovea atît de puternic peste obraz, încît îi se fracturau maxilarele iar capetele li se izbeau de zid, suărgîndu-se. La Ravensbrück, într-o cameră de pedeapsă erau înghesuieți 60-70 de deținuți, sub pretextul că sînt alienate mintal. Erau introduse fără rochii, numai în cămăși. Nici să șadă n-aveau loc. În mijloc aveau un hîrdău pentru necesități. Iarna înghețau de frig. Unica fereastră nu avea geam, doar gratii. Deținuții părăseau camera de pedeapsă numai cînd mureau.

— Lichidarea. Se făcea prin împușcare în ceafă. Sau prin spînzurătoare.

Spînzurarea se executa în public, în fața întregului lagăr. Uneori, alteori, deținutul era închis într-o încăpere. I se oferea o frînghie sau o curea și i se dădea o jumătate de oră la dispoziție să se spînzure.

— Lichidarea. Se făcea prin împușcare în ceafă. Sau prin spînzurătoare.

Spînzurarea se executa în public, în fața întregului lagăr. Uneori, alteori, deținutul era închis într-o încăpere. I se oferea o frînghie sau o curea și i se dădea o jumătate de oră la dispoziție să se spînzure.

OLIVER LUSTIG
fostul Häftling nr. 112 398

Au, au, inimă, au

Cit de puține seri de răgaz ne permitem în viață, ca și când am fi urmăriți de fantoma ritmului neiertător și tot ne mai întinim, din cind în cind, cu ore în care — parcă pentru noi anume — planeta consimte să se odihnească și ea sub noi.

Intr-o asemenea seară, una din cele cinci-șase seri ale ultimilor zece ani în care mi-am permis să pierd citeva ore la o masă, mă aflam la restaurantul Capșa, invitat la o masă de niște cîntărețe cunoscute, Irina Loghin, Maria Ciobanu și Ileana Sărăroiu. Mai era acolo și Dinu Săraru... Și nu mai știu cine.

N-am răbdat să nu le spun acelor cîntărețe că mă întristează, ca pe orice om de bun-simț, cîntecele proaste și contra-făcute pe care uneori și ele, acele cîntărețe, le cîntă la radio și la televiziune. Nu vă e dor de-un cîntec curat, într-adevăr popular? le-am întreat.

Și mi-a răspuns, atunci, Ileana Sărăroiu. Mi-a spus că le e dor de acele cîntece curate și vechi, într-adevăr populare, dar că nu prea le lasă responsabilii emisiunilor de muzică populară să cînte aceste cîntece. Ne cer cîntece de viață nouă. Nu cred, am zis. Ba trebuie să credeți, mi-a răspuns Ileana Sărăroiu. Cine mă lasă pe mine să cînt cîntecul ăsta?

Și mi-a cîntat acolo, pe loc, șoptit, un cîntec extraordinar cu vorbe îndelung încercate de puterea explozivă a sufletului, pe melodia, pe care cititorii o știu probabil, tot de la cîntărețuță, cu vorbele despre o bătrînă mamă și despre Tirgoviște etc.

I-am spus, atunci, Ilenei Sărăroiu că se înșală. Acest cîntec e prea frumos și prea

adevărat ca să-l poată opri cineva. Și i-am făgăduit că o voi invita la un cenaclu, să cînte acest cîntec căruia azi îi zic „Cîntecul Ilenei” și-l alătur vorbelor mele.

În ziua de 2 mai 1977, pe Cimpia Libertății de la Blaj, Ileana Sărăroiu cînta în Cenaclul Flacăra acest cîntec de protest împotriva morții, pe care și azi îl păstrez pe o bandă de magnetofon. Și, pentru că publicul, puțin obosea de soarele acelei duminici, a aplaudat cam absent, am rugat-o pe Ileana Sărăroiu să-l mai cînte o dată. Cred că păstrez și această a doua înregistrare.

Cum își simt oamenii viața viitoare! Ileana Sărăroiu a murit pe neașteptate, în plină tinerețe, sîmbătă 12 mai 1979, seara, cîntînd la o nuntă.

A murit de inimă!

Versul cel mai des repetat în acel cîntec este „Au, au, inimă, au!”. Iar pentru destinul acestei cîntărețe, atît de profundă și de fermecătoare, faptul că a murit cîntînd la o nuntă seamănă îngrozitor cu versul „Însă moartea nu vrea bani”.

Măcar acum, cînd sînt vij în noi mîhnirea și durerea că o artistă adevărată a trecut în moarte, înainte ca vreunul din cîntecele ei frumoase să îmbătrînească, să rugăm piatra în care intră acest fragil instrument al emoției care a fost Ileana Sărăroiu, să nu uite că în piatră n-a intrat o piatră, ci a fost scufundat, neașteptat și tragic, un om, un om care a micșorat cu cîntecele, cit a putut, nefericirea lumii: Ileana Sărăroiu.

ADRIAN PĂUNESCU

Cîntecul Ilenei

Foaie verde spic de piine,
dac-aș ști că mor ca miine,
mi-aș face-o casă de piatră
ca moartea să nu răzbată,
au, au, inimă, au;
mi-aș face-o casă de piatră
ca moartea să nu răzbată,
au, au, inimă, au.

Și-aș chema fierării toți
să-mi pună lacăt la porți,
cu lanțuri să mă-ngrădească
moartea să nu mă găsească,
au, au, inimă, au;
cu lanțuri să mă-ngrădească,
moartea să nu mă găsească,
au, au, inimă, au.

Pentru biată viața mea
mi-aș vinde și cămașa
ca moartea să mă mai rabde
inc-o zi și inc-o noapte,
au, au, inimă, au;
ca moartea să mă mai rabde
inc-o zi și inc-o noapte,
au, au, inimă, au.

Însă moartea nu vrea bani,
ia copii și oameni mari,
nici pe mine nu mă iartă,
pot să-mi fac casă de piatră,
au, au, inimă, au;
nici pe mine nu mă iartă,
că sînt om și nu-s de piatră,
au, au, inimă, au.

Viața văzută prin culisele teatrelor

(Urmare din pagina 1)

Iată de pildă o dimineață obișnuită la Teatrul Bulandra. Mica sedință de comandament prezidată de actorul Ion Besoiu care asigură interimatul în funcția de director. Biroul său seamănă cu un decor de teatru. O sobrietate elegantă. Mese și scaune lustruite, fotolii adînci, un birou somptuos. Se discută despre repertoriu, despre repetiții, despre spectacole, despre turneul imediat pe care urmează să-l facă ansamblul acestui teatru în Statele Unite ale Americii. Un turneu senzațional, peste ocean, o aventură într-o lume teribilă — aceea a teatrului total dacă vreți, unde faptului divers de pe stradă i se găsește rapid formula de transfigurare scenică sau rețeta de a deveni film, și unde scena e judecată din perspectiva ritmului de viață cotidian cu drame, tragedii și comedii comprimate în secunde și în fracțiuni de secundă! Un asemenea turneu, evident, trebuie pregătit cu mîgală, cu exactitate, cu luciditate, cu o mare dragoste și responsabilitate. Ceea ce se și întâmplă la Teatrul Bulandra.

Întreat ce anume îl preocupă la ora de față pe conducătorul unei astfel de trupe înaintea turneului proiectat, actorul Ion Besoiu ne-a răspuns ca de obicei precis și eficient: — Ne preocupă adaptarea spectacolelor **Scrisoare pierdută** și **Elisabeta** la rigorile unui turneu într-o țară străină, care nu ne cunoaște limba, ne preocupă refacerea decorurilor în vederea transportului în sala avioanelor, refacerea unor costume; reimpresionăm muzica pentru **Elisabeta**, cu unele completări cerute de regizor, realizate deja de compozitorul Ștefan Zorzor și, evident, ne preocupă finisarea pînă la cele mai intime detalii, prin repetiții, a reprezentațiilor de turneu. Lucrăm, adică, de dimineață pînă seara și chiar noaptea. Dacă vreți să luați pulsul acestor pregătiri, veniți miine dimineață la repetițiile **Elisabetei**.

Am părăsit teatrul de pe Schitu Măgureanu și am pătruns prin culise, prin scenă, nă, în sala de spectacole a Teatrului Mic, unde se repeta **muzicalul socialist** — după cum spune unul dintre actorii la scenă deschisă — intitulat **Nu sînt turnul Eiffel**. Nu regretăm această indiscreție. Am trăit, la Teatrul Mic, citeva momente care pot lumina cu o bună dispoziție molipsitoare și cu un rafinat îndemn la meditație, pe orice om serios de pe mapamond. Ne-am trezit într-un decor abracadabrant, între un modul lunar (sau așa ceva) și galerii transparente prin care luminile reflectoarelor pătrund ca printr-o lume mirifică de infuzori și de amoebe. Deocamdată, decorul ne-a expedit într-o zonă a imaginației care ni s-a părut foarte departe de piesa terestră a Ecaterinei Oproiu, piesă-reportaj jucată cu succes enorm în țară și în străinătate. N-aveam încă formula care să ne dezlege ecuația acestui muzical neașteptat! Actorii îmbrăcați în costume bizare, într-un amestec de haine de stradă și vestimentație de cabaret, se plimbau fantomatic întrebînd, răspunzînd, șoptînd, rîzînd, urlînd. Printre ei, mic de stat, mobil și ager, marele maestru de ceremonii al luminilor de scenă, Titi Con-

stantinescu, acoperînd cu vocea sa răgușită dar penetrantă toate celelalte glasuri sparte în tîndări pe scenă. Și pe unde trece maestrul de lumini vin reflectoarele îmblînzite ca niște lei și tigri întimi, mîturînd scena și descoperînd ungherele cele mai obscure, într-o rețea policromă, ca și cum zeci de ferestre s-ar deschide dintr-o dată spre scenă, lăsîndu-și lumina să se prelingă, caldă, familiară, nobilă pe podea. În prim plan, actorii Ștefan Iordache și Carmen Galin privind pe sub streșina de reflectoare spre regizoarea Cătălina Buzoianu aflată în sală. Se exprimă din ambele părți nemulțumiri care-i privesc direct pe croitorii teatrului. Se rememorează indicații de regie mai vechi sau mai noi, se pun de acord anumite gesturi, anumite mișcări care nu mai cad firesc după o noapte de meditații. Regizorul de culise întirzie să bată gongul. Intră directorul teatrului, Dinu Săraru, mobil, dinamic, întreprinzător și atrage atenția că „preliminariile” se întind prea mult. În sfîrșit, repetiția începe, lumea de pe scenă intră frumos în joc, cuvintele și replicile curg muzical, lumea dansează grațios și conversează spiritual deși... viața e dură, și eroii se întreabă din cînd în cînd cu o nostalgie duioasă pentru viitor: **Mai e mult pînă departe?** Ca într-un poem whitmanian.

La un moment dat repetiția se oprește. Ștefan Iordache nu poate executa o săritură la trapez, conform indicațiilor de regie, din cauza faptului că trapezul nu e încă bine fixat în tavan. Moment de tensiune. Actorul declară că nu poate lucra în aceste condiții, cînd lucrurile nu sînt bine puse la punct. Regizoarea răspunde că nu dorește să întrerupă repetiția pentru fiecare amănunt, dar că va reveni pe îndelete asupra lor. În sfîrșit, Carmen Galin rostește precipitat citeva cuvinte, se bilbiie. Ride. Leopoldina Bălanuță e nemulțumită că recuziterul i-a pus în brațe un coș de gunoi în loc de un coș cu ouă, conform indicațiilor autoarei. Și,

desigur, pe parcurs, repetiția se întrerupe de citeva ori și se reia cu o seriozitate și o disciplină care pun pe gînduri. Pictorul Ion Pacea, invitat la repetiții, face schițe pentru o viitoare expoziție ce se va deschide odată cu premiera și va reflecta munca de pregătire a spectacolului.

Ce vrea să fie pînă la urmă acest muzical și ce vrea să spună publicului? Secretara literară Adriana Popescu ne lămurește cu o amabilitate grațioasă și cu aplomb: muzicalul **Nu sînt turnul Eiffel** reprezintă o satiră la adresa unor aspecte ale civilizației de consum de tip capitalist care se însinuează în viața noastră socială. Muzicalul satirizează un anumit mod de a trăi, aglomerînd lacom obiecte, mobilă stil, mașini proprietate personală, vile cu piscină etc., într-o găunoasă aspirație spre îmburghezire și spre aristocrația de ultimă oră, în vreme ce sentimentele adevărate și relațiile normale dintre oameni se atrofiază și se anihilează.

După-amiază aparent calmă, de siestă. Prin Grădina Icoanei vîntul umflă frunzele prin arbori și se aude ofînd prelung, parcă amenințător, ca în **Blowup**. În arena Teatrului Bulandra se repetă **Elisabeta** de Paul Foster, una din piesele de turneu în Statele Unite ale Americii. Atmosferă degajată. Piesa s-a reprezentat pînă acum de peste 300 de ori! Ce se mai poate repeta, ce se mai poate rețușa la un spectacol controlat deja de către public pînă în cele mai ascunse amănunte? Actorii sînt risipiți în scenă, în sală și undeva în culisele îngrămădite ale arenei. Regizorul Liviu Ciulei trage adînc, cu voluptate, dintr-o țigară care în miinile lui pare mai lungă decît o țigară obișnuită, un fel de țigară fără sfîrșit. Pune la punct, cu voce stînsă, citeva probleme de orar, de programare a repetițiilor. Înțelegem că ne aflăm într-o mică pauză. Într-un moment de relaxare după o repriză de lucru în forță.

Apoi, din loja sa, regizorul ridică ochii spre scenă și îi plimbă calm deasupra lucrurilor și oamenilor care se află conectați la ora aceasta acolo, și scena pare că primește viață și culoare. Clody Berthola și-a așezat ceașca de cafea alături pe scaun, și așteaptă un semn. Pentru citeva clipe lumina se reflectă în ochelarii săi și explodează ca un reflector indiscret. Gina Patrichi, cu privirea sa în care vezi cum apune soarele undeva, departe, devine dintr-o dată atentă ca la un exercițiu de tir. Ion Caramitru, cu eleganța sa de lord suav și necruțător care și-a lăsat barbă de conchistador, reface momentul în care s-a întrerupt repetiția. Și se pare că toată lumea are încredere în memoria sa. Florian Pittiș revine din fundul scenei cu expresia unei adorații nemărginite pentru teatru, într-un costum de blugi pe care îl știm deja pe de rost. Dan Nutu, flegmatic și cu efort de concentrare, încearcă să-l corecteze pe Caramitru cu voce de adolescent abia trezit din somn. Și scena se populează pe nesimțite, respiră, trăiește actul artistic chiar dacă, în sală se află mai ales regizorul și citiva figuranți pe scena vieții. E chemat din culise Mircea Diaconu și pentru prima oară am avut impresia că Mircea Diaconu vine de la mare distanță cu umorul său grav, și de data aceasta baroc. E rechemat din culise și Ion Besoiu, cu un nor de fum de țigară în jurul timpelor. Reintră George Oprina, Dinu Dumitrescu și Adrian Georgescu în personajele ridicole care reprezintă cenzura pedantă anglicană revoltată pe felul în care demitizează această trupă de actori persoana reginei Elisabeta I a Angliei.

Se pare că de-a lungul reprezentațiilor spectacolul a pierdut din ritm. Prea multe pauze între replici, pauze nejustificate. Prea multe replici care nu mai au expresivitatea necesară, care nu mai sînt convingătoare. Scenele se comprimă, replicile se repetă pînă cînd relația lor logică și de efect e însușită la perfecțiune. Asistăm parcă la o recitare a textului, la o nouă analiză gramaticală făcută cu o strategie de ceasornicar de precizie care nu repară decît orologii astronomice.

— Un moment, vă rog... Și regizorul Liviu Ciulei întrerupe dialogurile, delicat și politicos. Brusc, toate privirile se îndreaptă spre el. Explicațiile vin calm, detaliate, expresive.

Regizorul face apel la resursele fiecărui actor de a se reprograma pe sine, de a se afla, practic, într-o permanentă revoluție față de sine, de a nu se lăsa pradă rutinei. Și, treptat-treptat, spectacolul recîștigă forța sa de șoc și îndrăznesc să spun că se regenerează într-un plan de înțelegere superior. O astfel de repetiție e o fenomenală școală de teatru și o extraordinară lecție de viață.

Pînă cînd, aproape fără să ne dăm seama, repetiția se încheie și viața cotidiană, cu toate problemele ei urgente, cu grijile și cu erorile de fiecare oră scoate actorii din roluri și-i proiectează în culisele teatrului, adică în stradă.

(Continuarea reportajului în numărul viitor).

Oiștea nu-i baghetă

În ziarul „Sportul” am citit cu emoție sobrul comunicat cu privire la plecarea echipei naționale în Cipru. Plecau, deci, „băieții”, mai plecau — așa ni se anunța — doi antrenori, Halagian și Marica, lucru normal, dacă stăm să judecăm în absolut, dar anormal dacă-l punem în legătură cu existența și a coordonatorului federal (ce-o fi asta?) un om foarte dragut, dealtfel, C. Drăgușin. Însă la Federație probabil că sînt mulți bani necheltuiți. Și, atunci, peste cei 3 (trei) oficiali, sînt trimiși să conducă — da, acesta e termenul — să conducă delegația Nicolae Irimie, prim-vice-preș. și tov. Balaș, vice-preș. Cinci! În total — cinci!

Nu negăm frumusețea unei călătorii în Cipru. Ni se pare, chiar, că federația a fost exagerat de aspră. De ce numai 5 (cinci) oficiali? De ce nu 15 (cincisprezece)? La fiecare „băiat” cite un oficial! Ar fi corect și sigur. Cu 5 (cinci) oficiali pe lângă ei, „băieții” au realizat încă o mare contraperformanță — unică, totuși, în felul ei — din șirul de contraperformanțe cu care ne indulcește această conducere a F.R.F., zilele. După ce pentru prima oară în istoria sa, fotbalul românesc a fost umilit prin pierderea de către echipa națională de tineret cu 1-7 a meciului cu Albania (premieră, repet, nerăsplătită cum se cuvine), după ce tot pentru prima oară ne-a bătut Grecia (premieră trecută și ea, sub tăcere), după ce am pierdut toate calificările cluburilor și naționalei, după ce — să recunoaștem cinstit — pentru prima oară România a învins (în cadrul splendid al unui Pitești care ne-a înaripat) Ungaria, iată că — luată sub patronajul strins al înțelepciunii aproape ancestrale și sub bagheta lui Nicolae Irimie, aceeași echipă realizează jalnica, nenorocita, din nou umilitoarea contraperformanță de a scoate un rezultat nul în meciul cu Ciprul. Dar cînd a fost să se facă analiza, n-a mai apărut nici un nume, Irimie, Balaș, Drăgușin în „Sportul”. A apărut, insinuant, numele echipei F.C. Argeș.

Unde-o să ajungem? Cît va dura acest coșmar? Cum pregătăm returul meciului cu Ungaria? Să nu uităm că partenerii au jucat slab la Pitești, ușurind atunci responsabilitățile alor noștri.

Toate hibe din campionatele interne, toate șmecheriile, aranjamentele, murdăriile, toate erorile de fond și toate contribuțiile nefaste ale unor persoane sus-puse din ierarhia sportivo-fotbalistică, toate, toate, toate se răzbuună cînd ieșim afară. Nedreptățile împotriva unor echipe din campionatul intern, favorizarea altor echipe și cocoloșirea lipsei de pregă-

tire a unor jucători, pentru a fi „ingropați” alții mai talentați, vin din urmă și-i blochează pe tricolori în Cipru. O notă de plată cumplită, cu datorii uitate și dobinzi incalculabile, se prezintă cînd „consumatorii” fotbalului nostru nici nu se așteaptă.

Ce rost a avut desființarea naționalei? Cu ce e de vină Dinu că-l folosesc prost și neinspirat conducătorii federației și antrenorii ei? De ce să plătească oalele sparte tot muncitorii sportului, în vreme ce profesorii lui, călătorii de profesie, peste graniță, își mai îmbogățesc cu cite un Cipru sufletele setoase de cunoaștere?

Acum ce ar urma? Desființarea echipei F.C. Argeș? Nime n-a simțit că această echipă e obosită — foarte obosită — de atitea nedreptăți cite i se fac? O trimitem — acum — în Ungaria ca să-și mai arate o dată osteneala psihologică? Iată, s-a afumat un fotbalist de valoare. Tălner. De ce jucăm cu Stan extremă cînd Stan e vîrl, iar Tălner — cea mai în formă aripă — nu e convocat la nici un lot? Decit așa, mai bine jucăm direct cu cei cinci oficiali care trebuie să-și găsească și dișii un rost, dacă tot are federația bani de cheltuit și-i trimite mereu peste graniță. Să intre tov. prim-vice-preș. N. Irimie. Să intre și să joace. Că, altfel, ce a făcut? Ce înseamnă a conduce delegația? A avea un volan, ceva? A fixa cine cu cine doarme-n cameră? A da sfaturi tehnico-tactice? A indica: „Hai băieții!”? Dar pentru asta ajungea Marica, pentru asta bonomul C. Drăgușin era arhisuficient. Zău! Nu mai spun că băieții puteau să-și rezolve și între ei aceste, nu-i așa, delicate probleme de conducere.

Și, pe urmă, chiar acceptînd că nu se putea fără un antrenor, un asistent de antrenor și un supra-antrenor, mergînd pin-acolo cu voioșia incit am fi gata să răbdăm și ideea că trebuia neapărat să existe și un conducător de delegație, Irimie, care să ne dea siguranța deplină că oiștea va nimeri gardul tocmai în insula Cipru, de ce — mă scol și-n-treb — de ce a mai trebuit și un al doilea conducător de delegație, Balaș? Au făcut, oare, cei doi, cu schimbul, de planton la oiștea pe care federația a ținut morțiș s-o așeze în vitrina cu trofee a fotbalului nostru? Aveau dișii importante decizii de luat la fața locului și nu se putea sprijini speranța noastră numai pe unul dintre acești „conducători” de fotbal? Aveau vreo treabă pe-acolo? Aveau domniile lor de cules și de transportat ceva citrice, ori te miri ce? Altfel, cum? Era oiștea atît de mare și de grea încît n-a putut-o duce singur tov. Irimie?

După rușinea aceasta, de a nu cîștiga nici cu Ciprul, la Federația Română de Fotbal trebuie căutată nu o oiște, ci o baghetă.

ADRIAN PĂUNESCU ■

„Toate
talerele
valorează
la fel”

— **Campion balcanic de talere aruncate din turn în 1977, la Varna, dumneavoastră ați reîntrat zilele trecute în posesia titlului, la București, izbutind o performanță fără egal în istoria competiției, cu ați mai demnă de admirație cu cit a fost obținută de un trăgător care n-are decit un ochi, pe celălalt pierzîndu-l într-un accident! Poate e-ar fi normal, începînd așa, să vă întrebăm, tovarășe doctor Bogdan Marinescu, în ce împrejurări s-a petrecut accidentul, vom ajunge și aici, deocamdată spuneți-ne de cînd trageți. Vă mai amintii?**

— Firește, în 1960 am luat parte la primele concursuri.

— **V-ați remarcat repede?**
— Dacă m-am remarcat repede, cînd m-a întrebat? ! Greu de spus, eram mai degrabă un copil care pune suflul în fiecare taler. Cert e că, în 1963 și 1965, la Brno și la Lisabona, am cîștigat titlul european de juniori, anunțînd, gazetărește vorbind, o mare carieră! Că nu s-a întimplat așa, e altă poveste. Oricum, în 1965, cred că nu încure datele, am ieșit pentru prima oară campion național de seniori, la individual și pe echipe. Eram student, n-aveam decit 20 de ani, trăgeam cu ochiul drept.

— **Acum citii ani aveți?**
— 35, îi fac pe 29 noiembrie. În fiecare an, de 29 noiembrie, nu știu cum să mă port, să rid sau să plîng, să mă bucur sau să mă întristez? !

— **De ce să plîngeți, de ce să vă întristați?**

— În ziua în care împliniam 22 de ani, am fost rănit la ochiul drept, pe care medicii n-au reușit, în ciuda operațiilor și a celorlalte strădării, să-l salveze. Eram la o vîntătoare, în pădurea Căciuța. Cineva a tras către mine, firește fără intenție, mi-am dat seama că ceva nu e în regulă și am pus mîna la ochi. Cîteva alice mi s-au strecurat printre degete, iar una s-a fixat lingă timplă. O am și acum, se simte.

— **N-a existat nici o salvare?**
— Se vede că nici una, deși am încercat pretutîndeni, primînd tot sprijinul din partea statului. M-au consultat și m-au tratat profesori cu renume în oftalmologie. Vancea la București, Paufigue la Lyon, Dubois Pulsen la Paris, ultimul m-a și operat, nu s-a putut face nimic.

— **Cînd ați rețut titlul, la cîtă vreme după operație?**

— Aveam încă bandaj cînd, la Paris, abia ieșit din spital, m-am strecurat pe un poligon, încercînd cu ochiul sting. De unde, cu o săptămîna înainte accidentului, trăsese pe Tunari 75 din 75, la Paris n-am spart decit 3 talere din 25! După prima serie m-am oprit, ochiul sănătos nu mă mai ajuta, se umpluse de lacrimi.

— **Ce-a urmat?**
— Firește, m-am întors acasă, sigur că am pus punct performanței. Colegii și antrenorii m-au primit bine, dar nu mi-a fost greu să înțeleg, din încurajările lor, mai degrabă de forță, că cel mai bun lucru era să mă retrag. La numai 22 de ani eram sfîrșit pentru recorduri, trebuia să înțeleg și să mă dau de-o parte, lăsînd altora cartușele și locul din stand! Așa am făcut, dar în sinea mea n-am renunțat, chiar dacă am căutat zădărnice în literatura de specialitate, în istoria titlului, un caz care să semene cu al meu. Încet, încet, de-acum anonim, m-am apucat să-mi educ ochiul sting, să-mi adaptez reflexele, să sper. Terminam facultatea, aveam din ce în ce mai puțin timp pentru poligon, mă căsătorisem, apăruse băiatul, azi avem un băiat și-o fată, dar nu mă împingea nimeni de la spate, decit voința de a demonstra că imi pot înfrînge infirmitatea. Apoi, grație clubului Olimpia, căruia îi datorez foarte mult, mai ales pe plan moral, am intrat în posesia unei arme cu patul cotit, care mi-a permis să revin la mîna dreaptă. Rezultatele au început să se îmbunătățească, iar săptămîna trecută, la Balcaniada, am tras 195 din 200, cifră mulțumitoare.

— **Tovarășe doctor, cît a durat povestea asta?**

— Cîțiva ani. Socotînd pină la Varna, 11.

— **Au fost grei, au fost ușori?**

— Au fost cum au fost.

— **Venind aici, am fost avertizați că vom avea de luptat cu modestia dumneavoastră, ușor de detectat fie și din afirmația că cele 195 de talere lovite recent reprezintă o cifră mulțumitoare? !** Cu ea s-a obținut, anul trecut, locul 3 la europenele de la Zull, ceea ce spune totul! Dar să lăsăm trecutul și să venim la zi, de acord? Într-o serie se trag 25 de talere, care-i cel mai important dintre ele?

— Se trage din 8 poziții, fără taler opțional, noul regulament l-a desființat. Un taler zboară, în medie, cu 40 de metri pe secundă, sînt 3 serii de duble, toate se

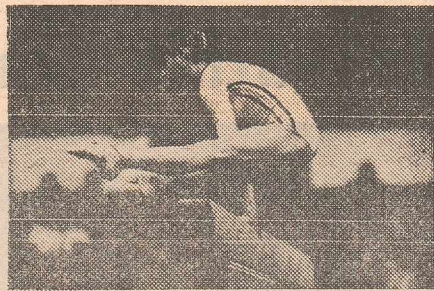
Un nou trofeu în vitrina de glorie a sportului românesc: Cupa Europei la gimnastică

Zilele de tensiune trăite de sportivele care ne-au reprezentat țara la Campionatele europene de gimnastică de la Copenhaga, propriile noastre ore de tensiune, petrecute în fața ecranelor de televiziune, au explodat luni după amiază, la Aeroportul internațional Otopeni, într-o manifestare de bucurie fără zăgazuri, în clipa sosirii în țară a delegației românești încercate de trofee cucerite în luptă: Cupa Europei, etalon al calității, devenită... patrimoniu național, grație măiestriei Nădiei Comăneci, și șapte medalii prețioase obținute de aceeași Nadia și de Emilia Eberle, secundate de Melita Ruhn, vestitoare a unei noi primăveri a gimnas-

tică. În fața unei asemenea performanțe, amplificată și de restul medalilor cucerite, poți exulta sau rămîne mut, ca în prezența unei opere de artă. Dincolo de admirația mută însă trebuie să spunem că succesul de la Copenhaga, care reafirmă marcele prestigiu deja cucerit în ultimii ani de gimnastica feminină românească, obținut în condițiile unei extrem de selecte participări și a unei acerbe lupte sportive, trebuie să constituie un prilej de meditație atentă asupra unor erori, cum a fost cea a separării, fie și temporare, a Nădiei Comăneci de antrenorul ei, profesorul Bela Karoly. Atitudinea fermă și responsabilă a factorilor de decizie a creat, fără ezitări, cadrul cel mai propice refacerii cuplului Karoly-Comăneci, revenindu-se la timp asupra erorii, acordîndu-se seriozității și profesionalismului antrenorului creditul meritat. S-a dovedit, dacă mai era nevoie, acum în Danemarca, că numai alături și împreună cu cel care a îndrumat-o, Nadia poate evolua, în urma unei pregătiri gândite și puse la punct de Karoly, la nivelul posibilităților care au consacrat-o. Dar, prin prezența Emiliei Eberle și a mai tinerii Melita Ruhn în elita gimnasticii europene și mondiale se demonstrează celor care n-au reușit s-o înțeleagă la timp, că „productia” realizată de Bela Karoly nu s-a datorat exclusiv calităților de excepție ale Nădiei, ci unei munci serioase, perfect fundamentate științific, unei gândiri originale, a unei corelări a capacităților native cu cele ale pregătirii și antrenamentului modern, a unui climat propice dezvoltării unor idei innoitoare, în condițiile organizării mișcării noastre sportive actuale. S-a demonstrat, o dată în plus, că atît pripeala cit și concesile făcute subiectivismului, ridicat la valoare de criteriu obiectiv, pot veșteji nu numai ocaziile de afirmare a unor sportivi dar și compromite unele certitudini, cum este cazul cu gimnastica feminină din țara noastră.

Tehnicienii de valoarea unui Bela Karoly, care prin muncă și seriozitate, prin competență susținută de rezultate valoroase și repetate își dovedesc înalta clasă, trebuie însoțiți de încrederea federațiilor și a C.N.E.F.S., care, procedînd astfel, își justifică, la un nivel superior, propria lor muncă și demnitatea de foruri de conducere, care trebuie să le însoțească, fără șovăire, pe parcursul întregii lor activități.

Este cazul să amintim, de data aceasta la capitolul pozitiv, că bucuria de astăzi este rodul tocmai al unor mai vechi și inteligent dirijate acțiuni ale aceluiași foruri, cum s-a dovedit a fi fost mai demult înființarea școlii de gimnastică de la Onești, și — mai recent — a celei de la Deva, încadrarea lor cu specialiști de înaltă calificare, rodul acelei răbdări conștiente, al așteptării bunelor rezultate, al colaborării mai multor tehnicieni și specialiști în problema pregătirii timpurii a

Secvențe din filmul medalilor cucerite, prin muncă și talent, la Copenhaga

viitorilor performeri, a justei criteriilor științifice de selecție, a aportului adus de medicina sportivă românească în învingerea dificultăților ridicate de perioada pubertății, mai ales la fete, într-un cuvînt de SCOALA ROMÂNEASCĂ DE GIMNASTICĂ.

Salutînd, cum se cuvine, strălucitoarea evoluție a Nădiei Comăneci, mulțumindu-i pentru clipele de fericire pe care ni le-a dăruit, să nu-i uităm nici pe ceilalți artiștii ai succesului: Emilia Eberle, Melita Ruhn și Bela Karoly, care, revenind din Danemarca încărcați de glorie sportivă, ne-au umplut sufletele nu numai cu bucurie dar și cu încredere în viitorul acestui sport. Victoria în bloc a gimnastelor noastre este mai prețioasă decit orice altă izbîndă singulară. Odată cu Nadia și kolegele ei, cu antrenorul lor, fiecare dintre noi s-a simțit mai puternic, mai sigur de sine.

EMANUEL VALERIU ■

ticile noastre. Scene emoționante prin simplitatea lor, dintre care aleg doar două: prezența cunoscutei instructoare de pilotaj, de doi ani aflată la pensie, Miheș-Agachi Ruxandra, prin mîna căreia au trecut generații de piloți și acrobați în ale zborului (chiar și șeful de echipaj care o readuce pe Nadia în țară!), venise, timidă, la aeroport, care înseamnă locul trudei ei de o viață, cu un trandafir pentru cea pe care n-o văzuse niciodată, pină la 14 mai 1979, în carne și oase; și un al doilea: după ce delegația a fost primită de conducerea C.N.E.F.S., în frunte cu tovarășul Emil Drăgănescu, ministrul sportului și al turismului, după fotografiile de rigoare și de... suflet, trofeul mult rîvnit și disputat, superba Cupă a Europei a rămas uitat pe o măsuță, ca un obiect oarecare dar devenit, dintr-o dată, familiar, al nostru, al tuturor, pentru că acest trofeu nu-și va mai schimba locul, deoarece Nadia l-a cîștigat de trei ori consecutiv!

numără, deci toate talerele valorează la fel.

— Ce înseamnă o dublă?
— Două talere care pleacă în același timp din turnuri, trebuind să le spargi din două focuri. E o treabă destul de grea.
— Sîntem convinși că cititorii au dedus, din modul nostru de adresare, că sinteți medic. Ce fel de medic, unde?

— Lucrez ca specialist în cadrul Spitalului clinic de obstetrică și ginecologie „Giulești”. Sînt doctorand și, pe linie universitară, asistent.

— Se zice despre dumneavoastră că mai mult nu vă antrenați decât vă antrenați și că participați la întrecerile mari pe durata concediului de odihnă! Greșim?

— Urmez un program riguros de antrenament, stabilit de Ion Lovinescu. N-am scoateri din producție, dar nici nu-mi doare așa ceva. Trag un concurs și, în funcție de rezultate, trag și în următorul. Din punct de vedere al înțelegerii, n-am de ce mă plinge, pe nici o linie. Șeful clinicii „Giulești”, profesorul Panaiț Sirbu, a fost un distins campion de echitație și a rămas un mare iubitor de sport. Federația de tir, inimosul ei secretar, Viorel Manciuc, cîndva trăgător de elită, mi-au lăsat deschise toate porțile, pricepînd că se poate conta pe mine, chiar dacă nu cer adevărîțe și nu iau parte la cantonamente!

— Cînd ați pierdut un ochi ați visat să ajungeți campion cu celălalt. Ați ajuns. Acum la ce mai visați?

— Să urc pe podiumul olimpic de la Moscova.

— Veți avea atunci aproape 36 de ani. Nu va fi prea mult?

— În orice caz, voi fi mai tînăr la Moscova decît a fost Bița Dumitrescu la Roma în 1960, cînd a cîștigat medalia de aur! Ce ziceți?

— Ce să zicem? Vă dorim succes! Îi meritați cu prisosință, tovarășe doctor.

VIDIU IOANIȚOIA ■

Un aliment falsificat periclitează sănătatea publică!

În ținuturile unde boiaua este condimentul nr. 1 ea se numește paprică și este mîncată în cantități industriale. Ceea ce ne-a adus în județul Cluj pe urmele acestui condiment care prin partea locului concurează cu fotbalul în ce privește numărul și ardoarea microbiștilor, este scrisoarea plină de afirmații alarmante a lui Petre Ilea din satul Bucea. Afirmații atît de grave („mai bine de jumătate satul a umplut spitalele din Cluj-Napoca”), incit fără să vrei te gîndești că dacă toată povestea asta nu e născocită, atunci semnatul scrisorii a exagerat zdravăn. Să vedem.

Sosînd la Bucea în 6 mai, duminică, zi nu tocmai prielnică luării de contact cu autoritățile locale, începem investigațiile la bufet. Unde altunde? Într-un sat atît de mic (nici 1000 de locuitori), ne va fi desigur ușor să aflăm unde locuiește omul nostru.

— Care Ilea?

— Petre.

— Păi, în Bucea sînt mai mulți Ilea Petre. Ce număr are la casă?

Amănuntul acesta fusese omis în scrisoare și ancheta noastră parea să înceapă cu un impas. La un pahar de Ci-co, gestionarul emite ipoteza că am venit pentru povestea cu boiaua. Care boia? Boiaua toxică. Ne arătăm dornici de a afla amănunte și dorința ni se împlineste pe loc, chiar mai din plin decît ne așteptam. Mulți dintre cei de față vorbesc nu din auzite, fiind chiar ei cei pățiți. De pildă, Petru Secan (62 ani) a fost internat 2 săptămîni la o clinică din Cluj-Napoca, unde a înghițit o mulțime de leacuri contra intoxicației cu plumb. Acum se simte mai bine și își mai spală măruntaiele cu bere. Nevasta, fata și ginerele, cu intoxicații mai puțin grave, au urmat tratament medical acasă, iar nepoții, Radu și Petru, vor fi și ei internați la spital, fiind planificați fără urgență.

Stăm apoi de vorbă și cu primarul. Mai bine zis, primăria din Ciucea, comună de care ține satul în care ne aflăm. Tovarășa Maria Ilea confirmă spusele săterilor, apoi ne pune în legătură cu medicul de la dispensar și cu șeful postului de miliție.

Doctorul Dorin Hurghiș a constatat, de prin februarie, un număr surprinzător de mare de îmbolnăviri ciudate. Simptomele ar fi condus în unele cazuri la diagnostic de hepatită epidemică sau insuficiență hepatică, în alte cazuri la gripă ori reumatism acut. Determinarea cantității de plumb eliminat prin urină necesită o analiză anume ce se face acolo unde mediul toxic specific o cere, ceea ce nu era cazul nicidecum în Bucea. Totuși, fiindcă auzise nu demult de niște cazuri asemănătoare în sate din județul Bihor, unele traficanți particulari falsificau paprica amestecînd-o cu miniu de plumb, dr. Hurghiș a prescris respectiva analiză la

150 pacienți și bănuiala i-a fost adevărată de rezultate. După cum erau mai mici sau mai mari mîncători de paprică, cei 150 suspecți de saturnism au obținut buletine de analiză cu sub 100 gama, deci intoxicații relativ ușoare, sau peste 100, cițiva ajungînd pînă aproape de 1000 gama. În 40 de cazuri, dintre care 4 foarte grave, a fost necesară spitalizarea la Clinica de boli profesionale.

Cu concursul primăriei și al plutonierului major Gheorghe Sima, medicul a cercetat din casă-n casă, aflînd că papricășurile, cîrnații și slana au fost condimentate cu boia cumpărată de la negustori de ocazie, cea mai nocivă fiind aceea vindută de o bătrînă de 71 de ani, Morar Floare, zisă Zgîdoaie. E adevărat, ni s-a spus, numita a făcut comerț clandestin, vinzînd cu prețuri cit se poate de pipărate pachetele cu boia dulce însă otrăvitoare; și totuși, ar fi mai degrabă de compătimit decît de condamnat; habar n-avea ce vinde, altfel nu ar fi mîncat din propria-i marfă, îmbolnăvindu-se și ea. Ulterior aveam să aflăm, la județ, că intoxicația ei nu este gravă; pentru consumul propriu avea un pachet cu paprică în care laboratorul a găsit 0,0027 g Pb/kg, în vreme ce kilogramul de boia vindută conținea 15-30 g Pb, adică de 10 000 de ori mai mult!

Depănînd mai departe firul papricii falsificate, aflăm noi amănunte la Direcția sanitară județeană, unde discutăm problema cu tovarășul director Aurelian Mazilu, cu Zoltan Karacsonyi și Camil Căseanu de la C.S.A. — Controlul sanitar și antiepidemic. Cei trei medici sînt de părere că întîmplărilor de la Bucea trebuie să li se facă publicitate cit mai multă, pentru ca oamenii să se ferească. Toată lumea să știe cit de periculoasă poate fi boiaua cumpărată de la speculanți, deoarece falsificarea cu miniu de plumb nu este sesizabilă decît cu mijloace de laborator. La gust nu se simte nimic. După ce intoxicația s-a produs diagnosticul și

tratarea sînt adesea întîrziate, deoarece, în lipsa unei bănuiele anume, simptomele creează confuzii. În plus, e bine de știut că saturnismul nu este întotdeauna deplin vindecabil, de pe urma lui o mulțime poate rămîne cu sechele ce-l chinuie toată viața. Controale se fac, ni se spune, iar acum vor fi desigur intensificate, dar în ce proporție pot acoperi sondajele C.S.A. piața particulară? Iar pe vînzătorii clandestini cum să-i controlăm? Or tocmai aici apare pericolul de falsificare cu substanțe toxice. La Bucea a fost confiscată toată paprica falsificată cu miniu, cită mai rămăsese prin case, dar numai după ce oamenii s-au îmbolnăvit. De aceea, în mod excepțional, ar trebui anulate autorizațiile tuturor producătorilor particulari de boia, și atunci ei ar fi nevoiți să-și predea toată marfa întreprinderilor comerciale de stat, unde controlul sanitar este cu adevărat eficient.

Deși ar aduce poate unele nemulțumiri, soluția sugerată de medici ni se pare oportună, fiind vorba de un pericol pentru sănătatea publică. În cazuri excepționale, soluții excepționale. O astfel de măsură — drastică dar necesară — ar rezolva problema cel puțin provizoriu, adică pînă la toamnă, cînd avem toate motivele să credem că amatorii de mîncăruri ardelate vor găsi la Alimentara sau la cooperativele de consum ceea ce acum cumpără de la speculanți cu riscurile arătate.

Îndată după întoarcerea la București am avut, la Departamentul industriei alimentare, o convorbire cu tovarășul Ștefan Oprîș, director adjunct al TIPILF. El ne-a spus că dacă boiaua a cam lipsit din comerț în ultimii 2-3 ani faptul se datorește scăderii producției cu aproape 50%, ca urmare a unei crize conjuncturale de materie primă. Cu alte cuvinte, ardeul de boia era tot mai puțin cultivat, din cauza rentabilității foarte scăzute. Prețul de achiziționare făcea ca unitățile agricole să prefere la capitolul ardei alte soiuri, capia bunăoară, care aducea cîștig dublu, cu aceeași cheltuială de muncă și bani, dar din care nu se poate fabrica paprica atît de cîntărită în Bihor. Cluj (15-20 tone anual), Sălaj și alte cîteva județe din Ardeal. În cursul acestui an, prin măsuri economico-financiare adecvate, aflate în curs de elaborare, problema va fi deplin rezolvată.

MIRCEA FODOREANU ■

Boxul nostru in ascensiune

Prezent săptămîna trecută la europenele de la Köln, într-o companie dintre cele mai selecte, 156 de pugiliști din 23 țări, boxul românesc a demonstrat, prin medaliiile și punctele obținute, că a depășit impasul din ultima vreme, aflîndu-se angajat pe un drum ascendent, ce ne dă speranță în perspectiva Jocurilor Olimpice de la Moscova, din 1980. În condițiile în care, lipsită și de aportul campionului Simion Cuțov, accidentat în ultima clipă, echipa noastră a prezentat o garnitură serioasă remaniată și întinerită, ea s-a comportat meritori, impunîndu-se atenției publicului și specialiștilor prin ambiție, tehnicitate și putere de luptă.

Cucerind 17 victorii, multe dintre ele în fața unor adversari puternici, reprezentanții noștri au ocupat locul 3 în clasamen-

tul general pe națiuni, devansînd țări cu vechi tradiții în box. Să reamintim că Radu Daniel (în imaginea alăturată) și Valentin Silaghi au intrat în posesia medaliiilor de argint, în timp ce Ilie Dragomir, Carol Hajnal, Ion Budușan, Georgia Domic și Ion Cernat au obținut medalii de bronz, izbutind un bilanț superior celui înregistrat la ediția anterioară a europenei.

După cum am subliniat la vremea potrivită în revista noastră, conducerea CNFS a acționat inspirat cînd a așezat la cîrma federației de box oameni noi.

Avem convingerea că progresul arătat la Köln, pentru care merită un cuvînt de laudă și noua conducere a federației de specialitate, secretarului ei responsabil, colonelul Dumitru Ciobotaru, nu reprezintă decît un prim pas pe calea reafirmării boxului românesc pe plan internațional. Dacă munca va continua cu și mai multă seriozitate, cu și mai multă dăruire, boxul nostru are asemenea resurse, rezultatele de prestigiu — aural cu alte cuvinte — nu vor întîrzia. Le așteptăm cu încredere.

EMIL NEGOIȚĂ ■

Fațete inițial necunoscute ale cazului Vlahos

Există încă impresia că e de ajuns să știi să conduci pentru a putea pleca la volanul mașinii, indiferent la ce distanță se află punctul terminus al călătoriei. Mai ales începătorii după ce „au prins puțin curaj” observînd că nu mai au „probleme” cu virajele, depășirile, întoarcerile etc., se aventurează deseori în călătorii lungi în vădită disproporție cu firava lor experiență.

Se ignoră un factor esențial: marea cantitate de energie nervoasă și fizică pe care o consumă indeosebi șoferul începător în procesul conducerii autovehiculului. Una e să faci o cursă de 10-20 minute prin oraș și alta să conduci (chiar cu pauzele de rigoare) 4-5 ore.

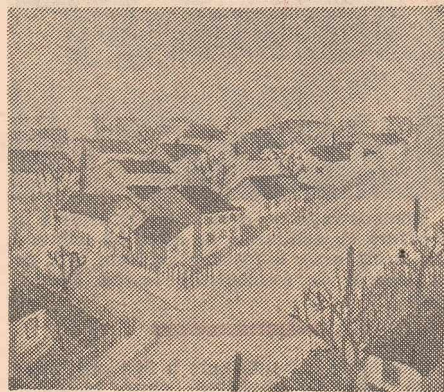
Gabriel Vlahos, de 36 de ani, a plecat pe data de 1 Mai din Brăila pentru a face o vizită unei rude la Ploiești. În mașină s-au mai imbarcat: soția sa Elena cu cele două fetițe de 4 și 6 ani care au ocupat locul din dreapta șoferului, fratele său Spirea Vlahos cu soția sa Doina (se căsătoriseră în ajunul plecării!) și mama celor doi frați. Ultimii trei pasageri au ocupat fotoliul din spate. În total 7 persoane.

La Ploiești, fireasca bucurie a revederii între rude apropiate. Nu s-a exagerat cu băutura. Înainte de miezul nopții musafirii s-au culcat, iar a doua zi la ora 8.00 toți erau în picioare.

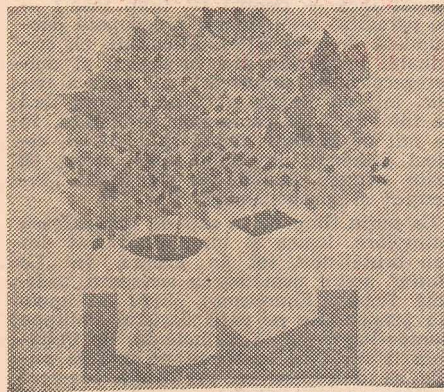
Dimineața zilei de 2 mai a trecut repede. S-a servit masa de prînz și imediat după aceea autoturismul 1-BR-6228 s-a pus în mișcare. Șoferul încerca să-și ascundă indispoziția. Doar fratelui său îi mărturisise încă de dimineață că nu se simte prea bine, cînd acesta îl găsise întins în pat îmbrăcat.

Pe măsură ce înainta spre Brăila G.V. se simțea tot mai molesit. Oboseala din ajun accentuată de întîlnirea cu rudele, rezistența redusă a organismului ca urmare a puținei experiențe în conducere faptul că plecase imediat după masa de prînz, căldura neobișnuită pentru o zi de mai amplificată de numărul mare de persoane din mașină au început să-și spună cuvîntul.

În apropiere de orașul Mizil, șoferul

Constantin PILIUȚĂ — Case cu pomi

Constantin PILIUȚĂ — Flori

arțipește pentru cîteva secunde. Autoturismul necontrolat părăsește partea asfaltată a șoselei, intră pe acostament, rulină cu roțile din dreapta în șanțul șoselei aproape 65 de metri. Se trezește, vierează instinctiv cu putere la stînga, mașina reintrînd pe șosea într-un unghi de aproape 45 de grade. Încearcă se redrezeze mașina, să o readucă pe partea dreaptă a șoselei, dar e prea tîrziu. Este lovit violent de un autoturism care circula din sens contrar în dreptul stîlpului central dintre cele două portiere. Mașina este frîntă aidoma unui băț de chibrit și

aruncată în șanțul drumului. În această secvență Elena cu cei doi copii în brațe este aruncată din mașină, portiera deschizîndu-se brusc datorită șocului. O șansă nemaiîntîlnită face ca soția lui Vlahos și copiii să scape nevătămați.

Cea mai afectată este partea din dreapta șoferului unde s-a produs coliziunea. Șoferul este transportat la spital. Aici reușește să rostească cîteva cuvinte: „Cred că am adormit, era cald în mașină, nu știu ce s-a întîmplat!”

După 6 ore a decedat.

Din cele 3 persoane care ocupau fotoliul din spate două și-au pierdut viața: mama celor doi frați, Emilia Vlahos de 65 de ani, care a decedat pe loc și Spirea Vlahos de 31 de ani care a murit în drum spre spital.

Șoferul autoturismului 1-VL-6378 a văzut în întregime filmul traseului sinuos

parcurs de autoturismul înmatriculat la Brăila. Ce-i drept nu de la distanță foarte mare, dar suficientă pentru a reduce viteza prin frînare, mai ales că putea face ușor acest lucru, șoseaua fiind perfect uscată. Forța de impact între cele două mașini nu ar mai fi fost atît de puternică, vitezele celor două mașini neînsușind 140-160 de km pe oră, ci poate doar 100-120 km pe oră. Consecințele nu ar fi fost poate atît de grave.

Elementele geometrice ale drumului ofereau chiar posibilitatea șoferului autoturismului de Vilcea să se replieze ușor pe dreapta pentru a evita o coliziune atît de dezastruoasă.

Stilul preventiv de conducere cere șoferilor puși în asemenea situații — deloc lipsite de dificultate — să întreprindă cu calm și judecată rapidă măsuri pentru a evita ori măcar a atenua consecințele unor accidente de care se fac vinovați nu ei ci alți parteneri de trafic. Trebuie să facă acest lucru în primul rînd în propriul lor interes pentru că și ei pot avea de suferit de pe urma accidentelor respective. Că șoferul și ocupanții mașinii de Vilcea nu au suferit decît cîteva zgîrieturi e o pură întîmplare.

Cercetările anterioare au stabilit că G.V. era în evidența unei unități medicale pentru o afecțiune cardiovasculară și că nu efectuase încă nici o cursă mai lungă în afara localității. Prima lui cursă de acest fel a fost și ultima.

O mamă care pierde împreună cu cei doi fii în floarea vîrstei.

O soție care își pierde soțul la o zi după căsătorie.

O tînără rămîne văduvă și doi copii mici fără tată.

Pentru ce toate acestea?

Pentru că începătorii nu-și dau seama de limitele lor, de faptul că organismul trebuie realmente obișnuit treptat cu eforturile mari care le reclamă conducerea mașinii.

În final pentru că pilotarea mașinii este încă considerată în mod simplist și total greșit un fleac, o bagatelă și în consecință mulți șoferi o tratează la fel ca Vlahos cu lipsă de răspundere.

Colonel VICTOR BEDA ■

În numele celor șase milioane...

Să nu uităm lecțiile istoriei. Să nu uităm unde au dus toleranța, pasivitatea, minimalizarea unor fapte din trecut. Memoria umanității nu trebuie, nu are dreptul să ștergă fapte și clipe ce au umbrit-o și au indoliat-o, fapte și clipe ce, iată, o simțim din ce în ce, prin întâmplări nu singulare, nu locale și nu întâmplătoare, încearcă să reediteze câteva dintre paginile sale cele mai sumbre. Cine poate fi indiferent aflând, de pildă, că numărul membrilor organizațiilor neonaziste din R.F.G. care se dedau la acte de violență a crescut de peste două ori în ultimii trei ani? Sau că, la 35 de ani de la terminarea războiului, după cum relatează revista „Stern”, „noi naziști se înarmează... Mărsăluiesc în uniforme negre, poartă zvasticii și se intrunesc într-un local impregnat de nostalgia nazismului”. Ori cum poți rămâne indiferent citind cum cineva, având doar 16 ani, face declarații ca acestea: „În așa-zisele lagăre de concentrare erau aduse persoane dăunătoare poporului, ceea ce este cit se poate de just și un lucru pe care noi îl vom introduce din nou, în mod cerit”? Iar asemenea întâmplări, asemenea vorbe nu vin doar dintr-o țară, cea care a suferit cel mai mult din pricina unor asemenea întâmplări și a unor asemenea convingeri, ci din mai multe. După cum nu pot fi trecute doar cu vederea amplele manifestații și proteste ale opiniei publice din R.F.G. și Olanda, Austria și Spania, ca și o serie de măsuri guvernamentale care exprimă atitudinea intransigentă, riposta hotărâtă față de tentativele de reinviere a mișcărilor neonaziste. Dar despre toate acestea, despre ceea ce nu trebuie trecut cu vederea, în cele ce urmează.

Vă amintiți. În urmă cu câteva luni un fost — și nu numai fost — nazist intervievat de revista „L'Express” scandaliza lumea prin afirmațiile sale mai mult decât provocatoare. „Să vă spun eu ce s-a întâmplat la Auschwitz. S-a gazat, da, e adevărat. Dar s-au gazat purecii, pentru dezinfectarea rufăriei”. Amnezie? Încercare de a scăpa ultimelor priviri îngrozite a zeci de mii de oameni nevinovați pe care-i are pe conștiință? Din păcate, nici măcar atât. Individul are mai degrabă o înută sfidătoare. El nu spune că nu știe, că n-a văzut sau n-a auzit. El e sigur — motiv pentru care nici cea mai grea pedeapsă n-ar reuși să răzbuie cumplita suferință a celor pe care i-a trimis în cuptoarele morții — că totul nu este decât „propagandă”. El, nazistul francez Louis Darquier de Pellepoix, fost comisar general pentru problemele evreiești al regimului colaboraționist de la Vichy, fugit din țara sa și ascuns cu grijă de Franco, condamnat la moarte în contumacie și răbdat încă — pentru cit timp însă? — pe pământul unei Spanii preocupate deocamdată de propriile-i dificultăți, el, criminalul necuprins nici în ceasul al doispzecelea de remuscări, cel care a trimis, într-un singur rind, pe drumul fără de întoarcere al camerelor de gazare, 75 de mii de bărbați, femei și copii, el, cinicul psihopat, ne spune nouă, acum, că toate crimele naziste nu sînt decât „inventie” și „propagandă”.

La puțin timp de la această scandalosă întâmplare, logica și bunul-simț sînt din nou brutalizate, tot în Franța. În „Le Matin” apare următoarea scrisoare, semnată de Robert Faurisson: „Sper că unele din propozițiile pe care ziaristul Philippe Ganier-Raymond le atribuie lui de Pellepoix îl vor face în sfîrșit pe marele public să descopere că pretențiile „camere de gazare” și pretențiile „genocid” nu sînt decât una și aceeași minciună”. Această afirmație era făcută într-un context în care în Franța interviul din „L'Express” stîrnise un val de proteste la care s-a asociat însuși președintele republicii. Această afirmație vine din partea unui individ care pretinde că de prin anii '60 a studiat „științific” problema. „Hitler n-a ordonat și n-a admis niciodată ca cineva să fie omorât sau împuscat din cauza rasei sau religiei sale...”. Așa sună una din „tezele” sale expuse în „Défense de l'Occident”. (Titlul acestei publicații spune totul.)

E dificil să-ți ierarhizezi indignarea între elucubrațiile unui bătrîn care a fost unul dintre responsabilii direcți ai exterminării a zeci de mii de bărbați, femei și copii, și declarațiile „fondate” pe pretense studii științifice ale unui tânăr cadru universitar. Am zis bine, „tînăr universitar”,

pentru că Robert Faurisson a fost și este — după o pauză de numai o lună, cauzată de scandalul pe care l-au provocat „tezele” sale — conferențiar la secția de litere și civilizații clasice și moderne a Universității II din Lyon. Așadar, cel care afirmă cu insolentă că jurnalul Annei Frank este un trucaj, iar numărul victimelor lui Hitler se ridică „din fericire... la zero” se ocupă de educația unor tineri ce au optat pentru o formație umanistă și pe care interpretarea faptelor de cultură ar trebui să-i conducă la înțelegerea corectă a istoriei și cu atât mai mult a acelor

Demonstrație de protest la Düsseldorf în legătură cu achitarea, de către un tribunal din acest oraș, a foștilor gardieni S.S. de la lagărul de concentrare fascist Maidanek.

perioade de nebunie cum a fost cea hitleristă. Greu de crezut că printre cursurile sale despre Lautréamont, Rimbaud sau Nerval — predate, se spune, după metode rutiniere — acest cadru didactic nu și-a insinuat și „tezele” cu privire la „minciuna camerelor de gazare și a genocidului”. Încercînd să apere onoarea universității lyonize în urma a ceea ce s-a numit în presa franceză „afacerea Faurisson”, unul dintre conducătorii acestei, de altfel prestigioase instituții de învățămînt superior, spunea că profesorul incriminat își reunea prozele, recrutat dintre studenții săi, în incinta universității în afara orelor normale de curs. Ca și cum asta n-ar fi de ajuns: răspîndirea, printre niște tineri care, în debusolarea și în ignoranța lor generată de tăcerea manualelor de istorie în ceea ce privește perioada nazistă, sînt gata să ia totul de bun, a unor idei puțin zis periculoase. Aici, ca și la liceul Blaise Pascal sau la Paris III, unde

a profesat înainte. Pentru că, în general, pe asemenea crude realități — șomaj, nesiguranță pentru ziua de mine, neîncredere în valorile de prea multe ori înșelătoare promovate de „democrațiile” occidentale și încă multe altele — mizează cei ce încearcă să nege existența ororilor fascismului, să reabiliteze hitlerismul prin mijloace dintre cele mai agresive și mai arogante.

Este imposibil de presupus că textul policopiat „Pentru o istorie veridică a celui de-al doilea război mondial” fusese distribuit de Faurisson studenților săi pentru a le înlesni înțelegerea lui Proust, așa că din calea certitudinii pentru cele arătate mai sus este alungată orice urmă de indoială. Așa au gândit, de altfel, și citiva universitari parizieni — și, ca ei, mulți dintre colegii și studenții lor de la Lyon II și din întreaga Franță — cînd, într-o scrisoare făcută publică, au socotit „tezele” lui Robert Faurisson „complet aberante”, aparținînd „unei ideologii care se dezvoltă actualmente și care are ca obiect reabilitarea nazismului și a colaboratorilor săi în ochii tinerelor generații”. Nu așa a gândit, în schimb, o parte a presei franceze, care a redus toată această condamnabilă întâmplare la o altercație a profesorului cu martori ai genocidului și descendenți ai victimelor nazismului. Nu așa au gândit și cei ce au crezut și continuă din păcate să mai creadă că activitatea extraprofesională a unui individ îl privește personal, chiar dacă el își face publice „teze” ce lezează nu numai bunul-simț și logica elementară. Revelatoriu pentru un asemenea mod de a gândi este faptul că „Le Matin” găsea acum cu... indignare explicația pentru care conducerea universității nu i-a propus ministrului candidatura acestui psihopat la postul de profesor universitar. Acum este clar și pentru noi de ce, după toate cele întîmplate sau aflate în curs de desfășurare — o anchetă administrativă asupra acestui caz este deschisă din ordinul ministrului universităților, la cererea Adunării naționale — Robert Faurisson mai are încă îndrăzneala să se socotească un om „incolțit”, „tracasat”, „victimă a unei atitudini discriminatorii” care dăunează „carrierei” sale.

„Bacilul cumei nu moare și n-a murit niciodată”. Din păcate, fraza lui Camus își păstrează, cel puțin în cea de-a doua parte a ei, actualitatea. Pentru că există astăzi în Occident destule manifestații care avertizează asupra pericolului încercărilor de reinviere a fascismului. În ciuda celor povestite de cei ce au supraviețuit Auschwitzului, în ciuda celor 42 de volume de „Procese ale marilor criminali de război în fața tribunalului internațional de la Nürnberg”, a celor 25 de milioane de piese și documente secrete naziste aflate în arhiva Centrului de documentare din Berlinul occidental, în ciuda atîtor și atîtor urme lăsate de ciurma brună!

Nimic din tot ceea ce s-a întîmplat atunci nu trebuie uitat, pentru că nimic din ceea ce ține de fascism nu trebuie să se mai repete. Iar cînd e vorba de astfel de manifestații ce ultragiază memoria celor 6 milioane de victime ale hitleristilor, de cel mai groaznic genocid pe care l-a cunoscut vreodată omenirea, reacția popoarelor se cere a fi neiertătoare.

DUMITRU AVRAM ■

Orășelul de pe Inn

...altfel, orășelul acesta are tot ce-i trebuie pentru a oferi turistului un agreabil popas. Un orășel curat și cochet, cu un aer ușor patriarhal. Clădiri vechi, pitorești, bine îngrijite, bulevarde și străduțe tipic provinciale, absolvite de agitația marelui trafic urban, perspective naturale încântătoare. Altfel spus, peisaje demne de a figura pe orice carte poștală de bună calitate. Foarte frumoasă și biserica parohială, maiestuos edificiu gotic, cu decorațiuni interioare remarcabile sub raport artistic. Interesantă, pentru turist, și Spitalskirche, cealaltă biserică în stil gotic, datînd din secolul al XV-lea, a așezării. Interesant, pentru turiști, și muzeul de folclor. Iar de la înălțimea Turnului Salzburg se deschide o panoramă splendidă, larg desfășurată peste cîmpie. Am străbătut timp de câteva ore străzile acestui orășel, deloc altfel în înfățișarea sa față de puzderia de mici și pitorești localități presărate pe cuprinsul Austriei. M-am amestecat printre oamenii săi, mai liniștiți sau mai agitați cu treburi, mereu însă „încoși”, mereu deferenți față de turistul venit de departe. Și n-am întîlnit nimic ieșit din comun, nimic care să proiecteze așezarea dincolo de cadrele agreabilului său anonim turistic. Pînă cînd, pașii m-au adus în fața micii librării, cu două vitrine, din centrul orașului. Într-una din vitrine, aceleași cărți aflate — în momentul respectiv — în oricare din librăriile austriece. În cealaltă însă... Privind-o, mi-am amintit cele câteva propoziții consacrate acestei așezări de ghidul turistic: „Coborînd mai departe pe Inn, se ajunge la Braunau, oraș vechi ale cărui detalii sînt încântătoare, cu excepția unuia singur: este orașul natal al lui Hitler... Hotelurile „Post” și „Binder”, ca și numeroase pensiuni, asigură găzduirea turistului în acest orășel care nu merită să sufere pentru faptul de a fi dat lumii un zugrav de sinistră memorie”. Cea de-a doua vitrină a librării din Braunau era în întregime ocupată de cărți despre cel mai notoriu ins al urbei și — spre tragedia orașului și a lumii — cel mai nefast personaj al istoriei universale. Ca un zguduitor remerber, vitrina librării din centrul orașului de baștină al lui Hitler era populată de cărți scrise în ideea de a ține mereu trează în memoria generațiilor trecutului tenebros al barbariei hitleriste, pe care cei din Braunau, asemenea oamenilor de bună-credință de pretutindeni, nu-l pot uita și nu-l doresc resuscitat.

Din Braunau, orășelul austriac pe Inn, ca din atîtea mii și mii de mici așezări de pe scoarța planetei unde nu se întîmplă nimic deosebit, nimic care să prezinte un interes larg, se întîmplă ca marile agenții internaționale de presă să nu transmită luni, sau ani, sau decenii de-a rîndul, nici o știre. De curînd însă, o telegramă de presă, datată la Braunau, informa despre încercarea unui mîunchi de naziști — de extracție mai veche și mai nouă — de a încropi o demonstrație menită să marcheze împlinirea unei cifre rotunde în existența, lamentabil încheiată, a celui care, văzînd lumina zilei în liniștitul Braunau, s-a rupt de tot ce e uman pentru a se legăna în iluzia deșartă că ar putea pune, prin foc și singe, întreaga lume sub zodia propriei demențe. Braunau pe Inn a curmat însă cu salutară vehemență incensarea cu iz comemorativ, dar cu bătaie lungă în calculele naziștilor mai vechi sau mai noi de reinviere a unui trecut definitiv condamnat. Cel din Braunau au dat riposta binemeritată adunăturii de fasciști care, într-o nouă și disperată întreprindere de siluire a legilor dezvoltării lumii contemporane, a sperat că ar putea terfeli din nou numele acestui oraș prin smircurile istoriei contemporane.

CORNELIU VLAD ■

● FAPTELE ȘI ZILELE SAPTĂMÎNII

Margaret Thatcher, premier in premieră

Pentru prima oară în istoria sa, Marea Britanie are ca premier o femeie, pe Margaret

Thatcher, liderul Partidului Conservator, care a obținut victoria în alegerile legislative desfășurate la 3 mai. Cel de-al 12-lea cabinet britanic din perioada postbelică este format din 22 miniștri. Născută în 1925, Margaret Thatcher, înainte de a intra în viața politică, a lucrat ca cercetător la Universitatea Oxford și chimist la o firmă de materiale plastice. În 1954 a obținut diploma de avocat, specializîndu-se în dreptul fiscal. Este lider al Partidului Conservator din 1975 și, după cum au informat deja majoritatea ziarelor, este căsătorită și are doi copii.

God save, Sir Laurence!

Urarea de bună sănătate îi este adresată, într-adevăr, la 71 de ani, lui Laurence Olivier, considerat cel mai mare actor de teatru al epocii. După ce a interpretat în teatru toate marile roluri shakespeariene, de la Hamlet la Othello — ba chiar

și pe cel al Katherinei, din „Scorpiu imblînzit”, pe cînd avea doar 14 ani — iată-l acum primind cel de-al treilea pre-

miu Oscar, care este un premiu cinematografic rivnit de toți slujitorii ecranului. Deci, „God save, Sir Laurence!”

Capri, altfel decît turistic

Renumită în lumea întregă pentru frumusețile sale, cîntată și dorită, insula italiană Ca-

pri, pe care trăiesc aproximativ 13.000 de locuitori, a fost izolată la începutul acestei luni, — 5 mai mai precis — pentru prima dată în istoria ei, de restul lumii datorită unei greve generale care a paralizat timp de o zi principalele activități desfășurate pe teritoriul ei. Greva a avut loc în sprijinul revendicării privind reorganizarea activității spitalelor locale, al cărui personal este considerat total insuficient.

Un set perfect

Un spectator, notează „Newsweek” a numit căsătoria dintre Chris Evert — „regina tenisului” — și englezul John Lloyd, „un set perfect”. Deși meciul a durat cam mult, cam de vara trecută, la Wimbledon, deși „Flossie” Lloyd (numit așa din cauza buclelor sale blonde, strălucitoare) a mărturisit că pasiunea sa pentru Chrissie da-

tează cam de cinci ani, dar pe atunci aceasta era „logodnica lui Jimmy”. Cit despre fosta logodnică a lui Jimmy Connors, ea afirmă că niciodată n-a simțit pentru cineva așa dintr-o dată atât respect și atîta atracție ca pentru John. Iar pentru ca lucrurile să fie clare, adaugă: „Nici chiar pentru Jimmy”.

Din lirica spaniolă

VICENTE ALEXANDRE

Marea paradisului

Iată-mă încă lingă țărâmul tău, mare...
Cu pulberea drumului pe umăr
cea în care palpită trecătoarea dorință a omului.
Iată-mă aici, lumină eternă,
uriasă mare neobosită,
ultim semn al unei iubiri ce nu are sfârșit,
trandafir al lumii fierbinți.

Tu, pe cînd copil eram, erai
rivnita sandală a piciorului desculț.
Alba rupere a spumei pe trupul meu
imi înșela îndepărtata copilărie cu desfătări.
Soarele, o fericire promisă,
o fericire omenească, o candidă împreunare
a luminii
cu privirile mele, cu tine, mare, cu tine, cerule.

J. M. CABALLERO BONALD

Tot ceea ce am trăit

Tot ceea ce am trăit, tot
ceea ce am salvat cu grijă și trudă
de distrugerea feroce a zilelor,
tot ceea ce am fost, vi-l dăruiesc azi, definitiv.
Ochii cu care veți recunoaște urmele acestor
litere,
sufletul cu care veți uita plecarea mea din lume,
felul meu de a fi; totul vi-l dau acum
ca și cum v-aș da ultimul meu cuvînt,
declinat de una certitudine.

E însăși memoria mea cea pe care v-o pun
în mîini; tot ceea ce știu despre mine:
integritatea perplexă a vieții mele,
a celor ce au trăit la fel ca mine,
cenușa aproape profetică a unui timp
incendiat de răpiri furioase,
sub servitutea unor obiceiuri intolerabile.

fiecare iubire care m-a construit
pilpiie aici, luptă și se mărturisește,
își luminează marginile subrezite,
își înalță adevărul așa cum
numai un om care iubește poate s-o facă.

Din teama mea, din libertatea mea
de a rămîne-n viață, din adincul meu,
eu, cel care sint asemeni celorlalți,
învățînd asemenea lor să ciștig timpul,
vă aduc glasul și prăbușirea lui,
istoria cotidiană a indoielilor mele,
pentru ca să nu-mi mai fie singur cuvîntul,
pentru a continua să trăiască
sub claritatea în care continui să cred.

FRANCISCA AGUIRRE

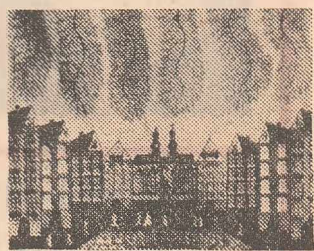
Animal trist

Noaptea m-am dus la mare să-i cer ajutor
și marea mi-a spus: ajută-mă!
Am fost pină la mare și am atins-o
cu grijă, așa cum se atinge un animal rătăcit,
un animal care roade țărâmul
și-ncearcă să se piardă-n cer.
Am fost pină la ea cu pașii
care ne-apropie de necunoscut,
așteptînd un răspuns mai mare decît
dureroasa noastră-nțebare.
Mai înainte privisem întreaga insulă,
pentru a o purta cu mine pină la mare.
Adunasem întregul ținut în retină
și m-a dus cu el către mare:
Ulyse era și al ei și al meu.
Itaca și eu am fost la minotaurul acvatic
pentru a-i cere ajutor
și marea ne-a spus: ajutor!
Trist animal: ajutor!

In românește de
DARIE NOVACEANUMorges — capitala de mai
a picturii naive

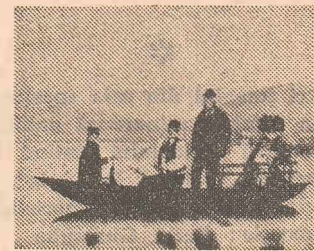
După un deceniu și mai bine
de glorie, timp în care arta
naivă, ca afacere, a stat în
prim-planul comerțului de
artă european și, nu numai
din pricina aceasta, în
prim-planul atenției publice, se
întimplă ceea ce era firesc să
se întimplă: interesul general
s-a rezonabilizat, dacă ne pu-
tem exprima astfel, preferințele
s-au stabilizat și de domeniu
se ocupă — ca și mai înainte,
dealtfel — o seamă de oameni
cu simțul perspectivei, critici,
colecționari, galeriști, nu foarte
multă lume, dar sigur lume
pasionată, respectîndu-și pa-
siunea și ținînd-o cu strânsie
în țărîmul esteticii. S-a vorbit
și s-a scris mult despre arta
naivă, cauzele frumoasei ca-
riere a pictorului inocent sînt
mai multe, cultura plastică a
lumii a trăit unul din acele
necesare momente ale adevă-

rului și bună parte din lumea
artei reconsideră, înțeleptă,
expresia figurativă. Pictura
naivă este, la drept vorbind, o
binefacere, o mintuire, în
multe privințe, pentru vidul
atîtor mode și estetici bintuind
mapamondul. Între cei mai
stimabili promotori ai artei
„pictorilor de duminică“ se
numără și Galeria PRO

ARTE KASPER din Morges
(Elveția), galerie care de
sapte ani organizează un cu-
prînzător concurs internațional
al artei naive, un „Premiu
european“, cum i s-a spus pină
acum și „Premiul elvețian pen-
tru pictură naivă 1979“, cum
i se zice astăzi.

Cîteva lucruri merită comen-
tate: mai întîi că stator-
nicia lui Georges Kasper a
adus în nu prea marele oraș
Morges critici de mărimea
unui Anatole Jakovsky — ve-
ritabil „papă al naivilor“, au-
torul primului „Lexicon al ar-
te naive“ — pe celebrul colec-
ționar Fritz Novotny — care, în

1974, cu expoziția colecției
sale la Kunsthalle din Darm-
stadt a creat un prestigios re-
per în acest gen de întreprin-
deri — pe alți reputați specia-
liști din Anglia (prof. Schel-
don Williams), Belgia (Jean
Dypreau), Republica Federală
Germania. Al doilea fapt
de merit e că aici vine cam
toată floarea picturii naive din
douăzeci de țări, transformînd
Morges-ul într-o capitală de
stimă a planetei naivilor. În
fine, notabilă e, de cîteva
ani, prezența unor pictori ro-
mâni, la această ediție fiind
invitați Alexandru Savu, Pe-
tru Mihuleț și Gheorghe Sturza.
Juriul — în care a fost invi-
tat și un critic de artă român,
ca semn al calității lucrului
meșterilor noștri și, de bună
seamă, al preferinței pe care o
are la noi creația amatorilor
ziși naivi — va acorda un
premiu „de onoare“, un pre-
miu I, diplome și un premiu
al publicului, fapt posibil,
s-ar zice, numai într-o expozi-
ție a pictorilor naivi.

TUDOR OCTAVIAN

PARADOXURILE SUPERCIVILIZAȚIEI

Nefastele găști

Admiram într-o seară, la
München, pe una din străzile
năpădite de flori, acolo unde
circulația frenetică a automobi-
lelor este strict interzisă,
calma promenadă a pietonilor,
în mod firesc împăcați cu li-
niștea trotuarelor și aerul ceva
mai curat de aici. Lumea se
plimba încet, cum se plimbă
peste tot și doar din cînd în
cînd, strigătele copiilor pertur-
bau atmosfera aproape buco-
lică a străzii. La un moment
dat, după un colț, valurile
unui chiolhan frenetic au zguduit
liniștea și parcă tot aerul
s-a șifonat și s-a stricat. Ți-
petele veneau dintr-o berărie,
nu dintr-o berărie oarecare, ci
din aceea, din păcate istorică,
unde Hitler își sfărșise primele
discursuri. Chiolhanul era
stimulat tot de un discurs a-
parținînd tot unui nebun,
ascultat cu toată pofta de alte
cîteva zeci de nebuni. Domniile
lor, după cîteva rînduri zdra-
vene de bere, reeditau la ni-
velul mental corespunzător,
gîndirea mărșăluitoare fascistă.
Nu erau fasciști, erau neofas-
ciști, adică niște fasciști mai
noi, avînd pofta de a urla și
de a-și împinge abdomenul în
muritorii de rînd. Gașca a ieșit
pe stradă, urlînd și bălăbă-
nîndu-se, făcîndu-se, adică

simțită, prin ce avea mai va-
loros. Se va spune că un grup
de derbedei nu înseamnă mare
lucru. Cînd derbedei însă își
agață la braț zvastici și flu-
tură drapelul, de cea mai crun-
tă amintire, atunci lucrurile se
schimbă și ce au ei de gînd să
facă interesează pe toată lu-
mea.
De curînd, Andreas von
Schoeler, secretar de stat la
Ministerul Afacerilor Interne
de la Bonn, a declarat că nu-
mărul membrilor organizațiilor
neofasciste din R.F.G., care ac-
ționează violent, a crescut de
peste două ori în ultimii trei
ani. Declarația a fost radiodi-
fuzată și a mai conținut deta-
liu, potrivit căruia, organiza-
țiile cu pricina cuprînd în pre-
zent 1300 de membri, față de
600 citîndrăzneau să cuprîndă
în urmă cu doi ani. Cifra în
sine nu este mare, dar procentul
de creștere rămîne simpto-
matic.

Conținutul neofascist are,
evident, forme neofasciste, deși
fascismul curat rămîne în
esență. Revista vest-germană
„Stern“ scria, de pildă:
„Tipic este, de pildă, ceea ce
se întimplă la cafeneaua „Vater-
land“ (Patria) din Berlinul
occidental, str. Kurfürsten nr.
101. Localul este vopsit în ce-
nușiu și oliv, culorile folosite
inițial de parașutiștii hitleristi;
de pe tavan atîrnă plase de
camuflaj; pe podea sînt sti-

vuiți, ca în ajunul unei băță-
lii, un mare număr de saci cu
nisip. Pe mese zac revolvere și
pistoale automate — deocam-
dată din plastic — pe pereți —
portrete în ulei ale lui Hitler.
Clienților li se oferă și repre-
zențaii teatrale „de front“ și,
în curînd, pe lîngă restaurant,
va funcționa și un bordel
„pentru ofițeri“. Obişnuința
localului sînt aderenții din
Berlin al organizației „Tine-
retului viking“, îmbrăcați cu
cămăși negre, cu semne runice
pe mincă, purtînd în picioare
cizme din piele și învîrtînd cu
ostentație bastoane de cauciuc.“

Potrivit statisticilor oficiale
publicate în R.F.G., 84 000 de
fasciști notorii mai erau, la
sfîrșitul anului 1977, suscepti-
bili de a fi pedepsiți pentru
crime înfăptuite în cursul celui
de-al doilea război mondial.
Din cei 6432 de inculpați care
au compărut, totuși, în fața
tribunalelor, 167 au fost zviri-
liți dincolo de gratii, iar restul
achitați. Vinovați mai vechi și
mai noi există și în alte țări
vest-europene, unde ciuma
neofascistă începe să-și întin-
dă, impertinentă și feroce, ten-
tăcuile.

În Spania, vechea familie
franchistă își bocăne cizmele
și salută cocșește în stil fran-
chist, încercînd să atace noua
Constituție și noua realitate a
țării. În Italia, „Ordinea nea-
gră“ și „Ordinea nouă“ își fac

de cap stimulînd producția de
cămăși negre. O revistă neo-
fascistă denumită „Linea“ pu-
blică propoziții simple de
tipul: „E momentul stîndar-
delor noastre. Ne vom îmbrăca
cămășa noastră. E momentul
bombelor noastre. Se întoarce
Zarathustra“. Astfel de gemete
voioase se aud din ce în ce
mai des, prin circumi și pe
maidane, acolo unde datul din
picioare nu face notă discor-
dantă cu cea mai decisă pau-
peritate de gîndire. În Belgia,
gruparea „Apără-te“ seamănă,
ca două picături de apă, cu
„Serviciul acțiunii cetățenești“
din Franța, sau cu „Partidul
puterii albe“ din Statele
Unite. Fie că se numesc
„Frontul național“, ca în
Marea Britanie, sau altfel,
toate aceste găști, care-și fac
de cap din ce în ce mai vehe-
ment, nu au alt scop decît să
readucă pumnalul și măciuca,
ca o obsesie cotidiană, în rin-
dul a milioane și milioane de
oameni. Un asemenea flagel,
avînd gustul unic al violenței,
încearcă să-și certifice existen-
ța în același stil și cu aceleași
mijloace ca și ciuma fascistă
din urmă cu aproape o jumă-
tate de secol. Strivirea unui
asemenea rău rămîne, pină la
urmă, un act de cultură.

RADU BUDEANU

Ochii și urechile lumii

Noul chip
al iepurașului

De la Calcutta la New York, de
la Paris la Melbourne, din Spania
în Canada, de pe Orenoc pe Vistula
— observatorii lumii constată, cu
certă vioașie și interes, o invazie de
glume, bancuri și povești ai căror
eroi sînt iepurii, iepuroacele și
iepurășii lor. Ca și norii, ca și marii
curenți de adînc ai mărilor, ca și
migrația păsărilor călătoare, ca și
bancurile de scrumbii — așa călăto-
resc, în tainice solidarități de semnifi-
cație și bancurile oamenilor prin
lume, cerînd un studiu serios al
structurilor lor, precum fenomenele
de substanță. Cu ani în urmă proli-
feraseră bancurile cu elefanți.
Acum alcargă pe toate meridianele
iepurii cu bancurile lor de o falsă
lentoare, fals duioase, fals inocen-
te ascunzînd cu greu ferocitatea
junglei mondiale, de pildă:

— „Alo, casa Iepure ?

— Da...

— Poc! (sunet de pușcă!).

Iepurile, ca erou, nu chiar pozitiv,
nu într-un tot virtuos, deloc în spiri-
tul marilor fabule conformiste, are
anumite caracteristici în aceste pro-
ducții ale spiritului. El nu mai e
doar un prăpădit nevolnic, un per-
secutat amărit, care inspiră milă
universală. Jignit, ignorat, hărțuit și
chiar lovit, el se răzbună prin tena-
citatea candorii, această tenacitate
transformîndu-se în cicăleală terori-
zantă, în curaj de fiecare zi și
putere antipatică, dar veselă, de
nemurire. Iepurașul drăgălaș e un
mic terorist al întrebării inoportu-
ne, poate omenești, dar scandoase
în context. În general, el caută lu-
cruri greu de găsit, la adrese ne-
potrivite, el alcargă după absurdități
perverse, cum ar fi tortul de
morcovi la cofetărie. În fiecare banc
el are o încăpăținare adorabilă în a
cere ce caută și în a sfida amenin-
țările celui mai tare decît el, terori-
zat însă de insistențele idiotului
mititel. Minunat e bancul cu mor-
covii căutați la farmacie (două va-
riante — una dintre ele: iepurașul
caută morcovi la farmacie timp de
7 zile, de 7 ori i se răspunde,
tot mai răstit, că nu ținem mor-
covi; a opta oară e amenințat că
dacă mai vine o dată i se va rupe
gura; a noua oară i se dă un pumn
peste bot de-i sare dințitura; în a
zecea zi, abia mai putînd articula
vorbele, chinîndu-și limba printre
dințișorii ruți, el va întreba, scin-
cînd: „suc de morcovi aveți?“).

Smuls din postura lui vesnică de
maniac îndreptățit al persecuției,
de fricos imuabil, iepurașul devine
azi un Chaplin mai chaplinian decît
Candidul. El are candoaera con-
știentă, și-o asumă (în așteptarea
lupului, își curăță pușca dar știe că
„spune prostii“, cînd se angajează
că va și trage...) și o manifestă
tiranic. Se observă o mutație și în
relațiile lui cu vinătorul, cu călăul.
Acesta nu mai e nici el ce-a fost.
O aură de victimă a acestei tenaci-
tăți plicticoase, monotone și nevrotice,
ii nimbează noul chip. O anu-
mită înțelegere trebuie să-i acorzi
și lui, fără însă a scădea din fondul
de simpatie atribuit iepurelui pișă-
log, drîz, a cărui neînfricare coti-
diană dă „prostiei“ sale dimensiunea
suspectă a unei inteligențe mindre
și perfide.

Neiepurășii sînt un fenomen de
cert interes în viața spirituală și
imagistică a planetei, ei constituînd
o replică eficace și demnă la
vechea imagine acreditată de marile
puteri leonine. Eu, unul, îi salut
ca tot omul ce n-a crezut în înțe-
leptul plictis al fabulelor de la
școală.

RADU COSAȘU

Lumea se amuză

Karate (din revista N.B.I. — R.D.G.)

CENACLUL FLACĂRA AL TINERETULUI REVOLUȚIONAR

Două întâlniri cu tinerii județului Argeș (cronica 325, 326)

Vineri, 11 mai 1979, a avut loc prima întâlnire a cnaclului Flacăra cu tinerii municipiului Pitești. Iată un moment remarcabil în biografia mereu mai bogată, mereu mai încărcată de sensuri și semnificații a acestei originale expresii artistice ce are drept criterii valoarea, angajarea și spiritul tânăr, echivalența adică în planul artei a celor trei idei — lumină, luptă, libertate — înscrise pe frontispiciu. În marea sală a sporturilor din frumoasa capitală a ținuturilor argeșene, ce abia cu o săptămână în urmă găzduise o tulburătoare simfonie a lalelelor, întâmplarea literar-artistică prilejuită de prezența cnaclului Flacăra condus de poetul Adrian Păunescu a întrunit toate superlativabilele posibile și rivnite de asemenea manifestări: un public generos nu atit în aplauze cit în participarea efectivă — fapt ținind de însăși specificitatea cnaclului — prin buna cunoaștere a unor cintece cit și prin însușirea rapidă a celorlalte melodii din imprezizibilul repertoriu care a avut drept protagoniști nume binecunoscute ale muzicii tinere cum sint Doru Stănculescu, Marcela Saftiu, Sorin Minghiat, Victor Socaciu, Adrian Ivanitchi, Mircea Bodolan, Vasile Șeicaru sau vocile în evidentă și recunoscută ascensiune ale grupului Cetatea, ale tinerilor Volker Grotendorfer și Arpád Domókos. O mențiune cu totul și cu totul aparte atribuită înainte de toate de minunatul public piteștean, vădit cucerit de umorul de calitate, pentru recitalul susținut de talentatul actor al Naționalului bucureștean și membru cu vechi state al cnaclului Flacăra — Radu Gheorghe. Un program condensat, restrins la spațiul a trei ore și jumătate, încheiat după tradiție cu rostirea din mii de piepturi a cîntecului „Trăiască România”. Un spectacol

de calitate ce va rămîne de neuitat nu doar pentru tinerii Piteștilui ci și pentru membrii cnaclului Flacăra, stimulați puternic în truda lor artistică de caldă primire ce li s-a făcut, de nedezeșmințita ospitalitate a oamenilor de pe aceste meleaguri, de marea receptivitate și grijă pentru cei tineri, pentru pașunile lor, dovedită de organele de partid ale județului și municipiului între altele și prin asigurarea condițiilor excelente în care s-a desfășurat întâmplarea literar-artistică de la Pitești.

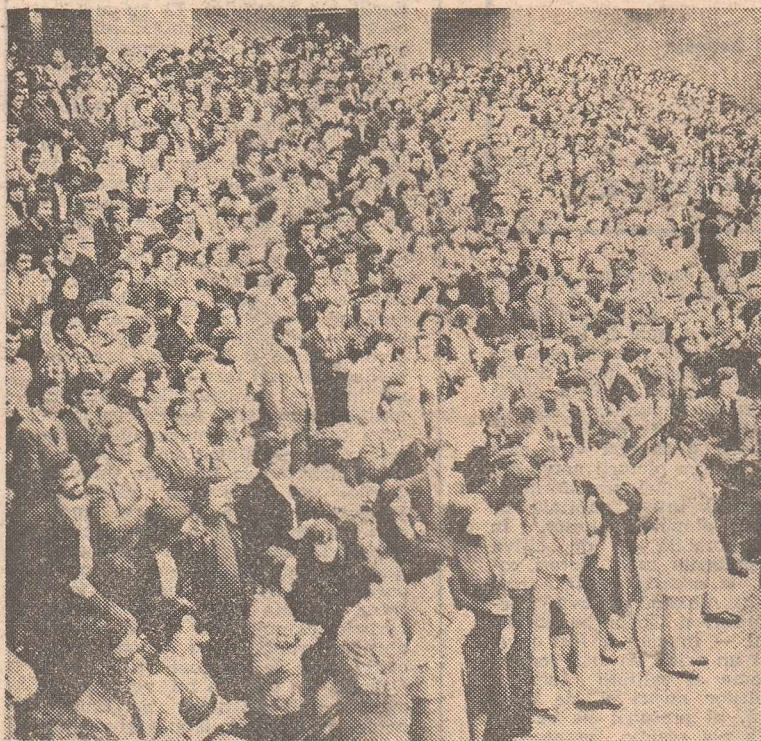
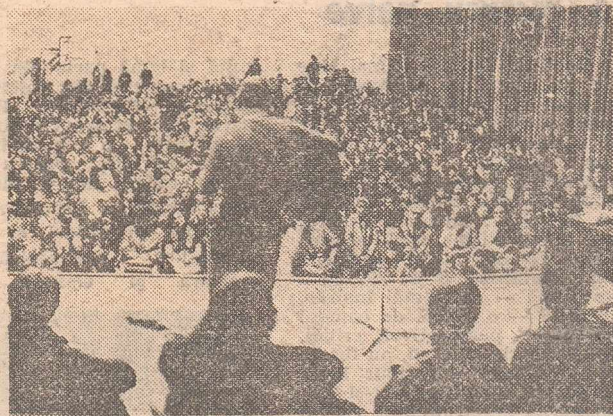
În scara zilei următoare, sîmbătă, 12 mai 1979, Cnaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a fost prezent într-un alt frumos oraș argeșean — Cimpulung Muscel. În ciuda timpului nefavorabil, sala de sport a Grupului școlar din preajma cunoscutei uzine ARO a devenit neîncăpătoare. Primitoare însă, prin efortul cadrelor didactice, în frunte cu directorul cordonator, și al elevilor grupului școlar care, într-un timp record, au asigurat tot ceea ce era necesar pentru realizarea manifestării, planificate — nu inițial, ci pînă în ultima clipă, cînd ploaia s-a întetit — a se desfășura în aer liber. Cei peste o mie de tineri prezenți în sală, ca și cei, mulți la număr, rămași să privească și să asculte prin plasa de la geamuri sau pe ușile lăsate deschise, de afară, și asta timp de trei ore, au realizat împreună cu membrii cnaclului — aceiași ca și la Pitești, mai puțin Radu Gheorghe, înlocuit de talentatul actor al Giuleștilui Mihail Stan și în plus, ostașul Mircea Vintilă, beneficiar, prin înțelegerea lăudabilă a comandantilor săi, al unei învoiri de 48 de ore — un spectacol de elevată ținută artistică, de puternică vibrație patriotică, revoluționară.

O recreație ceva mai mare (cronica 327, 328)

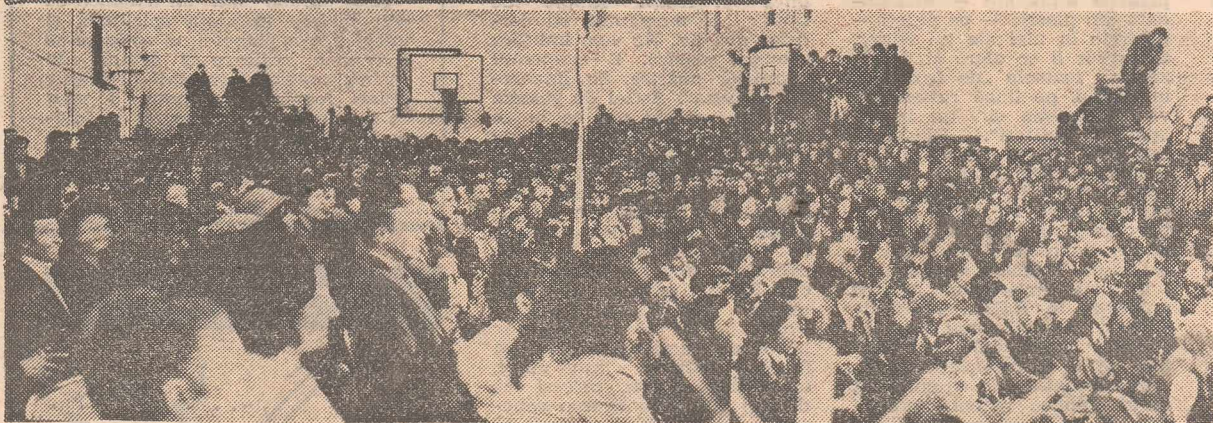
Cnaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar a susținut în ziua de 15 mai a.c., la Școala generală nr. 172 din Bulevardul 1 Mai nr. 126 din Capitală, două întâmplări literar-artistice în prezența elevilor claselor I—VIII și VIII—X. Programul a fost alcătuit cu grijă ca el să corespundă puterii de înțelegere a spectatorilor aflați la vîrste fragede, care au putut asculta, astfel, pe cîțiva dintre membrii reprezentativi ai cnaclului: Mircea Vintilă, Doru Stănculescu, Mihail Stan, Vali Șerian, Mircea Bodolan.

Cnaclul intenționează ca pe parcursul acestui an — Anul internațional al copilului — să organizeze și alte asemenea întâlniri. Se așteaptă, în acest sens, invitații, propuneri. (Gh. Amuza)

Trei imagini din sala sporturilor din Pitești: minunatul public și membrii cnaclului cîntînd împreună „Trăiască România”, și autorul unui recital umoristic de excepție: Radu Gheorghe

Și același entuziasm, manifestat de tinerii din Cimpulung Muscel
Fotografii de GH. AMUZA

Sîmbătă și duminică în județul Buzău

În strădania de a răspunde cit mai prompt numeroaselor solicitări adresate de tineri, Cnaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cnaclu condus de poetul Adrian Păunescu, se va afla la sfîrșitul acestei săptămîni în județul Buzău. Potrivit celor convenite cu forurile județene, cu Comitetul județean de partid, căruia datorăm invitația de a-i bucura din nou pe tinerii buzoieni cu prezența celor mai cunoscute talente ale muzicii tinere, programul manifestărilor este următorul:

- Sîmbătă, 19 mai, orele 19, la Casa de cultură din Rimnicu Sărat.
- Duminică, 20 mai, orele 11, la Tabăra de sculptură Măgura.
- Duminică, 20 mai, orele 19,30, la Casa de cultură din Buzău.

FLACARA Redacția: București, Piața Scintei 1, casuța postală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Probleme social-politice și de morală civică (Nicoiaie Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Frunteletă) — 1619; Noul în procesul muncii (N. Gr. Mărășanu, Nelu Ionescu, Sorin Postolache, Emanuel Valeriu) — 1526; Știință, învățămînt, sport (Liviu Timbus, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanițoia, Victor Niță) — 1618; Scrisori, anchete cetățenești (Eugen Seceleanu, Marga Nedelea, Adi Cusin, Horia Pătroșcu, Mircea Fădoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și 1617; Cultură — cnaclu (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618; Fotoreportaj (Elena Gnera, Ior Freașonu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Cornel Catană) — 1782, 1621; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10, interior 1783; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN — 17 63 16 și interior 1611); redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786); redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei” Cîitorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: **ADRIAN PĂUNESCU**